

**ĐẢNG BỘ HUYỆN BẢO LẠC
BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ**

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ (1948 - 2020)

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

ĐẢNG BỘ HUYỆN BẢO LẠC
BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

**LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ
(1948 - 2020)**

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH
(1890 - 1969)

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ
(1948 - 2020)

CHỈ ĐẠO NỘI DUNG
Ban Tuyên giáo Huyện ủy Bảo Lạc
Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị
(Nhiệm kỳ 2020 - 2025)

BAN CHỈ ĐẠO

1	Quan Thị Huyền	Bí Thư Đảng ủy xã; Trưởng ban
2	Nông Văn Chung	Phó Bí thư Đảng ủy xã; Phó Trưởng Ban TT
3	Nguyễn Văn Tiệp	Phó Bí thư Chủ tịch UBND xã; Phó Trưởng ban
4	Tô Văn Chung	UVBTV, P. Chủ tịch HĐND xã; Thành viên
5	Nông Văn Phú	UVBTV, Phó CT UBND xã; Thành viên
6	Lý Văn Thanh	UVBTV - Chỉ huy trưởng QS xã; Thành viên
7	La Quốc Thiệp	UVBCH - Trưởng công an xã; Thành viên
8	Quan Thị Phương	UVBCH - Chủ tịch MTTQ xã; Thành viên
9	Vi Thị Xoan	Công chức văn hóa xã; Thành viên
10	Hoàng Thị Hằng	Văn phòng thống kê xã; Thành viên
11	Quan Văn Minh	Bí thư CB Bản Pi ậy; Thành viên
12	Hứa Văn Sơn	BTCB Nà Đuối; Thành viên

13	Lầu A Chẹ	BTCB Khau Pầu; Thành viên
14	Nông Văn Hiến	BTCB Bản Khuông; Thành viên
15	Quan Văn Công	BTCB Thang Buồng; Thành viên
16	Lý Văn Dung	BTCB Khau Trang; Thành viên
17	Cô Văn Phương	BTCB Nà Van; Thành viên
18	Chung Văn Phong	BTCB Cốc Xá; Thành viên
19	Nông Văn Đoán	BTCB Lũng Tiến; Thành viên
20	Nông Thị Loan	BTCB Tiểu Học; Thành viên
21	Trần Thị Hương	BTCB THCSBT; Thành viên
22	Nông Văn Chuyên	Phó BTCB Mầm Non; Thành viên

BAN BIÊN SOẠN

1	Đặng Văn Duy	Thạc sĩ chuyên ngành Lịch sử Đảng, giảng viên Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên. (Chủ biên).
2	Quan Thị Huyền	Bí Thư Đảng ủy xã; Trưởng ban
3	Nông Văn Chung	Phó Bí thư Đảng ủy xã; Phó Trưởng Ban TT
4	Đoàn Thị Yến	Tiến sĩ chuyên ngành Lịch sử Đảng, giảng viên Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên
5	Mai Thị Hồng Vĩnh	Tiến sĩ chuyên ngành Dân tộc học, giảng viên Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên.
6	Đỗ Hằng Nga	Tiến sĩ chuyên ngành Lịch sử Việt Nam, giảng viên Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên.
7	Dương Minh Nhật	Thạc sĩ chuyên ngành Lịch sử Việt Nam.

LỜI GIỚI THIỆU

Thực hiện Chỉ thị số 20-CT/TW ngày 18/01/2018 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về *“tiếp tục tăng cường, nâng cao chất lượng nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng”*; Đề án số 02-ĐA/TU, ngày 25/6/2021 của Tỉnh ủy Cao Bằng về nghiên cứu, biên soạn và xuất bản các ấn phẩm lịch sử đảng bộ địa phương, lịch sử truyền thống ngành giai đoạn 2021 - 2025, Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị khóa XXI, nhiệm kỳ 2020 - 2025 quyết định tổ chức biên soạn cuốn *“Lịch sử Đảng bộ xã Hồng Trị (1948 - 2020)”*.

Mục đích đề ra là tái hiện lại khách quan quá trình ra đời, xây dựng và trưởng thành của Đảng bộ. Từ đó, tổng kết rút ra những bài học kinh nghiệm góp phần nâng cao năng lực và hiệu quả công tác lãnh đạo của Đảng bộ trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước hiện nay; đồng thời, xây dựng thành tài liệu để tiến hành công tác giáo dục chính trị, tư tưởng đối với cán bộ, đảng viên và toàn thể nhân dân địa phương.

Cấu trúc của cuốn sách gồm Lời giới thiệu, Phần Mở đầu, 4 chương (I, II, III, IV) và các phần Kết luận, Phụ lục. Nội dung cuốn sách ghi lại những đóng góp to lớn của nhân dân các dân tộc và các lực lượng vũ trang địa phương vào thắng lợi vĩ đại của dân tộc trong các thời kỳ tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945, kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ, xây dựng, bảo vệ Tổ

quốc và công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Cùng với việc ghi lại những thành công của Đảng bộ, cuốn sách cũng chỉ ra những mặt hạn chế trong công tác giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên, lãnh đạo nhân dân thực hiện các nhiệm vụ chính trị ở địa phương qua các chặng đường lịch sử; những bài học về công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng và rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên trên các mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức; về việc vận dụng đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước và chỉ thị, nghị quyết của đảng bộ cấp trên vào hoàn cảnh cụ thể của địa phương nhằm đảm bảo tính trung thực, khách quan của lịch sử.

Trong quá trình tổ chức nghiên cứu, biên soạn và xuất bản cuốn sách, Đảng bộ xã, Ban Chỉ đạo, Ban Biên soạn luôn nhận được sự quan tâm lãnh đạo của Ban Thường vụ - Trực tiếp là Ban Tuyên giáo Huyện ủy Bảo Lạc; sự giúp đỡ nhiệt tình, trách nhiệm của các đồng chí cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ, đặc biệt là các đồng chí lãnh đạo xã qua các thời kỳ và của toàn thể nhân dân trong xã. Nhân dịp xuất bản và phát hành cuốn sách *“Lịch sử Đảng bộ xã Hồng Trị (1948 - 2020)”*, Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị trân trọng cảm ơn sự quan tâm, giúp đỡ của các cơ quan, đơn vị và cá nhân đã tham gia ý kiến xây dựng trong quá trình biên soạn và xuất bản cuốn sách.

Sau một thời gian biên soạn, đến nay, cuốn *“Lịch sử Đảng bộ xã Hồng Trị (1948 - 2020)”* đã hoàn thành. Mặc dù Ban Chỉ đạo, Ban Biên soạn đã có nhiều nỗ lực, song chắc chắn cuốn

sách không tránh khỏi những hạn chế nhất định. Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị kính mong tiếp tục nhận được sự đóng góp của các đồng chí để cuốn sách được hoàn thiện hơn trong những lần tái bản sau này.

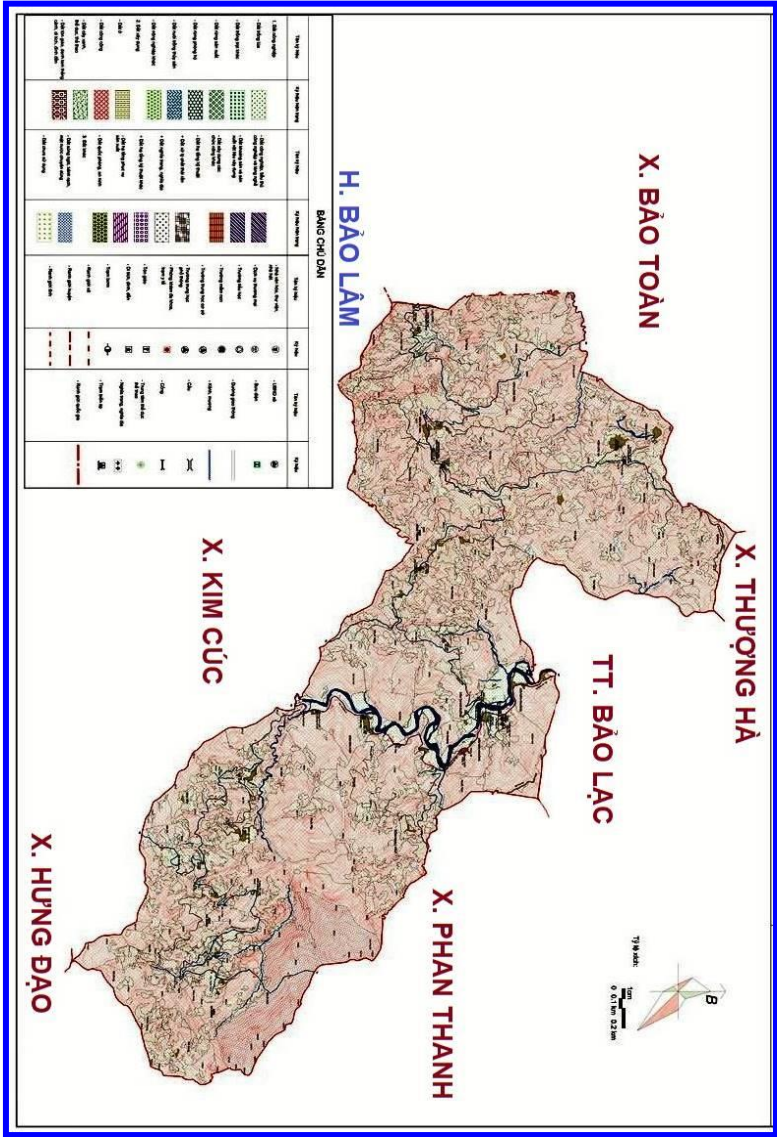
Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách *“Lịch sử Đảng bộ xã Hồng Trị (1948 - 2020)”* với các đồng chí và bạn đọc.

T/M BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ

BÍ THƯ

Quan Thị Huyền

LƯỢC ĐỒ XÃ HỒNG TRỊ, HUYỆN BẢO LẠC, TỈNH CAO BẰNG

Mở đầu

QUÊ HƯƠNG, CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG

I. Khái quát vùng đất và con người Hồng Trị

Xã Hồng Trị nằm ở phía đông nam của huyện Bảo Lạc, cách thị trấn Bảo Lạc 4 km theo Quốc lộ 34. Xã có địa giới hành chính: Phía bắc giáp thị trấn Bảo Lạc và các xã Bảo Toàn, Thượng Hà. Phía đông giáp xã Phan Thanh. Phía nam xã Kim Cúc. Phía tây giáp huyện Bảo Lâm, tây - bắc giáp xã Bảo Toàn.

Tên gọi qua các thời kỳ: các tên gọi cũ Hán - Việt qua các thời kỳ năm 1926 trở về trước gọi là xã Giai Lạc; từ năm 1927 đến 1945 gọi là xã Thượng Yên thuộc tổng Nam Quang; từ năm 1946 đến năm 1947 gọi là xã Kim Đồng, năm 1948 cho đến nay là xã Hồng Trị.

Địa danh Hồng Trị xuất hiện từ năm 1948. Trải qua quá trình phát triển, cùng với sự thay đổi về địa danh và địa giới của các khu vực trên cả nước, địa phận vùng đất Hồng Trị ngày nay cũng theo đó mà có sự biến đổi.

Thời Lý Trần, vùng đất Hồng Trị ngày nay thuộc châu Quảng Nguyên. Đến thời nhà Lê (1428 - 1527), cơ cấu tổ chức hành chính nước ta được chia thành đạo, dưới đạo là trấn, lộ, huyện, châu; đơn vị hành chính cơ sở là xã. Thời kỳ này, vùng đất Hồng Trị thuộc Tây Đạo. Năm 1466, Lê Thánh Tông chia cả nước thành 12 đạo thừa tuyên, vùng đất Hồng Trị thuộc châu Bảo Lạc, Tuyên Quang thừa tuyên.

Đến thế kỷ XVII, các đạo được đổi thành trấn; sang thế kỷ XVIII lại được đổi thành thừa tuyên; dưới trấn là phủ, huyện, châu, xã; Hồng Trị lúc này thuộc châu Bảo Lạc, Tuyên Quang.

Thời nhà Nguyễn, đầu thế kỷ XIX, vua Gia Long chia cả nước thành các trấn, doanh. Vùng đất Hồng Trị thuộc về ngoại trấn của Bắc thành. Trong hai năm 1831 - 1832, vua Minh Mạng lần lượt bãi bỏ Bắc thành và Gia Định thành, chia lại cả nước thành 30 tỉnh và 1 phủ (Thừa Thiên), dưới tỉnh là phủ, huyện, thấp nhất là xã. Năm 1831 - 1832 vua Minh Mệnh xóa bỏ các tổng trấn, đổi các dinh thành tỉnh; dưới tỉnh là phủ, huyện, châu và tổng xã; xã Hồng Trị khi đó có tên Giai Lạc là bộ phận của Tổng Nam Quang thuộc châu Bảo Lạc, tỉnh Tuyên Quang.

Năm 1858, thực dân Pháp nổ súng xâm lược Việt Nam, sau đó chúng mở rộng chiến tranh xâm lược ra khắp cả nước. Sau khi đánh chiếm Cao Bằng, năm 1886, thực dân Pháp mở rộng phạm vi chiếm đóng, lập ách cai trị bằng quân sự.

Ngày 06/8/1891, Toàn quyền Đông Dương ra nghị định thiết lập các đạo quan binh - một đơn vị hành chính đặc biệt do giới quân sự nắm quyền cai trị, được thành lập ở các tỉnh biên giới phía Bắc. Nghị định của Toàn quyền Đông Dương ngày 20/8/1891, thành lập ở Bắc Kỳ 4 đạo quan binh. Cao Bằng là một Tiểu quân khu thuộc Đạo quan binh 2 Lạng Sơn, thủ phủ đặt tại Cao Bằng, địa bàn gồm tỉnh Cao Bằng và huyện Cẩm Hoá (tách ra từ phủ Thông Hoá tỉnh Thái Nguyên). Về sau Tiểu quân khu Cao Bằng chuyển thành Đạo quan binh 2 Cao Bằng, gồm 3 tiểu quân khu: Cao Bằng, Bảo Lạc, Bắc Kạn.

Theo sách Danh mục các làng xã Bắc Kỳ của Ngô Vi Liễn, xuất bản tại Hà Nội, năm 1928, thì tỉnh Cao Bằng gồm 1 phủ, 8 châu, 33 tổng, 230 xã. Châu Bảo Lạc có 2 tổng và 10 xã: tổng Mông Ân có 5 xã là Lạc Thổ, Mông Ân, Mông Yên, Nam Cao, Quan Quang; tổng Nam Quang gồm 5 xã là Ân Quang, Giai Lạc, Yên Đức, Yên Lạc, Yên Lãng.

Xã Hồng Trị khi đó là một bộ phận của Tổng Nam Quang; đầu thế kỉ XX thực dân Pháp xâm lược phố Bảo Lạc, chúng xây dựng bộ máy thống trị tại địa phương. Trụ sở Ủy ban nhân dân xã được chuyển lên xóm Bản Khuông hình thành xã Giai Lạc, xã lúc đầu chỉ có các hộ người Tày, Nùng, Lô Lô, Dao đỏ và một số ít người Sán Chay (Sán Chỉ), người Mông sinh sống bằng nghề trồng trọt và chăn nuôi. Năm 1927, đổi thành xã Thượng Yên sáp nhập với các xã Hưng Đạo, Vĩnh Phong và một nửa xã Vĩnh Quang huyện Bảo Lâm. Năm 1946, sáp nhập vào thị trấn Bảo Lạc và đổi thành xã Kim Đồng. Năm 1948, đổi tên thành Hồng Trị¹. Năm 1950, cơ quan hành chính xã đặt tại xóm Bản Khuông sau đó chuyển lên xóm Bản Piây, đến năm 1989 mới được chuyển về đặt tại địa điểm hiện nay (thuộc xóm Bản Khuông).

Năm 1948 xã 29 xóm và 4 chi bộ.

Năm 1997, xã Hồng Trị được mở rộng thêm các xóm: Nà Chùa 2, Nà Mẩn, Nà Cao, Cốc Xả Trên, Nà Tồng, nâng tổng số xóm lên 34 và 6 chi bộ.

Năm 2003, theo Quyết định của Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng, xã Hồng Trị kiện toàn lại các xóm theo tổ chức mới, đến năm 2004, có 31 xóm và 6 chi bộ (Nà Chùa, Bản Khuông, Yên Minh, Minh Ngọc, Kim Cúc, Quang Mậu).

Toàn xã có 31 xóm: Nà Chùa, Nà Phạ, Bản Khuông, Thang Buồng, Nà Cao, Khâu Pầu, Bản Piây, Nà Tền, Nà Đuốn, Thôm trang, Khâu Cà, Khâu Trang, Cốc Xả trên, Cốc Xả dưới, Nà Van, Nà Nôm, Lũng Tiến, Pác Puồng, Khuổi Khon, Khuổi Pao, Duồng

¹ xã được mang tên chiến sĩ cách mạng đã anh dũng chiến đấu và hy sinh trên vùng đất Bảo Lạc.

Rình, Pom Cuốn, Cốc Muối, Nà Nầm, Cốc Đúc, Phiêng Tác, Khuổi Rù, Slam Kha, Nà Soen, Ngàmm Lồm, Tát Kề.

Ngày 13/12/2007, Chính phủ ban hành Nghị định 183/2007/NĐ-CP về việc: Điều chỉnh 304 ha diện tích tự nhiên và 498 nhân khẩu của xã Hồng Trị về thị trấn Bảo Lạc. Thành lập xã Kim Cúc trên cơ sở điều chỉnh 4.431 ha diện tích tự nhiên và 2.649 nhân khẩu của xã Hồng Trị. Sau khi điều chỉnh, xã Hồng Trị còn lại 3.957 ha diện tích tự nhiên và 3.078 người.

Đến năm 2008, xã Hồng Trị được chia thành 15 xóm: Cốc Xả Trên, Cốc Xả Dưới, Khau Cà, Lũng Tiến, Nà Đuốn, Nà Nôm, Nà Tền, Nà Van, Nà Cao, Bản Piậy, Thôm Trang, Khau Trang, Thang Buồng, Khau Pầu, Bản Khuông.

Ngày 09/9/2019, Hội đồng nhân dân tỉnh Cao Bằng ban hành Nghị quyết số 27/NQ-HĐND về việc sáp nhập, đổi tên các xóm, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Cao Bằng, đối với xã Hồng Trị: Sáp nhập xóm Nà Cao vào xóm Thang Buồng; Sáp nhập xóm Khau Cà vào xóm Khau Trang; Sáp nhập xóm Nà Nôm vào xóm Lũng Tiến; Sáp nhập hai xóm Cốc Xả Trên và Cốc Xả Dưới thành xóm Cốc Xả; Sáp nhập xóm Nà Tền vào xóm Bản Piậy; Sáp nhập xóm Thôm Trang vào xóm Nà Đuốn.

Sau khi thực hiện sáp nhập, xã Hồng Trị là một trong 17 xã, thị trấn của huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng với 9 đơn vị xóm là: Bản Khuông, Bản Piậy, Cốc Xả, Khau Pầu, Khau Trang, Lũng Tiến, Nà Đuốn, Nà Van, Thang Buồng.

Là xã vùng cao nên địa hình xã Hồng Trị khá phức tạp, chủ yếu là đồi, núi uốn khúc, xen kẽ giữa đồi núi là các thung lũng hẹp. Xã có diện tích núi, đồi tương đối rộng. Trên địa bàn xã có nhiều ngọn núi cao như: núi Phja Đi nằm sau xóm Khau Pầu chạy dài đến xóm Thôm Trang tạo thành hình vòng cung,

phía đông nam núi đá vôi pha đất có độ cao 1.000 m; núi Mạ Quỳnh nằm sau xóm Nhà Van, Cốc Muồi, Lũng Tiến kéo dài từ xóm Cốc Muồi đến Pắc Nặm (Bắc Kạn), là núi đá vôi pha đất có độ cao 1.150 m; núi Khâu Sa nằm sau xóm Nhà Soen, giáp xóm Tát Kè có độ cao 1.200 m (độ cao so với mặt biển).

Xã Hồng Trị có diện tích tự nhiên 3.832,78 ha, trong đó diện tích đất nông nghiệp là 3.616,44 ha (94,36%); đất phi nông nghiệp 138,5 ha (3,61%); đất chưa sử dụng là 77,84 ha (2,03%). Về địa chất trên địa bàn xã có những loại đất sau: Đất vàng nhạt trên đá cát (Fq), đất được hình thành do quá trình phong hoá đá cát, thường nằm ở địa hình thấp có độ dốc không lớn, nghèo chất dinh dưỡng, tầng dày đất thường mỏng. Đây là loại đất có độ phì thấp nên được sử dụng theo phương thức nông - lâm kết hợp. Đất đỏ vàng biến đổi do trồng lúa (F1). Đây là loại đất được hình thành sau một thời gian canh tác trồng lúa nước bị biến đổi như mất kết cấu tầng canh tác. Đất mùn nâu đỏ trên đá vôi (Hv). Các loại đất nêu trên thích hợp phát triển nông - lâm kết hợp, phát triển nghề rừng, chăn nuôi gia súc, gia cầm và trồng cây lâu năm.

Về giao thông: Đường Quốc lộ 34 chạy qua địa phận xã dài 06 km, đường ô tô từ Ủy ban nhân dân xã đến Ủy ban nhân dân huyện dài 4 km. Hệ thống đường dân sinh, liên thôn chủ yếu là đường mòn đi qua các sườn núi và đèo cao, đi lại khó khăn.

Xã Hồng Trị có Quốc lộ 34 chạy qua, được bao bọc bởi các dãy núi cao, mùa Đông và đầu mùa Xuân lạnh có sương mù; mùa Hè có gió lốc, mưa đá cục bộ. Mưa to có thể gây lũ quét do nước lũ từ các sườn núi, khe suối dồn về sông Neo tạo thủy phà hai bên bờ sông Neo.

Hồng Trị có hệ thống sông, hồ và suối phân bố tương đối đều, phục vụ sản xuất và đời sống của nhân dân địa phương. Trên địa bàn xã có các con suối: Khuổi Duồng, Khuổi Pao, Khuổi Bu, Khuổi Duồng Rình, Khuổi Cắt, Khuổi Tăm, Khuổi Tồng Ngoà, Khuổi Đe, Khuổi Pì, Khuổi Siến, Khuổi Tậ. Các suối trên địa bàn xã có lưu lượng dòng chảy nhỏ, hầu hết các con suối này đều có lũ cục bộ về mùa mưa nhưng lại khô cạn về mùa Đông và mùa Xuân.

Trên địa bàn xã có con sông Neo chảy qua với chiều dài là 06 km, sông Neo tiếng địa phương gọi là “Tả miảo”, được bắt nguồn từ vùng núi Phja Oắc chảy theo hướng Đông Bắc qua Đình Phùng, Huy Giáp, chảy xuống Nà Tồng - Hưng Đạo về Hồng Trị rồi đổ vào sông Gâm tại Thị trấn Bảo Lạc. Lòng sông Neo rộng trung bình 30 m, độ sâu trung bình là 1,5 m, lưu lượng nước và dòng chảy không ổn định. Đoạn sông này từ năm 1978 trở về trước, dọc theo hai bên bờ sông có nhiều cây Mác Cai, cây to có đường kính 01-1,5 m cao 20-30 m. Ngoài cung cấp nước tưới cho sản xuất nông nghiệp, bồi đắp phù sa, giúp cho việc điều tiết nước tưới tiêu và nuôi trồng thủy sản, sông Neo còn tạo điều kiện phát triển các ngành kinh tế cho vùng đất Hồng Trị. Tại đoạn sông chảy qua xã Hồng Trị, có rất nhiều sản vật phong phú như tôm, cá, ốc, ba ba, trong đó phải kể đến một số đặc sản như: cá Chiên, cá Chày, cá Liềng, cá Mỡm Lợn...

Xã Hồng Trị chịu ảnh hưởng của khí hậu nhiệt đới gió mùa với 4 mùa trong năm: Xuân - Hạ - Thu - Đông nhưng rõ rệt nhất là hai mùa nóng - lạnh. Mùa nóng bắt đầu từ tháng 5 đến tháng 9, do ảnh hưởng của khí hậu gió mùa Đông Nam nên thường nóng về ban ngày, mát mẻ về ban đêm. Mùa lạnh bắt đầu từ tháng 10 năm trước đến tháng 4 năm sau, do ảnh

hưởng của gió mùa Đông Bắc nên khí hậu khô hanh, độ ẩm thấp. Nhiệt độ trung bình trong năm khoảng 22,4°C, nhiệt độ thấp nhất khoảng 0°C thường vào tháng 12 và tháng giêng năm sau; nhiệt độ cao nhất là khoảng từ tháng 5 đến tháng 8, có lúc lên đến 39°C.

Hồng Trị là địa bàn có lượng mưa trung bình và phân bố không đều. Lượng mưa trung bình trong năm là 1.670 mm. Lượng mưa tập trung vào các tháng 6, 7, 8 hàng năm và thường xảy ra lũ lụt dọc 2 bên bờ sông Neo làm ngập úng diện tích lúa đã cấy và gây xói mòn hai bên bờ.

Độ ẩm trung bình 77%, cao nhất 83%, thấp nhất 62%. Sương mù có từ tháng 9 năm trước đến tháng 2 năm sau (âm lịch), sương muối và băng tuyết có thể xuất hiện vào giữa mùa Đông của một số năm. Hiện tượng sương muối chỉ kéo dài 2-3 ngày, mỗi năm có 1-2 đợt song có năm không xuất hiện.

Đặc điểm khí hậu phân hóa theo mùa, thuận lợi cho phát triển nông, lâm nghiệp cũng như phát triển một số cây nông phẩm cận nhiệt và ôn đới. Tuy nhiên, thời tiết phân hóa rõ rệt giữa mùa lạnh và mùa nóng đôi khi gây ảnh hưởng xấu đến đời sống và sản xuất. Giá rét, sương muối kéo dài gây ảnh hưởng xấu đến sức khỏe con người, gia súc và cây trồng.

Xã Hồng Trị có diện tích rừng lớn. Trên địa bàn xã có khu rừng Đông Vện thuộc xóm Khâu Cầu đến giáp xóm Thôm Trang rộng trên 100 ha; rừng rậm ở xóm Ngâm Lồm và Slam Kha; rừng thông ở khu vực Nà Chùa và Nà Phạ.

Ở Hồng Trị nguồn tài nguyên rừng rất dồi dào, hệ động vật ở xã đa dạng gồm cả lớp thú (hươu, nai, lợn lòi, cầy hương, cáo, nhím, tê tê...); lớp chim (chim cắt, diều hâu, cú mèo, hoạ mi, khướu, sao, chích choè, chào mào); lớp bò sát (tắc kè, kỳ

đà, các loài rắn như hổ chúa, hổ mang bành, rắn ráo, cạp nong, cạp nia, trăn). Trong rừng có hệ thảm thực vật phong phú và đa dạng sinh học như: cây gỗ nghiêng, gỗ lát có ở vùng núi đá Đông Vện (Khâu Pầu, Thôm Trang); cây gỗ đinh, dổi có nhiều ở vùng rừng rậm (Ngàm Lồm, Tát Kè, Slam Kha); cây mạy sâu (sau sau) mọc nhiều ở vùng núi Nà Soen; cây khảo cài mọc nhiều ở núi đất; cây cằng lò (xoan đào) có nhiều ở xóm Nà Van, Cốc Xả, Khâu Trang; cây trúc sào được trồng nhiều ở xóm Ngàm Lồm... Rừng có vai trò quan trọng đối với đời sống của người dân địa phương, góp phần bảo vệ môi trường sinh thái, tạo tầng che phủ cho đất, hạn chế quá trình xói mòn; cung cấp nguyên vật liệu cho ngành xây dựng cơ bản và một số cơ sở chế biến lâm sản. Diện tích rừng và đất rừng từng bước được quy hoạch và khai thác hợp lý, đưa lại những nguồn lợi lớn về kinh tế, môi trường và cảnh quan. Qua đó góp phần tăng thu nhập cho nhân dân địa phương.

Về dân cư: Xã Hồng Trị mang đặc điểm dân cư, xã hội của vùng miền núi Đông Bắc. Dân số năm 2004 là khoảng 6.000 người. Địa bàn xã Hồng Trị có 7 dân tộc sinh sống là Tày, Nùng, Lô Lô, Dao, Mông, Sán chỉ, Kinh cùng chung sống. Trong đó người Tày chiếm đa số dân cư ở Hồng Trị. Tỷ lệ tăng số dân tự nhiên là 1%. Tuổi trung bình để xây dựng gia đình: nam 22 tuổi, nữ 20 tuổi¹.

Xã Hồng Trị là xã có nhiều dân tộc đến định cư sinh sống từ lâu đời tạo nên nền văn hóa đa dạng, phong phú. Sự hình thành mối quan hệ truyền thống của dân tộc, mỗi dân tộc đều có nét văn hóa riêng của dân tộc mình trong sự tồn tại và phát triển.

¹ Đến năm 2023, dân số của xã là 3.409 nhân khẩu với 705 hộ. Mật độ dân số là 89 người/km².

Trước và sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, xã Hồng Trị có 5 dân tộc anh em cùng chung sống: Dân tộc Tày, Nùng, Lô Lô, Dao đỏ và một số ít dân tộc Sán Chay và Mông. Các dân tộc khác gọi chung dân tộc Tày và Nùng là người Thổ, nghĩa là người bản thổ để phân biệt với các dân tộc khác.

Dân tộc Tày: Là dân tộc bản địa sống lâu đời tại xã Hồng Trị, qua các thế hệ dựng vợ gả chồng, có cả các địa phương khác đến với nhiều lý do khác nhau: Bố Tày, mẹ Nùng các con lại lấy dân tộc Tày, mẹ Kinh bố Tày sống lâu đời các con lại lấy dân tộc Tày... Chính vì vậy dân tộc của người Tày đông hơn và có các họ như: Nông, Quan, Hoàng, Lục, Nội, Lữ, Mê, Tăm, Tô, Lảnh.

Dân tộc Nùng có mặt tại xã cũng từ lâu đời, một số ít ở biên giới Việt - Trung di cư sang định cư trước Cách mạng Tháng Tám, một số từ địa phương khác đến qua các thời kỳ. Dân tộc Nùng có các họ Nông, họ Chảo (Triệu), họ Lý, họ Chờ, họ Phàng, họ Hoàng nhưng họ Nông, họ Lý và họ Chảo là dòng họ đông hơn.

Dân tộc Tày giữ tôn ti theo các lớp trên dưới: Con bác là anh, chị, con cô, chú là em. Dân tộc Nùng có quy định dựa vào thời điểm ra đời của từng người mà xếp thứ bậc, sinh trước là anh, chị. Dân tộc Tày, Nùng luôn đoàn kết gắn bó có truyền thống tốt đẹp đánh giặc giữ nước xây dựng quê hương, trước và sau Cách mạng Tháng Tám (1945) bà con dân tộc Tày, Nùng chuyên làm nghề nông, trồng lúa, ngô, làm nương rẫy, trồng mía làm đường mật, trồng rau màu hoa quả, chăn nuôi gia súc, gia cầm... làm một số nghề thủ công như rèn dao búa dụng cụ cầm tay phục vụ sản xuất, nung vôi, làm gạch ngói, làm giấy vải,... Đến nay cuộc sống của bà con Tày, Nùng nói

chung từng bước được ổn định, hạ tầng cơ sở được nâng cấp, bộ mặt nông thôn ngày càng được thay đổi.

Dân tộc Kinh: Xuất hiện ở xã Hồng Trị từ sau Cách mạng Tháng Tám (1945) một số lên công tác hoặc lên làm dâu định cư lập nghiệp tại xã. Do cuộc sống chung cộng đồng người Tày Nùng, nên các con họ thường nói chuyện tại gia đình bằng tiếng Tày, Nùng trong sinh hoạt hàng ngày. Nhìn chung người Kinh đều có tính cần cù, tiết kiệm trong chi tiêu nên kinh tế gia đình có khả giả hơn.

Dân tộc Dao đỏ: Tiếng địa phương gọi là Tả Pán hoặc Mường Cốc, dân tộc Dao đỏ định cư ở xã từ lâu đời. Sau Cách mạng Tháng Tám (1945) một số di cư từ các địa phương khác đến sinh sống xen kẽ với người Tày, người Nùng định cư tại các xóm: Ngảm Lồm, Tát Kè, Cốc Muồi, Lũng Tiến, có 6 họ chính họ Đặng, họ Chảo (Triệu), họ Bàn, họ Phủng, họ Chảnh, họ Hoàng nhưng họ Đặng và họ Chảo đông hơn cả. Nhìn chung dân tộc Dao đỏ cuộc sống khá giả, số hộ nghèo đói ít hơn các dân tộc khác, nhà cửa đa số đều lợp ngói loại nhà sàn và nhà đất từ 3-5 gian, cư trú rải rác trên các sườn đồi.

Dân tộc Mông: đa số di cư từ các xã lân cận đến định cư tại các đồi Khau Pầu, Cốc Đúc và xen kẽ ở xóm Nà Nôm, Thôm Trang từ năm 1970. Dân tộc Mông có 5 họ chính là: Hoàng, Lò, Thào, Mã, Ngô. Ngành nghề chính chuyên làm nương rẫy, trồng trọt độc canh cây ngô, chăn nuôi bò, lợn, gà. Về kinh tế và đời sống nói chung còn nhiều khó khăn, các hộ sống rải rác ở các lưng đồi.

Dân tộc Sán Chay: Các dân tộc khác gọi là Sán Chỉ là dân tộc sinh sống ở xã khá lâu đời. Đặc điểm của dân tộc này là không du canh du cư, định cư tập trung, có truyền thống đoàn kết trong

cộng đồng dân tộc. Về kinh tế còn khó khăn, cuộc sống còn ở mức thấp, sống tập trung tạo xóm Pom Cuồn và Khuổi Rù.

Dân tộc Lô Lô: Các dân tộc khác được gọi là Miya thuộc dân tộc Lô Lô đen, đây là một dân tộc có nét văn hóa riêng phong phú và độc đáo, có di sản văn hóa riêng. Họ định cư tập trung tại các xóm Khuổi Khon, Khâu Cà, Khâu Trang, Cốc Xả Trên, Cốc Xả Dưới, Nà Van. Dân tộc Lô Lô có các dòng họ như: Lang, Chi, Cô, Na, Ca, Chung... Về đời sống kinh tế của người Lô Lô, họ chủ yếu là canh tác nương rẫy, cây trồng chính là lúa, ngô và chăn nuôi trâu bò, ngựa, trồng hoa màu như dưa chuột, kiệu và các loại cây ăn quả nên mức thu nhập còn thấp, đời sống còn khó khăn. Người Lô Lô sinh sống trên các sườn núi cao, cư dân sống tập chung thành chòm xóm từ 20 đến 50 hộ, không du canh du cư, cần cù chăm chỉ trong lao động. Nhà được dựng từ 3 đến 5 gian (nhà sàn) loại bốn mái hoặc mái lá. Người Lô Lô luôn có ý thức, tự tôn dân tộc, tính cộng đồng, tinh thần đoàn kết cao, có truyền thống tốt đẹp đánh giặc giữ nước xây dựng quê hương. Đặc biệt là riêng dân tộc Lô Lô còn lưu giữ được trống đồng (thời xưa) để sử dụng trong ma chay.

Là địa bàn sinh sống của nhiều dân tộc anh em, nên đặc điểm nổi bật về văn hóa của Hồng Trị là sự hội tụ và đan xen. Bản sắc văn hóa độc đáo, đặc trưng của các dân tộc Tày, Nùng, Lô Lô cùng cộng hưởng để tạo nên bức tranh văn hóa đa sắc của địa phương. Mỗi dân tộc vừa có những nét văn hóa độc đáo, phong tục tập quán riêng biệt, vừa có những ảnh hưởng, giao thoa.

Về văn hóa ẩm thực, việc ăn uống hàng ngày của dân địa phương khá giản đơn. Bữa ăn hàng ngày thường chỉ có món xào, nấu, luộc, kho... chủ yếu lấy từ nguồn các sản vật địa phương nuôi, trồng được. Vào dịp lễ, tết, các món ăn của nhân

dân các dân tộc ở Hồng Trị khá phong phú, đặc sắc, đậm đà bản sắc văn hóa của đồng bào mình. Món ăn ngày Tết Nguyên Đán thường có các món ăn như: Thịt gà luộc, khẩu sli, nem rán, Lạp sườn, giò, áp chảo, thịt rán, bánh chưng, bánh khảo, bánh trôi, chè lam (péng khinh)... Món ăn trong dịp Tết tảo mộ (thanh minh) 3/3 âm lịch: Có thịt gà luộc, cá rán, xôi nhuộm nhiều màu, bánh gai, măng nhồi... Ngày Tết Đoan Ngọ (5/5 âm lịch): Lễ diệt sâu bọ, món ăn đặc trưng nhất của vùng này là bánh gio chấm nước đường mật hoặc mật ong, cùng các loại trái cây (diệt sâu bọ) ngoài ra còn có món bún thịt vịt. Ngày Rằm tháng bảy (15/7 âm lịch): Các món ăn chủ yếu được chế biến từ vịt như vịt quay, luộc, xào, bún thịt vịt. Ngoài ra còn có: gà luộc, thịt lợn xào, rán, chân giò ninh. Bún và bánh gai là hai món không thể thiếu trong dịp Rằm tháng bảy của nhân dân địa phương. Tết Trung thu (ngày 15/8): Bày bánh trung thu, hoa quả các loại có trong mùa, đồ xôi, thịt vịt, thịt lợn. Tổ chức bữa cơm gia đình, đón trăng Rằm Trung thu. Đông chí: Là tiết giữa đông. Vào ngày này, nhân dân địa phương thường tổ chức nấu món cháo phặc (gạo nếp nấu với bí ngô chấm vùng rang), bánh trôi. Đồ uống: Các loại nước uống bổ dưỡng, chữa bệnh gồm nước chè dây, nước luộc ngô non và các loại nước nam; rượu ngâm “bách xà”, bìm bịp, tắc kè, ong; nước chanh, nước mơ, nước vối, chè búp, chè nhân trần. Ngoài ra còn có rượu ngô, rượu sắn, rượu gạo, rượu nếp.

Trang phục người Tày, Nùng ở Hồng Trị mang một màu chàm đầy giản dị và tinh tế. Dân tộc Tày được biết đến với màu áo chàm quen thuộc, chất liệu được làm từ vải sợi bông tự dệt, nhuộm chàm, hầu như không thêu thùa, trang trí. Những nét riêng trong trang phục cũng là một cơ sở đặc sắc để

phân biệt dân tộc Tày với các dân tộc khác trong cùng một địa bàn sinh sống. Trang phục truyền thống của nam giới dân tộc Tày là áo chàm dài ngang bắp chân. Nữ mặc áo chàm dài ngang gối, thắt lưng, tóc để dài quấn khăn. Đối với dân tộc Nùng, trang phục truyền thống của nam giới là áo chùng mông, cúc áo bằng vải thắt thành. Nữ mặc áo chàm dài chùng mông, đầu tóc vấn khăn. Hiện nay, trang phục truyền thống chỉ mặc trong lễ hội, ngày cưới, đám tang.

Về trang phục của người Lô Lô đen ở Hồng Trị có màu đen làm chủ đạo: Đối với nam giới thường mặc áo chàm dài gần đến đầu gối, đầu quấn khăn vải chàm, quần xanh hoặc vải chàm tự khâu. Đối với nữ thường mặc áo ngắn, màu đen chàm hở rốn, xung quanh viền đỏ, hai ống tay áo được khâu nhiều vòng xanh đỏ, trên cổ đeo vòng cổ trắng bạc và các hạt nhựa xâu thành chuỗi vòng màu xanh và trắng. Riêng chiếc áo của người phụ nữ Lô Lô được coi như một nghệ thuật tạo hình, dù có lao động nặng nhẹ áo vẫn bó gọn thân hình thon thả của người phụ nữ.

Phong tục tập quán, tín ngưỡng của nhân dân Hồng Trị mang những nét đặc trưng riêng. Đời sống tín ngưỡng của các dân tộc Hồng Trị khá đa dạng, trong đó nổi bật là tục thờ cúng tổ tiên và thờ mụ.

Tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên: Theo quan niệm chim có tổ, người có tông. Ở xã Hồng Trị từ lâu đời coi thờ cúng tổ tiên là bổn phận của mọi thành viên trong nhà.

Đối với người Tày, Nùng: Mồng một, ngày rằm hàng tháng có nén hương thắp lên bàn thờ, khói toả nghi ngút là yên tâm coi như tổ tiên luôn bên cạnh con cháu, luôn phù hộ làm ăn sống yên lành. Chính vì vậy nhà nào dù giàu hay nghèo

đều có bàn thờ, bàn thờ được đặt ở gian giữa nơi trang trọng, được trang trí trạm trổ hoa văn, có bề mặt rộng bày biện hương hoa, chai rượu, nải chuối. Phía trên bàn thờ thường có tấm vải đỏ hoặc giấy màu đỏ có ghi Phục tổ đường bằng chữ Nho và cũng thường thấy có ảnh người đã khuất để con cháu luôn nhớ các bậc cao tuổi.

Trên bàn thờ được đặt 3 bát hương có nhà 5 bát, bát giữa to hơn, cao hơn. Trước mỗi bát hương được đặt ngay ngắn 1 cái chén để rót rượu, 1 chén để rót trà. Theo phong tục các ngày mồng một, ngày rằm âm lịch đều thắp hương, có nhà thắp buổi sáng, có nhà thắp buổi tối, thắp hương xong rót nước chè, riêng rượu được rót vào lúc cúng gà, vịt. Bát giữa cắm 3 nén, hai bát cạnh cắm từ 1-2 nén nếu có thêm bát nữa thì cắm 1 nén.

Riêng đêm giao thừa giữa năm cũ và năm mới thường thắp hương đến ngày mồng một Tết Nguyên đán. Sáng sớm ngày Tết Nguyên đán người thắp hương phải ăn mặc chỉnh tề, thắp xong lạy tổ tiên trên bàn thờ có nhiều hoa quả, bánh, hai bát khẩu sli được đặt hai bên, bánh mứt kẹo. Đặc biệt, món ăn trong ngày Tết đều được bày ra bàn thờ.

Đối với dân tộc Lô Lô: Mỗi gia đình đều có bàn thờ tổ tiên, thường đặt ở gian giữa, trên bàn thờ có một bát hương. Những ngày mừng một, ngày rằm âm lịch không thắp hương, chỉ thắp hương vào các ngày Tết Nguyên đán, Rằm tháng Bảy âm lịch và một số ngày lễ khác.

Tục thờ mẹ: Từ lâu đời người dân Hồng Trị lưu truyền quan niệm là có bà mẹ, khi sinh đẻ bà mẹ làm cho con trẻ ăn ngủ không yên. Do vậy, việc lập bàn thờ mẹ được chú trọng. Bàn thờ mẹ thường được đặt cùng bàn thờ tổ tiên nằm về phía bên trái (nhìn dưới lên) chỗ thờ mẹ đặt một bát hương riêng

trong bát hương có một vỏ quả trứng gà được nhuộm đỏ, bên cạnh bát hương có lọ cắm cành hoa được kết bằng giấy màu xanh đỏ. Theo phong tục khi có người sinh đẻ đang ở trong tháng thấy con trẻ khóc nhiều thì thắp hương cầu khẩn, ngày rằm, mồng một sẽ thắp hương đặt một quả trứng luộc chín hoặc một con cá nướng để cúng bà mụ để con cháu bình an.

Về tổ chức gia đình, trong phong tục tập quán của dân tộc Tày, Nùng, bố mẹ là người nắm quyền bao quát về kinh tế - xã hội, lao động sản xuất của gia đình. Bố mẹ là người làm công tác ngoại giao, quan hệ trong xã hội. Bố mẹ phân công và sắp xếp mọi công việc của gia đình và có trách nhiệm với tất cả các con. Theo tập quán của người Tày, Nùng, con trai là người thừa kế mọi tài sản của cha mẹ để lại và được chia đều. Những gia đình có đông con trai, khi bố mẹ qua đời, người con trai cả có nhiệm vụ tổ chức anh em trong gia đình để giải quyết việc ma chay và anh trai có trách nhiệm đùm bọc quyết mọi công việc thay cha mẹ. Những gia đình không có con trai thì bố mẹ có quyền cho một con gái trong gia đình thừa kế và đón rể về sinh sống phụng dưỡng cha mẹ.

Đối với dân tộc Lô Lô ở xã Hồng Trị nhiều gia đình đều chung một nhận thức, gia đình là tế bào của xã hội. Việc giữ kỷ cương gia phong là hết sức quan trọng chính vì vậy nhiều gia đình sống chung nhiều thế hệ: Ông bà, cha mẹ, con cháu thường là ba đời cùng lo toan công việc gia đình, cùng ăn cơm chung một mâm trước bàn thờ gia tiên, thường ở gian giữa, mà điều tối kỵ nhất của các gia đình là không được to tiếng, chửi mắng nhau, hoặc góp ý khi đang ăn cơm. Về vai trò quyết định kinh tế trong gia đình chủ yếu là người chồng lo các việc lớn như sửa sang nhà

cửa, mua sắm, đối nội, đối ngoại nhưng không mang tính gia trưởng. Người vợ lo về chăm sóc con cái, nấu ăn, chăn nuôi.

Về thủ tục cưới hỏi của người Lô Lô: Thường khi hai bên trai gái đã đồng ý, nhà trai nhờ người có uy tín đến gặp gia đình nhà gái đặt vấn đề, nếu nhà gái nhất chí thì hai bên thống nhất ngày ăn hỏi. Lễ ăn hỏi được bên nhà trai sắm lễ gồm cá hoặc thịt lợn cho vào ống cây tre đổ nước vào nút lại đặt vào giữa bếp nướng cho chín (làm tương tự như cơm lam), một gói xôi, một bi đông rượu. Người đại diện sẽ mang sang bên nhà gái. Sau đó, Rằm tháng bảy hoặc Tết Nguyên đán lại nhờ người đại diện mang một đôi gà, vài đôi bánh chưng đến bên nhà gái thống nhất ngày cưới. Lễ cưới được tiến hành sau một năm tính từ lúc ăn hỏi. Nhà trai sắm lễ gồm: Gạo 100 kg, rượu 100 kg, thịt lợn 100 kg, chè, thuốc và lượng tiền mặt 2-2,5 triệu đồng.

Lễ cưới được tổ chức 2 ngày, ngày hôm trước tại nhà gái, ngày hôm sau tại nhà trai và hôm cưới tại nhà gái con rể có mặt để ra mắt họ hàng. Lễ rước dâu được tiến hành theo thời gian đã định trước. Sau khi làm xong thủ tục lễ rước dâu, cô dâu về nhà chồng mang theo các quà tặng và chăn màn. Đến nhà trai làm thủ tục nhập gia xong khi bước vào nhà, cô dâu làm động tác đổ chỗ xôi mà bên nhà trai đã bắc sẵn trên bếp đổ ra nong, sau đó lấy thùng hoặc xô đi lấy một gánh nước. Cưới được 3 ngày dâu rể về nhà gái lại mặt.

Lễ ma khô của người Lô Lô: Xưa kia, khi gia đình có người không may qua đời thì trong gia đình có một người chạy ra trước sân nhà kêu to hoặc ra trước cửa nhà bắn ba phát súng để báo hiệu có chuyện không hay, nhưng ngày nay người Lô Lô chỉ sử dụng cách gõ kêng để loan tin. Sau đó làm thủ tục khâm niệm rồi đặt người quá cố vào quan tài, trong 24 giờ phải đưa đi chôn cất.

Sau khi chôn cất xong thì treo trống đồng lên đánh trống từ 8-9 ngày (nam 9 ngày, nữ 8 ngày) đến ngày thứ 8, thứ 9 trở đi mới được làm tang lễ. Tang lễ được tiến hành trong 3 ngày, thường thì đến vụ thu hoạch năm sau mới làm tang lễ và các con trai của người quá cố làm thầy tào, trường hợp các con không biết làm thì mới nhờ anh em trong dòng họ làm thầy tào. Nếu anh em trong họ làm thầy tào số tài sản trong gia đình sẽ phải chia đôi cho người làm thầy đó. Trong lúc hành lễ người thầy cúng đầu quần khăn đội nón (loại nón tự đan) có cắm lông gà lôi, ngồi trên ghế mây để cúng (loại ghế này đối với phụ nữ không được ngồi) con cháu trong gia đình và anh em trong họ hàng đều mặc quần áo mới và đi vòng quanh cái cối xay có bọc áo người quá cố được đặt ở gian giữa trước bàn thờ tổ tiên, số lần vòng là 12 lần theo nhịp trống. Hiện nay số lần vòng giảm xuống từ 2 đến 3 vòng. Một số đôi trai gái thì hát lượn giao duyên (riêng đám ma mới được hát lượn trong nhà). Còn việc cưới xin, vào nhà mới nếu muốn hát lượn thì phải xuống dưới gầm sàn hoặc đứng ngoài ngõ thì mới được hát. Các đồ lễ cúng gồm có gà, lợn có một vài mâm bánh dày, bánh sừng bò. Bà con hàng xóm mang gạo rượu đến giúp tang chủ. Sau 3 đến 5 năm bốc mả lấy thi hài vào áo quan mới bằng gỗ mạy lèm rồi chôn cất với mồ mả dòng họ.

Ngoài ra, trong phong tục tập quán của người dân Hồng Trị còn có một số nghi lễ khác như: Mừng thọ, mừng nhà mới, mừng trẻ đầy tháng; Lễ mừng cơm mới, lễ cầu mưa, lễ cúng rừng của dân tộc Lô Lô; lễ cấp sắc của dân tộc Dao Đỏ, Sán Chỉ; ngày hội văn hóa dân tộc Mông...

Đời sống văn hóa tinh thần của dân tộc Tày, Nùng ở Hồng Trị rất phong phú đa dạng. Đặc sắc nhất là hát lượn cọi, phong slư của người Tày và hát lượn Nàng ới của người Nùng.

Người Tày ở Hồng Trị thường sử dụng then vào những dịp lễ tết, thanh niên trai, gái khác làng gặp nhau tổ chức hát giao duyên bằng lượn cọi. Trai, gái xóm làng sở tại là bên chủ động mời hát, trai, gái khách là bên được mời hát. Nghi lễ giản đơn khi bên mời xin phép gia đình thì cuộc hát bắt đầu. Nội dung trình tự hát gồm: Hát lượn mời, chào; hát đáp từ chối; hát đối lẫn nhau; hát kết duyên; hát ca ngợi phong cảnh; hát chia tay. Trong lượn cọi thì Phuôi rói (hát đối) là điểm nổi bật nhất của văn hóa dân tộc Tày. Dân tộc Nùng có lượn Nàng ới, thời gian hát cũng như dân tộc Tày nhưng khác bởi người chủ động mời hát thường là con trai. Trong cuộc hát của dân tộc Nùng chủ yếu là ứng khẩu hoặc truyền miệng nhưng rất sâu sắc.

Trước đây ở Hồng Trị còn có chùa Vân An (chùa Văn Tự, nay thuộc thị trấn Bảo Lạc), khuôn viên chùa rộng 200 m², chùa được xây dựng 1853. Đây là một công trình của bà con người Nùng và người Thổ (Tày) thuộc Tổng Nam Quang và Mông Ân, chùa được xây dựng để thờ công chúa Vân An. Trước đây cứ đến ngày 9 tháng Giêng (âm lịch) nhân dân xã Hồng Trị đóng góp để tổ chức hội chùa, phần lễ có tổ bụt, một tổ Khảo quan làm xướng ca cầu mùa màng bội thu. Ngoài ra còn có các trò chơi dân gian như ném còn, kéo co, cờ tướng,... Đây là những trò chơi mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc và trở thành món ăn tinh thần không thể thiếu trong sinh hoạt văn hóa của người dân địa phương.

II. Truyền thống yêu nước, cách mạng

Huyện Bảo Lạc nói chung, xã Hồng Trị nói riêng là vùng biên ải phía Bắc, có vị trí chiến lược quan trọng trong các cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và bảo vệ Tổ quốc. Nhân dân các dân tộc nơi đây có truyền thống yêu nước nồng nàn, tinh thần

bất khuất đấu tranh chống giặc ngoại xâm. Trong suốt chiều dài lịch sử, đồng bào các dân tộc xã Hồng Trị luôn luôn sát cánh cùng nhân dân cả nước đánh bại nhiều đạo quân xâm lược, bảo vệ chủ quyền, nền độc lập của dân tộc. Đồng thời, một lòng giữ trọn niềm tin với Đảng, đóng góp sức mình cho cách mạng cũng như công cuộc đổi mới của đất nước ngày nay.

Trong các cuộc kháng chiến chống quân xâm lược phương Bắc, từ Tần, Hán, đến Tống, Nguyên, Minh, Thanh... nhân dân các dân tộc miền biên giới phía Bắc trong đó có nhân dân các dân tộc vùng đất Hồng Trị nằm ở vị trí tiền đồn, cửa ngõ của Tổ quốc, đã không quản ngại hi sinh gian khổ, đoàn kết gắn bó bảo vệ biên cương của Tổ quốc, cùng nhân dân cả nước đứng lên đấu tranh chống sự xâm lăng của quân xâm lược, là phen giầu quan trọng che chở cho biên giới phía Bắc của nước ta.

Tuy nhiên dưới triều đại phong kiến nhà Nguyễn, do chính sách cai trị hà khắc của quan quân đối với nhân dân đã làm bùng lên hàng loạt cuộc khởi nghĩa chống lại triều đình. Bất bình với chính sách dân tộc của nhà Nguyễn, từ năm 1829, Nông Văn Vân - tri châu Bảo Lạc, đã không thi hành lệnh của vua điều binh lính đàn áp các cuộc nổi dậy của nông dân miền núi. Tháng 8/1833, khi triều đình nhà Nguyễn cách chức tri châu Bảo Lạc của Nông Văn Vân rồi sai người tới bắt ông về xét hỏi. Ông đã chửi vào mặt bọn quan quân đến bắt rằng: “Ta sắp làm việc lớn chứ không thêm làm tri châu” và sai người thích vào mặt người được phái đến 4 chữ “Tĩnh quan thiên hối” (quan tỉnh ăn hối lộ) rồi thả về. Triều đình cho rằng hành động đó của Nông Văn Vân là lời tuyên chiến, nên đã điều binh tới châu Bảo Lạc để đàn áp. Trước tình hình đó, ông đã kêu gọi nông dân các tỉnh miền núi phía Bắc nổi dậy chống lại quân

triều đình. Cuộc khởi nghĩa bùng nổ đã khơi đúng mạch nguồn cảm hứng triều đình trong nhân dân, nên đã nhanh chóng thu phục được các thổ ty, thổ mục các tỉnh Cao Bằng, Tuyên Quang, Bắc Kạn, Lạng Sơn, Thái Nguyên.

Nông Văn Vân tự xưng là Tiết chế Thượng tướng quân lấy núi Vân Trung, Ngọc Mạo làm căn cứ chính, kêu gọi nông dân nổi dậy chống lại triều đình. Cuộc khởi nghĩa lan rộng khắp vùng miền Việt Bắc thu hút được sự tham gia của các thổ ty, thổ mục các tỉnh Cao Bằng, Tuyên Quang, Bắc Kạn, Lạng Sơn, Thái Nguyên, nghĩa quân của Nông Văn Vân có lúc lên đến 6000 người. Lo sợ ảnh hưởng của cuộc khởi nghĩa, triều đình nhà Nguyễn đã nhiều lần cử các tướng giỏi thống lĩnh quân đội lên để đàn áp nhưng đều bị thất bại. Tháng 10/1834, triều đình huy động một đội quân hùng hậu lên đàn áp cuộc khởi nghĩa và điều thêm quân đội của các tỉnh Hà Tĩnh, Nghệ An, Thanh Hóa, Bắc Ninh, Hải Dương đến cứu viện. Cuộc chiến đấu diễn ra rất ác liệt ở nhiều nơi nhưng do tương quan lực lượng chênh lệch quá lớn nên nghĩa quân bị thất bại, cuộc khởi nghĩa bị dập tắt tháng 3/1835.

Chế độ phong kiến nhà Nguyễn ngày càng trì trệ, làm cho tiềm lực quốc gia ngày càng suy yếu không đủ sức để chống lại sự xâm lăng của ngoại bang. Ngày 01/9/1858, thực dân Pháp nổ súng tấn công xâm lược Việt Nam. Tháng 10/1886, thực dân Pháp đánh chiếm Cao Bằng, nhân dân Bảo Lạc cùng với đồng bào các dân tộc tỉnh Cao Bằng đã anh dũng chống trả. Bởi vậy, phải sau 10 năm, năm 1895, thực dân Pháp mới đặt được ách cai trị. Chúng lập Tiểu quân khu Cao Bằng thuộc Đạo quan binh 2, do tên quan năm người Pháp điều khiển cả bộ máy hành chính và quân sự, để làm chỗ dựa cho sự thống trị,

chúng duy trì và củng cố bộ máy chính quyền phong kiến từ tỉnh xuống châu, tổng, xã và tăng cường lực lượng vũ trang, vơ vét sức người sức của, lập đồn bốt kiểm soát và đàn áp phong trào cách mạng ở địa phương. Ở các phủ, châu, chúng đặt ra các đại lý, do một tên quan hai hoặc quan ba chỉ huy quân sự và các công việc hành chính. Ngoài ra thực dân Pháp còn lập ra ở các châu, tổng, xã các đội đồng.

Riêng ở châu Bảo Lạc chúng vẫn duy trì chế độ thổ ty với đầy đủ tính chất và nội dung của chế độ phong kiến sơ kỳ. Do đó, các dân tộc ở vùng Hồng Trị vốn đã chịu nhiều khổ cực vì ách áp bức thực dân, lại phải thêm tầng áp bức khác đè nặng. Đây chính là thủ đoạn nham hiểm dùng người Việt trị người Việt của thực dân Pháp, một thủ đoạn nham hiểm gây thù hằn, chia rẽ khối đoàn kết dân tộc.

Năm 1897 - 1898, thực dân Pháp bắt đầu đưa các đội quân “tiền trạm” đến Bảo Lạc. Những năm đầu thế kỷ XX, cùng với việc lập các trạm khí tượng Cao Bằng và Bảo Lạc, thực dân Pháp cho lập trạm khí tượng Bảo Lạc để quan trắc và thu thập dữ liệu khí tượng chủ yếu phục vụ mục đích quân sự và khai thác thuộc địa. Trên dòng sông Neo, Pháp tiến hành khai thác vàng sa khoáng và vàng gốc như ở Phiêng Bưởi (xã Hưng Đạo ngày nay, lúc bấy giờ thuộc xã Yên Lạc); khai thác vàng và ăngtimoan ở bản Miông (xã Yên Lạc lúc đó, nay thuộc xã Đình Phùng).

Từ năm 1900 - 1917, thực dân Pháp xây dựng bộ máy thống trị ở vùng đất Hồng Trị, bóc lột người nông dân bằng tô thuế các loại lao dịch và cống phẩm. Chúng ban hành các loại thuế vô lí như thuế thân, thuế điền thổ, thuế chợ, thuế muối, thuế điền thổ. Ở Hồng Trị giai đoạn này có chức dịch cai trị như: Lý trưởng, Phó lý. Các lý trưởng của thời kỳ này gồm có

Chu Văn Viên, Quan Văn Bền, Nông Văn Chài (tức Lý Tiêng), Ban Văn Túc, Chung Văn Tiên. Lúc này Hồng Trị, Hưng Đạo, Vĩnh Phong, Vĩnh Quang thuộc tổng Nam Quang quyền hạn và chức năng nhiệm vụ quản lý như Chủ tịch xã hiện nay (nhưng quản lý liên xã).

Đời sống nhân dân xã cực khổ do phải nộp thuế cao cho bọn địa chủ nhưng bọn chức dịch, quan lại địa phương không cho khai phá mở rộng diện tích trồng trọt, việc giao lưu hàng hóa khó khăn thiếu gạo, thiếu cả muối ăn, nhân dân phải đi hái lượm, săn bắn, đào củ mài, củ nâu đem về để ăn sống, thiếu quần áo, thuốc chữa bệnh. Đồng bào các dân tộc, nhất là Mông, Dao, đói rách triền miên. Chính những điều đó càng làm cho mâu thuẫn giữa nhân dân các dân tộc Hồng Trị với bọn thực dân xâm lược và phong kiến tay sai, thổ ty càng trở nên gay gắt không thể dung hoà được.

Thời Pháp thuộc nền kinh tế ở Hồng Trị rất lạc hậu, kém phát triển. Mạng lưới giao thông rất khó khăn các tuyến đường huyết mạch của xã đều nhỏ hẹp, chủ yếu là đường ngựa thồ. Về văn hoá giáo dục, thực dân Pháp và tay sai thi hành chính sách văn hoá ngu dân.

Trong những năm 1927 - 1928, dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin do Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc truyền bá vào trong nước. Ở Cao Bằng đã xuất hiện các tổ chức yêu nước như Hội đánh Tây, Hội Thanh niên phản đế... thu hút nhiều thanh niên yêu nước, tiến bộ tham gia, trong đó nổi bật và có ảnh hưởng hơn cả là Hoàng Đình Giông, một thanh niên dân tộc Tày ở xã Xuân Phách, huyện Hòa An (nay là phường Đề Thám, thành phố Cao Bằng).

Hoàng Đình Giong đã tiếp thu chủ nghĩa Mác - Lênin do Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc truyền bá và trực tiếp tuyên truyền, vận động mở rộng các Hội Thanh niên phản đế, tổ chức gây dựng nhiều cơ sở của Hội đánh Tây ở châu Hòa An. Từ năm 1927 trở đi, đã xuất hiện nhiều cơ sở của Hội đánh Tây ở các tổng, các châu và trên các khu vực đầu mối giao thông quan trọng và đông dân, trong đó có khu vực Bảo Lạc. Đến ngày 19/6/1928, đồng chí Hoàng Đình Giong được kết nạp vào Hội Việt Nam cách mạng Thanh niên tại cơ sở Long Châu (Trung Quốc). Tháng 12/1929, đồng chí Hoàng Đình Giong cùng với các đồng chí Hoàng Văn Thụ, Hoàng Văn Nộn được kết nạp vào Đông Dương Cộng sản Đảng. Đồng chí Hoàng Đình Giong được bầu làm Bí thư Chi bộ hải ngoại ở Long Châu, Trung Quốc. Chi bộ Long Châu có nhiệm vụ “gây dựng và phát triển phong trào quần chúng cách mạng ở vùng biên giới Cao Bằng - Lạng Sơn, hướng dẫn thanh niên yêu nước ra dự những lớp huấn luyện cách mạng ở nước ngoài, đưa đón cán bộ đi hoạt động giữa hai vùng biên giới”.

Đầu năm 1930, Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời. Sự ra đời của Đảng đáp ứng nhu cầu lịch sử của đất nước ta; phù hợp với xu thế phát triển của thời đại. Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời trở thành lực lượng duy nhất lãnh đạo cách mạng Việt Nam, chấm dứt tình trạng khủng hoảng về đường lối ở nước ta đầu thế kỷ XX. Từ đây, nhân dân các dân tộc ở Hồng Trị cũng như toàn thể nhân dân các dân tộc Việt Nam chiến đấu anh dũng dưới ngọn cờ của Đảng.

Sau khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời, Chi bộ hải ngoại Long Châu, chính thức trở thành Chi bộ của Đảng Cộng sản Việt Nam. Chi bộ hải ngoại Long Châu đã cử đồng chí Hoàng

Văn Nọn về Cao Bằng chuẩn bị các điều kiện để thành lập chi bộ đầu tiên. Ngày 01/4/1930, đồng chí Hoàng Văn Nọn thay mặt Chi bộ Long Châu, kết nạp hai đồng chí Lê Đoàn Chu và Nông Văn Đô (tức Bích Giang, Cát Lợi) vào Đảng, tuyên bố thành lập Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên của Cao Bằng tại Nặm Lìn, xã Hoàng Tung, châu Hòa An, do đồng chí Hoàng Văn Nọn làm Bí thư. Chi bộ đã đề ra hai nhiệm vụ hàng đầu là: Tích cực phát triển cơ sở Đảng, đặc biệt ở vùng mỏ Tĩnh Túc và thị xã; đẩy mạnh phong trào chống bắt phu, đòi giảm thuế, chống bắt phu vào ngày mùa, đi phu phải được cấp tiền gạo.

Ngay sau khi thành lập, Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên hoạt động như một “Tĩnh ủy lâm thời”, có nhiệm vụ lãnh đạo phong trào cách mạng của tỉnh. Sự ra đời của Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên của Cao Bằng đã đánh dấu bước phát triển phong trào cách mạng của tỉnh trên con đường đấu tranh giải phóng dân tộc. Từ khe suối Nặm Lìn, ánh sáng của Đảng đã đến với nhân dân các dân tộc trong tỉnh, dẫn dắt phong trào cách mạng Cao Bằng phát triển rộng khắp toàn tỉnh. Từ đây, khu vực Cao Bằng, trong đó có vùng đất Bảo Lạc và Hồng Trị có ánh sáng cách mạng của Đảng soi đường.

Trước tình thế mới của cách mạng nước ta, Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc quyết định trở về Tổ quốc để trực tiếp lãnh đạo phong trào cách mạng, Người đã chọn Cao Bằng là hướng trở về nước, bởi vì đây là tỉnh có phong trào cách mạng sớm, có hàng rào quần chúng được giác ngộ cao bảo vệ, lại có đội ngũ cán bộ vững vàng và liên lạc quốc tế thuận tiện qua đường biên giới. Trước khi về nước, tháng giêng năm 1941, Nguyễn Ái Quốc đã mở một lớp huấn luyện cho hơn 40 cán bộ cách mạng Việt Nam ở sát biên giới, tại làng Nặm Quang và Ngâm Tây (Trung Quốc),

với chương trình huấn luyện gồm tình hình thế giới, tình hình trong nước; tổ chức đoàn thể quần chúng, cách điều tra, tuyên truyền, tổ chức huấn luyện và đấu tranh cách mạng. Sáng mùng hai Tết, tức ngày 28/01/1941, Nguyễn Ái Quốc và các đồng chí của Người đặt bước chân đầu tiên lên mảnh đất Pác Bó (Cao Bằng) - mảnh đất thiêng liêng, nơi địa đầu Tổ quốc, để trực tiếp chỉ đạo phong trào cách mạng Việt Nam.

Tháng 5/1941, mảnh đất Cao Bằng đã vinh dự là nơi diễn ra Hội nghị Trung ương lần thứ Tám, do Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh chủ trì. Hội nghị đã đề ra nhiệm vụ chủ yếu trước mắt là giải phóng dân tộc, giành chính quyền về tay nhân dân. Nghị quyết Hội nghị đã nhanh chóng được phổ biến đến các địa phương. Cán bộ, đảng viên của Đảng mang tinh thần của Nghị quyết Trung ương đến với quần chúng, biến tinh thần ấy thành lực lượng vật chất to lớn của cách mạng. Một thời kỳ cách mạng mới được mở ra trước nhân dân các dân tộc ở quê hương Hồng Trị, báo hiệu những chuyển biến về tổ chức, hình thức tuyên truyền và phong trào đấu tranh cách mạng mạnh mẽ hơn trên con đường cách mạng mà Hồ Chí Minh và Đảng ta đã vạch ra.

Cuối năm 1941, đầu năm 1942 đã xuất hiện các xã, tổng Việt Minh hoàn toàn ở các châu như Hoà An, Hà Quảng, Nguyên Bình. Đầu năm 1942, đồng chí Võ Nguyên Giáp đã tổ chức lớp huấn luyện cán bộ Việt Minh tại Lũng Lừa, có 11 đại biểu dân tộc Mông, Dao ở Nguyên Bình tới dự. Sau đó, các cán bộ này đã về địa phương phát triển thêm một số hội viên cứu quốc và đoàn thể Việt Minh. Từ Nguyên Bình, các cơ sở cách mạng đã lan đến các lũng người Mông ở chân núi Phja Đa (phía Tây Nam Bảo Lạc), vùng ven Đồng Mu. Một số lũng của

đồng bào Dao ở Bảo Lạc đã có nhiều hội viên cứu quốc, báo hiệu sự phát triển mới của phong trào cách mạng vùng cao Bảo Lạc và phía Tây tỉnh Cao Bằng.

Trong thời kỳ này, Đảng bộ Cao Bằng cử nhiều cán bộ lên vùng cao ở các châu để tuyên truyền vận động, tổ chức đồng bào Mông, Dao, Nùng, Tày,... vào các Hội cứu quốc và thành lập các ban Việt Minh. Chẳng bao lâu sau, cơ sở Việt Minh đã lan rộng ở vùng cao Bảo Lạc. Chính vì vậy, mặc dù địch khủng bố gắt gao nhưng phong trào cách mạng ở vùng cao vẫn phát triển. Đồng bào Mông, Dao ở các lũng xã xa xôi thuộc châu Bảo Lạc vẫn hăng hái tham gia các đội cứu quốc. Một số lũng tham gia bầu Việt Minh xã. Sự phát triển sâu rộng của các đoàn thể Việt Minh tạo điều kiện cho sự ra đời và phát triển của các đội vũ trang chiến đấu trên vùng đất Bảo Lạc.

Ở một số địa bàn thuộc tổng Nam Quang (nay thuộc địa bàn xã Hồng Trị), đã có một số cán bộ Việt Minh xuống các thôn bản vận động nhân dân tham gia các đoàn thể cứu quốc trong Mặt trận Việt Minh để đứng lên giành chính quyền từ tay bọn thực dân và phong kiến.

Từ năm 1942, ở Bảo Lạc, đồng chí Trương Ngọc Tạch (tức Trương Văn Đẩu), cùng một số cán bộ ở Trương Lương, huyện Hoà An đã bí mật đến tuyên truyền thành lập Việt Minh ở xã Yên Lạc, xã Ân Quang và một số địa bàn ở tổng Nam Quang, cán bộ Việt Minh của tỉnh đến vận động, tuyên truyền cách mạng; vận động nhiều người trong xã tham gia hoạt động bí mật trong tổ chức cứu quốc của Việt Minh, như các ông Nông Tương Anh (Bản Rùng), Nông Kim Long (Nà Khán), Lương Văn Cú và Hoàng Văn Sính (Khuổi Bốc).

Giữa năm 1943, Tỉnh ủy và Ban Việt Minh tỉnh Cao Bằng đã cử một số cán bộ đến kiểm tra và thúc đẩy sự phát triển của tình hình Việt Minh ở các châu. Sau đợt này, ở Bảo Lạc đã thành lập được ban Việt Minh, có trụ sở ở khu vực Bao Tỳ, Lũng Lồm, xã Ân Quang (địa bàn xã Xuân Trường ngày nay).

Giữa năm 1943, Tỉnh ủy và Ban Việt Minh tỉnh Cao Bằng đã cử một số cán bộ đến kiểm tra và thúc đẩy sự phát triển của tình hình Việt Minh ở các châu. Sau đợt này, ở Bảo Lạc đã thành lập được ban Việt Minh, có trụ sở ở khu vực Bao Tỳ, Lũng Lồm, xã Ân Quang (địa bàn xã Xuân Trường ngày nay).

Trước tình thần cách mạng của nhân dân các dân tộc lên cao, Tỉnh ủy Cao Bằng quyết định lấy các vùng đồng bào Mông, Dao cư trú nơi có địa hình hiểm trở, núi đá cao để xây dựng khu Việt Minh, làm đất đứng chân an toàn của cách mạng khi bị địch khủng bố, đồng thời để khai thông con đường “Tây tiến trong tỉnh” xuất phát từ Tỉnh Giảo (Hòa An) lên Nậm Quét (Bảo Lạc) sang Nà Vi An (thuộc Trung Quốc), tạo nên đường dây liên lạc đưa đón cán bộ, vận chuyển vũ khí từ nước ngoài vào căn cứ địa Cao Bằng.

Ngày 22/12/1944, thực hiện chỉ thị của Lãnh tụ Hồ Chí Minh, Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân được thành lập tại khu rừng Trần Hưng Đạo, Nguyên Bình, Cao Bằng. Ngay khi thành lập, Đội đã tổ chức những trận đánh vang dội tại Phai Khắt, Nà Ngần. Đồng thời đẩy mạnh tuyên truyền cách mạng, tuyên truyền vũ trang ở nhiều cơ sở trong vùng, trong đó có châu Bảo Lạc. Tại Hồng Trị, có đồng chí Ban Văn Tiệm (Bí danh đồng chí Vinh) là người tham gia đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân thuộc trung đội 263.

Đầu năm 1945, tình hình khu phố Trung Mang (từ sau Cách mạng Tháng Tám 1945 gọi là khu phố Bảo Lạc) hết sức phức tạp. Thực dân Pháp đã bắt đầu rút khỏi khu phố theo đường Cốc Pàng - Lũng Làn - Mèo Vạc. Bọn Nhật, Quốc dân Đảng và các toán phỉ hoạt động vùng biên giới và bọn thổ ty ra sức hoạt động quấy phá. Ngoài ra, bọn tay chân của thực dân Pháp vẫn nghênh ngang trên phố Bảo Lạc và nắm bọn lính đóng toàn châu Bảo Lạc. Chúng dựa vào vũ khí, lương thực của bọn Pháp để lại, tổ chức cho tay chân truy lùng và sát hại dã man cán bộ Việt Minh và những ai chúng nghi ngờ tham gia hoặc ủng hộ cách mạng.

Tiếp theo tiếng súng Phai Khắt, Nà Ngần, vào đêm mùng 4 rạng sáng ngày 05/02/1945, đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân, được sự hỗ trợ tích cực và hiệu quả của nhân dân các dân tộc ở Bảo Lạc, trực tiếp là nhân dân xã Ân Quang (thuộc địa bàn xã Xuân Trường và xã Khánh Xuân ngày nay), đã bất ngờ tấn công đồn Đồng Mu. Đây là đồn có vị trí chiến lược quan trọng trong vùng, nằm sát biên giới.

Nhân dân địa phương, dưới sự chỉ đạo của cán bộ cách mạng, của Việt Minh, đã tổ chức mít tinh mừng thắng lợi và vận động thanh niên người địa phương hăng hái tham tự vệ vũ trang, các đội tuyên truyền cách mạng khắp các địa bàn ở Bảo Lạc nói chung và vùng đất Hồng Trị nói riêng. Trên địa bàn vùng đất Hồng Trị, nhiều thanh niên ưu tú đã hăng hái gia nhập lực lượng vũ trang cách mạng, tiêu biểu là đồng chí Ban Văn Tiệm (bí danh là Vinh) tham gia Đội Việt Nam tuyên truyền Giải phóng quân (thuộc Trung đội 263).

Bước sang năm 1945, phong trào cách mạng ở Bảo Lạc trở nên sục sôi hơn bao giờ hết. Sau khi Nhật đảo chính Pháp

để độc chiếm Đông Dương (đêm 09/3/1945), thực hiện chỉ thị của Trung ương “Nhật - Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta”, giữa tháng 3/1945, Ban Thường vụ Liên Tỉnh ủy Cao - Bắc - Lạng đã họp tại căn cứ Lam Sơn (châu Hòa An) để thảo luận và quyết định một số vấn đề quan trọng: “Tùy từng nơi, từng điều kiện mà thành lập chính quyền ở cấp xã, cấp châu, cấp tỉnh; kiên quyết bảo vệ chính quyền cách mạng của ta vừa giành được từ tay đế quốc Pháp; phân công cán bộ của đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân về các địa phương cùng các đội vũ trang sở tại tổ chức lực lượng đánh Nhật. Không tập kích vào quân đội Pháp khi chúng tháo chạy, mà trái lại tích cực kêu gọi họ cùng ta đánh Nhật hoặc ở mức độ thấp hơn, trao vũ khí cho ta để đánh bọn phát xít.

Đến năm 1945, ở xã Đồng Mu (nay thuộc xã Xuân Trường), phong trào cách mạng phát triển mạnh trong các tầng lớp nhân dân. Đồng Mu đã trở thành căn cứ địa cách mạng vững chắc. Đó là cơ sở quan trọng để hình thành nên tổ chức cộng sản đầu tiên ở Bảo Lạc.

Ngày 15/4/1945, Chi bộ cộng sản đầu tiên ở châu Bảo Lạc đã ra đời tại xóm Lũng Sâu (nay thuộc xã Hồng An). Chi bộ gồm 3 đảng viên: Nông Thị Triều (tức Nhân Tương), Lê Phong, Đỗ Quang Soan (tức Đỗ Quang Thắng), do đồng chí Nông Thị Triều làm Bí thư. Sự ra đời của chi bộ cộng sản đầu tiên của Bảo Lạc đánh dấu thời kỳ phát triển mới của phong trào cách mạng ở châu Bảo Lạc. Từ đây, cuộc đấu tranh của nhân dân trong vùng đã có sự lãnh đạo trực tiếp của tổ chức Đảng nhân tố có ý nghĩa rất quan trọng dẫn tới thắng lợi của cuộc Cách mạng Tháng Tám 1945 ở Hồng Trị.

Tháng 4/1945, đồng chí Nam Long - Chính trị viên Trung đội 2 Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân và đồng chí Sửu đã đưa một đội quân tuyên truyền tiến vào khu phố Bảo Lạc. Đến thời điểm này, ở khu phố Bảo Lạc, cán bộ Việt Minh đã hoạt động công khai, vận động nhân dân thực hiện chủ trương, chính sách của Mặt trận Việt Minh.

Không đầy một tháng sau khi Nhật đảo chính Pháp, cùng với nhiều châu khác trong tỉnh Cao Bằng, một phần châu Bảo Lạc đã giành chính quyền về tay nhân dân. Các ban Việt Minh tổng, xã đều ra hoạt động công khai.

Dưới sự lãnh đạo của các tổ chức Đảng và các đoàn thể cứu quốc của Việt Minh, một số xã ở Bảo Lạc đã tiếp tục giành chính quyền thắng lợi và thành lập Ủy ban cách mạng lâm thời. Ngày 04/7/1945, Ủy ban cách mạng lâm thời châu Bảo Lạc được thành lập ở Đồng Mu, do đồng chí Lê Sáu làm Chủ tịch, tiếp tục lãnh đạo nhân dân các dân tộc Bảo Lạc thực hiện các chính sách tiểu phỉ, truy quét bọn phản động địa phương, củng cố xây dựng chính quyền cách mạng. Cán bộ chính trị của châu đã đi gây cơ sở ở những vùng phong trào Việt Minh còn yếu. Công tác văn hóa xã hội được quan tâm, đời sống nhân dân ở những xã được giải phóng đã có những cải thiện đáng kể. Về mặt quân sự, lực lượng vũ trang tự vệ được củng cố và phát triển, đã có nhiều hoạt động hiệu quả, gây thanh thế và tạo niềm tin cho quần chúng nhân dân.

Ngày 16/8/1945, Quốc dân Đại hội họp tại Tân Trào (tỉnh Tuyên Quang) ra lời kêu gọi toàn dân Tổng khởi nghĩa. Đáp lời kêu gọi thiêng liêng của Tổ quốc, cùng với đồng bào cả nước, Cao Bằng dưới sự chỉ đạo của Ban Khởi nghĩa vừa cấp tốc được thành lập do đồng chí Văn Tư (tức Hoàng Đình Giông) chỉ huy.

Sau khi hàng loạt các châu như Nguyên Bình, Trùng Khánh, Quảng Uyên, Thạch An, thị xã Cao Bằng... giành được chính quyền về tay nhân dân, ngày 22/8/1945 tỉnh Cao Bằng sạch bóng quân Nhật.

Tuy nhiên, thành quả cách mạng vừa giành được đã bị đe dọa bởi nhiều thế lực phản động. Lợi dụng chế độ thổ ty còn tồn tại, thực dân Pháp đã biến thổ ty thành tay sai chống phá cách mạng. Để tranh thủ bọn này, Pháp giao cho chúng nhiều đặc quyền đặc lợi như tự do thu thuế, mở sòng bạc, chiếm đoạt ruộng đất... Đặc biệt châu Bảo Lạc so với các châu khác trong tỉnh tình hình còn phức tạp, khó khăn hơn, do bọn thổ ty và thổ phi đã cấu kết chặt chẽ với Pháp, bọn đặc vụ Trung Hoa Dân quốc thực hiện âm mưu lập “lưỡng châu tự trị” gồm Bảo Lạc và Đồng Văn. Hoạt động của chúng diễn ra mạnh nhất ở các xã vùng Tây Nam Bảo Lạc. Tháng 8/1945, quân Trung Hoa Dân quốc vượt biên giới vào đóng quân ở xóm Pác Riệu, với khoảng 500 binh sĩ, chuẩn bị đánh giải vây cho Châu Đoàn Chài đang bị Việt Minh vây hãm trong đồn Bảo Lạc. Trong những ngày Việt Minh đánh đồn Bảo Lạc, một số tay sai thực dân Pháp và Quốc dân đảng chống lại Việt Minh, tổ chức sát hại cán bộ cách mạng trong vùng, dùng súng bắn tĩa chiến sĩ Việt Minh ở đồn Bảo Lạc, gây nhiều thiệt hại.

Đến tháng 11/1945, hầu hết các xã của Bảo Lạc đã thành lập chính quyền cách mạng. Ngày 08/11/1945, Ủy ban cách mạng lâm thời khu phố Bảo Lạc chính thức được thành lập và ra mắt nhân dân, đánh dấu sự toàn thắng của cuộc đấu tranh cách mạng giải phóng dân tộc, giành chính quyền về tay nhân dân.

Đến năm 1946 theo sự chỉ đạo từ cấp trên, xã đã thành lập Ủy ban cách mạng lâm thời, lúc đó còn gọi là xã Kim Đồng

(sáp nhập cả phố Bảo Lạc). Năm 1948, phố Bảo Lạc tách khỏi xã Hồng Trị, đồng chí Quan Văn Đế được chỉ định làm Chủ nhiệm Ủy ban Cách mạng lâm thời và ông Hoàng Văn Cấp làm Phó Chủ nhiệm Ủy ban.

Như vậy, từ khi thực dân Pháp đem quân đánh chiếm Cao Bằng đến khi có Đảng lãnh đạo, phong trào đấu tranh chống thực dân Pháp của nhân dân vùng đất Hồng Trị nói riêng, nhân dân Cao Bằng nói chung đã bùng nổ liên tiếp và mạnh mẽ. Truyền thống đấu tranh được xây dựng từ trong lịch sử là nền tảng quan trọng để người dân Hồng Trị viết tiếp những trang rực rỡ từ sau khi có chính quyền cách mạng.

Tại vùng đất Hồng Trị từ năm 1945 - 1947 chưa có chi bộ Đảng, các Đảng viên lúc đó sinh hoạt tại Chi bộ trực thuộc huyện. Năm 1948, Ủy ban hành chính xã Hồng Trị tách khỏi phố Bảo Lạc đồng thời cũng thành lập riêng Chi bộ riêng. Chi bộ Hồng Trị khi mới thành lập gồm 5 Đảng viên là: Ban Văn Tiệm, Tô Văn Ban, Hoàng Văn Kinh, Chu Văn Phiên, Hoàng Văn Cấp bầu đồng chí Ban Văn Tiệm làm Bí thư đầu tiên¹.

Sau Cách mạng Tháng Tám, cùng với nhân dân cả nước, nhân dân các dân tộc vùng đất Hồng Trị chung sức xây dựng chế độ mới. Trong quá trình xây dựng chế độ mới, nhân dân Hồng Trị gặp nhiều khó khăn về chính trị - quân sự, kinh tế -

¹ Tỉnh ủy - Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng, *Địa chí các xã tỉnh Cao Bằng, quyển 2*, tr.77.

Đảng ủy xã Hồng Trị ban hành Nghị quyết số-NQ/ĐU ngày .../.../2023, thống nhất lấy ngày 22/02 hằng năm là ngày kỷ niệm ra đời Chi bộ xã Hồng Trị, tài liệu lưu tại Văn phòng Đảng ủy xã Hồng Trị.

Trong quá trình sưu tầm tư liệu, xử lý tư liệu các kỳ đại hội của Chi bộ - Đảng bộ xã Hồng Trị, Ban Chỉ đạo, Ban Biên soạn chưa sưu tầm được đầy đủ, chưa có cơ sở để chứng minh đầy đủ ngày tháng, nhiệm kỳ, số lượng tham dự đại hội, danh sách Ban Chấp hành Đảng bộ xã... Do vậy, trong một số giai đoạn chưa thể làm rõ, xin chân thành cáo lỗi cùng bạn đọc.

tài chính, văn hóa - xã hội. Đặc biệt vùng đất Hồng Trị cùng với huyện Bảo Lạc là địa phương phải đối phó với các hoạt động chống phá trực tiếp của quân Quốc dân Đảng và bọn tay sai là bè lũ phản động địa phương (thổ ty, thổ痞). Tuy nhiên, cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã đã đoàn kết một lòng, vận dụng đúng đắn những chủ trương, chính sách của các cấp để giữ vững chính quyền cách mạng và thực hiện tốt các nhiệm vụ cách mạng của thời kỳ mới.

Một trong những vấn đề cấp bách mà chính quyền cách mạng địa phương phải tập trung giải quyết là nhanh chóng ổn định đời sống mọi mặt cho nhân dân. Trong bối cảnh “nạn đói”, “nạn dốt” vẫn diễn ra phức tạp, đã đặt ra cho chính quyền cách mạng nhiệm vụ hết sức nặng nề trong lúc chính quyền cách mạng chưa được củng cố, lại bị kẻ thù bên trong và bên ngoài chống phá quyết liệt.

Tại Cao Bằng, từ giữa tháng 9/1945, Tỉnh ủy lâm thời đã họp, đề ra các chủ trương, biện pháp cấp bách nhằm giữ gìn trật tự, trị an, bảo vệ chính quyền cách mạng, tập trung lãnh đạo nhân dân trong tỉnh thực hiện những nhiệm vụ mới trước mắt. Tỉnh ủy đã chỉ đạo tổ chức cuộc vận động tăng gia sản xuất trong toàn tỉnh với khẩu hiệu: “Tắc đất, tắc vàng”, “Tắc đất bỏ hoang, tắc vàng bỏ phi” và thực hiện tốt lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch: “Tăng gia sản xuất! Tăng gia sản xuất ngay! Tăng gia sản xuất nữa!”. Thực hiện chủ trương đó, Ủy ban hành chính Cách mạng lâm thời cùng Ban Việt Minh và các đoàn thể Cứu quốc xã đã vận động mọi tầng lớp nhân dân địa phương, mở rộng diện tích trồng cấy, tích cực tăng gia sản xuất, khai hoang, phục hóa.

Thực hiện nhiệm vụ “chống đói”, nhân dân vùng đất Hồng Trị nhiệt liệt hưởng ứng lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí

Minh: “Cứ 10 ngày nhịn ăn một bữa, mỗi tháng nhịn 3 bữa (mỗi bữa một bơ) đem số gạo đó để cứu dân nghèo”. Nhờ đây mạnh khai hoang, tích cực sản xuất, tiết kiệm gạo ủng hộ người nghèo mà nạn đói bước đầu được đẩy lùi.

Dựa vào Sắc lệnh của Chính phủ về “trấn áp bọn phản cách mạng”, tỉnh uỷ Cao Bằng và Uỷ ban hành chính Tỉnh chỉ đạo kiên quyết trấn áp những đối tượng phá hoại của những tổ chức phản động, tập trung lực lượng vào những huyện biên giới trong đó có Bảo Lạc, những nơi ẩn náu của thổ phỉ và các tổ chức phản động, vừa tuyên truyền, vừa giáo dục những phần tử lầm đường làm tay sai cho giặc, vừa kiên quyết trừng trị những hành động phá hoại của chúng.

Sau tháng 11/1945, Ban cán sự Việt Minh Bảo Lạc đã cử cán bộ xuống các xã tiếp tục tuyên truyền, phổ biến Chương trình, Điều lệ Việt Minh, tranh thủ cán bộ cơ sở xây dựng phong trào. Nhờ vận dụng đúng đắn chính sách của Đảng và Chính phủ, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, kết hợp với các biện pháp đấu tranh khôn khéo, mềm dẻo với từng loại đối tượng thích hợp, nên chính quyền cách mạng ở Bảo Lạc đã hạn chế được nhiều những hoạt động chống phá của bọn phản động, góp phần quan trọng củng cố chính quyền dân chủ nhân dân vừa mới giành được, xây dựng chế độ mới trên các bản làng.

Để đảm bảo hoàn thành nhiệm vụ trên, công tác xây dựng Đảng được Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh xác định là một trong những nhiệm vụ hàng đầu, đặc biệt chú ý cử cán bộ có năng lực xuống các huyện để củng cố lại cơ sở đảng, chú ý những nơi đảng viên ít, phong trào yếu và những huyện nằm ở vị trí chiến lược quan trọng của tỉnh, trong đó có huyện Bảo Lạc.

Đối với huyện Bảo Lạc, từ cuối năm 1945 đến năm 1950, Tỉnh uỷ đã cử nhiều cán bộ vào tuyên truyền, giác ngộ đồng bào và xây dựng, phát triển phong trào cách mạng địa phương, xây dựng tổ chức cơ sở đảng, phát triển đảng viên. Đồng chí Dương Kim Dao và Hoàng Việt Anh được cử xuống vận động đồng bào dân tộc Mông, Dao ở khu vực Tây Nam Bảo Lạc. Bốn cán bộ của tỉnh được Tỉnh uỷ phân công phụ trách huyện Bảo Lạc (với vai trò như Ban cán sự) là các đồng chí Lê Nam (Bí thư), Đàm Côn, Viễn Đạt và Lô Sáu. Cơ quan Ban cán sự huyện Bảo Lạc (được Tỉnh uỷ đặt phiên hiệu là Trạm 15) và các tổ chức đoàn thể, lực lượng vũ trang huyện Bảo Lạc đóng tại Kha Rào (Khánh Xuân), sau di chuyển về Hồng Trị. Nhân dân vùng đất Hồng Trị đã phát huy truyền thống cách mạng, ủng hộ các cơ quan và lực lượng cách mạng đóng trên địa phương.

Bộ máy hành chính được củng cố tổ chức và nhân sự; quyền làm chủ của nhân dân lao động được quan tâm, tăng cường tính chất nhân dân của chính quyền cách mạng. Đồng bào các dân tộc ở Bảo Lạc phấn khởi xây dựng và bảo vệ chính quyền cách mạng trong muôn vàn khó khăn, thử thách, đặc biệt là sự phá hoại của các thế lực phản động địa phương, cấu kết với thực dân Pháp, với quân Tưởng.

Nhằm tạo thuận lợi cho công cuộc xây dựng chế độ mới, ngày 22/11/1945, Chính phủ lâm thời ban hành Sắc lệnh số 63/SL. Theo Sắc lệnh số 63/SL, cấp tổng chính thức bị bãi bỏ, việc sáp nhập các xã thành xã lớn hơn được triển khai. Theo đó, châu Bảo Lạc được đổi thành huyện Bảo Lạc.

Một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của nước ta lúc này là xây dựng, củng cố chính quyền. Từ cuối tháng 10/1945, thực hiện Sắc lệnh số 51/SL của Chính phủ

lâm thời quy định thể lệ cuộc Tổng tuyển cử, Tỉnh ủy và Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời tỉnh Cao Bằng lãnh đạo, chỉ đạo các đoàn thể tổ chức công tác tuyên truyền vận động bầu cử một cách khẩn trương. Công tác chuẩn bị cho nhân dân tham gia bầu cử được chuẩn bị và tiến hành chu đáo, góp phần vào thắng lợi chung của cuộc Tổng tuyển cử đầu tiên trong cả nước. Ngày 06/01/1946, nhân dân vùng đất Hồng Trị tích cực tham gia bầu cử Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, người dân từ 18 tuổi trở lên được thực hiện quyền công dân, bầu những đại biểu chân chính vào cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất.

Chấp hành Nghị định ngày 04/01/1946 của Chủ tịch Ủy ban Hành chính Bắc Bộ về việc tổ chức bầu cử Hội đồng nhân dân 2 cấp tỉnh, xã. Mặt trận Việt Minh và Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời khẩn trương chuẩn bị bầu cử, trong đó trọng tâm là bầu cử đại biểu Hội đồng nhân dân và chính quyền nhân dân cấp xã. Tại vùng đất Hồng Trị, các cử tri đến các điểm bỏ phiếu thực hiện quyền công dân, bỏ phiếu bầu ra các đại biểu Hội đồng nhân dân xã và Hội đồng nhân dân tỉnh.

Kết quả của 2 cuộc bầu cử tháng 12/1945 và tháng 02/1946 còn có ý nghĩa to lớn về mặt chính trị, khẳng định tính pháp lý của bộ máy chính quyền từ Trung ương đến địa phương của nước Việt Nam độc lập, góp phần quan trọng đập tan mưu đồ thâm độc của kẻ thù là xóa bỏ các thành quả Cách mạng Tháng Tám, xóa bỏ Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Sau khi cuộc kháng chiến toàn quốc chống thực dân Pháp bùng nổ cuối năm 1946, cơ quan đầu não và bộ đội chủ lực của ta đã chủ động rút lên căn cứ địa Việt Bắc để thực hiện phương châm kháng chiến lâu dài. Trong khi đó, thực dân Pháp tham

vọng khuất phục nhân dân ta bằng chiến thuật “đánh nhanh, thắng nhanh”. Thực hiện âm mưu đó, đầu năm 1947, thực dân Pháp xúc tiến chuẩn bị một cuộc tiến công lớn lên Việt Bắc nhằm tiêu diệt lực lượng chủ lực và cơ quan đầu não kháng chiến của ta. Với đội quân tinh nhuệ được trang bị vũ khí, phương tiện hiện đại, quân Pháp hình thành hai “gọng kìm” lớn theo đường số 4, số 3 và phối hợp với cánh quân tiến theo sông Lô, sông Gâm nhằm bao vây căn cứ Việt Bắc; đồng thời, cho quân nhảy dù xuống trung tâm chiến khu, tiến hành càn quét, tìm diệt chủ lực và cơ quan đầu não kháng chiến của ta.

Sáng ngày 09/10/1947 thực dân Pháp đã cho 300 quân nhảy dù chiếm thị xã Cao Bằng, nơi chúng đổ bộ đầu tiên là mỏm đồi cao Nà Lắc. Ngay khi chúng vừa đặt chân xuống đất đã bị quân ta đánh trả quyết liệt, chiếc máy bay JU52 chở tên đại tá Lămbe, Tổng tham mưu trưởng quân viễn chinh Pháp ở miền Bắc Đông Dương và 12 tên tùy tùng bị bắn rơi. Ta thu toàn bộ tài liệu về kế hoạch tiến công lên căn cứ địa Việt Bắc của địch.

Ngày 15/10/1947, Ban Thường vụ Trung ương Đảng ra chỉ thị “Phải phá tan cuộc tấn công mùa Đông của giặc Pháp”. Ngày 08/11/1947, Tỉnh ủy Cao Bằng họp quyết định đẩy mạnh phong trào chiến tranh du kích trong toàn tỉnh.

Sau khi chiếm được thị xã Cao Bằng, thực dân Pháp dùng chiến thuật “vết dầu loang” lần lượt đánh chiếm các huyện Hòa An, Thạch An, Nguyên Bình, Phục Hòa, Trà Lĩnh và Quảng Uyên. Chỉ chưa đầy một tháng, Pháp đã chiếm xong các huyện trong tỉnh gồm 49 vị trí. Nhưng ở huyện Bảo Lạc và các huyện Trùng Khánh, Hạ Lang, Hà Quảng, chúng vẫn chưa chiếm được. Tuy nhiên, chiến sự cũng đã lan tới địa phương khi Pháp cho máy bay bắn phá Đồng Mu (nay thuộc xã Xuân Trường, huyện Bảo Lạc).

Thực hiện chủ trương của Trung ương Đảng và Tỉnh ủy Cao Bằng, cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Cao Bằng nói chung và vùng đất Hồng Trị nói riêng đã tập trung sức lực, vượt qua nhiều khó khăn thử thách, vừa chăm lo xây dựng chính quyền, đời sống nhân dân, vừa chống thù trong, giặc ngoài; bảo vệ thành quả cách mạng. Ủy ban mùa Đông kháng chiến được thành lập nhằm vận động nhân dân địa phương đóng góp chần mản, quần áo tặng bộ đội. Với tình cảm và trách nhiệm của hậu phương, chỉ trong thời gian ngắn đã có nhiều tấm vải trấu nặng tình cảm của người dân Bảo Lạc ở hậu phương được quyen góp gửi tặng bộ đội ngoài chiến trường, qua đó cổ vũ mạnh mẽ và làm ấm lòng những chiến sĩ bộ đội, dân quân, du kích ngoài tiền tuyến hăng hái đánh giặc lập công. Những nỗ lực của cán bộ, đảng viên và nhân dân vùng đất Hồng Trị đã góp phần cùng quân dân Việt Bắc đánh thắng cuộc tấn công mùa Đông của thực dân Pháp lên căn cứ địa Việt Bắc.

Sau chiến thắng Việt Bắc 1947, so sánh tương quan lực lượng trên chiến trường chung có lợi cho ta. Phát huy thắng lợi của chiến dịch, ở chiến trường Cao Bằng, ta chủ trương phát triển mạnh chiến tranh du kích, đánh những trận phục kích, tập kích nhằm tiêu hao sinh lực địch, chặn bước tiến và làm giảm sút ý chí chiến đấu của binh lính địch, phá hoại các trục đường giao thông quan trọng, hạn chế việc tiếp tế của địch. Phối hợp giữa quân sự với vũ trang tuyên truyền, đặc biệt là vùng Bảo Lạc, Nguyên Bình, Phục Hoà, Trà Lĩnh, Ngân Sơn, phá vỡ sự liên lạc của địch với thổ phỉ.

Chương I

CHI BỘ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 1948 - 1975

I. Chi bộ Hồng Trị ra đời, lãnh đạo nhân dân kháng chiến, kiến quốc, bảo vệ vững chắc hậu phương, góp phần đánh thắng thực dân Pháp xâm lược (1948 - 1954)

Năm 1948, xã Kim Đồng tách phố Bảo Lạc (nay là thị trấn Bảo Lạc) và thành đổi tên thành xã Hồng Trị. Từ đây Hồng Trị là đơn vị hành chính cấp xã thuộc huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng. Nhằm lãnh đạo nhân dân địa phương thực hiện các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội, Chi bộ Đảng Hồng Trị cũng được thành lập năm 1948 gồm 5 đảng viên, do đồng chí Ban Văn Tiệm làm Bí thư đầu tiên. Sự ra đời Chi bộ Đảng xã Hồng Trị là kết quả của quá trình vận động cách mạng, đáp ứng yêu cầu tất yếu của cách mạng ở địa phương. Kể từ đây, xã Hồng Trị đã có một tổ chức Đảng chân chính lãnh đạo, vững vàng cùng với quân dân cả nước bước vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp trường kỳ và gian khổ.

Sau chiến dịch Việt Bắc thu đông năm 1947, thực dân Pháp tăng cường chính sách dùng người Việt đánh người Việt, câu kết với bọn phản động địa phương, bọn phỉ phá hoại hậu phương, phá hoại cuộc sống yên bình của nhân dân các dân tộc. Chúng đã cung cấp tài chính, vũ khí và mua chuộc, dụ dỗ, gây áp lực để lôi kéo người vào tổ chức phỉ. Bảo Lạc nói chung và Hồng Trị nói riêng tiếp tục là điểm nóng về hoạt động của thổ phỉ bởi nơi đây vừa là khu vực gần biên giới và Đồng Văn - Hà Giang (điểm nóng về hoạt động của phỉ).

Chỉ trong vòng hai tháng cuối năm 1947, Pháp đã xây dựng được một lực lượng phi hoạt động suốt một vùng rộng lớn tiếp giáp từ Bảo Lạc sang Hà Giang và nhiều nơi khác ở Cao Bằng cũng như các tỉnh ở Việt Bắc. Trong đó Hồng Trị là nơi hoạt động của thổ phi diễn ra phức tạp. Các nhóm phi thường xuyên đi cướp phá, dẫn đường cho thực dân Pháp đi càn các vùng tự do của ta hoặc bắt bớ, sát hại cán bộ Việt Minh, gây nhiều tội ác với nhân dân. Trước tình hình đó, công tác tiểu phi được đặt ra cấp bách. Lực lượng vũ trang mà trực tiếp là công an huyện Bảo Lạc phối hợp và được sự chỉ huy của Công an tỉnh Cao Bằng phối hợp với công an tỉnh Bắc Kạn tổ chức truy quét. Tháng 02/1948, mở đợt 2 truy quét phi. Trong đợt này, một lực lượng khá đông đảo đã được huy động, trong đó có cả một số đơn vị quân đội chia làm hai hướng tiến công. Tháng 3/1948, hai đơn vị tiểu phi ở Bảo Lạc tiến đánh các sào huyệt còn lại của bọn phi, diệt một số tên, buộc một số tên khác phải rút chạy sang Nguyên Bình và theo chân quân Pháp. Bọn này tiếp tục được Pháp chi viện tiền bạc và vũ khí, củng cố lại sào huyệt ở Pác Nậm (xã Bằng Thành), Bản Nghiêng (xã An Thắng) thuộc huyện Chợ Rã (nay thuộc huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn) hòng uy hiếp và khống chế vùng hậu phương rộng lớn của ta. Tiếp đó, ta tổ chức truy kích phi tại vùng hiểm trở giáp ranh giữa Nguyên Bình - Bảo Lạc - Chợ Rã, tiêu diệt một số tên ngoan cố, đưa hàng trăm gia đình bị chúng cưỡng bức trở về quê cũ làm ăn. Chiến dịch tiểu phi ở Bảo Lạc trong đó có xã Hồng Trị đã đập tan âm mưu của Pháp định dùng bọn phi nơi đây phá hoại hậu phương kháng chiến và chính quyền cách mạng.

Bước sang năm 1948, cuộc kháng chiến của nhân dân các dân tộc tỉnh Cao Bằng chống thực dân Pháp có những chuyển biến mới. Tháng 5/1948, Đảng bộ tỉnh tổ chức Đại hội lần thứ II. Đại hội đề ra những chủ trương, nhiệm vụ mới để đưa cuộc kháng chiến ở địa phương phát triển lên một bước mới. Đây là sự kiện có tính bước ngoặt, đánh dấu bước trưởng thành nhanh chóng của Đảng bộ tỉnh Cao Bằng trong thực tiễn.

Những năm 1948 - 1949, cấp ủy, chính quyền địa phương đã tăng cường củng cố tổ chức bộ máy, củng cố cơ sở. Để trực tiếp giúp các xã đẩy mạnh kháng chiến kiến quốc, nắm tình hình phong trào cách mạng địa phương, Ban cán sự huyện Bảo Lạc bố trí những cán bộ, đảng viên thông thạo địa bàn và tiếng dân tộc trực tiếp xuống cơ sở phụ trách các xã; mỗi cán bộ phụ trách 1 - 2 xã; đồng thời kiện toàn một bước tổ chức bộ máy các đoàn thể của Việt Minh như Thanh niên cứu quốc, Phụ nữ cứu quốc, Nông dân cứu quốc.

Về kinh tế, thực hiện chủ trương của Tỉnh ủy, từ năm 1948, xã Hồng Trị đẩy mạnh việc thực hiện tự túc lương thực tại chỗ, tiếp tục khai thác các nguồn hàng từ biên giới, dựa vào sự đóng góp của nhân dân địa phương để bảo đảm cung cấp lương thực cho dân quân du kích, bộ đội và cán bộ. Ủy ban bảo vệ mùa gặt ở huyện và xã Hồng Trị được thành lập đã tổ chức cho nhân dân giúp đỡ lẫn nhau giữa làng này với làng khác trong thu hoạch mùa màng và cất giữ lương thực. Ủy ban bảo vệ mùa gặt xã Hồng Trị đã chỉ đạo các xóm khẩn trương thu hoạch nhanh gọn, thu hoạch đến đâu tổ chức cất giấu đến đó. Những nỗ lực của nhân dân xã Hồng Trị đã góp phần hình thành được vùng an toàn để cất giấu lương thực của huyện Bảo Lạc.

Tháng 10/1950, Bộ Nội vụ ra Nghị định số 438/NV thành lập Ban công an xã trong toàn quốc. Thực hiện Nghị định, cũng như các địa phương khác trong tỉnh, huyện Bảo Lạc đã tổ chức thành lập Ban công an xã, gồm 3 người đặt dưới quyền chỉ đạo trực tiếp của Ủy ban Kháng chiến hành chính xã. Theo đó, Ban Công an xã Hồng Trị được thành lập. Sau khi thành lập, Ban Công an xã đã có nhiều hoạt động tích cực bảo vệ tài sản của nhân dân, giữ gìn trật tự nơi ăn ở cơ sở, ngăn ngừa các tệ nạn xã hội, điều tra và báo cáo cho Ủy ban kháng chiến Hành chính xã về các đối tượng và hành vi vi phạm pháp luật.

Dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Hồng Trị, nhân dân địa phương hăng hái tham gia các phong trào do Đảng bộ, chính quyền và nhân dân huyện Bảo Lạc tổ chức như: phong trào tăng gia sản xuất, xây dựng hậu phương, thực hiện đời sống mới, củng cố các đoàn thể quần chúng. Đặc biệt là phong trào bán gạo khao quân theo chủ trương của Chủ tịch Hồ Chí Minh diễn ra sôi nổi trong toàn huyện Bảo Lạc nói chung và xã Hồng Trị nói riêng. Cuối năm 1949, cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp bước vào giai đoạn quyết liệt. Để khắc phục khó khăn trước mắt về lương thực, chuẩn bị cho những chiến dịch lớn, ngày 20/8/1949 Hồ Chủ tịch ra lời kêu gọi: “Tôi lấy danh nghĩa cá nhân và nhờ đồng bào giúp tôi, tôi muốn nhờ đồng bào, mỗi gia đình bán cho tôi 10 kg gạo để khao quân dịp Quốc khánh”.

Hưởng ứng lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một phong trào sôi nổi trong các làng, xã đăng ký bán thóc khao quân. Mặc dù đời sống của nhân dân địa phương còn nhiều khó khăn, nhưng nhân dân xã Hồng Trị đã vượt qua khó khăn, hăng hái hưởng ứng phong trào bán thóc khao quân. Thành

tích của nhân dân xã Hồng Trị trong phong trào bán thóc khao quân đã đưa Bảo Lạc trở thành địa phương tiêu biểu của tỉnh Cao Bằng trong phong trào này. “Toàn huyện Bảo Lạc đã bán được 72.383 kg thóc gạo, ngô theo lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh”¹.

Năm 1950, Bộ Tư lệnh của ta đã quyết định mở chiến dịch Phan Đình Phùng đánh vào cứ điểm Đông Khê lần thứ nhất nhằm tiêu hao một phần sinh lực địch. Trong chiến dịch này, các đại đội du kích và bộ đội địa phương của Bảo Lạc đã phối hợp với bộ đội địa phương của Hòa An, Nguyên Bình, Hà Quảng có nhiệm vụ bao vây địch ở thị xã, đánh vào sân bay Nà Cạn làm hướng nghi binh.

Trong quá trình chuẩn bị cho chiến dịch Phan Đình Phùng, nhân dân xã Hồng Trị nói chung đã hăng hái đóng góp sức người, sức của ủng hộ chiến dịch. Phong trào thanh niên xung phong làm đường vận chuyển hàng hóa được phát động rộng khắp và được nhân dân xã Hồng Trị nhiệt tình hưởng ứng.

Đúng như kế hoạch đã định, ngày 25 và 26/5/1950, các lực lượng tham gia chiến dịch đồng loạt đánh địch trên khắp các mặt trận. Đến sáng ngày 27/5/1950, ta hoàn toàn làm chủ Đông Khê. Sau khi Chiến dịch Phan Đình Phùng kết thúc, ngày 25/7/1950, quân Pháp tập trung lực lượng (1 tiểu đoàn bộ binh và tiểu đoàn dù) chiếm lại Đông Khê nhằm giữ con đường tiếp tế cho quân Pháp ở Cao Bằng. Để bảo toàn lực lượng, chuẩn bị cho cuộc tấn công mới, bộ đội ta tạm rút lui khỏi Đông Khê.

¹ Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.75.

Tháng 6/1950, Trung ương Đảng quyết định mở chiến dịch Biên giới (chiến dịch Lê Hồng Phong II). Đây là chiến dịch lớn đánh địch trên tuyến biên giới Việt - Trung với mục đích tiêu diệt một bộ phận sinh lực địch, giải phóng một phần biên giới, mở đường liên lạc với các nước xã hội chủ nghĩa, mở rộng và củng cố căn cứ địa Việt Bắc. Cao Bằng được xác định là địa bàn tác chiến chủ yếu đồng thời cũng là hậu phương tại chỗ cung cấp sức người, sức của cho chiến dịch. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, cùng với các địa phương trong tỉnh, cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị đã nhận thức rõ trách nhiệm, nghĩa vụ của mình đối với chiến dịch. Ban huy động dân công phục vụ chiến dịch của huyện Bảo Lạc và xã Hồng Trị được thành lập.

Trong quá trình chuẩn bị cho chiến dịch Biên Giới năm 1950, nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị cùng với nhân dân các địa phương khác của Cao Bằng đã hăng hái tham gia trên mọi mặt trận. Với khẩu hiệu “tất cả cho chiến dịch được toàn thắng”, nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị đã tham gia bảo vệ kho tàng, đảm bảo giao thông liên lạc, sửa chữa cầu đường, vận tải tiếp tế lương thực, vũ khí cho chiến dịch. Toàn xã Hồng Trị đã huy động cho các chiến dịch Biên Giới hàng chục dân công với hàng trăm ngày công phục vụ chiến dịch.

Sau hơn một tháng chiến đấu, Chiến dịch Biên Giới kết thúc thắng lợi. Chiến thắng Biên Giới đã mở ra bước phát triển mới của cuộc kháng chiến chống Pháp, ta giành thế chủ động trên chiến trường chính, đẩy thực dân Pháp lún sâu vào thế bị động. Đây là thành quả chung của Đảng bộ và quân dân

tỉnh, trong đó có sự đóng góp công sức của nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị.

Tháng 02/1951, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng được tổ chức tại xã Vinh Quang (nay là xã Kim Bình), huyện Chiêm Hóa, tỉnh Tuyên Quang. Đại hội động viên toàn Đảng, toàn quân, toàn dân phát huy những thắng lợi to lớn đã đạt được trong những năm kháng chiến kiến quốc, tiếp tục đẩy mạnh cuộc kháng chiến toàn dân, toàn diện, tự lực cánh sinh, đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi. Thành công của Đại hội Đảng lần thứ II đã cổ vũ mạnh mẽ các đảng bộ và quân dân địa phương toàn quốc kháng chiến chống thực dân Pháp.

Tháng 9/1951, Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ III được triệu tập. Đại hội đã đề ra nhiệm vụ trước mắt lúc này là: “Ra sức xây dựng hậu phương kịp thời phục vụ các chiến dịch góp phần đưa cuộc kháng chiến đến toàn thắng”. Nhiệm vụ đặt ra cho nhân dân các dân tộc tỉnh Cao Bằng trong thời gian này là phải nhanh chóng bắt tay vào thực hiện những nhiệm vụ mới trên tất cả các lĩnh vực, nhằm phát triển lực lượng vũ trang, phục hồi kinh tế, cải thiện dân sinh, củng cố các cơ sở đảng, chính quyền và các đoàn thể quần chúng, góp phần đưa cuộc kháng chiến của cả nước giành thắng lợi hoàn toàn.

Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng và Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, trong năm 1951, Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc lần thứ I được tổ chức tại Bản Khuông, xã Hồng Trị. Đại hội đã kiểm điểm những thành tích, hạn chế, khó khăn của Đảng bộ và nhân dân huyện trong những năm tham gia kháng chiến, kiến quốc; đề ra nhiệm vụ mới cho Đảng bộ và quân dân

trong huyện; đồng thời kiện toàn cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng bộ trong nhiệm kỳ 1951 - 1953, đồng chí Trung Sơn được cử làm Bí thư Huyện ủy, đồng chí Vũ Ngọc Bộ được cử làm Phó Bí thư.

Sự kiện Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc lần thứ I được tổ chức tại xã Hồng Trị là niềm vinh dự với nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị. Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ III, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc lần thứ I, cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị đã tập trung chỉ đạo một số nhiệm vụ cấp bách xây dựng kinh tế, chính trị, văn hóa - xã hội đủ sức phục vụ cho tiền tuyến ổn định đời sống nhân dân, đặc biệt là tham gia phối hợp tiêu trừ bọn phản động và các toán phi ở địa phương.

Sau thất bại nặng nề trong Chiến dịch Biên giới, thực dân Pháp thực hiện âm mưu chiến lược mới, trong đó tăng cường đánh phá vùng tự do của ta bằng biệt kích, thổ phỉ, gián điệp, máy bay oanh tạc. Huyện Bảo Lạc trong đó có xã Hồng Trị tiếp tục là một trong những điểm nóng về hoạt động của bọn phi. Lợi dụng tình hình tuyến biên giới Việt - Trung được khai thông, bọn đặc vụ Trung Hoa Dân quốc từ bên kia biên giới tìm mọi cách thâm nhập vào Việt Nam, tiến hành nhiều hoạt động phá hoại. Ở Bảo Lạc nhiều đặc vụ Trung Hoa Dân quốc giả dạng thương nhân người Hoa đến câu kết với bọn phi ở địa phương thành lập tổ chức phản động lấy tên là "Cứu quốc tiêu cộng sản đội". Tổ chức này có trung tâm hoạt động tại Đồng Văn (Hà Giang), có một chi nhánh phát triển sang Cao Bằng do tên Vây Khải Minh cầm đầu, đã liên hệ mật thiết với bọn thổ ty phản động ở Đồng Văn và bọn phi Sần Kinh Chái ở Bảo Lạc để

nắm tình hình tiểu phỉ của lực lượng vũ trang của ta. Chúng đã tuyên truyền lôi kéo nhiều quần chúng, xây dựng cơ sở, âm mưu lập lực lượng vũ trang chống lại cách mạng. Hoạt động phức tạp của bọn phỉ đã ảnh hưởng lớn đến đời sống nhân dân và an ninh trật tự trên địa bàn huyện Bảo Lạc nói chung và xã Hồng Trị nói riêng.

Tháng 10/1951, dưới sự chỉ đạo của Liên khu uỷ và Tỉnh uỷ Cao Bằng, Ty công an Cao Bằng đã điều Đội Công an xung phong do đồng chí Hoàng Thăng vào Bảo Lạc, phối hợp cùng lực lượng vũ trang địa phương và Công an biên phòng Trung Quốc lập một đơn vị hỗn hợp tổ chức tiến công. Sau một thời gian trinh sát nắm tình hình, tháng 11/1951 lực lượng hỗn hợp đã bao vây, tấn công bọn phỉ và tổ chức phản động Cứu quốc tiểu cộng sản đội. Ngày 01/5/1952, tại Bảo Lạc, lực lượng vũ trang và chính quyền địa phương đã tổ chức liên hoan mừng chiến thắng. Đây là thành tích quan trọng trong công tác tiểu phỉ, chủ động truy quét tàn quân địch, bảo vệ và củng cố vùng mới giải phóng và hậu phương của cuộc kháng chiến. Trong quá trình các lực lượng truy quét bọn phỉ tại Bảo Lạc, nhân dân xã Hồng Trị đã chủ động phối hợp và hỗ trợ lực lượng vũ trang truy quét bọn phỉ.

Đầu năm 1953, tại khu vực các xã có đông đồng bào dân tộc Mông và Dao sinh sống thuộc Bảo Lạc, Nguyên Bình và Hà Quảng đã xuất hiện tổ chức phản động với tên gọi “Tổ chức kiên quyết một hai”, do Thào A Dinh (dân tộc Mông) cầm đầu. Dinh tự xưng là “Vua địa khu”, lợi dụng trình độ lạc hậu của đồng bào các dân tộc nơi đây để lừa phỉnh, cưỡng ép nhân dân đi theo cái gọi là “cách mạng Pò Ong Pò Hía” (cách mạng dưới nước).

Trong khoảng 4 tháng, tổ chức này đã lan ra hàng chục xã trong vùng, lôi kéo cả một số cán bộ chính quyền xã là người dân tộc Mông và Dao tham gia. Bọn chúng đã giết hại dã man 20 người thuộc các bản Cốc Xi, Cốc Pàng, trong đó có nhiều cán bộ cơ sở, có gia đình nhiều người cùng bị chúng giết hại. Chúng còn gây ra các vụ cướp bóc, đốt phá tài sản, gây tâm lý hoang mang trong quần chúng, làm ảnh hưởng đến việc thực hiện đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước ở địa phương.

Trước tình hình trên, tháng 5/1953, Ủy ban Kháng chiến hành chính tỉnh Cao Bằng đã tổ chức Hội nghị “Tiểu phỉ trừ đặc vụ”. Đại biểu của huyện Bảo Lạc cùng với các huyện Hà Quảng, Nguyên Bình và một số ban, ngành của tỉnh Cao Bằng đã tham dự Hội nghị.

Thực hiện tinh thần Hội nghị tiểu phỉ trừ đặc vụ, Tỉnh ủy Cao Bằng đã lập Ban tiểu phỉ trong đó lực lượng bao gồm cán bộ, chiến sĩ công an, bộ đội của tỉnh, cán bộ chính trị các huyện (nòng cốt là cán bộ công an). Lực lượng này được biên chế thành 1 đại đội địa phương, 2 tiểu đội công an và 8 cán bộ. Để giữ bí mật và phù hợp với điều kiện hoàn cảnh xã hội trong vùng và trình độ dân trí của đồng bào, Ban tiểu phỉ đã lấy danh nghĩa là “đoàn sản xuất tiết kiệm” để dễ tiếp xúc với nhân dân và trực tiếp điều hành mọi hoạt động ở các xã có bọn phản động đang quấy phá. Với phương châm vận động tuyên truyền là chủ yếu, Ban tiểu phỉ vận động nhân dân tách xa phỉ, kêu gọi phỉ đầu hàng, kết hợp các biện pháp quân sự để gây áp lực. Kết quả nhiều tên phỉ đã ra đầu thú. Ngày 24/12/1953, tên phỉ Thào A Dinh lôi kéo được 200 người mang súng kíp, súng hoả mai, dây thừng đến Mè Van, xã Khánh Xuân (nay

thuộc xã Phan Thanh) kích động dân chúng âm mưu cướp chính quyền vùng Đồng Mu và ở huyện lỵ Bảo Lạc nhưng không thành. Nhiều người đi theo ban đầu đã bỏ về quê làm ăn, chỉ còn một số theo Thào A Dinh chạy vào rừng tiếp tục hoạt động. Để triệt phá, Ban tiểu phỉ một mặt dùng người thân của chúng kêu gọi bọn phỉ ra hàng, mặt khác đề xuất với Huyện uỷ Bảo Lạc điều 1 trung đội bao vây bọn chúng (nhưng do địa bàn rộng và hiểm trở nên Thào A Dinh đã trốn thoát). Đến tháng 03/1954 đã có 80 tên phỉ ra đầu thú; bắt một số tên cầm đầu như Sùng A Páo, Thào A Tả, Hoàng A Dinh, Hoàng A Sự. Việc làm tan rã tổ chức phản động “Kiên quyết một hai” đã góp phần quan trọng phá tan âm mưu của các thế lực phản động lôi kéo đồng bào các dân tộc thiểu số chống lại chính quyền cách mạng. Nhờ đó, tình hình an ninh chính trị, trật tự xã hội ở khu vực biên giới thuộc huyện Bảo Lạc được ổn định.

Trên mặt trận kinh tế, tình hình kinh tế nông nghiệp của xã Hồng Trị trong những năm 1948 - 1954 gặp nhiều khó khăn. Tình hình thời tiết không thuận lợi, hạn hán ở địa phương diễn ra nặng nề trên diện rộng, nhiều hộ gia đình thiếu ăn. Trước tình hình đó, cấp uỷ và chính quyền địa phương đã triển khai kế hoạch tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm nhằm tự túc lương thực. Nhân dân xã Hồng Trị chủ động khai hoang, mở rộng diện tích trồng lúa, đưa các giống lúa mới vào canh tác, trong đó có giống lúa Nam Ninh. Diện tích trồng lúa trên xã Hồng Trị không ngừng được mở rộng giúp nâng cao hiệu quả sản xuất nông nghiệp, dần giải quyết được vấn đề lương thực cho nhân dân địa phương. Bên cạnh đó, nhân dân xã Hồng Trị chăn nuôi các

loại gia súc như trâu, bò, lợn, ngựa nhằm lấy sức kéo và phân bón phục vụ trồng trọt.

Về lâm nghiệp, thực hiện chủ trương của Tỉnh uỷ Cao Bằng về khai thác lâm thổ sản, nhân dân xã Hồng Trị tăng cường khai thác lâm thổ sản (gỗ, tre, vầu, nứa...) để Nhà nước thu mua xuất khẩu sang Trung Quốc. Qua đó góp phần giải quyết khó khăn trong đời sống của nhân dân địa phương.

Trên lĩnh vực văn hóa - xã hội, các lớp bổ túc văn hóa, xoá mù chữ được mở. Nhân dân xã Hồng Trị hăng hái tham gia các lớp học bổ túc văn hoá do huyện Bảo Lạc và xã tổ chức. Qua đó, giảm dần tỷ lệ dân số mù chữ trên địa bàn. Công tác y tế có nhiều tiến bộ, việc chữa bệnh bằng phương pháp mê tín dị đoan dần được loại bỏ. Hoạt động khám chữa bệnh cho nhân dân trong giai đoạn này vẫn chủ yếu bằng phương pháp đông y.

Công tác xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền luôn được quan tâm nhằm xây dựng tổ chức cơ sở Đảng vững mạnh, lãnh đạo nhân dân địa phương hoàn thành nhiệm vụ kháng chiến, kiến quốc. Trong những năm 1948 - 1954, Chi bộ Hồng Trị luôn chú trọng công tác phát triển đảng viên, bộ máy tổ chức của cấp uỷ và chính quyền xã thường xuyên được kiện toàn theo quy định. Bí thư Chi bộ trong giai đoạn 1948 - 1954 là các đồng chí: Ban Văn Tiêm (Bí thư Chi bộ giai đoạn 1948 - 1950), Tô Văn Ban (tức Tô Thạch Long, Bí thư Chi bộ giai đoạn 1951 - 1953), Hoàng Văn Kinh (tức Mạnh, Bí thư Chi bộ từ 1954).

Chi bộ Hồng Trị đã từng bước củng cố tổ chức bộ máy Ủy ban hành chính. Bộ máy chính quyền xã Hồng Trị đã triển khai nhiều hoạt động chỉ đạo trong tổ chức phát triển kinh tế; văn

hóa, xã hội, nhất là tập trung vào công tác thực hiện thuế nông nghiệp. Ủy ban kháng chiến hành chính xã thường xuyên được kiện toàn theo quy định. Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính xã là các đồng chí: Quan Văn Đế (Chủ tịch giai đoạn 1948 - 1952), Ban Văn Riệu (Chủ tịch giai đoạn 1953 - 1959).

Trên địa bàn xã Hồng Trị, các tổ chức đoàn thể trong đó có Đoàn thanh niên đã sớm được thành lập. Trong giai đoạn 1948 - 1954, Đoàn thanh niên xã tích cực hoạt động, đóng góp cho sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc của cả dân tộc. Đoàn Thanh niên hăng hái tham gia phục vụ kháng chiến và các nhiệm vụ phát triển kinh tế của xã. Bộ máy tổ chức của Mặt trận Tổ quốc và Đoàn Thanh niên xã Hồng Trị thường xuyên được kiện toàn. Bí thư Đoàn thanh niên xã trong giai đoạn 1948 - 1954 là các đồng chí: Hoàng Văn Kinh, Chu Văn Phiên, Chu Văn Lâm, Trương Văn Thọ.

Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ hậu phương, mặc dù đời sống của nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị còn gặp nhiều khó khăn nhưng nhân dân địa phương luôn tích cực tham gia các hoạt động phục vụ kháng chiến. Trong suốt cuộc kháng chiến chống Pháp, nhân dân xã Hồng Trị đã dồn sức người, sức của và nhiệt huyết cách mạng cho mặt trận hậu cần, hăng hái tham gia các phong trào thực hiện nghĩa vụ hậu phương như: Bán thóc khao quân, tham gia dân công làm đường, vận chuyển lương thực, vũ khí... Trong công tác bảo đảm giao thông phục vụ các chiến dịch vận tải, quân và dân xã Hồng Trị cùng với các địa phương khác của huyện Bảo Lạc, Hoà An, Nguyên Bình, thị xã Cao Bằng đã mở rộng, khai thông đường sá, bảo vệ an toàn cho các đoàn xe ô tô, xe đạp thồ, dân công ra

mặt trận. Đặc biệt, trong chiến dịch Đông Xuân 1953 - 1954, mặc dù là vùng xa mặt trận, địa hình hiểm trở, đời sống nhân dân còn nhiều khó khăn, nhưng với tinh thần vượt mọi gian khổ, hy sinh, nhân dân xã Hồng Trị đã làm tròn nghĩa vụ của hậu phương đối với tiền tuyến, giữa lúc cuộc kháng chiến đang ở giai đoạn phát triển cao nhất.

Ngày 07/5/1954, Chiến dịch Điện Biên Phủ kết thúc thắng lợi. Đây là thắng lợi lớn nhất của quân đội và nhân dân ta trong cuộc kháng chiến 9 năm chống thực dân Pháp xâm lược. Chiến thắng Điện Biên Phủ đã giáng đòn quyết định vào ý chí xâm lược của thực dân Pháp.

Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1945 - 1954), dưới sự lãnh đạo của Chi bộ xã Hồng Trị, nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị đã phát huy truyền thống yêu nước và cách mạng, trực tiếp chiến đấu và phục vụ chiến đấu, ra sức xây dựng hậu phương về mọi mặt kịp thời huy động nhân lực, vật lực phục vụ các chiến trường. Những đóng góp của nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị đã góp phần cùng nhân dân cả nước đánh bại cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp với đỉnh cao là chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ năm 1954. Trong 9 năm kháng chiến chống thực dân Pháp, xã Hồng Trị có 10 thanh niên lên đường nhập ngũ, đông đảo nhân dân xã Hồng Trị đã hăng hái tham gia dân công phục vụ cho cuộc kháng chiến của toàn dân tộc.

Nhìn lại chặng đường từ năm 1948 đến năm 1954, qua thực tiễn công tác, Chi bộ Đảng và chính quyền cách mạng xã Hồng Trị đã từng bước trưởng thành, góp phần vào thành tích chung của huyện Bảo Lạc trong xây dựng chế độ mới. Những

kết quả đạt được trong những năm 1948 - 1954 là nền tảng để cán bộ, đảng viên và nhân dân xã Hồng Trị cùng nhân dân cả nước bước vào khôi phục, cải tạo, phát triển kinh tế - văn hóa.

II. Lãnh đạo khôi phục, cải tạo, phát triển kinh tế - văn hóa và thực hiện Kế hoạch Nhà nước 5 năm lần thứ nhất (1954 - 1965)

Sau thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1945 - 1954), đất nước ta tạm thời bị chia cắt làm hai miền với hai chế độ chính trị khác nhau. Miền Bắc nước ta được hoàn toàn giải phóng bước vào thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội. Miền Nam vẫn dưới ách thống trị của kẻ thù. Nhiệm vụ của cách mạng Việt Nam trong giai đoạn này là tiến hành đồng thời cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam, tiến tới hòa bình, thống nhất nước nhà.

Theo chủ trương của Trung ương Đảng, Chính phủ và Chủ tịch Hồ Chí Minh về thành lập Khu tự trị Việt Bắc nhằm tăng cường đoàn kết giữa các dân tộc và tạo điều kiện cho các dân tộc thiểu số tiến bộ mau chóng về mọi mặt. Ngày 01/7/1956, Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã ban hành Sắc lệnh số 268/SL thành lập Khu tự trị Việt Bắc. Khu tự trị Việt Bắc bao gồm các tỉnh: Cao Bằng, Bắc Kạn, Lạng Sơn, Tuyên Quang (trừ huyện Yên Bình), Thái Nguyên (trừ hai huyện Phổ Yên, Phú Bình) và huyện Hữu Lũng của tỉnh Bắc Giang. Hệ thống tổ chức chính quyền Khu tự trị Việt Bắc có 4 cấp: Khu, Tỉnh, Châu, Xã. Tỉnh Cao Bằng nằm trong Khu tự trị Việt Bắc.

Bước vào thời kỳ mới, bên cạnh những thuận lợi cơ bản, nhân dân xã Hồng Trị phải đối mặt với không ít khó khăn là

địa hình hiểm trở, trình độ tri thức của đồng bào các dân tộc còn rất thấp kém, nạn mê tín dị đoan còn nặng nề, phong tục tập quán lạc hậu; hoạt động của các tổ chức quần chúng còn rời rạc, đời sống nhân dân, nhất là đồng bào thiểu số còn rất khó khăn, thiếu thốn.

Trước tình hình mới, năm 1954, Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc lần thứ II được tổ chức. Đại hội đánh giá các mặt hoạt động lãnh đạo của Đảng bộ trong những năm 1951 - 1953. Trong đó khẳng định những kết quả đạt được về xây dựng Đảng và tổ chức lực lượng phục vụ kháng chiến đến thắng lợi. Đại hội đã xác định những phương hướng, nhiệm vụ, mục tiêu của Đảng bộ trong những năm đầu sau ngày hòa bình lập lại trên miền Bắc, tập trung vào nhiệm vụ ổn định và phát triển sản xuất nông nghiệp, nhất là sản xuất lương thực, nhằm cải thiện đời sống nhân dân; mở rộng giao lưu phát triển kinh tế, văn hóa; tăng cường xây dựng khối đoàn kết dân tộc.

Trong những năm 1954 - 1957, Chi bộ Hồng Trị lãnh đạo nhân dân địa phương thực hiện tập trung sản xuất, khôi phục và phát triển sản xuất nông nghiệp, chống đói nghèo; bắt giữ các phần tử phản động gây mất trật tự an toàn xã hội; xây dựng mạng lưới trị an, tiếp tục hoàn thành cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, xoá bỏ tận gốc chế độ phong kiến, giành lại ruộng cày cho nhân dân. Đồng thời, đóng góp nhân vật lực cho cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước của dân tộc.

Thực hiện chủ trương của Đảng về cải cách ruộng đất. Từ năm 1953, cuộc kháng chiến đặt ra những đòi hỏi mới cao hơn về yêu cầu động viên sức người, sức của, Đảng và Chính phủ đã quyết định phát động quần chúng triệt để giảm tô và

cải cách ruộng đất ở các vùng tự do. Tháng 11/1953 Ban Chấp hành Trung ương Đảng thông qua Cương lĩnh ruộng đất và quyết định cải cách ruộng đất ngay trong kháng chiến. Tại kỳ họp thứ 3 (tháng 12/1953), Quốc hội thông qua Luật Cải cách ruộng đất. Theo đó, cải cách ruộng đất nhằm: “Thủ tiêu quyền chiếm hữu ruộng đất của thực dân Pháp và của đế quốc xâm lược khác ở Việt Nam, xóa bỏ chế độ phong kiến chiếm hữu ruộng đất của giai cấp địa chủ; thực hiện chế độ sở hữu ruộng đất của nông dân; giải phóng sức sản xuất ở nông thôn, đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp và mở đường cho công thương nghiệp phát triển”. Với quan niệm cải cách ruộng đất là cần thiết để phát triển lực lượng, củng cố hòa bình, Đảng chủ trương đẩy mạnh phát động quần chúng triệt để giảm tô, giảm tức, cải cách ruộng đất. Quán triệt chủ trương của Trung ương, trên địa bàn Hồng Trị, cấp ủy, chính quyền địa phương và các đoàn thể tăng cường công tác tuyên truyền, vận động, giáo dục nhân dân về cải cách ruộng đất.

Trong sản xuất nông nghiệp, quán triệt chủ trương của Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lấy nhiệm vụ “khôi phục và phát triển sản xuất nông nghiệp là vấn đề then chốt, là cơ sở của việc cải thiện đời sống nhân dân, bảo đảm lương thực cho nhân dân”¹. Dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Hồng Trị, nhân dân địa phương thực hiện khôi phục và phát triển sản xuất nông nghiệp; thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm; phát triển thủy lợi, trồng cây hoa màu nhằm đẩy mạnh sản xuất, ổn định đời sống xã hội, tăng cường nhân vật lực đóng góp vào cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước của dân tộc.

¹ Báo cáo tổng kết năm 1955 của Tỉnh ủy Cao Bằng, tr.7.

Trong điều kiện thời tiết, khí hậu khắc nghiệt, hạn hán kéo dài, cấp ủy, nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị đã ra sức thực hiện phong trào thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, chống đói, phòng đói. Nhân dân xã Hồng Trị đã mạnh dạn mở rộng diện tích khai hoang để mở rộng diện tích trồng các loại cây lương thực ngắn ngày như lúa, ngô và các loại hoa màu; các giống lúa mới cho năng suất cao tiếp tục được mở rộng diện tích gieo trồng, đặc biệt là giống lúa Nam Ninh.

Năm 1957, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tổ chức Đại hội lần thứ III (nhiệm kỳ 1957 - 1959). Phát huy những kết quả đạt được trong thực hiện kế hoạch 3 năm 1955 - 1957, Đại hội nhấn mạnh một trong những nhiệm vụ trọng tâm của Đảng bộ trong những năm tiếp theo là thực hiện nhiệm vụ cải tạo và từng bước xây dựng quan hệ sản xuất mới; xây dựng và phát triển kinh tế, văn hóa; cải thiện đời sống nhân dân.

Trong những năm (1958 - 1960), Chi bộ Hồng Trị lãnh đạo nhân dân thực hiện cải tạo xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế, văn hoá. Quán triệt chủ trương của Đảng về thực hiện cải tạo chủ nghĩa xã hội tại Hội nghị Trung ương lần thứ 14, khóa II (tháng 11/1958) là: “đẩy mạnh cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, trọng tâm trước mắt là cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với thành phần kinh tế cá thể của nông dân thợ thủ công và công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với thành phần kinh tế tư bản tư doanh, đồng thời ra sức phát triển thành phần kinh tế quốc doanh là lực lượng lãnh đạo toàn bộ nền kinh tế quốc dân”.

Trên cơ sở chủ trương của Trung ương, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng đã xác định mục tiêu chính của công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa và phát triển kinh tế, văn hóa, xã

hội trong những năm 1958 - 1960 là: xác lập quan hệ sản xuất mới xã hội chủ nghĩa, xóa bỏ áp bức bóc lột và các tàn dư của chế độ phong kiến, thực dân để lại, tạo sức mạnh vật chất và tinh thần cho việc bước vào xây dựng chế độ mới - chế độ xã hội chủ nghĩa.

Ngày 25/8/1959, Trung ương Đảng ra Chỉ thị số 156/CT-TƯ về việc tiến hành hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp hoàn thành cải cách dân chủ ở miền núi miền Bắc nước ta. Chỉ thị nêu rõ “Đường lối cơ bản của Đảng ở nông thôn toàn miền Bắc hiện nay là dựa hẳn vào bản nông và trung nông lớp dưới (nơi nào còn cổ nông thì dựa hẳn vào bản cổ nông và trung nông). Song vì tình hình miền núi có nhiều chỗ khác miền xuôi và ngay ở miền núi tình hình kinh tế và xã hội giữa các vùng cũng phát triển không đều, cho nên cần đề ra đường lối cụ thể cho hai loại vùng khác nhau ở miền núi”. Xã Hồng Trị thuộc về vùng kinh tế phát triển chậm. Đường lối của Đảng trong cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp hoàn thành cải cách dân chủ đối với những địa bàn như Hồng Trị là “dựa vào nông dân lao động, nhất là nông dân lao động nghèo khổ, tranh thủ những người thuộc tầng lớp trên có liên hệ với quần chúng, xóa bỏ các hình thức bóc lột phong kiến còn lại, trấn áp bọn phản động, kiên quyết đưa nông dân miền núi đi vào con đường hợp tác hóa nông nghiệp tiến lên chủ nghĩa xã hội”.

Ngày 02/03/1960, Tỉnh ủy Cao Bằng ra Chỉ thị số 57-CT/TU về cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp, kết hợp với việc hoàn thành cải cách dân chủ. Theo tinh thần chỉ thị, cuộc vận động sẽ bắt đầu từ tháng 3/1960 và kết thúc vào ngày 15/4/1960.

Theo chủ trương của Đảng, việc tiến hành hợp tác hoá nông nghiệp ở các địa phương miền Bắc là cần thiết. Trước hết là do yêu cầu phát triển sản xuất, cải thiện đời sống của nông dân. Sau cải cách ruộng đất, đời sống của nông dân lao động miền Bắc nước ta đã được cải thiện một bước. Nhưng ở miền Bắc nước ta ruộng ít, người nhiều, kỹ thuật canh tác lạc hậu; nông nghiệp còn phụ thuộc nhiều vào thiên nhiên, vì vậy năng suất còn thấp. Nếu cứ để tình trạng sản xuất riêng lẻ, làm ăn phân tán thì nông dân lao động không thể thoát khỏi cảnh nghèo khổ. Vì vậy chỉ có tổ chức nông dân lại, thực hiện hợp tác hoá nông nghiệp, đưa nông dân vào con đường làm ăn tập thể mới đẩy mạnh được sản xuất và cải thiện đời sống hơn nữa.

Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng, Tỉnh ủy Cao Bằng và Huyện ủy Bảo Lạc, cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị đã tích cực tuyên truyền trong nhân dân địa phương về kế hoạch phát triển kinh tế, văn hóa trong 3 năm 1958 - 1960 và vấn đề cải tạo xã hội chủ nghĩa. Từ đó, phần lớn cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc trong xã đều nhận thức sâu sắc rằng cải tạo xã hội chủ nghĩa trong nông nghiệp là thực hiện cải tạo quan hệ sản xuất kết hợp với cải tiến kỹ thuật, tăng năng suất lao động và giáo dục tư tưởng xã hội chủ nghĩa cho nông dân; nhằm đưa nông dân từ chỗ làm ăn riêng lẻ đi dần vào con đường làm ăn tập thể xã hội chủ nghĩa với nguyên tắc “tự nguyện cùng có lợi và quản lý dân chủ”; với những bước đi từ thấp đến cao, từ tổ đổi công tiến lên hợp tác xã nông nghiệp bậc thấp rồi tiến lên hợp tác xã bậc cao, quy mô từ nhỏ đến lớn.

Tại Hồng Trị, cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp được xác định là lĩnh vực trọng tâm. Dưới sự lãnh đạo

của cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị, nhân dân địa phương đã nhanh chóng bắt tay vào hoàn thiện các tổ đổi công và thí điểm thành lập hợp tác xã. Trong thời gian đầu, việc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp gặp không ít khó khăn và phức tạp do tập quán làm ăn riêng lẻ đã có từ ngàn đời trong nhân dân địa phương. Nhưng với truyền thống lao động cần cù, chịu khó, truyền thống cách mạng và lòng tin vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng, những khó khăn bước đầu dần được khắc phục. Ngay từ năm 1957, các tổ đổi công đã được hình thành tại xã Hồng Trị. Đây là cơ sở cho sự ra đời của các hợp tác xã trên xã Hồng Trị.

Thực hiện Chỉ thị 57-CT/TU của Tỉnh uỷ Cao Bằng về cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp, chính quyền xã Hồng Trị đã tích cực triển khai cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp trên toàn xã. Quá trình hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp cải cách dân chủ trên địa bàn xã được thực hiện hiệu quả trên địa bàn xã. Đến năm 1959, xã Hồng Trị đã thành lập được 2 hợp tác xã bậc thấp là: Nà Chùa và Bản Khuông. Sau khi thành lập, hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị hoạt động tương đối hiệu quả. Nhờ đó, quá trình hợp tác hoá nông nghiệp tiếp tục được đẩy mạnh trên địa bàn Hồng Trị. Đến năm 1960, trên địa bàn xã Hồng Trị đã có 5 hợp tác xã là: Nà Chùa, Bản Khuông, Bản Piây, Quang Mậu, Pác Puồng - Duồng Rình (thuộc xã Kim Cúc ngày nay). Đa số hộ nông dân trong xã đã vào hợp tác xã nông nghiệp. Hoạt động của các hợp tác xã đã tạo động lực mới cho nhân dân địa phương hăng hái lao động, sản xuất cùng với nhân dân cả nước xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đến hết năm 1960, công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với các thành phần kinh tế cá thể trên toàn tỉnh Cao Bằng trong đó có huyện Bảo Lạc đã hoàn thành; quan hệ sản xuất mới được xác lập, dựa trên hai hình thức sở hữu cơ bản là tập thể và nhà nước. Các hình thức bóc lột đã bị xóa bỏ về cơ bản; công cuộc cải cách dân chủ hoàn thành đã đem lại ruộng đất cho nông dân. Nhân dân lao động trở thành người làm chủ xã hội. Tại địa bàn Hồng Trị, tình hình kinh tế có bước phát triển. Trong nông nghiệp, sản lượng và năng suất lương thực (ngô, thóc, sắn, khoai,...) đều tăng. Chăn nuôi phát triển đáng kể. Hoạt động khai thác lâm sản, trồng rừng, bảo vệ rừng được quan tâm.

Dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Hồng Trị, các lĩnh vực văn hóa, giáo dục, y tế của địa phương giai đoạn 1954 - 1960 có những bước tiến bộ nhất định. Trong đó, các lĩnh vực văn hoá, xã hội hướng vào mục tiêu phục vụ công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa của địa phương.

Về giáo dục, phong trào bổ túc văn hoá, xóa mù chữ tiếp tục được triển khai trên địa bàn xã Hồng Trị. Thực hiện chiến dịch “Tiến quân diệt dốt vùng cao” do Đảng bộ tỉnh Cao Bằng phát động, xã Hồng Trị đã được các đoàn viên thanh niên tình nguyện ở các huyện vùng thấp của tỉnh vào tăng cường cho công tác xóa nạn mù chữ cho nhân dân xã Hồng Trị. Năm 1958, xã Hồng Trị đã có trường cấp I hoàn chỉnh từ lớp 1 đến lớp 4, học sinh lớp 5 phải lên trường huyện học cấp 2. Đây là sự khởi sắc với ngành giáo dục địa phương, trường cấp I được thành lập đã bước đầu đáp ứng nhu cầu học tập của con em xã Hồng Trị.

Công tác y tế, chăm lo, bảo vệ sức khỏe cho nhân dân được bước đầu được quan tâm. Mặc dù chưa có Trạm y tế nhưng xã đã có 2 y tá được trang bị một số loại thuốc để phục vụ khám bệnh ban đầu cho nhân dân. Bên cạnh đó, cán bộ y tế huyện phối hợp với xã tích cực tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện vệ sinh phòng bệnh, tiêm chủng và hưởng ứng phong trào 3 sạch “ăn sạch, uống sạch, ở sạch” do ngành y tế huyện phát động. Nhờ đó ý thức trong nhân dân ngày càng được nâng cao, phong trào vệ sinh phòng bệnh được quần chúng hưởng ứng và mang lại kết quả thiết thực.

Công tác quốc phòng - an ninh ở địa phương được Chi bộ quan tâm lãnh đạo bởi huyện Bảo Lạc nói chung và xã Hồng Trị nói riêng là địa bàn an ninh phức tạp do hoạt động của phi. Sau năm 1954, nhiều toán phi mặc dù đã bị lực lượng cách mạng tiêu diệt, làm tan rã, nhưng một số tên vẫn ngoan cố, câu kết với các phần tử phản động chống phá chính quyền cách mạng. Cuối năm 1959, bọn phản động trong tầng lớp trên thuộc vùng dân tộc Mông đã câu kết với bọn đặc vụ Tưởng và bọn phi cũ nổi lên gây bạo loạn ở huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang. Một số tên phi ở Đồng Văn đã lén lút sang Bảo Lạc tuyên truyền lôi kéo quần chúng liên kết với các phần tử xấu thực hiện các hoạt động chống cách mạng. Hành động của chúng ảnh hưởng xấu đến an ninh chính trị và trật tự xã hội ở địa phương.

Cuối năm 1959, Ty công an Cao Bằng đã cử đồng chí Nguyễn Chí, Trưởng ban 6 (bảo vệ chính trị) làm trưởng đoàn cùng hàng chục cán bộ, chiến sĩ chia làm hai đợt vào Bảo Lạc. Tại các xã giáp ranh, xung yếu, tình hình chính trị phức tạp, cán bộ, chiến sĩ công an đều đã có mặt thường trực

chiến đấu để phòng mọi tình huống bất trắc có thể xảy ra, khẩn trương thực hiện các biện pháp nghiệp vụ nắm tình hình, xây dựng những cơ sở mới để nắm chắc tình hình bọn phản động ở địa phương.

Trong quá trình lực lượng vũ trang tiến hành trấn áp các phần tử phản động, cấp ủy, chính quyền và các ban ngành, đoàn thể ở Hồng Trị đã làm tốt công tác tư tưởng, tuyên truyền chủ trương của Đảng, vạch trần âm mưu của các thế lực phản động và phát động quần chúng tham gia đấu tranh với bọn phỉ.

Công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị được chú trọng. Chi bộ Hồng Trị luôn quán triệt và thực hiện nghiêm túc các đợt học tập nghị quyết, sinh hoạt chính trị theo chủ trương của Đảng bộ cấp trên. Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức của nhân dân về chủ nghĩa xã hội, quyết tâm chống Mỹ cứu nước của đảng viên và nhân dân. Qua các đợt sinh hoạt chính trị, Chi bộ đã bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất chính trị cho nhiều đoàn viên, giới thiệu và kết nạp những đoàn viên ưu tú vào Đảng, tiếp tục cùng nhân dân xây dựng, phát triển kinh tế địa phương. Trong giai đoạn 1954 - 1960, Bí thư Chi bộ là đồng chí Hoàng Văn Kinh (tức Mạnh).

Chi bộ xã Hồng Trị chú trọng lãnh đạo củng cố hệ thống chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể, bảo đảm cho các tổ chức trong hệ thống chính trị thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của mình. Chủ tịch Ủy ban hành chính xã giai đoạn này lần lượt là các đồng chí Ban Văn Riệu và Chu Văn Phiên.

Trong giai đoạn 1954 - 1960, được sự quan tâm lãnh đạo của cấp ủy và chính quyền địa phương, nhân dân xã Hồng Trị

đã tiến hành khôi phục kinh tế, cải tạo xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế, văn hoá và đạt được những kết quả đáng khích lệ. Diện mạo vùng đất xã Hồng Trị đã từng bước đổi khác. Kinh nghiệm và những kết quả bước đầu giai đoạn đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội là tiền đề quan trọng để cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị bước vào thực hiện các nhiệm vụ cách mạng tiếp theo.

Tháng 9/1960, Trung ương Đảng tiến hành Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III. Trong diễn văn khai mạc Đại hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khái quát: “Đại hội này là Đại hội xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà”. Đại hội đã xác định cách mạng nước ta trong giai đoạn mới có hai chiến lược cách mạng cùng song song phải tiến hành là: Cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và cách mạng dân tộc, dân chủ nhân dân ở miền Nam. Đại hội thông qua đường lối chung của cách mạng Việt Nam, đường lối phát triển kinh tế trong thời kỳ quá độ lên xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta và phương hướng nhiệm vụ của Kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965).

Tháng 03/1961, Đảng bộ tỉnh Cao Bằng đã tiến hành Đại hội đại biểu lần thứ V. Quán triệt chủ trương của Đảng tại Đại hội Đảng toàn quốc thứ III và tình hình thực tiễn của tỉnh, Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ V đã xác định nhiệm vụ của tỉnh cần tập trung trong Kế hoạch Nhà nước 5 năm (1961 - 1965) là: Phát huy truyền thống vẻ vang, đoàn kết nhất trí, ra sức khắc phục khó khăn, xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Trước hết về nông nghiệp, tiếp tục hoàn thành cải tạo xã hội chủ nghĩa, củng cố phát triển hợp tác xã

nông nghiệp, tích cực đào tạo cán bộ người dân tộc thiểu số, nâng cao trình độ quản lý kinh tế, xúc tiến cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật và cách mạng tư tưởng văn hóa.

Năm 1961, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ V. Những nhiệm vụ trọng tâm của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất và những định hướng lớn về phát triển kinh tế-xã hội được Đảng bộ huyện quán triệt và được cụ thể hóa trong Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ V. Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ Khóa V (nhiệm kỳ 1961 - 1964).

Đầu năm 1961, một vinh dự lớn đến với đồng bào các dân tộc tỉnh Cao Bằng: Chủ tịch Hồ Chí Minh lên thăm Cao Bằng. Ngày 21/02/1961, nói chuyện với cán bộ, đảng viên và đồng bào các dân tộc trong tỉnh, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ truyền thống tốt đẹp của nhân dân các dân tộc tỉnh Cao Bằng trong đấu tranh cách mạng, nhắc nhở đồng bào đã làm chủ thì phải làm cho tốt, *“muốn làm chủ cho tốt thì phải đoàn kết. Đoàn kết các dân tộc, tất cả đồng bào dân tộc như anh em một nhà”*. Ước mong của Người là cán bộ, đảng viên và đồng bào các dân tộc trong tỉnh phấn đấu xây dựng *“Cao Bằng sớm trở thành một trong những tỉnh gương mẫu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội như trước kia Cao Bằng là một trong những tỉnh đi đầu trong cách mạng giải phóng dân tộc”*¹. Đây là nguồn khích lệ, động viên to lớn đối với cán bộ, đảng viên, nhân dân các dân tộc Cao Bằng nói chung xã Hồng Trị nói riêng trong cuộc tiến quân nghèo nàn và lạc hậu; đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu và thủ đoạn chống phá của các thế lực phản động.

¹ Theo Báo Cao Bằng, số 35-36 (từ ngày 17/02 đến ngày 28/02/1961), tr.1.

Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng và Đảng bộ cấp trên, Chi bộ xã Hồng Trị đã xác định nhiệm vụ cụ thể của địa phương trong 5 năm (1961 - 1965) là tập trung cải tạo, phát triển nông nghiệp, tăng cường củng cố, phát triển hợp tác xã nông nghiệp.

Trong nông nghiệp, Chi bộ Hồng Trị luôn nhất quán với chủ trương của Đảng, coi xây dựng, củng cố hợp tác xã là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của kế hoạch 5 năm (1961 - 1965). Hợp tác xã được củng cố tốt mới đảm bảo hoàn thành nhiệm vụ xây dựng và phát triển nông thôn. Đảng bộ Hồng Trị đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng hợp tác xã phát triển toàn diện. Đảng bộ một mặt tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao ý thức trách nhiệm của cán bộ, đảng viên đối với phong trào hợp tác hóa nông nghiệp; mặt khác kiểm tra, đôn đốc giúp đỡ việc củng cố, phát triển hợp tác xã. Công tác tổ chức học tập chính sách, nâng cao nhận thức và uốn nắn những lệch lạc trong nhận thức được thực hiện hiệu quả. Nhờ đó, phong trào hợp tác hóa có bước phát triển mới cả về số lượng và chất lượng. Hầu hết các xóm trong xã đã thành lập được hợp tác xã nông nghiệp bậc thấp.

Tháng 6/1963, tỉnh Cao Bằng tổ chức Đại hội phổ biến kinh nghiệm hợp tác xã vùng thấp. Tiếp đó, tháng 8/1964, Đại hội hợp tác xã vùng cao toàn tỉnh Cao Bằng được tổ chức. Đại hội tổng kết kinh nghiệm và nêu phương hướng để tiếp tục mở rộng quy mô và hoạt động của các hợp tác xã. Sau Đại hội, vấn đề mở rộng quy mô hợp tác xã nhận được sự quan tâm của cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị, việc hợp nhất các hợp

tác xã cấp thôn thành hợp tác xã toàn xã từng bước được triển khai trên địa bàn xã.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội, sản xuất nông nghiệp ở huyện Hồng Trị đã có những chuyển biến tích cực. Vấn đề xây dựng hợp tác xã, nhất là sau Đại hội hợp tác xã vùng cao toàn tỉnh (tháng 8/1964) đã đạt được nhiều kết quả. Trong giai đoạn 1961 - 1965, các hợp tác xã bậc thấp trên địa bàn Hồng Trị được củng cố, thành lập được hợp tác xã Yên Minh. Hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị đã vươn lên mạnh mẽ, nhất là trong tổ chức sản xuất lương thực, qua đó cải thiện năng suất và sản lượng lương thực.

Công tác thủy lợi được huyện uỷ Bảo Lạc và Chi bộ Hồng Trị quan tâm chỉ đạo nhằm đảm bảo tưới tiêu cho sản xuất. Huyện Bảo Lạc đã thành lập đội chuyên làm thủy lợi, với nhiệm vụ xây dựng công trình thủy lợi trên địa bàn huyện và khi cần có thể tham gia xây dựng các công trình thủy lợi ở địa phương bạn. Phát huy thế mạnh của địa phương có nhiều sông suối, thác ghềnh, Bảo Lạc tiến hành xây dựng một số trạm thủy điện nhỏ, trong đó có trạm thủy điện Nà Bản thuộc địa bàn xã Hồng Trị được khởi công xây dựng năm 1960. Bên cạnh đó, xã Hồng Trị đã xây dựng được đội chuyên làm thủy lợi và các tổ thủy nông. Công tác thủy lợi được thực hiện tốt đã từng bước khắc phục được điều kiện canh tác tự nhiên, giúp nhân dân chủ động được gieo trồng, mở rộng được diện tích canh tác, khắc phục một bước tình trạng du canh du cư, ổn định cuộc sống.

Dưới sự lãnh đạo của cấp uỷ và chính quyền xã, lĩnh vực văn hóa, giáo dục, y tế được quan tâm theo chủ trương chung

của Đảng trong kế hoạch 5 năm (1961 - 1965) là: “Phải làm cho đời sống của đồng bào miền núi ngày càng được cải thiện. Về văn hóa cần tiếp tục xóa bỏ nạn mù chữ, xây dựng chữ viết dân tộc ở những nơi cần thiết, thực hiện giáo dục phổ cập, phát triển văn hóa văn nghệ dân tộc, phổ biến rộng rãi khoa học thường thức nhằm xóa bỏ mê tín dị đoan, chú trọng công tác y tế, phát triển phong trào vệ sinh phòng bệnh, nâng cao sức khỏe của đồng bào”¹.

Trong lĩnh vực giáo dục, cấp ủy, chính quyền và nhân dân đã có những tiến bộ trong việc nhận thức tầm quan trọng của công tác giáo dục, xóa mù chữ, nâng cao trình độ dân trí. Thực hiện chiến dịch “Tiến quân diệt dốt vùng cao” do Đảng bộ tỉnh Cao Bằng phát động, cấp ủy, chính quyền địa phương đã tạo điều kiện thuận lợi đón nhiều đoàn viên thanh niên tình nguyện ở các huyện vùng thấp của tỉnh vào tăng cường cho công tác xóa nạn mù chữ cho đồng bào ở Bảo Lạc, trong đó có Hồng Trị. Hưởng ứng chiến dịch toàn ngành giáo dục tiến quân diệt dốt vùng cao, năm học 1961 - 1962, đã có hàng chục lớp xóa nạn mù chữ, bổ túc văn hóa được mở ở huyện Bảo Lạc, thu hút sự tham gia của nhiều cán bộ và học sinh dân tộc thiểu số và nhân dân xã Hồng Trị.

Công tác y tế, chăm lo, bảo vệ sức khỏe cho nhân dân được Chi bộ quan tâm lãnh đạo. Mặc dù còn nhiều khó khăn về điều kiện kinh tế nhưng xã đã có 2 y tá để phục vụ chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân địa phương. Bên cạnh đó, cán bộ y tế huyện phối hợp với xã tích cực tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện vệ sinh phòng bệnh, tiêm chủng và hưởng

¹ Văn kiện Đảng về chính sách dân tộc, Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, 1970, tr.9.

ứng phong trào 3 sạch “ăn sạch, uống sạch, ở sạch” do ngành y tế huyện phát động. Nhờ đó ý thức trong nhân dân ngày càng được nâng cao, phong trào vệ sinh phòng bệnh được quần chúng hưởng ứng và mang lại kết quả thiết thực.

Trong công tác xây dựng Đảng, Chi bộ Hồng Trị luôn chú trọng xây dựng tổ chức cơ sở Đảng trên các mặt: Chính trị, tư tưởng và tổ chức. Năm 1962, thực hiện cuộc vận động chỉnh huấn cán bộ mùa Xuân theo tinh thần Nghị quyết của Bộ Chính trị, nhiều cán bộ, đảng viên là chi ủy viên các tổ chức cơ sở Đảng được tham gia các lớp tập huấn do Đảng bộ huyện mở. Qua đó nhận thức mới về công tác xây dựng Đảng ở miền núi gắn với việc tổ chức các nhiệm vụ kinh tế - xã hội tại địa phương đã có những chuyển biến tích cực. Nội dung học tập là bồi dưỡng và xây dựng tư tưởng mới cho cán bộ, đảng viên, đồng thời khắc phục, sửa chữa những khuyết điểm, sai lầm trong nhận thức tư tưởng về nhiệm vụ cải tạo và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền núi. Qua đợt chỉnh huấn gắn với công tác xây dựng Đảng, Chi bộ Hồng Trị đã từng bước ổn định tổ chức, cải tiến lề lối làm việc phấn đấu đạt tiêu chuẩn “Chi bộ 4 tốt, đảng viên 4 tốt”¹ do Trung ương Đảng phát động. Trong những năm 1954 - 1965, công tác phát triển đảng trong Chi bộ được quan tâm, từng bước thực hiện xoá xóm trắng đảng viên. Bí thư Chi bộ Hồng Trị trong giai đoạn này là đồng chí Hoàng Văn Kinh.

¹ Chi bộ 4 tốt: *Một là*, lãnh đạo sản xuất tốt, bảo đảm hoàn thành vượt mức và toàn diện kế hoạch, củng cố xây dựng hợp tác xã tốt; *hai là*, làm công tác củng cố phát triển đảng viên tốt; *ba là*, lãnh đạo chấp hành các chính sách tốt, đoàn kết nội bộ, bảo vệ trị an tốt; *bốn là*, quan tâm đến đời sống quần chúng và công tác vận động quần chúng tốt.

Hệ thống chính trị địa phương ở xã Hồng Trị được kiện toàn. Trong những năm 1961 - 1965, dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Hồng Trị, nhân dân địa phương tham gia nghiêm túc các cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp. Ủy ban hành chính xã được củng cố và nâng cao hiệu quả hoạt động. Chủ tịch Ủy ban hành chính xã giai đoạn này là đồng chí Chu Văn Phiên.

Dưới sự lãnh đạo của Chi bộ Hồng Trị, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể, đặc biệt là Đoàn Thanh niên được củng cố và nâng cao hiệu quả hoạt động. Đoàn thanh niên xã Hồng Trị luôn là lực lượng xung kích trong các phong trào kinh tế, xã hội địa phương và các phong trào do Trung ương Đoàn và Tỉnh đoàn Cao Bằng phát động. Bí thư Đoàn Thanh niên xã trong giai đoạn này là đồng chí Nông Văn Tay.

III. Lãnh đạo vừa sản xuất, vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ, chi viện chiến trường (1965 - 1975)

Kế hoạch 5 năm (1961 - 1965) chưa kết thúc, miền Bắc nước ta phải bước vào thời kỳ chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ. Cùng với quân dân miền Bắc, quân dân Hồng Trị tiếp tục phát huy truyền thống anh dũng trong kháng chiến, cần cù trong lao động, vừa sản xuất vừa sẵn sàng chiến đấu, tích cực chi viện sức người sức của cho miền Nam.

Từ đầu năm 1965, trước nguy cơ chiến lược "Chiến tranh đặc biệt" bị phá sản. Đế quốc Mỹ tiến hành chiến tranh phá hoại miền Bắc với âm mưu phá hoại tiềm lực kinh tế - quốc phòng và công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc; ngăn chặn chi viện từ bên ngoài vào miền Bắc và từ miền Bắc vào miền Nam. Tình hình đó đã đặt ra cho cách mạng

miền Bắc nhiệm vụ chiến đấu chống chiến tranh phá hoại của Mỹ, đồng thời phối hợp với cuộc chiến đấu chống chiến tranh ở miền Nam.

Trước sự thay đổi của tình hình hai miền Nam, Bắc. Tháng 12/1965, Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp Hội nghị lần thứ 12 và chủ trương: Động viên lực lượng của cả nước kiên quyết đánh thắng cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ trong bất kỳ tình huống nào để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, hoàn thành nhiệm vụ cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước, tiến tới thực hiện hòa bình, thống nhất nước nhà. Nhiệm vụ của nhân dân miền Bắc là vừa sản xuất, vừa chiến đấu bảo vệ miền Bắc, đánh bại cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, động viên sức người, sức của chi viện cho cách mạng miền Nam.

Năm 1965 Đảng bộ huyện Bảo Lạc tổ chức Đại hội lần thứ VI (nhiệm kỳ 1965 - 1968). Trong hoàn cảnh miền Bắc chuyển mọi hoạt động từ thời bình sang thời kỳ cả nước có chiến tranh, Đại hội chủ trương: Chú ý công tác phòng chống chiến tranh phá hoại của địch; đảm bảo sản xuất và đời sống sinh hoạt của nhân dân; bảo vệ vững chắc địa phương về mọi mặt; quyết tâm xây dựng hậu phương vững mạnh.

Chi bộ Hồng Trị được thành lập năm 1948, trải qua các giai đoạn phát triển của lịch sử dân tộc, Chi bộ Hồng Trị luôn hoàn thành tốt nhiệm vụ lãnh đạo nhân dân địa phương thực hiện các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội. Chi bộ luôn được xây dựng vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức. Đó là cơ sở để Chi bộ Hồng Trị được Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc quyết định đề nghị Tỉnh ủy Cao Bằng chuẩn y nâng cấp từ

Chi bộ cơ sở thành Đảng bộ cơ sở. Ngày 17/5/1966, Đảng bộ xã Hồng Trị được thành lập bao gồm 5 chi bộ¹. Đồng chí Chu Văn Phiên được cử giữ chức Bí thư Đảng ủy. Sự thành lập Đảng bộ xã Hồng Trị là sự kiện chính trị quan trọng trong công tác xây dựng Đảng ở xã Hồng Trị, đánh dấu bước phát triển và trưởng thành về tổ chức và chất lượng lãnh đạo của Đảng tại địa phương. Đồng thời, sự kiện này đã tạo thêm niềm tin, động lực mới cho cán bộ, đảng viên và nhân dân địa phương lao động, sản xuất góp phần xây dựng quê hương.

Quán triệt chủ trương của Đảng bộ cấp trên và bám sát sự thay đổi của hoàn cảnh lịch sử, đặc biệt ảnh hưởng từ cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc của đế quốc Mỹ. Trong những năm 1965 - 1972, Đảng bộ và chính quyền Hồng Trị đã lãnh nhân dân vừa sản xuất, vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại bằng của đế quốc Mỹ và thực hiện nghĩa vụ hậu phương với quyết tâm “tất cả để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược”.

Thực hiện Nghị quyết số 38-CP của Hội đồng Chính phủ và thực hiện chủ trương của Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Ủy ban hành chính tỉnh Cao Bằng về việc chuẩn bị tiến hành cuộc vận động định canh định cư, kết hợp với hợp tác hóa đối với đồng bào còn du canh du cư. Tháng 5/1968, Ban chỉ đạo định canh định cư huyện Bảo Lạc được thành lập. Tỉnh ủy và Ủy ban hành chính tỉnh đã cử đoàn cán bộ vào tăng cường giúp đỡ huyện tiến hành nhiều đợt khảo sát liên tục từ tháng 7/1968 và đến cuối năm 1969 cơ bản hoàn thành ở các xã. Chính quyền xã

¹ Theo Nghị quyết số 136.NQ/CB ngày 17/5/1966 về việc thành lập Đảng ủy cơ sở, căn cứ theo đề nghị số 29:VP/TC Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc ngày 06/5/1966. Đảng ủy Hồng Trị gồm có 5 chi bộ: Nà Chùa, Bản Khuông, Bản Pháy - Nà Rày, Quang Mậu, Khâu Chang - Cốc Xả.

Hồng Trị phối hợp với đoàn cán bộ khảo sát của tỉnh Cao Bằng và huyện Bảo Lạc đã trực tiếp đến các khu vực mà tình trạng du canh, du cư còn phổ biến để nắm bắt tình hình cũng như tâm tư, nguyện vọng của nhân dân. Qua đó, giúp đoàn khảo sát của tỉnh Cao Bằng và huyện Bảo Lạc nắm đúng đối tượng, số liệu cụ thể để xác định phương hướng sản xuất, lên phương án kế hoạch định canh, định cư trên địa bàn xã Hồng Trị. Đến năm 1971 - 1972, phong trào định canh định cư được đẩy mạnh một bước, thực hiện trên diện rộng hơn. Sau đó, Ban định canh định cư của huyện Bảo Lạc sáp nhập vào Ủy ban nông lâm nghiệp của huyện. Nhờ thực hiện định canh định cư gắn với xây dựng hợp tác xã và tổ chức lại sản xuất, cuộc sống của nhiều hộ xã viên và của đồng bào các dân tộc trong huyện Bảo Lạc nói chung và xã Hồng Trị nói riêng đã dần ổn định.

Trên mặt trận sản xuất, xã Hồng Trị được tỉnh Cao Bằng xác định thuộc vùng cao với nhiều tài nguyên lâm, thổ sản phong phú, nhưng chủ yếu là khai thác tự nhiên, sản xuất không ổn định. Đảng bộ xã Hồng Trị đã lãnh đạo nhân dân trong địa phương đẩy mạnh thực hiện cuộc vận động phát triển kinh tế - văn hoá vùng cao. Nhờ đó, kinh tế nông - lâm nghiệp của xã Hồng Trị có những chuyển biến tích cực, năng suất, sản lượng cây trồng, vật nuôi được cải thiện. Nhân dân xã Hồng Trị đặc biệt là thanh niên, phụ nữ hăng hái tham gia làm thuỷ lợi phục vụ sản xuất. Năm 1972, xã Hồng Trị xây mới 2 trạm bơm là Nà Cộng và Vằng Phạ nhằm phục vụ tưới tiêu trong sản xuất nông nghiệp. Đồng thời, nhân dân địa phương đẩy mạnh thâm canh tăng vụ và đưa các giống cây mới có năng suất cao vào canh tác.

Đảng bộ Hồng Trị và chính quyền xã tiếp tục chỉ đạo nhân dân địa phương tiếp tục xây dựng hợp tác xã, thực hiện chính sách khuyến khích khai hoang, phục hoá, đẩy mạnh sản xuất, tự túc lương thực, phát triển chăn nuôi. Nhờ đó, phong trào xây dựng hợp tác xã ở xã Hồng Trị được đẩy mạnh. Đảng bộ Hồng Trị đã chỉ đạo củng cố hợp tác xã, tổ sản xuất, đội sản xuất để tiến tới xây dựng các hợp tác xã bậc cao. Bên cạnh đó, cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị tiếp tục tổ chức các đợt vận động hợp tác hoá nông nghiệp, đưa nông dân vào con đường làm ăn tập thể.

Nhờ sự nỗ lực của Đảng bộ, chính quyền và toàn thể nhân dân xã Hồng Trị mà phong trào xây dựng hợp tác xã ở xã Hồng Trị đạt được nhiều kết quả. Đến năm 1972, trên địa bàn xã Hồng Trị đã thành lập được 7 hợp tác xã ¹. Các hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị tiến hành đại hội xã viên đúng quy định nhằm tổng kết và đề ra phương hướng cho hoạt động của hợp tác xã, bầu ban quản trị hợp tác xã. Qua đó, góp phần củng cố và nâng cao hoạt động của hợp tác xã, tiêu biểu là hợp tác xã Nà Chùa. Tính đến tháng 12/1969, toàn huyện Bảo Lạc có 109 hợp tác xã thu hút 46,7% số hộ; trong đó vùng thấp có 1.681 hộ đạt 98% số hộ, vùng cao có 727 hộ đạt 24,3% số hộ ². Hộ xã viên trong hợp tác xã ở Hồng Trị chủ yếu trồng cây công nghiệp, thâm canh ngô và lúa làm rẫy, phát triển chăn nuôi... Tuy nhiên, trình độ sản xuất, quản lý của các hợp tác xã còn thấp, cơ sở vật chất của hợp tác xã quá nghèo nàn, năng suất

¹ 7 hợp tác xã là: Nà Chùa, Bản Khuông, Bản Piậy, Pác Puông – Dường Rình, Nà Tền, Nà Soen, Yên Minh.

² Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.122.

lao động thấp nên sức thuyết phục của kinh tế tập thể đối với đồng bào chưa cao.

Năm 1968, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ VII. Đại hội, Đảng bộ đã tổng kết hoạt động lãnh đạo thực hiện công cuộc xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội ở địa phương; quá trình chuyển hướng sẵn sàng chiến đấu chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ và bọn phản động tại địa phương; công tác xây dựng Đảng và các tổ chức quần chúng. Đồng thời, đề ra phương hướng, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ quê hương trong những năm tiếp theo.

Từ ngày 31/01 đến ngày 09/02/1969, Đảng bộ tỉnh Cao Bằng tổ chức Đại hội Đảng bộ lần thứ VII. Đại hội xác định phương hướng, nhiệm vụ chủ yếu là: Ra sức phát huy cao độ mọi khả năng tiềm tàng để xây dựng kinh tế địa phương, nâng cao đời sống nhân dân các dân tộc, làm tròn nhiệm vụ thiêng liêng đối với đồng bào miền Nam.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Bằng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc lần thứ VII, tại xã Hồng Trị đã dấy lên một phong trào thi đua sôi nổi trong lao động sản xuất, học tập và công tác, quyết tâm thực hiện thắng lợi kế hoạch Nhà nước.

Phong trào học tập văn hóa ở xã Hồng Trị có bước phát triển. Mặc dù gặp nhiều khó khăn về đời sống kinh tế, cơ sở vật chất phục vụ dạy và học nhưng phong trào dạy tốt, học tốt vẫn diễn ra sôi nổi. Số lượng con em đồng bào các dân tộc xã Hồng Trị được đi học ngày một tăng. Các lớp bổ túc văn hoá, xoá mù chữ tiếp tục được mở. Từ năm học 1963 - 1964 trở đi,

tỉnh Cao Bằng đã mở một số lớp sư phạm tại Bảo Lạc nhằm khẩn trương đào tạo giáo viên đáp ứng nhu cầu phát triển giáo dục ở vùng cao. Đội ngũ giáo viên được bổ sung đã góp phần xóa mù chữ và nâng cao trình độ dân trí cho nhân dân trên địa bàn xã Hồng Trị.

Công tác y tế, chăm sóc và bảo vệ sức khỏe nhân dân có tiến bộ. Năm 1970, xã Hồng Trị đã có nhà Trạm y tế, Trạm có 2 y tá và 1 y sĩ. Mặc dù cơ sở vật chất phục vụ khám chữa bệnh còn hạn chế nhưng việc xây dựng được nhà Trạm trên địa bàn xã đã đáp ứng tốt hơn nhu cầu khám chữa bệnh ban đầu cho nhân dân địa phương. Công tác phòng chống bệnh bướu cổ được coi trọng (lúc bấy giờ Bảo Lạc là nơi có tỷ lệ người mắc bệnh bướu cổ thuộc diện cao của tỉnh Cao Bằng). Y tế tuyến xã chú ý tuyên truyền và tổ chức phong trào vệ sinh phòng dịch trong nhân dân.

Thực hiện sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Cao Bằng về việc tiến hành đại hội Đảng các cấp. Năm 1971, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tổ chức Đại hội lần thứ VIII. Đại hội đề ra những phương hướng, nhiệm vụ, mục tiêu chủ yếu của Đảng bộ trong lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương những năm 1971 - 1974.

Công tác xây dựng Đảng được Đảng bộ Hồng Trị quan tâm nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng, chất lượng đội ngũ cán bộ đảng viên. Đảng bộ Hồng Trị đẩy mạnh quán triệt thực hiện Nghị quyết “về cuộc vận động tăng cường tổ chức cơ sở Đảng, nâng cao chất lượng đảng viên, xây dựng đội ngũ cốt cán vững vàng, tăng cường chế độ làm chủ tập thể của quần chúng ở nông thôn

vùng thấp nhằm hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ sản xuất nông nghiệp Đông Xuân 1970 - 1971 và cả năm 1971” ngày 07/01/1971 của Đảng bộ tỉnh Cao Bằng. Qua sự đánh giá của Đảng bộ tỉnh, các tổ chức cơ sở đảng, đội ngũ cán bộ đảng viên và đội ngũ cốt cán đại đa số có đủ phẩm chất đạo đức cách mạng, đã trải qua thử thách rèn luyện trong đấu tranh cách mạng giải phóng dân tộc, hết lòng hết sức phục vụ Đảng, phục vụ nhân dân. Đội ngũ cán bộ cốt cán địa phương có kinh nghiệm lãnh đạo, chỉ đạo, được dân tin yêu. Tuy nhiên, trình độ của đội ngũ cán bộ, đảng viên và cán bộ cốt cán còn có hạn chế, ảnh hưởng đến năng lực tổ chức lãnh đạo, chỉ đạo về mặt quản lý kinh tế, khoa học kỹ thuật.

Cấp uỷ địa phương quán triệt thực hiện nghiêm túc Chỉ thị số 192-CT/TW ngày 26/10/1971 của Ban Bí thư về việc việc đưa những người không đủ tư cách đảng viên ra khỏi Đảng trong cuộc vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp đảng viên lớp Hồ Chí Minh. Mục đích là giữ vững kỷ luật trong Đảng, làm cho Đảng bộ luôn trong sạch, vững mạnh cả về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Trong quá trình thực hiện, Đảng bộ Hồng Trị luôn đề cao ý thức trách nhiệm kỷ luật Đảng, kiên quyết đưa ra khỏi đảng những đảng viên yếu kém không đủ tư cách. Từ đó, chất lượng của mỗi đảng viên ngày càng được nâng lên, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động của chi bộ.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã Hồng Trị, các cuộc sinh hoạt chi bộ, đảng bộ được duy trì theo quy định và chất lượng ngày càng được nâng cao. Cấp uỷ được kiện toàn theo quy định nhằm đảm bảo vai trò lãnh đạo tổ chức Đảng trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của địa phương. Đến năm 1972, Đảng

bộ Hồng Trị có 54 đảng viên, sinh hoạt tại 4 chi bộ. Bí thư Đảng bộ trong giai đoạn này là đồng chí Chu Văn Phiên.

Công tác xây dựng và củng cố chính quyền các cấp, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể quần chúng luôn được Đảng bộ quan tâm chỉ đạo nên đã phát huy được chức năng, nhiệm vụ lãnh đạo trong phát triển kinh tế - xã hội địa phương. Trong những năm 1965 - 1972, Đảng bộ xã Hồng Trị đã lãnh đạo thực hiện tốt các cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân. Chủ tịch Ủy ban hành chính xã giai đoạn này là các đồng chí: Chu Văn Phiên (giai đoạn 1960 - 1966), Hoàng Văn Vỹ (1966 - 1974).

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã Hồng Trị, các tổ chức đoàn thể được củng cố, bước đầu phát huy được vai trò tham mưu cho cấp ủy. Đoàn Thanh niên xã hăng hái hưởng ứng phong trào “Ba sẵn sàng” (Sẵn sàng chiến đấu, sẵn sàng nhập ngũ, sẵn sàng đi bất cứ nơi nào Tổ quốc cần). Đây là một trong những phong trào thi đua yêu nước của tuổi trẻ Việt Nam, in đậm dấu ấn lịch sử hào hùng của thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Hưởng ứng phong trào, lớp lớp thanh niên xã Hồng Trị đã lên đường tham gia chiến đấu và phục vụ chiến đấu. Phụ nữ xã Hồng Trị tích cực hưởng ứng phong trào “Ba đảm đang” (Đảm đang sản xuất, công tác, thay thế nam giới đi chiến đấu; Đảm đang gia đình, khuyến khích chồng con đi chiến đấu; Đảm đang phục vụ chiến đấu khi cần thiết) do Trung ương Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam phát động ngày 19/03/1965.

Trong giai đoạn 1965 - 1972, do tác động từ 2 cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ nên Đảng bộ xã Hồng Trị đặc biệt chú trọng đến công tác quốc phòng - an ninh.

Thực hiện Chỉ thị số 58/CT-VB, ngày 28/01/1969 của Khu ủy Việt Bắc về việc tăng cường giữ vững an ninh trong Khu, trong năm 1969, cấp ủy và chính quyền xã đã chỉ đạo công tác an ninh nhằm vào 3 nhiệm vụ chính: Kiên quyết đấu tranh đánh bại mọi hoạt động gián điệp, đặc vụ, phản động và chiến tranh tâm lý của địch; chú ý những địa bàn hẻo lánh; kịp thời phát hiện những sơ hở lệch lạc của quần chúng để chấn chỉnh, tránh kẻ địch lợi dụng. Bảo vệ Đảng, bảo vệ kinh tế, văn hóa, bảo vệ lực lượng vũ trang; đấu tranh với những hành động sai trái, đảm bảo sự đoàn kết nhất trí trong Đảng bộ và trong đội ngũ cán bộ đảng viên. Tăng cường giữ gìn an ninh nội bộ, nhất là khu vực các xã biên giới; đấu tranh ngăn chặn buôn lậu, trộm cắp, cờ bạc và các tệ nạn xã hội.

Tháng 7/1970, Tỉnh ủy Cao Bằng chỉ đạo các cấp ủy và lực lượng công an các địa phương tiến hành đồng thời hai cuộc vận động xây dựng xã vững mạnh về chính trị và trật tự an ninh với cuộc vận động định canh định cư, xây dựng hợp tác xã ở 19 hợp tác xã vùng cao thuộc 7 huyện, trong đó huyện Bảo Lạc. Mục đích của cuộc vận động là xây dựng các xã thành những địa bàn có thể trận an ninh nhân dân vững chắc, ngăn ngừa những sơ hở trong công tác đấu tranh chống bọn phản động và bọn tội phạm ở những vùng xung yếu. Cuộc vận động đã thu được kết quả trên các mặt, góp phần bảo vệ sự đoàn kết ở nông thôn, phục vụ sản xuất xây dựng đời sống mới. Quần chúng nhân dân phấn khởi tin tưởng vào thắng lợi của cuộc kháng chiến, đề cao tinh thần cảnh giác cách mạng, đấu tranh chống bọn phản cách mạng, bọn tội phạm, giữ gìn an ninh chính trị ở địa phương.

Từ năm 1972, trước nguy cơ phá sản của chiến lược Việt Nam hóa chiến tranh, đế quốc Mỹ tiến hành cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc lần thứ hai bằng không quân và hải quân.

Bước sang năm 1972, do thất bại ngày càng lớn trên các chiến trường ở miền Nam, đế quốc Mỹ và tay sai tăng cường các hoạt động chống phá miền Bắc bằng không quân và cả các hoạt động gián điệp, biệt kích, tâm lý chiến. Thực hiện Nghị quyết số 19/NQ-CB, ngày 10/01/1972 của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ Cao Bằng về Tăng cường sẵn sàng chiến đấu đảm bảo giữ gìn an ninh chính trị và trật tự xã hội trong năm 1972, cấp uỷ, chính quyền, nhân dân xã Hồng Trị chủ động tổ chức sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu, nhất là ở các trọng điểm. Đồng thời, cán bộ và nhân dân xã Hồng Trị có những biện pháp chủ động phát hiện và kiên quyết phòng chống bọn gián điệp, biệt kích và bọn phản động khác một cách kịp thời.

Năm 1972, xã Hồng Trị đã hoàn thành tốt chỉ tiêu trong các đợt tuyển quân. Thực hiện phong trào bảo vệ an ninh Tổ quốc, xã Hồng Trị đã có kế hoạch bảo vệ những mục tiêu trọng yếu trong xã. Từ tháng 01/1972, thực hiện Thông tư số 1336/K55, ngày 03/10/1971 của Bộ Công an về cấp giấy chứng nhận căn cước cho công dân từ 14 tuổi trở lên, nhận thức đây là vấn đề quan trọng nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho công tác kiểm soát, giữ gìn an ninh trật tự xã hội. Cấp uỷ, chính quyền và Ban công an xã Hồng Trị đã phối hợp cơ quan công an huyện tổ chức cấp giấy chứng minh nhân dân cho những người từ 18 tuổi trở lên ở khu vực biên giới và cán bộ, công nhân, viên chức trong biên chế nhà nước.

Về phía đế quốc Mỹ, do không đạt được mục tiêu trong cuộc chiến tranh phá hoại, lại bị tổn thất nặng nề trong cuộc

tập kích bằng máy bay chiến lược B52 vào Thủ đô Hà Nội, thành phố Hải Phòng và một số địa phương khác (từ ngày 18 đến 29/12/1972). Đế quốc Mỹ buộc phải tuyên bố chấm dứt chiến tranh phá hoại miền Bắc và kí Hiệp định Pari (ngày 27/01/1973) về chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam. Hiệp định Pari được kí kết có ý nghĩa vô cùng to lớn, buộc đế quốc Mỹ phải công nhận các quyền dân tộc cơ bản của nhân dân ta, rút quân về nước - nhân dân ta căn bản hoàn thành nhiệm vụ “đánh cho Mỹ cút”. Đồng thời, tạo ra thời cơ thuận lợi để nhân dân ta tiến lên “đánh cho Ngụy nhào”, giải phóng miền Nam.

Hiệp định Pari được kí kết, cách mạng Việt Nam chuyển sang giai đoạn mới: Miền Bắc hàn gắn vết thương do chiến tranh phá hoại của Mỹ, tiếp tục củng cố hậu phương vững chắc, chi viện cho miền Nam đánh đổ chính quyền tay sai, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất nước nhà.

Tháng 12/1973, Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp hội nghị lần thứ 22 và đề ra phương hướng khôi phục kinh tế miền Bắc trong hai năm 1973 - 1974; nhấn mạnh phải nhanh chóng hàn gắn vết thương chiến tranh, ra sức khôi phục kinh tế, tiếp tục xây dựng cơ sở vật chất của chủ nghĩa xã hội, ổn định đời sống nhân dân, củng cố quốc phòng, chi viện cho miền Nam tiến lên giành thắng lợi hoàn toàn. Đồng thời, Ban Chấp hành Trung ương Đảng ra Lời kêu gọi “Tăng cường đoàn kết, luôn luôn đề cao cảnh giác, ra sức phấn đấu để củng cố những thắng lợi đã giành được, giữ vững hòa bình lâu dài, hoàn thành độc lập dân tộc, dân chủ ở miền Nam, tiến tới hòa bình, thống nhất Tổ quốc”. Thực hiện chủ trương của Đảng, quân và dân xã Hồng Trị ra sức khắc phục hậu quả chiến

tranh, khôi phục và phát triển kinh tế, xã hội; ổn định đời sống nhân dân, ra sức chi viện sức người, sức của cho chiến trường miền Nam.

Tháng 4/1973, Hội nghị lần thứ 10 Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng được tổ chức. Hội nghị xác định phương hướng, nhiệm vụ trong phát triển kinh tế, xã hội cho các địa phương trong tỉnh là: “Phát huy mọi khả năng lao động của nhân dân các dân tộc và đặc điểm tài nguyên của từng vùng trong tỉnh, quyết tạo cho được một sự biến đổi rõ rệt về ba thế mạnh trong nông nghiệp là cây công nghiệp, chăn nuôi và nghề rừng, phấn đấu hoàn thành việc định canh định cư ở vùng cao và đưa phần lớn các hợp tác xã nông nghiệp trong tỉnh tiến lên trình độ khá và tiên tiến. Đẩy mạnh xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật trong nông nghiệp, công nghiệp, giao thông vận tải, một số ngành kinh tế, văn hóa khác. Tích cực cải thiện đời sống của cán bộ và nhân dân các dân tộc, nhất là vấn đề ăn, mặc, nhà ở, sức khỏe và học tập”¹.

Năm 1974, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội đại biểu lần thứ IX. Đại hội chủ trương phát động phong trào cách mạng trong quần chúng nhân dân về đẩy mạnh sản xuất và tiết kiệm; tích cực tham gia xây dựng và quản lý kinh tế; củng cố và hoàn thiện quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa... đấu tranh xóa bỏ những tàn dư bóc lột và những hiện tượng tiêu cực; động viên và tổ chức tốt lực lượng khoa học kỹ thuật phục vụ sản xuất và đời sống, nhất là phục vụ thâm canh, tăng năng suất.

¹ Nghị quyết Hội nghị lần thứ 10 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, tháng 4/1973, tr.13,14.

Quán triệt chủ trương của Đảng bộ cấp trên, giai đoạn 1973 - 1975, Đảng bộ Hồng Trị lãnh đạo nhân dân địa phương tiến hành khôi phục và phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, cải thiện đời sống nhân dân, thực hiện nghĩa vụ với sự nghiệp giải phóng miền Nam, thống nhất nước nhà.

Trong lĩnh vực kinh tế, mặc dù điều kiện tự nhiên không thuận lợi, thiên tai thường xuyên xảy ra, nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, nhân dân địa phương đã khắc phục khó khăn, vươn lên trong sản xuất. Cấp ủy và chính quyền địa phương quan tâm đến vấn đề thủy lợi phục vụ sản xuất, nhân dân đẩy mạnh thâm canh tăng vụ và đưa các giống cây mới có năng suất cao vào canh tác. Nhờ đó, kinh tế nông - lâm nghiệp có những chuyển biến tích cực, năng suất, sản lượng cây trồng, vật nuôi tăng.

Quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa được xây dựng và củng cố một bước, các hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị tiếp tục được củng cố theo phương châm hợp nhất các hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã có quy mô lớn. Đến năm 1975, xã Hồng Trị đã xây dựng được hợp tác xã hợp nhất Nà Bản (hợp nhất từ hợp tác xã Nà Chùa - Bản Khuông). Bên cạnh đó, hợp tác xã nhỏ trên địa bàn xã Hồng Trị vẫn tiếp tục phát triển, thu hút nhiều hộ nông dân tham gia.

Lĩnh vực văn hoá, xã hội của địa phương có bước phát triển. Sự nghiệp giáo dục, nhất là giáo dục bổ túc văn hóa, giáo dục phổ thông phát triển nhanh, trở thành một trong những đơn vị có phong trào giáo dục mạnh của tỉnh. Công tác y tế, chăm sóc và bảo vệ sức khỏe nhân dân có tiến bộ. Hoạt động văn hóa - văn nghệ, thể thao góp phần xây dựng đời sống văn

hóa mới ở bản làng. Đời sống nhân dân được cải thiện và nâng cao một bước cả về vật chất và tinh thần.

Trong công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ Hồng Trị chú trọng công tác củng cố các tổ chức Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng, chất lượng đội ngũ cán bộ đảng viên. Đảng bộ quán triệt thực hiện nghiêm túc Chỉ thị số 192-CT/TW ngày 26/10/1971 của Ban Bí thư về việc đưa những người không đủ tư cách đảng viên ra khỏi Đảng trong cuộc vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp đảng viên lớp Hồ Chí Minh. Mục đích là giữ vững kỷ luật trong Đảng, làm cho Đảng bộ luôn trong sạch, vững mạnh cả về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Trong quá trình thực hiện, Đảng bộ luôn đề cao ý thức trách nhiệm kỷ luật Đảng, kiên quyết đưa ra khỏi đảng những đảng viên yếu kém không đủ tư cách. Từ đó, chất lượng của mỗi đảng viên ngày càng được nâng lên, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động của chi bộ. Đội ngũ cán bộ, đảng viên được rèn luyện, thử thách trong thực tiễn sản xuất và chiến đấu, có bước trưởng thành nhanh chóng, thực sự là hạt nhân đoàn kết, quy tụ sức mạnh của đồng bào các dân tộc trong huyện thực hiện và hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ chính trị của địa phương.

Trong những năm 1973 - 1975, công tác xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh được đẩy mạnh; tổ chức cơ sở đảng tiếp tục được củng cố, kiện toàn, sắp xếp phù hợp bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng ở cơ sở, gắn với xây dựng hệ thống chính trị. Đến năm 1975, Đảng bộ Hồng Trị có 59 đảng viên, sinh hoạt tại 4 chi bộ. Bí thư Đảng bộ trong giai đoạn này là các đồng chí: Chu Văn Phiên, Chu Lưu Bằng.

Hệ thống chính quyền và các đoàn thể xã hội tiếp tục được củng cố. Đảng bộ Hồng Trị đã lãnh đạo thực hiện tốt các cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp. Ủy ban hành chính xã được kiện toàn theo đúng quy định, tích cực đổi mới phương pháp hoạt động, nâng cao hiệu quả quản lý trên các lĩnh vực. Đồng thời, tạo điều kiện thuận lợi cho nhân dân thực hiện quyền và nghĩa vụ, bảo vệ lợi ích chính đáng của nhân dân theo đúng quy định của pháp luật. Trong những năm 1973 - 1975, Chủ tịch Ủy ban hành chính xã lần lượt là đồng chí Hoàng Văn Vỹ, Quan Văn Chằng.

Sau Hiệp định Pari năm 1973, miền Bắc hòa bình trở lại, song công tác quân sự địa phương vẫn là nhiệm vụ quan trọng. Nhiệm vụ trọng tâm công tác quân sự địa phương thời kỳ này là tập trung xây dựng lực lượng vũ trang vững mạnh, sẵn sàng chiến đấu, tham gia giữ gìn an ninh trật tự; tiếp tục làm tốt công tác tuyển quân chi viện cho tiền tuyến, giữ vững vị trí nòng cốt của lực lượng dân quân tự vệ trong sản xuất, tham gia thực hiện tốt công tác hậu phương quân đội.

Thực hiện Nghị quyết số 32 về công tác quân sự địa phương của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Cao Bằng và Nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về chi viện sức người, sức của cho chiến trường miền Nam, xã Hồng Trị cùng với các địa phương khác của huyện Bảo Lạc đã bổ sung thêm lực lượng dân quân tự vệ, tăng cường huấn luyện cả lực lượng chính quy và lực lượng dự bị. Nhiệm vụ tuyển quân của huyện luôn hoàn thành chỉ tiêu kế hoạch.

Trước yêu cầu chi viện cho chiến trường ngày càng lớn, công tác tuyển quân thường xuyên được Đảng bộ quan tâm và

thực hiện tốt. Ngày 13/5/1974, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Cao Bằng ra Nghị quyết số 32-NQ/CB về công tác quân sự địa phương: Các ngành cần quán triệt tinh thần trong mọi trường hợp đều đảm bảo hoàn chỉ tiêu tuyển quân với biện pháp là thực hiện chặt chẽ chế độ nghĩa vụ quân sự một cách công bằng và hợp lý. Quán triệt tinh thần của nghị quyết, cấp ủy, chính quyền và Ban Chỉ huy quân sự xã đã thực hiện tuyển quân đảm bảo đúng tiêu chuẩn, chỉ tiêu. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, theo tiếng gọi của non sông đất nước, lớp lớp người con quê hương Hồng Trị đã lên đường làm nhiệm vụ chiến đấu và phục vụ chiến đấu trên khắp các chiến trường, anh dũng hy sinh xương máu vì sự nghiệp giải phóng miền Nam. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, xã Hồng Trị có 72 thanh niên tham gia quân đội trực tiếp chiến đấu trên các chiến trường. Trong đó 20 người con ưu tú của xã Hồng Trị đã ngã xuống vì độc lập tự do của dân tộc, 4 người bỏ lại một phần xương máu của mình nơi chiến trường ¹. Những chiến công đó đã góp phần cùng quân, dân cả nước làm nên Đại thắng mùa Xuân năm 1975, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước.

¹ *Địa chí các xã tỉnh Cao Bằng, quyển II*, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 77.

Chương II

ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 1975 - 1985

I. Lãnh đạo thực hiện kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội (1976 - 1980)

Đại thắng mùa Xuân năm 1975 kết thúc cuộc kháng chiến chống Mỹ đầy vẻ vang và oanh liệt của dân tộc ta, đưa đất nước sang một giai đoạn lịch sử mới: Cả nước được hòa bình, thống nhất, cùng tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cùng với cả nước, nhân dân xã Hồng Trị sôi nổi thi đua thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội đã đề ra, tập trung chủ yếu vào củng cố, hoàn thiện quan hệ sản xuất mới, đẩy mạnh sản xuất, góp phần nâng cao đời sống nhân dân và hoàn thành các nghĩa vụ với Nhà nước.

Thực hiện Nghị quyết của Quốc hội, ngày 27/12/1975, hai tỉnh Lạng Sơn và Cao Bằng sáp nhập thành một tỉnh mới là tỉnh Cao Lạng. Tỉnh Cao Lạng chính thức được hình thành từ tháng 12/1976, với dân số 871.000 người và diện tích là 13.781 km². Tỉnh ủy Cao Lạng đặt tại thị xã Cao Bằng. Xã Hồng Trị, lúc này thuộc huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Lạng. Đến tháng 12/1978, Quốc hội khóa VI ban hành nghị quyết chia tách tỉnh Cao Lạng để tái lập tỉnh Cao Bằng và tỉnh Lạng Sơn; theo đó xã Hồng Trị thuộc huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng.

Sau thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, thống nhất đất nước về mặt Nhà nước trở thành nhiệm vụ hết sức cấp bách trong tình hình mới. Thực hiện Chỉ thị số

228-CT/TW ngày 03/01/1976 của Bộ Chính trị về việc lãnh đạo cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội, Đảng bộ, chính quyền xã Hồng Trị đã lãnh đạo, tuyên truyền, tổ chức cho nhân dân các dân tộc trong xã thực hiện quyền công dân, tham gia bầu cử. Ngày 25/4/1976, cử tri xã Hồng Trị cùng hàng triệu cử tri cả nước tham gia bầu cử đại biểu Quốc hội khóa VI (nhiệm kỳ 1976 - 1981). Thành công của cuộc bầu cử tại xã Hồng Trị góp phần vào thắng lợi chung của cuộc tổng tuyển cử bầu Quốc hội trong cả nước.

Trong kỳ họp đầu tiên diễn ra từ ngày 24/6 - 03/7/1976 tại Hà Nội, Quốc hội khóa VI đã thông qua chính sách đối nội và đối ngoại của đất nước về nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam trong giai đoạn mới và quyết định đổi tên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa thành nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam; Ủy ban hành chính các cấp đổi thành Ủy ban nhân dân các cấp. Thực hiện theo quyết định trên, Ủy ban hành chính xã Hồng Trị đổi thành Ủy ban nhân dân xã do đồng chí Quan Văn Chằng làm Chủ tịch.

Được sự chỉ đạo của Huyện ủy Bảo Lạc, cuối năm 1976, Đảng bộ xã Hồng Trị tiến hành Đại hội nhiệm kỳ 1977 - 1978. Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ xã nhiệm kỳ mới. Đồng chí Quan Long Phia (Phja) được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy xã.

Ngày 14/12/1976, Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IV được tổ chức tại Hà Nội. Đại hội xác định phương hướng, nhiệm vụ và mục tiêu của kế hoạch Nhà nước 5 năm (1976 - 1980) nhằm mục tiêu cơ bản và cấp bách: Xây dựng một bước cơ sở vật chất kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội, bước đầu hình thành cơ cấu kinh tế mới trong cả nước mà bộ phận chủ yếu là

cơ cấu công - nông nghiệp; trên cơ sở đó, cải thiện một bước đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân lao động. Đồng thời, Đại hội cũng đề ra phương hướng, nhiệm vụ cho các huyện miền núi: Các huyện miền núi phải được từng bước xây dựng thành những đơn vị kinh tế nông nghiệp - lâm nghiệp - công nghiệp, kinh doanh tổng hợp nghề rừng kết hợp trồng cây công nghiệp với chăn nuôi, ở những nơi có điều kiện thì tận dụng khả năng làm thêm lương thực.

Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng, từ ngày 31/03 đến ngày 08/4/1977, Đảng bộ tỉnh Cao Lạng tiến hành Đại hội đại biểu lần thứ I. Đại hội đề ra phương hướng, nhiệm vụ cho toàn Đảng bộ là: “Tập trung chỉ đạo việc củng cố lại quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, làm cho các thành phần kinh tế xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc chiếm vai trò chủ đạo trong nền kinh tế ở địa phương, điều chỉnh quy mô hợp tác xã để phù hợp với điều kiện miền núi, biên giới, phù hợp với trình độ quản lý của cán bộ. Trước hết phải xây dựng tốt cơ sở vật chất kỹ thuật, bước đầu làm đổi mới bộ mặt nông thôn với các ngành kinh tế chủ yếu là nông, lâm, công nghiệp, xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ sản xuất”. Đại hội đã chia toàn tỉnh Cao Lạng thành 4 vùng kinh tế, định ra phương hướng, nhiệm vụ sản xuất và cơ cấu cây trồng, vật nuôi thích hợp đối với mỗi vùng. Xã Hồng Trị thuộc vùng chủ yếu trồng, lúa, ngô, cao lương, đỗ tương, dược liệu, cây công nghiệp, cây ăn quả, chăn nuôi gia súc, gia cầm (trâu, bò, lợn, gà, vịt) ¹.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Cao Bằng (1930 - 2000)*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2003, tr.396-397.

Từ ngày 03/6 đến ngày 06/6/1977, Đại hội đại biểu huyện Bảo Lạc lần thứ X được tổ chức. Căn cứ vào Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IV và Nghị quyết của Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Lạng, Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc lần thứ X đã đề ra phương hướng, nhiệm vụ của Đảng bộ trong thời gian tới là: tập trung lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội phù hợp với điều kiện miền núi, ổn định và nâng cao đời sống của nhân dân các dân tộc, phát triển văn hoá, giáo dục, giữ vững quốc phòng - an ninh ở địa phương.

Trong phát triển kinh tế phải phát huy mọi khả năng lao động, tận dụng và tăng cường mọi năng lực sản xuất để sớm tổ chức lại sản xuất, phân bổ lại sức lao động và cải tiến quản lý kinh tế theo hướng sản xuất toàn diện, kinh doanh tổng hợp với quy mô tập trung lớn dần. Trong nông nghiệp, lâm nghiệp phải kết hợp tổ chức lại sản xuất, mở rộng diện tích gieo trồng với bố trí cơ cấu cây trồng, vật nuôi thích hợp cho từng vùng kinh tế; kết hợp tập trung chuyên canh, thâm canh thành từng vùng, từng khu vực sản xuất; kết hợp các ngành sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp, tiểu công nghiệp thành một cơ cấu kinh tế thống nhất.

Đại hội đề ra những nhiệm vụ cụ thể đối với các ngành sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp trước mắt phải chỉ đạo hoàn thành công tác phân vùng, quy hoạch vùng, phát huy thế mạnh về chăn nuôi và nghề rừng; thực hiện chuyên canh, xen canh; coi sản xuất lương thực, thực phẩm là nhiệm vụ thiết yếu, cấp bách nhất nên cần đẩy mạnh sản xuất một cách toàn diện bao gồm lúa, ngô, khoai, sắn, mạch, kê, cao lương, đỗ tương, rau

xanh. Chăn nuôi là một thế mạnh vốn có nên huyện chú ý phát triển toàn diện đại gia súc, tiểu gia súc.

Quán triệt chủ trương của Đảng bộ cấp trên, trong những năm 1976 - 1980, cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị lãnh đạo nhân dân thực hiện kế hoạch 5 năm (1976 - 1980) với nhiệm vụ chính là: khôi phục, phát triển kinh tế xã hội; ổn định đời sống nhân dân; củng cố quốc phòng - an ninh; bảo vệ Tổ quốc.

Sau ngày đất nước giải phóng, phong trào hợp tác hóa nông nghiệp trên xã Hồng Trị tiến triển chậm, tỷ lệ số hộ nông dân làm ăn tập thể trong các hợp tác xã nông nghiệp trên địa bàn Hồng Trị còn thấp (43,5%). Các hợp tác xã nông nghiệp còn non yếu về trình độ quản lý, chưa tích cực áp dụng có hiệu quả tiến bộ của khoa học kỹ thuật trong sản xuất; chưa xác định rõ và phát huy các thế mạnh vốn có của địa phương. Tiềm năng đất đai lớn nhưng khai thác kém hiệu quả; chưa mạnh dạn đưa các loại giống cây trồng, vật nuôi mới có giá trị kinh tế cao vào sản xuất.

Trước tình hình đó, thực hiện Nghị quyết số 61-CP ngày 05/4/1976 của Hội đồng Chính phủ về cuộc vận động tổ chức lại sản xuất, cải tiến một bước quản lý nông nghiệp, lâm nghiệp từ cơ sở theo hướng tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa, phong trào hợp tác hóa nông nghiệp ở xã Hồng Trị cơ bản được củng cố. Hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị được chú ý củng cố lại. Cấp ủy, chính quyền xã Hồng Trị tích cực tuyên truyền vận động nhân dân tham gia hợp tác xã, đặc biệt là ở các xóm vùng cao. Tỷ lệ số hộ nông dân tham gia hợp tác xã trên địa bàn xã Hồng Trị được cải thiện nhưng việc phát triển quan hệ sản xuất mới ở nông thôn tiến hành còn chậm. Tính

trong toàn huyện Bảo Lạc, số hộ xã viên từ 2.983 hộ năm 1976 lên 3.531 hộ cuối năm 1977. Tổng số hợp tác xã năm 1978 là 144 với số hộ là 3.403, chiếm tỉ lệ 49,1% tổng số hộ nông dân trong toàn huyện. Vùng cao có 73 hợp tác xã, vùng thấp có 71 hợp tác xã ¹.

Trong sản xuất nông nghiệp, thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV của Đảng, Nghị quyết Đại hội lần thứ nhất Đảng bộ tỉnh Cao Lạng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ X, cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị đã tập trung lãnh đạo nhân dân các dân tộc tổ chức lại sản xuất, trong đó nông nghiệp được coi trọng nhằm đảm bảo nhu cầu về lương thực, thực phẩm và góp phần thực hiện mục tiêu chung của cả nước, đồng thời tổ chức lại lực lượng sản xuất, cơ cấu lại ngành nghề. Phương hướng chủ yếu trong sản xuất nông nghiệp là đẩy mạnh thâm canh và phát triển cây công nghiệp, rau màu các loại; tận dụng đất soi bãi, rừng đồi để trồng màu, cây công nghiệp.

Dưới sự chỉ đạo của cấp uỷ và chính quyền địa phương, nhân dân địa phương tập trung làm ba vụ lúa: Vụ Đông Xuân, vụ mùa và vụ Hè Thu, trong đó tập trung cho vụ sản xuất Đông Xuân vì vụ này chiếm tới 2/3 diện tích gieo trồng trong năm, nếu thực hiện tốt sẽ tạo cơ sở thuận lợi cho việc thực hiện tốt các vụ sau. Nhân dân xã Hồng Trị chủ động thực hiện các biện pháp thâm canh tăng vụ, khai hoang mở rộng diện tích canh tác, điều hòa tốt giống lúa có năng suất cao, tích cực đẩy mạnh công tác thủy lợi. Để cấy hết diện tích trong lúc hạn hán kéo

¹ Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.158.

dài, chính quyền chỉ đạo nhân dân tập trung làm thuỷ lợi để có nước dùng trong sinh hoạt và tưới ruộng. Sau vụ Đông Xuân 1978, do thời tiết khắc nghiệt, hạn hán kéo dài trong tháng 5 và tháng 6, đã ảnh hưởng đến công đoạn chuẩn bị đất cho vụ mùa. Chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị tập trung làm thuỷ lợi lấy nước tưới ruộng. Nơi nào không có nước chuyển sang trồng đỗ xanh, đảm bảo cấy hết diện tích. Nhân dân tập trung mọi nguồn lực đẩy mạnh sản xuất lương thực thực phẩm, coi đây là nhiệm vụ thiết thực cấp bách nhất. Chú trọng khâu làm đất, chọn giống mới, tăng cường phân bón, áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật trong sản xuất; gieo trồng chủ yếu hai loại giống lúa mới là Thượng hải 2 và Chân trâu lùn có năng suất cao hơn. Nhờ đó năng suất lúa bình quân đạt 25,4 tạ/ha; năng suất ngô bình quân đạt 7 tạ/ha. Đến năm 1980, giá trị hàng hoá nông nghiệp đạt 5.772.800 đồng/ha. Bình quân lương thực đạt 296 kg/người/năm.

Trong chăn nuôi, tận dụng tiềm năng của địa phương với nhiều đồi, đồng cỏ thuận lợi cho phát triển chăn nuôi, cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị đã trực tiếp chỉ đạo phát triển chăn nuôi gia súc, gia cầm, trong đó xác định chăn nuôi gia súc là thể mạnh nhằm cung cấp thực phẩm phục vụ đời sống nhân dân và sức kéo phục vụ sản xuất. Cấp ủy và chính quyền xã tiến hành chỉ đạo các cơ sở chăn nuôi tập thể khắc phục khó khăn về giống, thức ăn, phòng dịch, chuồng trại. Nhờ đó, tổng đàn gia súc, gia cầm trên địa bàn xã ngày càng tăng.

Thực hiện sự chỉ đạo của Huyện uỷ Bảo Lạc về tiến hành Đại hội tổ chức cơ sở Đảng. Tháng 11/1978, Đảng bộ Hồng Trị tiến hành Đại hội. Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ nhiệm

kỳ mới. Đồng chí Quan Long Phia được bầu giữ chức Bí thư Đảng uỷ xã.

Tình hình quốc phòng - an ninh của địa phương giai đoạn này có những diễn biến phức tạp. Từ năm 1976 trở đi, các thế lực phản động quốc tế thường xuyên gây căng thẳng trên tuyến biên giới, liên tục đưa biệt kích, gián điệp vào điều tra nắm tình hình, tăng quân và vũ khí áp sát biên giới, lấn chiếm đất đai, xâm canh, xâm cư, gây ra các vụ khiêu khích vũ trang. Nêu cao tinh thần cảnh giác bảo vệ biên cương của Tổ quốc, quân dân các dân xã Hồng Trị cùng với quân dân Bảo Lạc đã tích cực, chủ động chuẩn bị đối phó có hiệu quả trước âm mưu và những thủ đoạn tuyên truyền, xuyên lạc, xâm lấn đất đai. Lực lượng dân quân tự vệ được tổ chức thành những đơn vị chiến đấu, phục vụ chiến đấu và bảo vệ nhân dân tạm lánh khi chiến sự xảy ra.

Ngày 17/02/1979, phía Trung Quốc vô cớ nổ súng tiến công toàn tuyến biên giới phía Bắc nước ta. Ở Cao Bằng chúng tiến đánh theo nhiều mũi: Thông Nông, Trà Lĩnh, Phục Hòa, Thạch An, sau đó đánh chiếm 2 huyện Thông Nông, Hà Quảng rồi tạt xuống Tà Sa (Nguyên Bình) tiến vào thị xã. Tại Bảo Lạc, mặc dù chiến sự chưa xảy ra ác liệt, nhưng đối phương đã có nhiều hoạt động phá hoại. Ngày 18/02/1979, chúng dồn dập bắn pháo cối các loại vào đồn biên phòng Cốc Pàng, Nậm Quét và các trận địa phòng ngự của ta trên tuyến biên giới; thám báo, biệt kích dò la nắm tình hình bố trí binh lực của địa phương.

Xã Hồng Trị cùng với huyện Bảo Lạc không bị chiếm đóng như một số địa phương khác trong tỉnh Cao Bằng nhưng

cũng thiệt hại về người và cơ sở vật chất, các hoạt động kinh tế - xã hội bị xáo trộn mạnh. Sản xuất, sinh hoạt, học tập của con em đồng bào bị ngưng trệ. Đây là thời gian đầy khó khăn, thử thách đối với cấp uỷ, chính quyền và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị. Trong hoàn cảnh đó, cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị đã chỉ đạo xây dựng lực lượng phòng thủ, sẵn sàng chiến đấu; đồng thời chỉ đạo bảo vệ duy trì an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn, sớm ổn định tình hình mọi mặt trong hoàn cảnh có chiến tranh. Nhân dân xã Hồng Trị hăng hái góp tre, gỗ, chông cùng hàng nghìn ngày công để phục vụ quốc phòng. Thanh niên xã Hồng Trị hăng hái tham gia nhập ngũ và trực tiếp chiến đấu bảo vệ quê hương. Những đóng góp của quân và dân xã Hồng Trị đã góp phần đẩy lùi kẻ thù ra khỏi lãnh thổ nước ta, bảo vệ vững chắc chủ quyền quốc gia.

Sau chiến sự tháng 02/1979, theo sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ, Huyện uỷ Bảo Lạc đã lãnh đạo nhân dân các dân tộc trong huyện nhanh chóng khắc phục hậu quả chiến tranh, sớm ổn định sản xuất và mọi hoạt động xã hội. Các trường học được mở lại, các địa phương tranh thủ gieo cấy tiếp vụ lúa Đông Xuân.

Tháng 8/1979, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tổ chức Đại hội đại biểu lần thứ XI. Đại hội đã thảo luận tìm biện pháp vượt qua khó khăn, đưa tình hình kinh tế - xã hội của địa phương đi vào ổn định. Đại hội xác định phương hướng xây dựng cấp huyện theo mô hình kinh tế lâm nghiệp - nông nghiệp - công nghiệp; phát huy thế mạnh chủ yếu của Bảo Lạc là nghề rừng (trồng cây công nghiệp) và chăn nuôi đại gia súc; tổ chức lại sản xuất, phấn đấu hoàn thành chỉ tiêu kế hoạch Nhà nước,

ổn định đời sống nhân dân; kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng kinh tế với quốc phòng - an ninh trên địa bàn biên giới.

Quán triệt chủ trương của Đảng bộ huyện Bảo Lạc, Đảng bộ xã Hồng Trị đã chỉ đạo nhân dân tập trung mọi nỗ lực để đẩy mạnh sản xuất, ổn định đời sống đi đôi với việc củng cố quốc phòng, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Nhờ sự nỗ lực của cấp uỷ, chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị mà lĩnh vực văn hoá, xã hội dần được ổn định.

Sau chiến tranh biên giới năm 1979, các cơ sở trường học, y tế bị tàn phá trong chiến sự nhanh chóng được khôi phục, trở lại hoạt động bình thường và dần dần đi vào ổn định để phục vụ nhân dân kịp thời. Sự nghiệp giáo dục vẫn phát triển, thu hút con em các dân tộc đến trường. Ngành giáo dục địa phương đã khắc phục nhiều khó khăn trong xây dựng trường sở, tổ chức dạy và học. Hệ thống cơ sở vật chất mặc dù còn nhiều hạn chế nhưng được sự quan tâm của các cấp chính quyền nên thường xuyên được sửa chữa, củng cố, nâng cấp.

Công tác y tế và chăm sóc sức khỏe cho nhân dân đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Trạm Y tế xã có 2 y tá và 1 y sĩ phục vụ chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân. Cán bộ y tế xã tuyên truyền, vận động nhân dân đảm bảo vệ sinh môi trường, xây dựng các công trình vệ sinh hợp tiêu chuẩn để phòng chống dịch bệnh. Công tác tiêm chủng tiếp tục được duy trì. Hằng năm, xã đã tổ chức tiêm phòng tả cho toàn dân, tiêm phòng bại liệt cho trẻ em trong độ tuổi.

Trong công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ xã Hồng Trị tập trung củng cố cơ sở Đảng nhằm mục tiêu xây dựng Đảng bộ xã vững mạnh trên cả 3 mặt: chính trị, tư tưởng và tổ chức. Quá

trình tổ chức học tập Nghị quyết Đại hội IV của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Lạng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ X được triển khai kịp thời, gắn với tăng cường xây dựng và củng cố tổ chức cơ sở Đảng.

Đảng bộ Hồng Trị thực hiện tốt các Nghị quyết, Chỉ thị của Trung ương Đảng như: Thông tri số 22 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về việc đưa người không đủ tư cách đảng viên ra khỏi Đảng; Chỉ thị số 13 ngày 03/02/1978 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về việc tiến hành đợt chính trị xây dựng Đảng nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng đảng viên, nâng cao năng lực tổ chức cơ sở Đảng; Chỉ thị số 83 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về phát thẻ đảng viên. Đặc biệt Đảng bộ Hồng Trị đã tiến hành họp xét phát thẻ Đảng một cách kịp thời, nghiêm túc, hiệu quả.

Công tác phát triển đảng viên được Đảng bộ Hồng Trị quan tâm nhằm tiến tới xoá xóm trắng đảng viên. Đến năm 1978, Đảng bộ Hồng Trị có 70 đảng viên, sinh hoạt tại 4 chi bộ¹. Đại hội đảng bộ, chi bộ cơ sở diễn ra nghiêm túc, đúng nguyên tắc, tập trung dân chủ, đảm bảo chất lượng và đúng thời gian quy định. Nhờ làm tốt công tác xây dựng Đảng trên các mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức mà chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên ngày càng được nâng cao. Số cơ sở đảng khá tăng lên, số yếu kém giảm dần.

Trong công tác xây dựng chính quyền, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị luôn thực hiện đúng nghĩa vụ và trách nhiệm công dân, tham gia bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp đúng quy định. Qua đó, góp

¹ Theo tài liệu lưu trữ tại Văn phòng Đảng uỷ xã Hồng Trị.

phần củng cố và kiện bộ máy chính quyền ở địa phương. Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã giai đoạn này lần lượt là các đồng chí: Quan Văn Chằng, Nông Văn Thếng.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, các tổ chức đoàn thể được củng cố và kiện toàn. Hội Phụ nữ xã được thành lập do đồng chí Hoàng Thị Loán làm hội trưởng. Mặt trận Tổ quốc và Đoàn Thanh niên đã phát huy được chức năng, nhiệm vụ tổ chức, giáo dục, động viên quần chúng phát huy tinh thần làm chủ tập thể tiến công vào các mặt tiêu cực của xã hội, xây dựng nếp sống mới, con người mới xã hội chủ nghĩa, tạo được những cuộc vận động lớn, thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng và hoàn thành kế hoạch Nhà nước. Đoàn Thanh niên đẩy mạnh phong trào “Ba xung kích làm chủ tập thể”. Hội phụ nữ với phong trào “Phụ nữ thi đua lao động sản xuất, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội” đã tích cực vận động chị em tham gia làm các công trình phục vụ quốc phòng như đào hầm, hào, vận chuyển hàng hóa vào hậu cứ, làm đường giao thông; tổ chức các hình thức động viên bộ đội yên tâm chiến đấu. Mặt trận Tổ quốc các cấp tổ chức tốt việc vận động, tuyên truyền chính sách đại đoàn kết các dân tộc, hăng hái thi đua lao động sản xuất, sẵn sàng chiến đấu và làm tròn nghĩa vụ của người công dân đối với Tổ quốc.

Trong quá trình thực hiện kế hoạch Nhà nước từ năm 1976 - 1980, xã Hồng Trị mặc dù còn gặp nhiều khó khăn nhưng bằng sự nỗ lực vượt bậc, tinh thần đoàn kết gắn bó, Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong xã không những hoàn thành mục tiêu đề ra mà còn đạt được nhiều thành tích đáng tự hào. Đời sống nhân dân từng bước được ổn định, kinh tế có

bước phát triển, trị an xã hội được giữ vững, quốc phòng được củng cố, góp phần làm thất bại âm mưu xâm lược của các thế lực thù địch, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ quốc gia.

II. Lãnh đạo khôi phục và phát triển kinh tế, văn hoá - xã hội, ổn định đời sống nhân dân (1981 - 1985)

Bước vào thập niên 80 của thế kỷ XX, Đảng bộ và nhân dân xã Hồng Trị thực hiện các nhiệm vụ chính trị của địa phương trong bối cảnh có nhiều khó khăn. Cuộc chiến tranh bảo vệ biên giới phía Bắc (tháng 02/1979) đã để lại những hậu quả nặng nề. Cơ sở vật chất bị phá hủy. Nhiều diện tích trồng trọt mất trắng. An ninh quốc phòng còn phức tạp do các hoạt động gây rối từ bên kia biên giới. Đời sống nhân dân trong xã gặp nhiều khó khăn do sản xuất bị ảnh hưởng từ thiên tai, địch họa. Trong bối cảnh đó, căn cứ vào điều kiện thực tế của địa phương, Tỉnh ủy Cao Bằng xác định nhiệm vụ trọng tâm trong 3 năm 1980 - 1982 là: Khẩn trương củng cố lực lượng và tăng cường khả năng sẵn sàng chiến đấu; vừa đẩy mạnh sản xuất, vừa khôi phục kinh tế, tiếp tục phát triển văn hóa, quyết giành cho được thể ổn định để tạo đà cho bước phát triển mới.

Quán triệt chủ trương của Đảng bộ cấp trên và dựa trên tình hình kinh tế, xã hội của địa phương, trong những năm 1981 - 1985, cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị lãnh đạo nhân dân phục hồi kinh tế, duy trì sản xuất, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân và đảm bảo quốc phòng - an ninh.

Tháng 12/1980, Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ 9 (khoá IV) họp bàn phương hướng phát triển kinh tế - xã hội năm 1981. Hội nghị đề ra nhiệm vụ hàng đầu của năm

1981 là đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp ở tất cả các vùng trong nước, nhằm giải quyết lương thực, thực phẩm, cung ứng nguyên liệu cho công nghiệp, coi trọng đầu tư cho sản xuất hàng tiêu dùng và hàng xuất khẩu; mở rộng và hoàn thiện các hình thức khoán trong nông nghiệp.

Ngày 13/01/1981, Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị 100-CT/TW về “Cải tiến công tác khoán, mở rộng khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động trong hợp tác xã nông nghiệp”. Đây là một bước thay đổi từ hình thức khoán việc sang hình thức khoán sản phẩm, từ hình thức khoán tập thể sang hình thức khoán theo nhóm và người lao động (thực chất là khoán theo hộ gia đình). Chỉ thị 100-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng đã tạo điều kiện cho người nông dân bước đầu giành được một phần quyền chủ động trong sản xuất nông nghiệp, gắn lao động của mình với kết quả cuối cùng. Việc thay đổi hình thức khoán này đã mở ra một giai đoạn mới của quá trình nhận thức và đổi mới về con đường phát triển của nông nghiệp Việt Nam, là mốc quan trọng đánh dấu sự chuyển đổi từ cơ chế quản lý kinh tế tập trung quan liêu sang cơ chế quản lý kinh tế hạch toán tự chủ¹.

Theo sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Cao Bằng và Huyện ủy Bảo Lạc, tháng 12/1981, Đảng bộ xã Hồng Trị tổ chức Đại hội. Đại hội diễn ra nghiêm túc, đúng nguyên tắc, tập trung dân chủ, đảm bảo chất lượng và đúng thời gian quy định. Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ nhiệm kỳ mới. Đồng chí Quan Văn Chằng được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy.

¹ Viện Sử học: *Việt Nam 1975 - 1990, thành tựu và kinh nghiệm*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr.51.

Tháng 03/1982, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ V của Đảng được tiến hành. Đại hội xác định trong 5 năm (1981 - 1985) và những năm 80 cần tập trung sức phát triển mạnh nông nghiệp, coi nông nghiệp là mặt trận hàng đầu, đưa nông nghiệp một bước lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa.

Năm 1982, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tổ chức Đại hội đại biểu lần thứ XII. Căn cứ đặc điểm, tình hình của huyện, Đại hội đề ra mục tiêu chung và những mục tiêu cụ thể về phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương và xác định rõ nhiệm vụ chủ yếu của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong những năm 1983 - 1985 như sau: Tập trung phát triển nông nghiệp, hàng tiêu dùng, hàng xuất khẩu, coi nông nghiệp là mặt trận hàng đầu, trước hết phải tự lực giải quyết đến mức cao nhất về lương thực, thực phẩm, chăn nuôi và nghề rừng; phải gắn liền lao động đất đai và ngành nghề, kết hợp nông nghiệp, lâm nghiệp với công nghiệp, kết hợp chính trị, kinh tế và quốc phòng, kết hợp nhà nước, nhân dân và bộ đội cùng làm, tạo thành lực lượng tổng hợp làm giàu trên thế mạnh của huyện ta là chăn nuôi và nghề rừng.

Quán triệt sâu sắc Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ V của Đảng “coi nông nghiệp là mặt trận hàng đầu” và chủ Nghị quyết Đại hội Đảng bộ cấp trên. Đảng ủy xã Hồng Trị triển khai thực hiện Chỉ thị 100-CT/TW ngày 13/01/1981, của Ban Bí thư Trung ương Đảng về cải tiến công tác khoán, mở rộng “khoán sản phẩm đến nhóm lao động và người lao động” trong nông nghiệp.

Thực hiện Chỉ thị 100 của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Sở Nông nghiệp tỉnh Cao

Bằng đã có văn bản hướng dẫn các địa phương trong tỉnh triển khai thực hiện và mở nhiều lớp tập huấn nghiệp vụ cho cán bộ ngành nông nghiệp trong tỉnh và cán bộ cơ sở, ban quản lý hợp tác xã về tổ chức thực hiện khoán sản phẩm trong sản xuất nông nghiệp.

Thực hiện chủ trương, chính sách mới của Đảng về đổi mới cơ chế quản lý kinh tế nông nghiệp nhất là Chỉ thị 100 của Ban Bí thư Trung ương, hợp tác xã ở Hồng Trị và nhiều hợp tác xã trong huyện Bảo Lạc đã thực hiện khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động. Hợp tác xã tại xã Hồng Trị đã động viên, khuyến khích được sức lao động, tăng được giờ công, ngày công, chất lượng công việc, đầu tư thêm vật chất nên năng suất cây trồng đã tăng lên.

Triển khai Chỉ thị 100, nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị đạt được những thành tựu quan trọng trong sản xuất nông nghiệp. Diện tích, năng suất gieo trồng của hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị như: Nà Bản, Nà Tền tăng lên đáng kể: Năng suất lúa đạt 29,6 tạ/ha, trong khi đó năng suất chung của toàn huyện là 23,5 tạ/ha. Nhờ diện tích, năng suất tăng nên sản lượng lương thực của hợp tác xã trên địa bàn Hồng Trị nói chung tăng nhanh, tiêu biểu như hợp tác xã Nà Bản đạt tổng sản lượng lương thực 126 tấn, vượt chỉ tiêu kế hoạch 30 tấn¹. Năm 1982 là năm có sản lượng cao nhất trong những năm 1981 - 1985. Bình quân lương thực năm 1982 là 292 kg/người/năm.

Trong chăn nuôi, tận dụng tiềm năng của địa phương với nhiều đồi, đồng cỏ thuận lợi cho phát triển chăn nuôi, cấp ủy và

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Cao Bằng (1930 - 2000)*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2003, tr.174.

chính quyền xã Hồng Trị đã trực tiếp chỉ đạo phát triển chăn nuôi gia súc, gia cầm, trong đó xác định chăn nuôi gia súc là thế mạnh nhằm cung cấp thực phẩm phục vụ đời sống nhân dân và sức kéo phục vụ sản xuất. Cấp ủy và chính quyền xã tiến hành chỉ đạo các cơ sở chăn nuôi tập thể khắc phục khó khăn về giống, thức ăn, phòng dịch, chuồng trại. Nhờ đó, tổng đàn gia súc, gia cầm trên địa bàn xã ngày càng tăng. Năm 1985, tổng đàn trâu trên địa bàn xã là 340 con, đàn bò là 676 con.

Ngành lâm nghiệp của xã có chuyển biến tích cực. Xã Hồng Trị có diện tích rừng lớn, vì vậy lâm nghiệp được coi là tiềm năng thế mạnh của xã, đặc biệt đối với các xóm vùng cao. Chính quyền xã Hồng Trị đã tiến hành giao đất, giao rừng cho dân theo Chỉ thị số 29-CT/TW ngày 12/11/1983 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về việc đẩy mạnh giao đất, giao rừng, xây dựng rừng và tổ chức kinh doanh rừng theo phương thức nông - lâm kết hợp. Tuy nhiên, công tác quy hoạch cụ thể cho các xã và công tác giao đất giao rừng cho hộ xã viên cũng như cho xã còn chậm; thiếu giống cây trồng, thiếu vốn đầu tư rừng, thiếu sự kết hợp đồng bộ giữa các ngành nông nghiệp và lâm nghiệp dẫn đến tình trạng mất cân đối giữa sản xuất lương thực và khoanh nuôi rừng và đất rừng.

Lĩnh vực văn hoá, xã hội tiếp tục nhận được sự quan tâm của cấp uỷ, chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị. Trong những năm 1981 - 1985, mặc dù tình hình kinh tế còn gặp khó khăn nhưng lĩnh vực văn hóa, xã hội vẫn có bước phát triển.

Về giáo dục, ngành giáo dục địa phương đã khắc phục nhiều khó khăn trong xây dựng cơ sở vật chất và tổ chức dạy học để thu hút con em các dân tộc đến trường. Năm 1982,

trường cấp II được thành lập trên địa bàn xã Hồng Trị đã đáp ứng tốt hơn nhu cầu học tập của con em xã Hồng Trị. Hệ thống cơ sở vật chất mặc dù còn nhiều hạn chế nhưng được sự quan tâm của các cấp chính quyền nên thường xuyên được sửa chữa, nâng cấp. Từ năm 1981, ngành giáo dục đã phối hợp đẩy mạnh thực hiện chiến dịch “ánh sáng văn hóa hè”, đội ngũ giáo viên đóng vai trò xung kích trong mở đầu cho sự phát triển các phân trường, lớp lẻ tại các thôn bản. Phong trào phát triển mạnh nhất là trong năm học 1982 - 1983 đã góp phần nâng cao tri thức cho học sinh tại các thôn, bản vùng cao của xã Hồng Trị.

Công tác khám, chữa bệnh, vệ sinh phòng bệnh tiếp tục được phát huy. Cán bộ y tế xã tuyên truyền về tuyên truyền, vận động nhân dân đảm bảo vệ sinh môi trường, xây dựng các công trình vệ sinh hợp tiêu chuẩn để phòng chống dịch bệnh nên không có dịch bệnh lớn xảy ra. Hằng năm, xã đã tổ chức tiêm phòng tả cho toàn dân, tiêm phòng bại liệt cho trẻ em trong độ tuổi. Công tác dân số kế hoạch hoá gia đình được chú ý, tỷ lệ tăng dân số giảm dần qua các năm.

Công tác quốc phòng - an ninh luôn được Đảng bộ, chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị chú trọng bởi sau chiến tranh biên giới, tình hình quốc phòng - an ninh ở địa bàn xã Hồng Trị vẫn ở trong trạng thái căng thẳng. Đặc biệt là trong tháng 4/1984, bọn phản động đã bắn hàng trăm quả đạn pháo vào các cứ điểm, làng bản của huyện Bảo Lạc gây nhiều thiệt hại về tài sản và người, phá hoại sản xuất và cuộc sống của nhân dân.

Trước những khó khăn, phức tạp về tình hình quốc phòng - an ninh trên địa bàn xã, cấp ủy và chính quyền địa phương đã tổ chức tuyên truyền, phổ biến về những âm mưu,

hành động phá hoại của kẻ thù. Qua đó, giúp nhân dân nêu cao cảnh giác và tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động trong các lĩnh vực sản xuất, đời sống, quốc phòng - an ninh. Lực lượng dân quân, tự vệ tiếp tục được củng cố, kiện toàn cả về số lượng và chất lượng. Lực lượng dân quân tự vệ được bồi dưỡng, huấn luyện hàng năm theo kế hoạch. Nhằm tăng cường công tác quốc phòng - an ninh trên địa bàn toàn huyện, Bảo Lạc được bố trí 1 trung đoàn chủ lực (E750) thuộc Bộ Chỉ huy quân sự tỉnh, 1 tiểu đoàn bộ đội địa phương của huyện và các đồn biên phòng trên các xã biên giới. Lực lượng vũ trang đóng trên địa bàn thường xuyên được tổ chức huấn luyện, hiệp đồng chặt chẽ, sẵn sàng chiến đấu; đảm bảo tình hình an ninh chính trị, trật tự xã hội ở địa phương. Cấp ủy, chính quyền và Ban chỉ huy quân sự xã Hồng Trị tích cực vận động nhân dân tham gia phong trào “Quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc”.

Trong công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ xã Hồng Trị tập trung củng cố cơ sở Đảng; tiến hành rà soát đội ngũ cán bộ, đảng viên theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (Khóa V) nhằm mục tiêu xây dựng Đảng bộ xã vững mạnh trên cả 3 mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức. Đảng bộ đã thường xuyên tổ chức những đợt sinh hoạt chính trị rộng rãi trong cán bộ, đảng viên như những đợt học tập Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII, Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Đại hội Đảng bộ huyện Bảo Lạc... Các đợt học tập đã thu hút trên 90% đảng viên tham gia. Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức chính trị, tư tưởng của cán bộ, đảng viên trong toàn Đảng bộ.

Các tổ chức cơ sở Đảng thường xuyên được quan tâm củng cố và kiện toàn, bảo đảm về số lượng và chất lượng. Đội

ngũ đảng viên không ngừng được phát triển, Đảng bộ Hồng Trị luôn quan tâm bồi dưỡng quần chúng để kết nạp vào Đảng. Trong nhiệm kỳ 1981 - 1985, Đảng bộ Hồng Trị có 74 đảng viên sinh hoạt tại 6 chi bộ¹. Đại hội đảng bộ, chi bộ cơ sở diễn ra nghiêm túc, đúng nguyên tắc, tập trung dân chủ, đảm bảo chất lượng và đúng thời gian quy định. Nhờ làm tốt công tác xây dựng Đảng trên các mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức mà chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên ngày càng được nâng cao. Số cơ sở đảng khá tăng lên, số yếu kém giảm dần.

Hệ thống chính quyền tiếp tục được củng cố. Hoạt động của Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã đã phát huy chức năng quản lý nhà nước ở địa phương, cụ thể hóa chủ trương của Đảng, có biện pháp cụ thể trong tổ chức thực hiện và quản lý, với phương châm “Tất cả cho cơ sở, tất cả cho sản xuất”. Bộ máy tổ chức của Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân được củng cố nhằm phát huy vai trò quản lý của các cấp chính quyền. Các kỳ bầu cử Hội đồng nhân dân đều được tiến hành nghiêm túc, đúng luật định. Thực hiện Chỉ thị số 36/CT-TW ngày 06/02/1984 của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Đảng bộ xã Hồng Trị đã lãnh đạo cán bộ và nhân dân trên địa bàn tham gia cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp. Bộ máy chính quyền xã được củng cố và kiện toàn theo đúng quy định. Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã giai đoạn này lần lượt là đồng chí: Nông Văn Thếng, Quan Văn Sông.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể ngày càng được củng cố và phát huy vai trò trong thực hiện nhiệm vụ chính trị ở địa phương. Hội Nông dân

¹ 6 chi bộ gồm: Minh Ngọc, Kim Cúc, Quang Mậu, Nà Bản, Yên Minh, Thường Yên.

xã Hồng Trị được thành lập năm 1983 do đồng chí Anh Văn Kim làm Chủ tịch. Mặt trận Tổ quốc tập trung tuyên truyền vận động nhân dân thực hiện tốt chính sách đại đoàn kết dân tộc, đẩy mạnh tăng gia sản xuất phát triển kinh tế gia đình, ổn định đời sống và làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Đoàn Thanh niên xã đã hưởng ứng cuộc vận động của Trung ương Đoàn về “Đoàn tham gia xây dựng Đảng”, tổ chức các hoạt động hướng tới kỷ niệm 50 năm ngày thành lập Đoàn. Các phong trào thi đua lập thành tích đã được phát động như: phong trào làm phân xanh, làm mương thủy lợi và một số công trình công cộng; phong trào ba xung kích (phong trào bảo vệ an ninh Tổ quốc, phong trào phát huy sáng kiến cải tiến trong học tập, lao động sản xuất, phong trào hoạt động văn hóa, thể dục thể thao). Qua các phong trào, nhiều đoàn viên thanh niên đã lựa chọn giới thiệu tham gia lớp bồi dưỡng nhận thức về Đảng.

Sau 5 năm (1981 - 1985) lãnh đạo nhân dân thực hiện Chỉ thị 100 của Ban Bí thư trung ương về cải tiến công tác khoán, mở rộng “Khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động”, Đảng bộ và nhân dân xã Hồng Trị đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Đời sống nhân dân được cải thiện. Kinh tế hộ xã viên trong các hợp tác xã phát triển. Tình hình quốc phòng - an ninh được củng cố. Mặc dù còn nhiều hạn chế, khó khăn cần phải khắc phục, song kết quả đạt được trong giai đoạn này tiếp tục khẳng định vai trò lãnh đạo của Đảng bộ, chính quyền và sức mạnh của nhân dân xã Hồng Trị. Đây là bước chuẩn bị tích cực cho quá trình thực hiện đường lối đổi mới của Đảng từ năm 1986 ở địa phương.

Chương III

ĐẢNG BỘ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 1986 - 2000

I. Lãnh đạo thực hiện đổi mới toàn diện trên các lĩnh vực kinh tế - văn hoá - xã hội (1986 - 1990)

Trải qua 10 năm sau ngày đất nước được hoà bình, thống nhất đi lên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Nước ta đã đạt được những thành tựu trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, song cũng gặp không ít khó khăn. Đất nước lâm vào tình trạng khủng hoảng trầm trọng về kinh tế - xã hội, do “sai lầm nghiêm trọng và kéo dài về chủ trương, chính sách lớn, sai lầm về chỉ đạo chiến lược và tổ chức thực hiện”. Thực tiễn đó, đặt ra yêu cầu cho nước ta là phải tiến hành đổi mới toàn diện để đưa đất nước vượt qua khủng hoảng, vững bước tiến lên chủ nghĩa xã hội. Đổi mới là yêu cầu cấp bách, có ý nghĩa sống còn đối với chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, đồng thời là vấn đề phù hợp với xu thế chung của thời đại.

Trước yêu cầu của công cuộc xây dựng đổi mới đất nước và tình hình thực tế địa phương. Thực hiện sự chỉ đạo của Huyện ủy Bảo Lạc, năm 1986, Đại hội Đảng bộ xã Hồng Trị được tổ chức. Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng ủy khóa mới. Đồng chí Nông Quốc Chài được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy.

Đầu tháng 10/1986, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội đại biểu lần thứ XIII. Trên cơ sở phân tích những thành tựu, hạn chế và căn cứ vào điều kiện thực tế của địa phương, Đại hội thảo luận và đề ra phương hướng, nhiệm vụ kinh tế - xã hội năm 1986 - 1988 là: Tập trung phát triển nông nghiệp,

lâm nghiệp, tiếp tục củng cố, khôi phục và hoàn thiện quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa nhằm ổn định và phát triển sản xuất, nâng cao đời sống nhân dân. Gắn phát triển kinh tế với quốc phòng an ninh, bảo vệ vững chắc biên giới. Xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh¹.

Ngày 22/10/1986, Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ XII đã khai mạc. Đại hội đã kiểm điểm tình hình thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu. Đại hội nghiêm túc đánh giá những thành tựu, hạn chế trong công tác lãnh đạo của Đảng bộ, đồng thời xác định phương hướng, nhiệm vụ chung của Đảng bộ trong những năm 1986 - 1991 là: Đẩy mạnh phát triển nông nghiệp toàn diện, làm cho nền nông nghiệp của tỉnh có cơ cấu nông, lâm nghiệp, chăn nuôi và công nghiệp chế biến. Trong việc bố trí cơ cấu sản xuất và cơ cấu đầu tư phải dành ưu tiên cho nông nghiệp, trước hết là ưu tiên về vốn, vật tư và năng lượng; các ngành công nghiệp, giao thông vận tải, phân phối lưu thông và dịch vụ khoa học kỹ thuật phải dồn sức phục vụ nông nghiệp.

Từ ngày 15/12 đến ngày 18/12/1986, Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI diễn ra tại Hà Nội. Đại hội đã hoạch định đường lối đổi mới toàn diện, sâu sắc và triệt để, xác định nhiệm vụ trọng tâm của toàn Đảng, toàn dân trong những năm 1986 - 1991 là tập trung thực hiện ba chương trình kinh tế lớn: lương thực - thực phẩm, hàng tiêu dùng và hàng xuất khẩu. Đường lối đổi mới do Đại hội VI của Đảng Cộng sản Việt Nam đề ra đã đáp ứng được đòi hỏi bức thiết của đất nước và

¹ Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.193.

nguyện vọng của nhân dân. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng là đại hội kế thừa và quyết tâm đổi mới. Thành công của Đại hội đã mở ra một bước ngoặt có ý nghĩa lịch sử của cách mạng Việt Nam, đưa đất nước bước sang một giai đoạn phát triển mới.

Trong giai đoạn 1986 - 1990, Đảng bộ và chính quyền xã Hồng Trị lãnh đạo nhân dân địa phương thực hiện đường lối đổi mới, phấn đấu thực hiện thắng lợi mục tiêu ba chương trình kinh tế lớn được Đại hội VI của Đảng đề ra; góp phần sẵn sàng chiến đấu, cảnh giác với âm mưu của địch, giữ vững an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội.

Trong lĩnh vực sản xuất nông nghiệp, quán triệt chủ trương đổi mới của Đảng là tập trung vào lĩnh vực lương thực, thực phẩm và Nghị quyết Đảng bộ huyện lần thứ XIII là tập trung lãnh đạo ổn định và phát triển kinh tế, đặc biệt là nông - lâm nghiệp. Đầu năm 1987, Huyện ủy Bảo Lạc ra Nghị quyết triển khai thực hiện ba chương trình kinh tế lớn; đề ra phương hướng phát triển kinh tế là: Tiếp tục thực hiện Nghị quyết của Hội đồng Bộ trưởng về giao đất, giao rừng; thực hiện nông - lâm kết hợp; phát triển sản xuất tiểu thủ công nghiệp, hàng tiêu dùng phục vụ sản xuất và đời sống nhân dân.

Quán triệt chủ trương của Đảng bộ cấp trên về phát triển kinh tế và căn cứ vào điều kiện thực tế của địa phương để ra các nghị quyết về sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp; công tác thủy lợi; công tác giao đất, giao rừng. Cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị đã chỉ đạo nhân dân đổi mới cơ chế quản lý kinh tế và kế hoạch hóa; tích cực áp dụng các tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất, nhất là giống lúa mới, ngô lai và một số vật nuôi có

năng suất cao. Nhờ vậy, năng suất lúa nước trên địa bàn Hồng Trị đạt bình quân trên 34,5 tạ/ha, tiêu biểu có hợp tác xã Nà Bản đạt năng suất 38,12 tạ/ha¹. Do diện tích, năng suất cây trồng đều tăng nên tổng sản lượng lương thực cả năm 1987 của huyện Bảo Lạc đạt 16.428 tấn, bằng 96,8% kế hoạch, tăng 4,5% kế hoạch tình giao.

Cùng với việc tập trung lãnh đạo phát triển kinh tế, cấp uỷ và chính quyền địa phương chú trọng củng cố các hợp tác xã nông nghiệp. Tháng 9/1987, huyện Bảo Lạc tổ chức hội nghị tổng kết phong trào hợp tác hóa. Đến năm 1987, toàn huyện có 112 hợp tác xã, nhưng năng lực quản lý và hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh hạn chế. Trước tình hình đó, huyện chủ trương củng cố lại các hợp tác xã. Trên cơ sở rà soát những cán bộ có kinh nghiệm và trình độ chuyên môn, huyện huy động 40 cán bộ hình thành 12 tổ công tác đến 14 xã chỉ đạo xây dựng và củng cố các hợp tác xã nông nghiệp. Tuy nhiên, công tác quản lý điều hành của một số cán bộ đã bộc lộ những yếu kém, xã viên thiếu tinh thần lao động sản xuất tập thể, một số hộ nông dân viết đơn xin ra khỏi hợp tác xã dẫn đến các hợp tác xã nông nghiệp lung lay, có nguy cơ tan vỡ.

Trước tình hình khó khăn về kinh tế và hoạt động của các hợp tác xã, ngày 05/4/1988, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 10-NQ/BCT “Về đổi mới quản lý kinh tế nông nghiệp” (gọi tắt là Khoán 10) nhằm mục đích hoàn thiện và nâng cao cơ chế khoán sản phẩm trong các hợp tác xã, đẩy mạnh sản xuất phát triển. Chính sách Khoán 10 của Bộ Chính trị là một

¹ Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.193.

bước đổi mới trong quản lý nông nghiệp ở nước ta, kế thừa và phát huy những ưu điểm của chính sách Khoán 100 trước đây với hai định hướng cơ bản: thứ nhất, thực hiện cơ chế khoán sản phẩm cuối cùng đến hộ xã viên, hộ xã viên là đơn vị kinh tế tự chủ, tự quản, xóa bỏ chế độ công điểm; thứ hai, xóa bỏ nghĩa vụ thu mua lương thực theo giá thấp, thực hiện cơ chế một giá, lưu thông lương thực tự do. Nghị quyết 10 của Bộ Chính trị ra đời đã giải quyết những bế tắc về cơ chế, góp phần điều hòa lợi ích kinh tế của Nhà nước, tập thể và nông dân.

Thực hiện Nghị quyết 10 của Bộ Chính trị, cuối tháng 5/1988, Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện họp ra Nghị quyết số 02 về đổi mới quản lý trong nông nghiệp. Tiếp đó, Ủy ban nhân dân huyện họp bàn về đổi mới quản lý kinh tế nông nghiệp và chỉ đạo các địa phương tổ chức lại hợp tác xã nông nghiệp. Phấn đấu đến năm 1990, đưa trên 90% số hộ vào làm ăn tập thể. Dưới sự chỉ đạo của chính quyền huyện Bảo Lạc, cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị đã lãnh đạo, chỉ đạo nhân dân tiến hành đổi mới quản lý trong hợp tác xã nông nghiệp ở các khâu: kế hoạch hóa, vật tư và tư liệu sản xuất. Thực hiện khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động trên cơ sở điều chỉnh lại diện tích giao khoán. Thực hiện giao khoán cho nhóm, hộ gia đình ổn định từ 5-15 năm. Tập trung phát triển kinh tế gia đình. Khuyến khích cán bộ công nhân viên, xã viên hợp tác xã phát triển kinh tế gia đình như: trồng cây ăn quả, vườn rừng, chăn nuôi.

Đến hết năm 1990, cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị đã lãnh đạo thực hiện cơ chế khoán mới rộng rãi đến các hộ gia đình trên cơ sở phân chia, điều hòa và giao quyền sử dụng

ruộng đất đến các hộ xã viên. Quá trình thực hiện đổi mới cơ chế quản lý mới trong nông nghiệp đã bước đầu giải phóng sức sản xuất, khai thác mọi tiềm năng về lao động và vốn của nhân dân. Trong chỉ đạo phát triển sản xuất nông nghiệp, huyện chú trọng củng cố và xây dựng hệ thống thủy nông miền núi; đưa các tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất; đầu tư khai hoang mở rộng diện tích gieo trồng và thâm canh tăng năng suất cây trồng.

Nhờ thực hiện đổi mới cơ chế quản lý trong nông nghiệp theo tinh thần Nghị quyết số 10-NQ/BCT nên tình hình sản xuất nông nghiệp trên địa bàn xã Hồng Trị có sự chuyển biến đáng kể. Năm 1988, diện tích trồng lúa trên địa bàn xã Hồng Trị tăng 130,2% so với năm 1987. Tổng sản lượng lương thực năm 1988 đạt khoảng 700 tấn. Năm 1990, do hạn hán kéo dài nên lúa nương thất thu lớn, do vậy, tổng sản lượng lương thực quy thóc năm 1990 chỉ đạt trên 700 tấn.

Trong ngành chăn nuôi, xã chủ trương phát triển kinh tế gia đình, kinh tế cá thể. Chủ trương đó đã tạo điều kiện phát triển đàn bò, đàn lợn, bình quân mỗi gia đình có 1 con bò và từ 1-2 con lợn. Năm 1990, tổng đàn trâu trên địa bàn xã là 400 con; đàn bò khoảng 800 con. Tuy nhiên, do chưa chú ý lai tạo giống nên trọng lượng đàn gia súc không cao. Công tác thú y còn hạn chế, mạng lưới thú y cơ sở chưa hình thành, kết quả tiêm phòng dịch bệnh thấp; trình độ đội ngũ cán bộ thú y còn hạn chế, nên vẫn còn dịch bệnh nhiều ở đàn gia súc.

Thực hiện Chỉ thị số 37-CT/TW ngày 17/5/1988 của Ban Bí thư Trung ương Đảng và kế hoạch của Tỉnh ủy Cao Bằng về tiến hành Đại hội Đảng bộ các cấp. Dưới sự chỉ đạo

của Huyện ủy Bảo Lạc, năm 1988, Đại hội Đảng bộ xã Hồng Trị được tổ chức. Đại hội bầu Ban Chấp hành nhiệm kỳ mới. Đồng chí Nông Quốc Chài được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy.

Từ ngày 02/01 đến ngày 04/01/1989, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ XIV. Trên cơ sở phân tích sâu sắc thực trạng kinh tế - xã hội của huyện, Đại hội đề ra phương hướng, mục tiêu cơ bản nhằm giải phóng năng lực sản xuất hiện có và khai thác các tiềm năng, thế mạnh về đất rừng của một huyện miền núi. Tiến hành sắp xếp các ngành kinh tế và tổ chức lại sản xuất. Tập trung phát triển văn hóa, xã hội và giải quyết việc làm cho người lao động. Tiếp tục cải tiến phân phối lưu thông. Đổi mới quan hệ sản xuất và cơ chế quản lý kinh tế. Giữ vững an ninh quốc phòng, xây dựng Đảng bộ huyện vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức.

Trong những năm đầu cùng với nhân dân cả nước thực hiện chủ trương đổi mới, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã Hồng Trị, tình hình văn hóa, xã hội trên địa bàn xã có những chuyển biến tích cực.

Ngành giáo dục địa phương đã có nhiều cố gắng duy trì việc dạy và học. Mặc dù gặp nhiều khó khăn về trường, lớp, cơ sở vật chất, dân cư phân tán và đời sống của nhân dân còn nhiều khó khăn song trong năm học 1989 - 1990, kết quả học sinh lên lớp vẫn đạt trên 60%. Huyện Bảo Lạc đã mở 2 lớp trung cấp sư phạm nhằm sớm giải quyết cơ bản tình trạng thiếu giáo viên và phục vụ cho công tác xóa mù chữ ở các xã trong đó có Hồng Trị. Tuy nhiên, phong trào giáo dục không đồng đều giữa vùng thấp và vùng cao của xã, tỷ lệ học sinh trong độ tuổi được đến trường ở mức thấp. Năm 1987, trường

cấp II xã Hồng Trị đã giải thể do số lượng học sinh cấp II ngày càng giảm.

Công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe nhân dân được quan tâm. Trạm y tế xã duy trì hoạt động thường xuyên, kịp thời khám và chữa bệnh. Công tác phòng dịch được thực hiện thường xuyên, có trọng điểm, ngăn chặn được phần lớn các dịch bệnh xảy ra. Hoạt động truyền thông dân số và kế hoạch hóa gia đình có nhiều cố gắng, đạt kết quả khá. Công tác vệ sinh phòng bệnh, chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân ngày càng chuyển biến tích cực.

Công tác thu ngân sách của địa phương hằng năm cơ bản đạt và vượt so với kế hoạch huyện giao. Đảng bộ chỉ đạo, vận động nhân dân thực hiện đầy đủ nghĩa vụ thuế Nhà nước. Đảng ủy xã đã chỉ đạo chính quyền có những giải pháp triển khai thực hiện thu ngân sách, chủ động khai thác triệt để các nguồn thu, đảm bảo thu đúng, thu đủ, khai thác các nguồn thu năm sau cao hơn năm trước. Nguồn thu ngân sách địa phương giai đoạn này chủ yếu là thuế nông nghiệp.

Về quốc phòng - an ninh, tình hình an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội trên địa bàn Hồng Trị nói riêng và huyện Bảo Lạc nói chung còn nhiều diễn biến phức tạp. Nhiều đối tượng xâm nhập vào địa bàn các xã của huyện Bảo Lạc có với nhiều danh nghĩa và hình thức khác nhau. Chúng lợi dụng việc qua lại biên giới để xâm nhập vào nội địa hành nghề mê tín dị đoan và kết hợp với một số phần tử xấu ở địa phương để trộm cắp tài sản của nhân dân. Trước tình hình phức tạp về an ninh chính trị và an toàn xã hội, dưới sự chỉ đạo của cấp ủy và chính quyền xã, nhân dân Hồng Trị hăng hái tham gia phong trào

quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc, giữ gìn trật tự an toàn xã hội với nhiều nội dung và hình thức phong phú. Tại các thôn xóm, các tổ an ninh nhân dân từng bước được hình thành nhằm phát huy vai trò của toàn dân trong việc giữ gìn an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội trên địa bàn xã Hồng Trị.

Trong công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ xã Hồng Trị luôn quan tâm bồi dưỡng tư tưởng, lý luận chính trị góp phần nâng cao bản lĩnh chính trị của cán bộ, đảng viên. Cấp ủy luôn tổ chức thực hiện nghiêm túc các đợt học tập, quán triệt nghị quyết của Trung ương, tỉnh, huyện như: học tập quán triệt Nghị quyết Đại hội VI của Đảng; Nghị quyết số 04 ngày 12/9/1987 của Bộ Chính trị và Chỉ thị 16 ngày 29/9/1987 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về cuộc vận động làm trong sạch, nâng cao sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng; Nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 của Ban Chấp hành Trung ương (khóa VI) về công tác tư tưởng, công tác tổ chức, xây dựng Đảng, nâng cao chất lượng đảng viên và tổ chức cơ sở Đảng. Những nghị quyết quan trọng của cấp trên sau khi được tổ chức quán triệt đã được xây dựng thành chương trình hành động cụ thể ở địa phương.

Đảng bộ xã Hồng Trị thường xuyên cải tiến phương thức lãnh đạo, không ngừng đổi mới nội dung sinh hoạt Đảng, duy trì chế độ sinh hoạt của các chi bộ cơ sở. Công tác dân vận, công tác kiểm tra giám sát luôn được Đảng bộ thực hiện một cách hiệu quả, đúng quy định. Bên cạnh đó, Đảng bộ chú trọng công tác phát triển đảng viên mới. Đến năm 1990, Đảng bộ Hồng Trị có 76 đảng viên, sinh hoạt tại 6 chi bộ. Chất lượng tổ

chức cơ sở Đảng và đảng viên trong Đảng bộ Hồng Trị ngày càng được nâng cao.

Cấp uỷ, chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị tích cực tham gia xây dựng chính quyền, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân. Ngày 30/6/1989, Quốc hội đã thông qua Luật Tổ chức Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân, theo luật mới, nhiệm kỳ hoạt động của Hội đồng nhân dân xã là 5 năm (trước đây là 3 năm). Ngày 21/8/1989, Ban Bí thư Trung ương ban hành Chỉ thị số 53-CT/TW về lãnh đạo cuộc bầu cử đại biểu Hội đồng nhân dân ba cấp năm 1989. Thực hiện chỉ thị trên, Đảng bộ Hồng Trị đã lãnh đạo chính quyền các địa phương tổ chức thành công cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân tỉnh, huyện và xã năm 1989 với trên 97% cử tri trong xã tham gia bầu cử. Sau bầu cử, Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã được kiện toàn một bước. Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã giai đoạn này là các đồng chí: Quan Văn Sông, Nông Quan Định, Nội Viết Công.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể tiếp tục được củng cố nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động. Thực hiện Nghị quyết 8B của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (Khóa VI) Về đổi mới công tác quần chúng của Đảng, tăng cường mối liên hệ giữa Đảng và nhân dân, Mặt trận Tổ quốc xã từng bước đổi mới phương thức vận động quần chúng. Năm 1989, Mặt trận Tổ quốc xã đã làm tốt vai trò tổ chức hiệp thương giới thiệu đại biểu ứng cử vào Hội đồng nhân dân ba cấp. Các đoàn thể quần chúng tiến hành Đại hội. Hội Liên hiệp Phụ nữ, Đoàn Thanh niên, Hội Nông dân xã đã kiện toàn lại tổ chức, xây dựng phương hướng,

kế hoạch hoạt động phù hợp với tình hình và nhiệm vụ mới. Hội Phụ nữ tiếp tục động viên hội viên hưởng ứng tham gia các phong trào: Phụ nữ giúp nhau làm kinh tế gia đình; vận động phòng chống suy dinh dưỡng trong trẻ em. Hội Nông dân đẩy mạnh phong trào thi đua lao động sản xuất, phối hợp với các tổ chức đoàn thể khác nắm bắt tâm tư nguyện vọng của nông dân, nhất là sau khi thực hiện “Khoán 10”. Đoàn Thanh niên tổ chức giáo dục, rèn luyện đoàn viên thanh niên, đẩy mạnh phong trào sản xuất giỏi và chăm sóc thiếu niên, nhi đồng. Hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể đã đóng góp tích cực vào việc thực hiện thắng lợi những mục tiêu về phát triển kinh tế, văn hóa - xã hội, an ninh trật tự của địa phương.

II. Lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh sự nghiệp đổi mới (1991 - 1995)

Sau 5 năm thực hiện đường lối đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo, đất nước ta đã giành được nhiều thành tựu to lớn trên mọi lĩnh vực. Đây là thành công bước đầu trong công cuộc đổi mới toàn diện đất nước. Các thành tựu đó khẳng định con đường đi lên chủ nghĩa xã hội là phù hợp với thực tiễn của Việt Nam và xu thế phát triển của lịch sử. Đồng thời, tạo tiền đề quan trọng để đất nước tiếp tục đổi mới, phát triển trong những năm tới.

Được sự nhất trí và chỉ đạo của huyện ủy Bảo Lạc, năm 1990, Đại hội Đảng bộ xã Hồng Trị được tổ chức. Trên cơ sở tổng kết thành tựu, hạn chế của xã Hồng Trị trong những năm đầu thực hiện đường lối đổi mới, Đại hội thông qua phương hướng, nhiệm vụ cho nhiệm kỳ mới. Đại hội bầu Ban Chấp

hành Đảng bộ khóa mới. Đồng chí Nông Quốc Chài được bầu giữ chức Bí thư Đảng uỷ.

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII (tháng 6/1991) nhận định: Công cuộc đổi mới toàn diện của đất nước đã thực hiện được 5 năm và đem lại nhiều thành tựu đáng kể trong sản xuất nông, lâm, ngư nghiệp và tiểu thủ công nghiệp. Kinh tế có bước phát triển khá. Việc xóa bỏ nền kinh tế tập trung, quan liêu bao cấp chuyển sang nền kinh tế thị trường đã khuyến khích các thành phần kinh tế phát triển, hàng hóa dồi dào, phong phú, làm cho bộ mặt của đất nước có nhiều thay đổi. Tuy nhiên, đất nước vẫn chưa thoát khỏi khủng hoảng kinh tế xã hội, đời sống nhân dân thiếu thốn.

Đại hội VII đã thông qua Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, Chiến lược ổn định và phát triển kinh tế - xã hội đến năm 2000. Đại hội đề ra mục tiêu tổng quát cho 5 năm (1991 - 1995) là: vượt qua khó khăn, thử thách, ổn định và phát triển kinh tế - xã hội, tăng cường ổn định chính trị, đẩy lùi tiêu cực và bất công xã hội, đưa nước ta cơ bản ra khỏi tình trạng khủng hoảng.

Từ ngày 22/11 đến ngày 25/11/1991, Đảng bộ tỉnh Cao Bằng tổ chức Đại hội lần thứ XIII, nhiệm kỳ 1991 - 1995. Đại hội xác định mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội cho nhiệm kỳ mới: Tích cực chủ động vượt qua khó khăn thử thách, ổn định và phát triển có trọng tâm về kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội, đẩy lùi tiêu cực và bất công xã hội.

Thực hiện Chỉ thị số 59-CT/TW của Ban Bí thư và Kế hoạch của Thường vụ tỉnh Cao Bằng, từ ngày 28 đến ngày 30/10/1991, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ

XV. Đại hội đề ra phương hướng, nhiệm vụ kinh tế - xã hội 5 năm (1991 - 1995) là: Kết hợp chặt chẽ công tác giao đất, giao rừng với công tác vận động định canh định cư tiến tới ổn định đời sống của đồng bào các dân tộc thiểu số. Đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp toàn diện bao gồm sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp. Chú trọng sản xuất lương thực, thực phẩm và cây công nghiệp có giá trị kinh tế cao. Phấn đấu đến năm 1995, đưa bình quân lương thực trên đầu người lên 290 kg. Coi trọng phát triển kinh tế hàng hóa nhiều thành phần. Trên cơ sở phát huy thế mạnh của mỗi thành phần kinh tế để bổ sung và hỗ trợ nhau cùng phát triển. Từng bước cải thiện cơ sở hạ tầng nông nghiệp, nông thôn. Chăm lo đến các vấn đề văn hóa, xã hội, y tế, giáo dục. Thường xuyên giữ vững và củng cố quốc phòng - an ninh.

Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng đề ra tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII, chủ trương của Tỉnh ủy Cao Bằng và Huyện ủy Bảo Lạc. Trong những năm 1991 - 1995, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị, cán bộ, đảng viên và nhân dân Hồng Trị đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững quốc phòng - an ninh.

Trong sản xuất nông nghiệp, chính quyền huyện Bảo Lạc tiếp tục hỗ trợ các địa phương trong đó có Hồng Trị để xây dựng hệ thống thủy lợi. Đồng thời, hỗ trợ các hộ nông dân xây dựng một số công trình thủy lợi nhỏ. Được sự hỗ trợ của chính quyền huyện Bảo Lạc, nhân dân xã Hồng Trị khai hoang ruộng nước và vườn rừng để trồng lúa, ngô, cây công nghiệp, cây ăn quả. Đồng thời, nhân dân xã Hồng Trị từng bước đưa các tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất, mở rộng diện tích trồng các

giống mới như: lúa Q99, CR 203, giống ngô lai biôxít... Nhờ sự nỗ lực của các cấp, các ngành và các hộ nông dân nên sản lượng lương thực tăng đều qua các năm. Năm 1993, sản lượng lương thực của xã Hồng Trị đạt khoảng 900 tấn, bình quân lương thực đầu người đạt 282 kg/người/năm¹.

Nhằm tiếp tục nâng cao hiệu quả ngành nông nghiệp, đồng thời quán triệt Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 (Khóa VII) tháng 6/1993 *Về tiếp tục đổi mới và phát triển kinh tế - xã hội nông thôn*. Ngày 03/9/1993, Huyện ủy Bảo Lạc thông qua Chương trình thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 Khóa VII về nông nghiệp. Huyện ủy chủ trương tập trung thực hiện một số chương trình, dự án sau: Tập trung giải quyết cơ bản vấn đề lương thực cho người và thức ăn cho gia súc trên cơ sở chuyển dịch cơ cấu cây trồng và tiến hành thâm canh tăng vụ. Từng bước củng cố và phát triển mạng lưới thủy lợi nhằm đáp ứng nhu cầu sản xuất. Xây dựng dự án phát triển cây lúa mì ở các chân ruộng thiếu nước và vụ Đông Xuân. Xây dựng dự án phát triển cây công nghiệp dài ngày như trẩu, quế, trúc và cây ăn quả, cây đặc sản. Tổ chức các điểm lại giống lợn, bò để cung cấp giống cho ngành chăn nuôi. Mạnh dạn đưa các cây lương thực và cây công nghiệp ngắn ngày (đậu tương), cây công nghiệp dài ngày (trẩu) thay thế diện tích trồng cây thuốc phiện. Hướng dẫn đồng bào vùng sâu, vùng xa thực hiện các dự án định canh định cư theo điều kiện đất đai và khí hậu cụ thể ở từng địa phương.

¹ Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.219.

Quán triệt chủ trương của Huyện uỷ Bảo Lạc, cấp uỷ, chính quyền xã Hồng Trị tiếp tục chỉ đạo khôi phục nương, đập, cọn nước để đảm bảo tưới, tiêu phục vụ sản xuất nông nghiệp. Bên cạnh đó, chính quyền và các ban, ngành liên quan trong huyện Bảo Lạc quan tâm phát triển mạng lưới thú y, trạm bảo vệ thực vật và công tác khuyến nông, đồng thời đưa các giống cây trồng có năng suất cao vào canh tác. Nhờ vậy, năng suất, sản lượng lúa năm sau luôn cao hơn năm trước. Đến năm 1995, tổng sản lượng lương thực đạt khoảng 950,3 tấn.

Về lâm nghiệp, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiếp tục xác định kinh tế rừng là một ngành kinh tế trọng tâm của huyện. Huyện uỷ đã ra Nghị quyết về bảo vệ và phát triển rừng đến năm 2000. Ngày 10/9/1993, Huyện uỷ thông qua chương trình hành động thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương (khóa VII) về phát triển ngành lâm nghiệp. Chương trình hành động của Huyện uỷ phát triển ngành lâm nghiệp đến năm 1995 và năm 2000 xác định những mục tiêu tổng quát: Bằng mọi biện pháp bảo vệ diện tích rừng hiện có, ngăn chặn và chấm dứt nạn đốt phá rừng làm rẫy. Đến năm 2000, hoàn thành giao đất, giao rừng cho các hộ gia đình bảo vệ và kinh doanh với tổng diện tích là 80.000 ha; trồng mới 300 ha rừng, chủ yếu là các loại cây: sa mộc, trầu, trúc, quế và cây ăn quả. Đẩy mạnh phát triển kinh tế lâm nghiệp, thu hút lao động, giải quyết việc làm, từng bước ổn định và nâng cao đời sống nhân dân, góp phần xóa đói, giảm nghèo¹.

¹ Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, 2010, tr.220.

Thực hiện nghị quyết và chương trình hành động của Huyện ủy, các cấp, các ngành và nhân dân xã Hồng Trị tăng cường công tác bảo vệ, khoanh nuôi rừng tái sinh, phủ xanh đất trống, đồi núi trọc, đồng thời xử lý nghiêm các vụ vi phạm lâm luật. Đến năm 1995, toàn huyện giao rừng được 9.175 ha, trong đó vùng dự án là 6.416,6 ha, ngoài dự án 2.756 ha. Nhân dân xã Hồng Trị tổ chức trồng mới nhiều diện tích rừng với các loại cây chủ yếu là: thông, trúc, trẩu, quế... Qua đó, nâng độ che phủ rừng từ 16% năm 1991 lên 20% năm 1995.

Ngành chăn nuôi được chú trọng phát triển nhằm đảm bảo sức kéo và cung cấp thực phẩm cho người nhân dân. Nhờ đó, tổng đàn gia súc, gia cầm trên địa bàn xã tăng đều qua các năm. Trong giai đoạn 1991 - 1995, tốc độ tăng trưởng đàn trâu là 1,5%, đàn bò 5,09%, đàn lợn 11,63%, đàn ngựa 1,95%, đàn gia cầm 3,1%. Nhân dân địa phương đã mạnh dạn đưa một số vật nuôi có giá trị kinh tế cao vào sản xuất như: dê, lợn lai, bò lai sin...

Song song với nhiệm vụ lãnh đạo nhân dân địa phương phát triển kinh tế, cấp ủy và chính quyền địa phương tiếp tục lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh sản xuất, nâng cao đời sống nhân dân. Đồng thời, chú trọng phát triển văn hoá, xã hội, giữ vững quốc phòng - an ninh.

Về giáo dục, thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa VII về tiếp tục đổi mới sự nghiệp giáo dục và đào tạo, ngành giáo dục địa phương đã có nhiều cố gắng duy trì việc dạy và học. Mặc dù gặp nhiều khó khăn về trường, lớp, cơ sở vật chất, dân cư phân tán và đời sống của nhân dân còn nhiều khó khăn song ngành giáo dục địa phương vẫn duy trì thường xuyên

các hoạt động, bảo đảm dạy và học theo nội dung chương trình đề ra. Tại xã Hồng Trị, các phân trường đã được thành lập ở các thôn, bản, tạo điều kiện cho các em học sinh cả vùng đồng bằng và vùng cao đều được đi học. Cơ sở vật chất của nhà trường phục vụ dạy và học dần được cải thiện. Chất lượng dạy và học ngày càng được nâng lên. Tỷ lệ lên lớp trung bình đạt trên 85%. Các lớp cuối cấp thi tốt nghiệp đỗ trên 90%. Bên cạnh đó, công tác xóa nạn mù chữ trên địa bàn xã Hồng Trị thu hút nhiều lực lượng xã hội tham gia. Nhờ đó, tỷ lệ người không biết chữ trên địa bàn xã đã giảm đáng kể, góp phần nâng cao đời sống tinh thần cho nhân dân.

Về y tế, việc chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân có nhiều chuyển biến tích cực. Ngành y tế địa phương thực hiện có hiệu quả các chương trình y tế quốc gia như chương trình chống sốt rét, bướu cổ, chống suy dinh dưỡng, tiêm chủng mở rộng cho trẻ em. Tỷ lệ trẻ em trên xã Hồng Trị được tiêm chủng mở rộng ngày càng tăng, trên địa bàn không xảy ra các dịch bệnh lớn. Thực hiện chương trình dân số - kế hoạch hóa gia đình quốc gia, mạng lưới cộng tác viên dân số - kế hoạch hóa gia đình được thiết lập từ huyện đến cơ sở. Tỷ lệ tăng dân số tự nhiên của xã Hồng Trị giảm xuống còn 2,4% năm 1995.

Về quốc phòng - an ninh, cấp uỷ, chính quyền và lực lượng công an xã luôn luôn chú trọng tăng cường công tác nắm tình hình, điều tra cơ bản và tiến hành thực hiện các biện pháp nghiệp vụ, góp phần phòng ngừa, đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu của kẻ thù. Phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc được duy trì và phát triển, các tổ an ninh nhân dân được củng cố và hoạt động có hiệu quả, xuất hiện

các mô hình tự quản về an ninh, trật tự. Qua đó, góp phần bài trừ các tệ nạn xã hội, bảo vệ an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội, giữ vững ổn định chính trị, ổn định đời sống nhân dân, tạo thuận lợi để phát triển kinh tế ở địa phương.

Công tác quốc phòng, quân sự địa phương từng bước đổi mới cho phù hợp với yêu cầu và nhiệm vụ mới. Hàng năm, Xã đội làm tốt công tác huấn luyện đối với dân quân tự vệ. Công tác tuyển quân được tổ chức triển khai chặt chẽ, trong đó nhiều năm đã giao vượt chỉ tiêu kế hoạch. Chính quyền xã và Xã đội đã triển khai thực hiện đồng bộ các giải pháp, từ rà soát, nắm chắc nguồn thanh niên trong độ tuổi khám tuyển nghĩa vụ quân sự; phối hợp với các tổ chức đoàn thể thực hiện tốt công tác tuyên truyền Luật Nghĩa vụ quân sự, các chế độ, chính sách của thanh niên và gia đình được hưởng khi tham gia nghĩa vụ quân sự để thanh niên nhận thức rõ nghĩa vụ, trách nhiệm và quyền lợi của công dân đối với Tổ quốc.

Công tác xây dựng Đảng tiếp tục được tăng cường về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Đảng bộ xã Hồng Trị triển khai học tập Nghị quyết 05 của Bộ Chính trị về công tác tư tưởng đến tất cả cán bộ, đảng viên trong toàn Đảng bộ. Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng được thực hiện dưới nhiều hình thức, trong đó chủ yếu là triển khai trực tiếp tại trụ sở Ủy ban nhân dân xã và tại các thôn và qua hệ thống phát thanh. Trong giai đoạn 1991 - 1995, Đảng bộ xã Hồng Trị đã tổ chức triển khai nghiên cứu, học tập các nghị quyết, chỉ thị của Trung ương Đảng, Tỉnh ủy, Huyện ủy như: Nghị quyết Đại hội VII của Đảng, Nghị quyết Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 8 (khoá VII, thực hiện tháng 5/1995), Điều lệ Đảng sửa đổi và

Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ XIII. Sau học tập, quán triệt, Đảng bộ xã Hồng Trị xây dựng các chương trình hành động cụ thể, phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Thông qua việc tổ chức nghiên cứu học tập, quán triệt các nghị quyết, chỉ thị của Đảng đã kịp thời uốn nắn những nhận thức lệch lạc, chống lại luận điệu xuyên tạc của kẻ thù, tạo ra sự thống nhất về tư tưởng trong toàn Đảng bộ.

Nhằm từng bước nâng cao chất lượng công tác Đảng, Đảng bộ huyện thường xuyên cải tiến phương thức lãnh đạo, không ngừng đổi mới nội dung sinh hoạt Đảng, duy trì chế độ sinh hoạt của các chi bộ cơ sở. Bên cạnh đó, Đảng bộ tăng cường công tác kiểm tra, xử lý nghiêm những đảng viên vi phạm kỷ luật, đồng thời làm tốt công tác phát triển đảng viên mới. Năm 1992, xã Hồng Trị có 17 quần chúng ưu tú tham gia lớp bồi dưỡng nhận thức về Đảng nhằm tạo nguồn đội ngũ đảng viên. Đến năm 1995, Đảng bộ Hồng Trị có 80 đảng viên, sinh hoạt tại 7 chi bộ¹. Chất lượng tổ chức cơ sở Đảng và đảng viên trong Đảng bộ Hồng Trị ngày càng được nâng cao.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, hệ thống chính quyền và các đoàn thể tiếp tục được quan tâm củng cố và kiện toàn. Trong nhiệm kỳ 1991 - 1995, Đảng bộ và chính quyền xã Hồng Trị đã lãnh đạo nhân dân địa phương thực hiện tốt cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân 3 cấp vào ngày 20/11/1994 với tỷ lệ cử tri đi bầu cử đạt trên 96%. Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân xã được kiện toàn và hoạt động theo đúng luật định. Hội đồng nhân dân các cấp đã thực hiện tốt chức năng là cơ quan quyền lực ở địa phương trong việc lãnh đạo, giám sát

¹ Theo tài liệu lưu trữ tại Văn phòng Đảng ủy xã Hồng Trị.

việc thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh, đồng thời thường xuyên tổ chức các cuộc tiếp xúc lấy ý kiến của nhân dân về các vấn đề ở địa phương. Ủy ban nhân dân huyện và cơ sở từng bước thay đổi lề lối làm việc và phương thức tiếp dân. Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã giai đoạn này là đồng chí Nội Viết Công.

Tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 8B (khóa VI) về tăng cường mối quan hệ giữa Đảng với nhân dân, Đảng bộ xã Hồng Trị tăng cường kiện toàn lại tổ chức các tổ chức quần chúng. Mặt trận Tổ quốc xã làm nòng cốt trong việc củng cố và tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể quần chúng không ngừng đổi mới về tổ chức và nội dung công tác nhằm vận động đông đảo quần chúng nhân dân tham gia. Đoàn Thanh niên xã tổ chức thành công Đại hội và đã kiện toàn tổ chức. Hội Phụ nữ vận động hội viên tham gia phong trào giúp nhau làm kinh tế, tín chấp vay tín dụng, tham gia công tác tuyển quân. Năm 1992, Hội Cựu chiến binh xã Hồng Trị được thành lập do đồng chí Ban Văn Chằng làm Chủ tịch.

Trong giai đoạn 1991 - 1995, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, nhân dân các dân tộc Hồng Trị đạt được nhiều thành tựu quan trọng về phát triển kinh tế, văn hóa - xã hội, quốc phòng - an ninh. Mặc dù còn những khó khăn, hạn chế nhưng những kết quả đạt được trong những năm 1991 - 1995 có ý nghĩa quan trọng, tạo tiền đề thuận lợi để Đảng bộ, chính quyền và nhân dân xã bước vào giai đoạn thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

III. Lãnh đạo nhân dân thực hiện đường lối của Đảng về công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước (1996 - 2000)

Sau 10 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng Cộng sản Việt Nam (1986 - 1996), nước ta đạt được nhiều thành tựu trên mọi mặt của đời sống xã hội và bắt đầu chuyển sang thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đất nước thoát khỏi khủng hoảng kinh tế - xã hội, cải thiện một bước đời sống vật chất của đông đảo nhân dân, giữ vững ổn định chính trị, quốc phòng, an ninh được củng cố. Đồng thời, thành tựu 10 năm đổi mới đã tạo được nhiều tiền đề cần thiết cho công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Bên cạnh những thành tựu đạt được, nước ta cũng phải đối đầu với nhiều thách thức như nguy cơ tụt hậu về kinh tế; tệ quan liêu, tham nhũng; nguy cơ lệch hướng xã hội chủ nghĩa. Tình hình thế giới và thực tiễn công cuộc đổi mới đặt ra cho Đảng ta những nhiệm vụ và bước đi mới.

Thực hiện Chỉ thị số 15-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Thông tri số 09-TT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng và Kế hoạch số 12-KH/TV của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Cao Bằng về việc tiến hành Đại hội Đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng. Dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Huyện ủy Bảo Lạc, từ ngày 08/01 đến ngày 10/01/1996, Đại hội đại biểu Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XVI được tổ chức với sự tham gia của 56/80 đảng viên trong Đảng bộ. Đại hội tiến hành tổng kết đánh giá những thành tựu, hạn chế trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng bộ đối với sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội, quốc phòng - an ninh nhiệm kỳ trước, đồng thời đề ra phương hướng, mục tiêu tổng quát cho

nhiệm kỳ 1996 - 2000. Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ xã nhiệm kỳ mới gồm 9 đồng chí. Trong phiên họp đầu tiên, Ban Chấp hành đã bầu Ban Thường vụ gồm 3 đồng chí. Đồng chí Nông Quốc Chài được bầu giữ chức Bí thư Đảng uỷ. Đồng chí Quan Mạnh Hùng được bầu giữ chức Phó Bí thư. Đồng chí Nội Viết Công giữ chức Phó Bí thư - Chủ tịch Uỷ ban nhân dân xã.

Đầu tháng 4/1996, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ XVI. Trên cơ sở phân tích sâu sắc tình hình kinh tế - xã hội 5 năm (1991 - 1995), Đại hội đề ra phương hướng, mục tiêu tổng quát đến năm 2000 là: “Giữ vững sự ổn định về chính trị, tăng cường củng cố quốc phòng - an ninh, bảo đảm an toàn xã hội để phát triển kinh tế - xã hội. Đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế, kết hợp nông lâm nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ, phát triển kinh tế hàng hóa theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Phấn đấu hoàn thành định canh, định cư, xóa đói, giảm nghèo, khuyến khích làm giàu chính đáng, ổn định và cải thiện đời sống nhân dân, tập trung mọi nguồn lực để phát triển kinh tế, tạo tiền đề cho bước phát triển cao hơn sau năm 2000”.

Từ ngày 24/4 đến ngày 27/4/1996, Đảng bộ tỉnh Cao Bằng tiến hành Đại hội lần thứ XIV. Đại hội xác định nhiệm vụ, mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh trong 5 năm (1996 - 2000): Chủ động tích cực khai thác các điều kiện thuận lợi, nỗ lực vượt qua những khó khăn thử thách, đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hoá, đảm bảo tăng trưởng kinh tế nhanh, bền vững; cải thiện đời sống nhân dân, nâng cao một bước trình độ dân trí, chăm sóc sức khỏe nhân dân.

Tháng 6/1996, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng đã diễn ra. Đại hội đánh dấu bước ngoặt chuyển đất nước ta sang thời kỳ mới - thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội.

Bước vào thời kỳ thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, Đảng bộ và nhân dân Hồng Trị quyết tâm vượt qua khó khăn, phát huy tiềm năng, thế mạnh của địa phương; phấn đấu thực hiện thắng lợi mục tiêu đề ra trong Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã nhiệm kỳ 1996 - 2000.

Trong sản xuất nông nghiệp, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, nhân dân địa phương tích cực tham gia xây dựng, tu sửa các công trình thủy lợi nhỏ như mương, phai để phục vụ sản xuất. Được sự hỗ trợ của Nhà nước về vật tư, giống mới, phân bón, thuốc trừ sâu, nhân dân xã Hồng Trị đẩy mạnh ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất, đưa các giống cây trồng mới vào canh tác như: ngô lai, các giống lúa Q5, Q63, Khang dân... Tỷ lệ sử dụng giống lúa mới đạt trên 80% diện tích đất canh tác. Nhờ đó năng suất, sản lượng lương thực năm sau cao hơn năm trước. Năm 2000, năng suất lúa đạt 38 tạ/ha, năng suất ngô đạt 22 tạ/ha. Sản lượng lương thực đạt gần 1.000 tấn. Bình quân lương thực đạt 260 kg/người/năm ¹.

Trong chăn nuôi, cấp uỷ và chính quyền xã chỉ đạo phát triển chăn nuôi để từng bước đưa chăn nuôi trở thành ngành sản xuất chính. Trong đó, các xóm vùng thấp tập trung phát triển ngành chăn nuôi hàng hóa, đặc biệt là đàn lợn, đàn gia

¹ Theo tài liệu lưu trữ tại Văn phòng Đảng uỷ xã Hồng Trị.

cầm, đàn bò... Để phòng chống dịch bệnh cho đàn gia súc, gia cầm, các cấp ủy, chính quyền quan tâm chỉ đạo công tác tiêm phòng dịch bệnh cho vật nuôi. Đàn gia súc, gia cầm giữ được nhịp độ phát triển. Trong giai đoạn 1996 - 2000, đàn trâu tăng 2,3%, đàn bò tăng 7%. Ngành chăn nuôi phát triển đáp ứng nhu cầu về sức kéo cho người lao động, đồng thời phục vụ nhu cầu thực phẩm tiêu dùng cho nhân dân và góp phần tăng thu nhập cho các hộ nông dân, nhất là đồng bào các dân tộc thiểu số.

Về lâm nghiệp, thực hiện chủ trương đẩy mạnh giao đất, giao rừng, cấp uỷ, chính quyền xã Hồng Trị đã chỉ đạo đẩy mạnh việc giao đất, giao rừng đến người dân để khoanh nuôi, bảo vệ rừng, đồng thời tích cực triển khai chương trình trồng rừng, phủ xanh đất trống đồi núi trọc. Nhờ làm tốt công tác khoanh nuôi, bảo vệ và trồng rừng, độ che phủ rừng đạt 45% vào năm 2000. Trung bình mỗi năm trồng mới được 4 ha cây phân tán với các loại cây chủ yếu như: quế, sa mộc, keo... Đồng thời, công tác quản lý, bảo vệ rừng được các cấp, các ngành từ huyện đến cơ sở quan tâm thường xuyên thông qua tuyên truyền pháp lệnh bảo vệ rừng, thành lập đội xung kích phòng chống cháy rừng.

Công tác thu ngân sách được cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị chỉ đạo sát sao đảm bảo phương châm thu đúng, thu đủ, đảm bảo công bằng, xã đã chủ động trong việc nắm chắc tình hình từng xóm, giải quyết kịp thời những vướng mắc của nhân dân. Nguồn thu ngân sách trong giai đoạn 1996 - 2000 chủ yếu là thu thuế sử dụng đất nông nghiệp, thuế nhà đất, phí và lệ phí... Trong triển khai thu ngân sách, cấp uỷ xã Hồng Trị coi trọng việc phát huy vai trò của Hội

đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân và các đoàn thể quần chúng. Nhờ đó, mức thu hàng năm luôn đạt chỉ tiêu huyện giao.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã Hồng Trị, tình hình kinh tế của địa phương dần ổn định, đời sống nhân dân dần được cải thiện. Cùng với đó, lĩnh vực văn hóa - xã hội có những chuyển biến tích cực.

Về giáo dục, thực hiện Nghị quyết lần thứ 2 Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII về Chiến lược phát triển giáo dục - đào tạo thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương thường xuyên chăm lo đến công tác giáo dục. Hệ thống trường, lớp ngày càng được mở rộng, cơ sở vật chất tiếp tục được đầu tư xây dựng, đáp ứng tốt hơn nhu cầu học tập của con em địa phương. Năm 1997, trường cấp I xã Hồng Trị được xây mới với 3 phòng học cấp 4. Năm 2000, xã được đầu tư xây dựng trường học kiên cố với 2 tầng và 8 phòng học. Đồng thời, xã đã có 2 lớp mẫu giáo tại điểm trường xã và xóm Nà Chùa. Các phân trường tiếp tục được xây dựng trên địa bàn xã Hồng Trị đã đáp ứng tốt hơn nhu cầu học tập cho con em vùng sâu, vùng xa. Số lượng học sinh và giáo viên ổn định qua các năm, tỷ lệ học sinh bỏ học ngày càng giảm. Năm học 1999 - 2000, xã Hồng Trị có 58 giáo viên với hơn 1.000 học sinh. Ngành giáo dục địa phương tiếp tục phong trào xoá nạn mù chữ nhằm tiến tới phổ cập giáo dục tiểu học trên địa bàn xã.

Về y tế, cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị chỉ đạo ngành y tế địa phương từng bước nâng cao chất lượng và hiệu quả của việc chăm sóc sức khỏe cho nhân dân. Thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa VII về chăm sóc bảo vệ sức khỏe

nhân dân và chính sách dân số, kế hoạch hóa gia đình. Trạm y tế xã được củng cố về cơ sở vật chất và tăng cường cán bộ. Năm 1997, Trạm y tế xã được nâng cấp thành nhà cấp bốn với 5 gian. Năm 2000, Trạm y tế xã Hồng Trị có 5 cán bộ (4 y tá và 1 y sĩ). Trạm y tế được tăng cường về cơ sở vật chất và cán bộ đã đáp ứng cơ bản nhu cầu khám, chữa bệnh ban đầu cho nhân dân địa phương. Bên cạnh đó, công tác dân số gia đình, bảo vệ chăm sóc trẻ em tiếp tục được quan tâm hơn trước. Tỷ lệ tăng dân số tự nhiên ngày một giảm (năm 2000 là 1,8%).

Trong công tác xóa đói giảm nghèo, thực hiện Quyết định số 133/1998/QĐ-TTg ngày 23/7/1998 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xóa đói giảm nghèo trong giai đoạn 1998 - 2000 và Nghị quyết về Chương trình xóa đói, giảm nghèo giai đoạn 1996 - 2000. Cấp ủy và chính quyền xã Hồng Trị đã có nhiều biện pháp thiết thực nhằm giảm tỷ lệ hộ nghèo trên địa bàn như: vận động nhân dân phát triển sản xuất, tổ chức cho vay vốn tạo việc làm cho các hộ nghèo, mở hội nghị khuyến nông, khuyến lâm, cung ứng vật tư nông nghiệp... Nhờ đó, tỷ lệ hộ đói nghèo giảm dần qua các năm nhưng vẫn còn ở mức cao.

Công tác quốc phòng - an ninh được các cấp ủy Đảng, chính quyền thường xuyên chăm lo. Tiếp tục thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 3 (Khóa VII) về thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và bảo vệ an ninh quốc gia, chống “diễn biến hòa bình”, đồng thời thực hiện Nghị quyết của Bộ Chính trị về chiến lược an ninh quốc gia. Đảng bộ luôn chủ trương coi trọng phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, xây dựng kế hoạch tác chiến ở từng thôn bản. Lực lượng công

an làm tốt việc bảo vệ an ninh chính trị, giữ gìn trật tự an toàn xã hội và đấu tranh chống các loại tội phạm: cờ bạc, ma túy, trộm cắp... Mạng lưới công an viên được mở rộng đến các thôn bản và trở thành lực lượng nòng cốt phát hiện, đấu tranh phòng ngừa các tệ nạn xã hội, các hành vi tiêu cực của xã hội. Lực lượng dân quân tự vệ được tổ chức theo đúng pháp lệnh về dân quân tự vệ, được huấn luyện theo kế hoạch của Huyện đội. Công tác tuyển quân, giao quân hàng năm của xã Hồng Trị luôn đảm bảo chỉ tiêu huyện giao.

Nhằm tăng cường sức mạnh của hệ thống chính trị địa phương phục vụ nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng - an ninh, Đảng bộ thường xuyên quan tâm đến công tác xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể quần chúng.

Trong công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ xã Hồng Trị thường xuyên quan tâm thực hiện công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng, trong đó công tác giáo dục chính trị, tư tưởng giữ vị trí quan trọng hàng đầu.

Đảng bộ xã thường xuyên giáo dục, rèn luyện về tư tưởng, bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Đồng thời, Đảng bộ xã Hồng Trị chú trọng việc triển khai, quán triệt đầy đủ các chỉ thị, nghị quyết của Đảng các cấp, tiêu biểu là: Học tập Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng (năm 1996); học tập Nghị quyết Trung ương 3 và Nghị quyết Trung ương 4 năm 1998 với sự tham gia trực tiếp của 100% cán bộ đảng viên và 1.120 quần chúng

nhân dân¹... Qua đó, góp phần nâng cao tinh thần trách nhiệm, tính tiên phong gương mẫu của cán bộ, đảng viên. Thông qua việc học tập quán triệt các chỉ thị, nghị quyết của các cấp ủy đảng, nhận thức tư tưởng và chính trị của cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ được nâng lên, trở thành một động lực quan trọng thúc đẩy các phong trào thi đua thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị của địa phương.

Công tác dân vận và kiểm tra giám sát được Đảng bộ Hồng Trị quan tâm và thực hiện hiệu quả, qua đó góp phần nâng cao chất lượng tổ chức cơ sở Đảng và đảng viên trong Đảng bộ. Năm 2000, Đảng bộ Hồng Trị có tổng số 85 đảng viên sinh hoạt tại 7 chi bộ ². Kết quả phân loại tổ chức cơ sở đảng hàng năm, đa phần các chi bộ đạt loại khá trở lên, không có chi bộ yếu kém.

Hệ thống chính trị được quan tâm xây dựng và củng cố. Đảng bộ Hồng Trị thường xuyên củng cố, kiện toàn tổ chức Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã, cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân xã năm 1999 (nhiệm kỳ 1999 - 2004) diễn ra thành công. Hội đồng nhân dân xã đã phát huy được vai trò, chức năng giám sát, có nội dung chương trình hoạt động thiết thực, chất lượng đại biểu Hội đồng nhân dân được nâng lên. Hoạt động của Ủy ban nhân dân được cải tiến theo tinh thần cải cách hành chính. Ủy ban nhân dân xã đã có nhiều chuyển biến tích cực trong việc cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước ở địa phương. Công tác điều hành đã có nhiều đổi mới trên lĩnh vực

¹ Báo cáo tình hình triển khai học tập, thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 và Trung ương 4 (khoá VIII) của cấp ủy cơ sở xã Hồng Trị.

² Biên bản Đại hội đảng viên xã Hồng Trị lần thứ XVII, nhiệm kỳ 2000 - 2005.

kinh tế và quản lý xã hội. Ủy ban nhân dân xã duy trì chế độ phân công, phân nhiệm rõ ràng, xây dựng kế hoạch thực hiện các mục tiêu kinh tế - xã hội của địa phương, giữ mối liên hệ mật thiết với cấp trên, chỉ đạo kịp thời và phối hợp với các xóm trong giải quyết những vấn đề thời sự ở địa phương.

Mặt trận Tổ quốc vận động các tầng lớp nhân dân tích cực thi đua lao động sản xuất, xây dựng Quy chế dân chủ cơ sở, xây dựng cuộc sống mới ở khu dân cư, xây dựng nếp sống văn hóa mới. Mặt trận Tổ quốc phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể của xã tăng cường tuyên truyền đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, đi sâu tìm hiểu tâm tư, nguyện vọng của nhân dân. Bằng nhiều hành động thiết thực, Mặt trận Tổ quốc đã tập hợp quần chúng nhân dân thực hiện các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, xã hội của địa phương.

Hội Phụ nữ vận động các hội viên thực hiện tốt 5 nội dung chương trình công tác trọng tâm, đồng thời động viên chị em tích cực tham gia các phong trào: Phụ nữ giúp nhau làm kinh tế gia đình; Nuôi con khỏe dạy con ngoan; Thực hiện sinh đẻ có kế hoạch; Xây dựng gia đình văn hóa mới. Đoàn Thanh niên có nhiều cố gắng trong việc đổi mới hình thức và nội dung hoạt động nhằm tập hợp đông đảo đoàn viên, thanh niên tham gia hai phong trào: "Thanh niên lập nghiệp" và "Tuổi trẻ giữ nước" do Trung ương Đoàn và Tỉnh Đoàn Cao Bằng phát động. Trong những năm 1996 - 2000, Đoàn Thanh niên xã phát động sâu rộng các phong trào: Vì ngày mai lập nghiệp; Thanh niên với cuộc đấu tranh phòng, chống các tệ nạn xã hội; Thanh niên với vấn đề về sức khỏe và dân số kế hoạch hóa gia đình.

Hội Nông dân và Hội Cựu chiến binh tích cực vận động hội viên tham gia các phong trào: Giúp nhau làm kinh tế gia đình, Xây dựng đời sống văn hóa mới ở khu dân cư, Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa... Hoạt động của Hội Nông dân và Hội Cựu chiến binh đã góp phần động viên nhân dân thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị ở địa phương.

Trong giai đoạn 1996 - 2000, Đảng bộ và nhân dân xã Hồng Trị cùng với nhân dân cả nước bước đầu tiến hành con đường công nghiệp hoá, hiện đại hóa đất nước, trước hết là tiến hành công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp nông thôn. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã, sự quản lý, chỉ đạo của chính quyền, sự nỗ lực của các tổ chức đoàn thể và nhân dân địa phương, xã Hồng Trị đã thu được nhiều kết quả đáng khích lệ trên tất cả các lĩnh vực: nông lâm nghiệp, giao thông, thủy lợi, thu ngân sách, giáo dục, y tế, an ninh quốc phòng, văn hóa xã hội. Những kết quả đạt được của cán bộ, đảng viên, nhân dân xã đã góp phần ổn định đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa trên địa bàn xã và là tiền đề để Hồng Trị vươn lên thực hiện thắng lợi các mục tiêu kinh tế - xã hội trong nhiệm kỳ tiếp theo.

Chương IV

ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 2000 - 2020

I. Lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh thực hiện đường lối của Đảng về công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước (2000 - 2005)

Xã Hồng Trị bước vào thế kỷ XXI trong bối cảnh công cuộc đổi mới của đất nước ta đã giành được nhiều thắng lợi to lớn. Diện mạo đất nước có những thay đổi cơ bản, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được cải thiện đáng kể. Những thành quả của công cuộc đổi mới vừa củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, vừa là nguồn động viên nhân dân thi đua lao động sản xuất; xây dựng đời sống văn hóa; xây dựng Đảng, chính quyền và các đoàn thể vững mạnh.

Thực hiện Chỉ thị số 54-CT/TW ngày 22/5/2000 của Bộ Chính trị về “Đại hội Đảng bộ các cấp, tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng”, dưới sự chỉ đạo của Tỉnh ủy Cao Bằng, Huyện ủy Bảo Lạc, ngày 25/9/2000, Đại hội Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XVII (nhiệm kỳ 2000 - 2005) được tổ chức tại hội trường Ủy ban nhân dân xã với sự tham dự của 63/85 đảng viên trong Đảng bộ.

Đại hội thông qua Báo cáo chính trị, kiểm điểm sự lãnh đạo thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã nhiệm kỳ 1996 - 2000 và đề ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ cho nhiệm kỳ 2000 - 2005 là: “Phát huy dân chủ, nêu cao tinh thần đoàn kết, tăng cường nội lực, tranh thủ sự giúp đỡ của các ngành,

cấp trên, khai thác và phát huy mọi tiềm năng của địa phương, đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện công nghiệp hóa - hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn. Đẩy mạnh công tác văn hóa - xã hội, từng bước nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân. Tăng cường công tác quốc phòng, giữ vững an ninh - chính trị, trật tự an toàn xã hội, xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân gắn với thể trận an ninh nhân dân vững chắc. Đổi mới và nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị, xây dựng, chỉnh đốn Đảng vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức”.

Đại hội bầu Ban Chấp hành khóa XVII (nhiệm kỳ 2000 - 2005) gồm 9 đồng chí. Trong phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành bầu Ban Thường vụ gồm 3 đồng chí. Đồng chí Nội Viết Công được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy, đồng chí Quan Mạnh Hùng và đồng chí Tô Đức Tâm được bầu giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy.

Từ ngày 23 đến ngày 25/11/2000, Đảng bộ huyện Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ XVII (nhiệm kỳ 2000 - 2005). Đại hội đã tổng kết, đánh giá những kết quả đạt được, hạn chế của nhiệm kỳ trước và đề ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ cho nhiệm kỳ mới. Thành công của Đại hội tạo tiền đề cho sự phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng - an ninh cho những giai đoạn tiếp theo.

Bước vào thế kỷ XXI với những vận hội mới cho đất nước. Nhân dân xã Hồng Trị tiếp tục tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng, phát huy tinh thần đoàn kết, cần cù lao động sáng tạo của nhân dân địa phương. Đảng bộ Hồng Trị tập trung khai thác, phát huy tiềm năng nội lực, tranh thủ sự

giúp đỡ của các cấp, các ngành, tổ chức lãnh đạo nhân dân khắc phục khó khăn, thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã nhiệm kỳ 2000 - 2005 với những kết quả rất đáng tự hào.

Về nông nghiệp, quán triệt chủ trương của Đảng bộ huyện Bảo Lạc xác định về cơ cấu kinh tế của huyện là nông nghiệp, lâm nghiệp, trong đó nông nghiệp được coi là ngành kinh tế mũi nhọn. Chính quyền xã và các ban ngành liên quan đã chỉ đạo nhân dân thực hiện chuyển đổi cơ cấu cây trồng, mùa vụ, vật nuôi và đưa tiến bộ khoa học kỹ thuật vào ứng dụng trong sản xuất nông nghiệp, mang lại hiệu quả kinh tế cao. Năm 2005, tỷ lệ sử dụng giống lúa mới là 45%, ngô mới là 25%. Nhờ sự nỗ lực của Đảng bộ chính quyền và nhân dân địa phương mà nền kinh tế nông nghiệp của xã đã thu được nhiều kết quả, sản lượng ngày càng tăng. Năm 2005, sản lượng lương thực có hạt đạt 1.488 tấn (trong đó sản lượng lúa là trên 1.000 tấn). Bình quân lương thực đầu người đạt 252 kg/người/năm¹.

Về lâm nghiệp, Đảng bộ và chính quyền địa phương phối hợp cùng các ban, ngành đẩy mạnh công tác tuyên truyền và tổ chức cho nhân dân thực hiện khoanh nuôi, bảo vệ và phát triển rừng theo Nghị định 02 ngày 15/01/1994 của Chính phủ “Về việc giao đất lâm nghiệp cho tổ chức, hộ gia đình, cá nhân sử dụng ổn định, lâu dài vào mục đích lâm nghiệp”. Theo đó, công tác giao đất, giao rừng được đẩy mạnh, các hộ gia đình được nhận đất, nhận rừng, luôn có ý

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành lâm thời tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã giữa nhiệm kỳ năm 2008.

thức trong việc khoanh nuôi, bảo vệ, chăm sóc rừng. Trong 5 năm, xã Hồng Trị đã trồng mới được 10 ha sa mộc, 4 ha hồi, 20 ha quế, 25 ha lát và hơn 2.000 cây ăn quả như: táo, mận, xoài, vải thiều... Công tác tuyên truyền phòng chống cháy rừng và bảo vệ rừng được chú trọng. Đa số các xóm trong xã Hồng Trị đã thành lập được tổ, đội bảo vệ rừng. Nhờ đó, tỷ lệ che phủ rừng năm 2005 đạt 49%.

Về chăn nuôi, cấp ủy, chính quyền xã lãnh đạo, chỉ đạo nhân dân tập trung phát triển chăn nuôi gia súc, gia cầm nhằm đưa chăn nuôi thành ngành sản xuất chính. Công tác thú y được quan tâm, nhân dân địa phương đẩy mạnh việc đầu tư con giống mới, năng suất cao vào chăn nuôi, đặc biệt là cải tạo đàn bò. Trong giai đoạn 2000 - 2005, số lượng đàn gia súc, gia cầm của xã cơ bản ổn định và có nhịp độ tăng trưởng năm sau cao hơn năm trước. Năm 2004, đàn trâu trên địa bàn xã là 585 con; đàn bò là 2.920 con; đàn lợn là 3.337 con; đàn ngựa 320 con¹. Trong đó, đàn bò có tốc độ tăng khá nhanh.

Trong xây dựng cơ bản, Đảng bộ và chính quyền xã luôn xác định đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng là nhiệm vụ quan trọng để phát triển kinh tế, xã hội. Địa phương đã tranh thủ các nguồn vốn hỗ trợ của cấp trên và kinh phí đóng góp trong nhân dân để xây dựng 750 ngôi nhà từ nhà tạm thành nhà kiên cố; 24 nhà từ bán kiên cố được xây dựng thành nhà kiên cố. Đồng thời, xã tiếp tục tu sửa và mở thêm các tuyến đường liên thôn, liên xóm được 52 km; hoàn thành cầu treo từ xóm Bản Khuông đến xóm Thang Buồng. Hệ thống giao thông nông

¹ *Địa chí các xã tỉnh Cao Bằng, quyển III*, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 561.

thôn được nâng cấp đã đáp ứng nhu cầu đi lại và vận chuyển hàng hóa trong nhân dân.

Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy và chính quyền địa phương, các hoạt động văn hóa - xã hội tiếp tục có nhiều chuyển biến mới. Qua đó góp phần làm thay đổi diện mạo của quê hương Hồng Trị.

Về giáo dục, thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 2 khóa VIII về giáo dục và đào tạo, Đảng bộ xã đã tăng cường lãnh đạo công tác giáo dục, đào tạo. Đảng ủy, Ủy ban nhân dân xã tập trung chỉ đạo, phối hợp với các nhà trường thực hiện tốt các nhiệm vụ đổi mới quản lý Nhà nước về giáo dục. Xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục một cách toàn diện. Công tác xã hội hóa giáo dục được đẩy mạnh. Năm 2002, Hội khuyến học xã được thành lập nhằm động viên con em địa phương tham gia học tập. Quy mô trường, lớp ngày càng được mở rộng, cơ sở vật chất tiếp tục được đầu tư xây dựng đáp ứng tốt hơn nhu cầu học tập của con em địa phương. Đến năm 2005, Trường tiểu học xã Hồng Trị có tổng số 17 phân trường, kết quả học tập xếp loại giỏi, khá và hạnh kiểm tốt năm sau luôn cao hơn năm trước. Năm học 2001 - 2002, xã Hồng Trị có tổng số 1.044 học sinh và 61 giáo viên. Đến năm học 2004 - 2005, số lượng đã tăng lên là 1.207 học sinh và 83 giáo viên. Đặc biệt, trong năm học 2004 - 2005, có 42 giáo viên thi dạy giỏi cấp trường, 15 giáo viên thi dạy giỏi cấp huyện và 5 giáo viên thi dạy giỏi cấp tỉnh¹. Trước những thành tích đạt được, Trường Tiểu học xã Hồng Trị vinh dự được Ủy ban nhân

¹ Báo cáo chính trị của Đảng ủy xã Hồng Trị khoá XVII tại Đại hội khoá XVIII nhiệm kỳ 2005 - 2010.

dân huyện Bảo Lạc tặng giấy khen và Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng tặng Bằng khen.

Về y tế, thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa VII về chăm sóc bảo vệ sức khỏe nhân dân và chính sách dân số, kế hoạch hóa gia đình, Chỉ thị số 55-CT/TW ngày 28/6/2000 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng ở cơ sở đối với công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em. Hệ thống cơ sở vật chất phục vụ khám chữa bệnh ngày càng được cải thiện. Năm 2003, Trạm Y tế được xây mới (nhà cấp III) và tiếp tục được trang bị một số thiết bị cơ bản điều trị các bệnh thông thường, giúp nâng cao chất lượng khám chữa bệnh ban đầu cho nhân dân. Đội ngũ cán bộ y tế được bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. các hoạt động chăm sóc sức khỏe cho nhân dân luôn được quan tâm. Đội ngũ cán bộ y tế chủ động xây dựng kế hoạch công tác cho từng tuần, từng tháng, phân công nhiệm vụ cụ thể cho các cán bộ, duy trì trực 24/24 giờ trong ngày, đảm bảo cho việc khám và điều trị kịp thời cho người dân. Công tác dân số gia đình và trẻ em được quan tâm đúng mức. Tỷ lệ tăng dân số giảm dần qua các năm (năm 2004 là 1%)¹.

Trên lĩnh vực văn hóa, Đảng ủy, chính quyền, các ban, ngành, đoàn thể luôn quan tâm và có sự chỉ đạo kịp thời. Đặc biệt cuộc vận động *“Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”* do Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phát động và phong trào *“Xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”* tiếp tục được thực hiện.

¹ Địa chí các xã tỉnh Cao Bằng, quyển II, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 86.

Số hộ tham gia đăng ký gia đình văn hoá mỗi năm tăng từ 80% - 90%. Từ năm 2001 đến năm 2004, bình quân số hộ đạt gia đình văn hoá là 65%/năm, số làng văn hoá đạt từ 45% - 50%/năm¹. Các hoạt động thể dục, thể thao ngày càng phát triển với nhiều nội dung phong phú, đa dạng. Các đội văn nghệ thường xuyên duy trì luyện tập và tham gia biểu diễn trong những ngày kỷ niệm lớn của Đảng, Nhà nước, các dịp lễ, Tết và tham gia các hội thi do huyện tổ chức.

Công tác chính sách và phong trào “Đền ơn đáp nghĩa” luôn được các cấp, các ngành, các địa phương và toàn xã hội quan tâm thực hiện ngày càng tốt hơn. Với đạo lý “Uống nước nhớ nguồn”, công tác chăm sóc thương binh, gia đình liệt sỹ, người có công với cách mạng phát triển sâu rộng và đạt được nhiều kết quả thiết thực, thể hiện tình cảm, tinh thần trách nhiệm và truyền thống văn hoá tốt đẹp của dân tộc. Hàng năm, vào dịp lễ tết, ngày thương binh liệt sỹ 27/7, cấp uỷ, chính quyền xã và các ban ngành đều tổ chức thăm hỏi và tặng quà đến các hộ gia đình có công với cách mạng. Việc cấp phát chế độ trợ cấp hàng tháng, thẻ bảo hiểm y tế cho nhân dân được kịp thời, đúng quy định của Nhà nước.

Các hoạt động xóa đói, giảm nghèo ở địa phương được thực hiện thường xuyên. Để từng bước xóa đói, giảm nghèo, chính quyền xã đã đề ra các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế, đồng thời chỉ đạo Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể phối hợp thực hiện các chương trình, dự án được Nhà nước đầu tư trên địa bàn. Trong 5 năm, xã có 50 hộ

¹ Báo cáo chính trị của Đảng uỷ xã Hồng Trị khoá XVII tại Đại hội khoá XVIII nhiệm kỳ 2005 - 2010.

gia đình có hoàn cảnh khó khăn được hỗ trợ kinh phí để tu sửa nhà; kết hợp vay vốn chính sách xã hội để phát triển sản xuất, dần vươn lên thoát nghèo bền vững.

Về quốc phòng - an ninh, dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng ủy, tình hình an ninh trật tự an toàn xã hội tương đối ổn định. Thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 khóa IX về chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Đảng bộ và chính quyền xã Hồng Trị đã chỉ đạo, triển khai thực hiện hoàn thành tốt nhiệm vụ quốc phòng, quân sự địa phương; phát huy có hiệu quả công tác phối hợp giữa các lực lượng trong thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Chính quyền cùng với lực lượng công an và các ban ngành liên quan thường xuyên vận động nhân dân tham gia phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc. Các hoạt động tuyên truyền, giáo dục ý thức pháp luật cho nhân dân được đặc biệt chú trọng. Phong trào quần chúng đấu tranh tố giác tội phạm ngày càng hiệu quả, ý thức chấp hành pháp luật của nhân dân được nâng cao.

Trong công tác quân sự địa phương, Ban Chỉ huy quân sự xã thường xuyên rà soát, quản lý chặt chẽ lực lượng thanh niên trong độ tuổi nghĩa vụ, quân dự bị động viên. Thực hiện Chỉ thị số 16-CT/TW ngày 05/10/2002 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với lực lượng dân quân tự vệ và dự bị động viên”, lực lượng dân quân được biên chế đúng quy định. Xã đội đã làm tốt chức năng tham mưu cho cấp ủy, chính quyền địa phương tổ chức triển khai thực hiện hoàn thành nhiệm vụ quốc phòng, quân sự địa phương. Hàng năm, Ban chỉ huy quân sự xã luôn chấp hành

đúng kế hoạch, thời gian quy định về huấn luyện dân quân, tham gia các đợt diễn tập đều đạt kết quả cao. Việc đăng ký, khám tuyển và gọi công dân nhập ngũ được chỉ đạo chặt chẽ, đúng quy trình. Công tác tuyển quân hoàn thành 100% chỉ tiêu cấp trên giao.

Trong công tác xây dựng Đảng, thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng với quan điểm: nhiệm vụ then chốt là xây dựng, chỉnh đốn Đảng và nhiệm vụ trung tâm là phát triển kinh tế, công tác xây dựng Đảng của Đảng bộ xã tiếp tục được quan tâm.

Công tác giáo dục lí luận chính trị được Đảng ủy quan tâm chỉ đạo chặt chẽ, nhất là từ khi có Quy định số 54-QĐ/TW ngày 12/5/1999 của Bộ Chính trị về chế độ học tập lí luận chính trị trong Đảng. Các chỉ thị, nghị quyết của Đảng đều được tổ chức, triển khai và thực hiện nghiêm túc. Đảng bộ xã Hồng Trị tổ chức quán triệt sâu rộng Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX và các Nghị quyết Trung ương (khóa IX), Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ XV và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ XVII. Đảng ủy xã tập trung chỉ đạo tổ chức học tập các nghị quyết của Đảng một cách sâu rộng trong các tổ chi bộ, chính quyền và các ban ngành, đoàn thể trong xã. Tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2), khóa VIII, Đảng bộ tăng cường xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên trong sạch, vững mạnh trên cơ sở thực hiện nghiêm chỉnh công tác tập trung dân chủ và đẩy mạnh công tác phê bình và tự phê bình. Thông qua các đợt học tập, nghiên cứu, quán triệt các nghị quyết của cấp trên, năng lực

lãnh đạo, trình độ chuyên môn nghiệp vụ, lập trường tư tưởng của đội ngũ cán bộ, đảng viên được nâng cao.

Trong công tác phát triển đảng và đánh giá, xếp loại tổ chức Đảng, Đảng uỷ xã Hồng Trị luôn chú trọng công tác bồi dưỡng phát triển đảng viên mới nhằm tạo nguồn đảng viên cho Đảng, đặc biệt quan tâm đến các xóm chưa có hoặc ít đảng viên. Trong 5 năm, Đảng bộ xã Hồng Trị đã kết nạp được 54 đảng viên, nâng tổng số đảng viên lên 154 đảng viên, sinh hoạt tại 7 chi bộ trực thuộc¹. Thực hiện đổi thẻ và làm thẻ mới cho 136 đảng viên theo đúng quy định của Điều lệ Đảng. Công tác đánh giá, xếp loại tổ chức đảng và đảng viên được thực hiện đúng quy định. Trong nhiệm kỳ 2001 - 2005, Đảng bộ xã Hồng Trị đều đạt trong sạch vững mạnh. Công tác kiểm tra được cấp ủy các cấp quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện. Nội dung tập trung vào việc kiểm tra thực hiện Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và những lĩnh vực dễ phát sinh tiêu cực, những vấn đề mà nhân dân quan tâm.

Hệ thống chính trị tiếp tục được củng cố kiện toàn, không ngừng đổi mới phương thức hoạt động để nâng cao vai trò và hiệu quả trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của địa phương. Thực hiện Chỉ thị số 31-CT/TW ngày 26/11/2003 của Bộ Chính trị về lãnh đạo thực hiện cuộc bầu cử đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, ngày 25/4/2004, nhân dân các dân tộc trên địa bàn xã tham gia bầu cử Hội đồng nhân dân xã nhiệm kỳ 2004 -

¹ Báo cáo chính trị của Đảng uỷ xã Hồng Trị khoá XVII tại Đại hội khoá XVIII nhiệm kỳ 2005 - 2010.

2009. Đồng chí Nội Viết Công được bầu giữ chức Chủ tịch Hội đồng nhân dân xã.

Hoạt động của Hội đồng nhân dân từng bước được đổi mới, cơ cấu tổ chức là Phó Bí thư Đảng ủy kiêm Chủ tịch Hội đồng nhân dân và một đồng chí Phó Chủ tịch Hội đồng nhân dân xã chuyên trách. Trong nhiệm kỳ, Hội đồng nhân dân xã đã tiếp tục phát huy quyền làm chủ, tăng cường công tác tiếp xúc cử tri, tiếp thu ý kiến, nguyện vọng của nhân dân, nâng cao chất lượng các kỳ họp. Tại các kỳ họp, Hội đồng nhân dân đã tập trung giải quyết những vấn đề quan trọng của địa phương và đề ra các biện pháp thực hiện, tổ chức tốt các hoạt động giám sát việc thực hiện các nghị quyết, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Ủy ban nhân dân xã có nhiều đổi mới trong các hoạt động phát triển kinh tế, xã hội, quốc phòng - an ninh trên địa bàn. Công tác cải cách thủ tục hành chính có nhiều tiến bộ, giảm phiền hà cho nhân dân. Đặc biệt, Ủy ban nhân dân xã thực hiện công tác dân chủ ngày càng thu được nhiều kết quả mới với phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của chính quyền cấp xã.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể đổi mới nội dung và phương thức hoạt động phù hợp với tình hình thực tế của địa phương. Đồng thời, thực hiện tốt công tác dân vận, tích cực tuyên truyền, vận động đoàn viên, hội viên, quần chúng nhân dân tham gia xây dựng và thực hiện tốt cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”, phong trào “Đền ơn đáp nghĩa”. Hoạt động

của các đoàn thể luôn bám sát các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước. Hội Phụ nữ có phong trào nổi bật như: Phụ nữ giúp nhau xóa đói, giảm nghèo; Nuôi con khỏe, dạy con ngoan; Phụ nữ giúp nhau làm kinh tế... Hội nông dân có phong trào: Chuyển giao khoa học kỹ thuật vào sản xuất nông, lâm nghiệp; chuyển đổi cơ cấu cây trồng; giúp nhau phát triển kinh tế gia đình; xóa đói giảm nghèo. Đoàn Thanh niên có phong trào: “Thanh niên lập nghiệp”, “Tuổi trẻ giữ nước”, “Học tập và rèn luyện vì ngày mai lập nghiệp”... Các phong trào, hoạt động của các đoàn thể đều thu được nhiều kết quả, góp phần to lớn trong việc cải thiện đời sống vật chất, tinh thần của các hội viên.

Trong 5 năm (2000 - 2005), Đảng bộ và nhân dân xã Hồng Trị đã nỗ lực phấn đấu khắc phục mọi khó khăn đạt nhiều thành tựu quan trọng, hoàn thành cơ bản những chỉ tiêu Đại hội Đảng bộ xã đề ra. Tình hình kinh tế, chính trị - xã hội ổn định, quốc phòng - an ninh được giữ vững, truyền thống cách mạng, ý chí tự lực tự cường được phát huy; lòng tin giữa Đảng với nhân dân được củng cố và tăng cường. Những thành quả đạt được sẽ là động lực để Đảng bộ và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị cùng nhân dân cả nước tiến hành sự nghiệp nghiệp hóa hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn trong những giai đoạn tiếp theo.

II. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh - trật tự (2005 - 2010)

Kế thừa và phát huy thành tích của những nhiệm kỳ 2000 - 2005 và kết quả của gần 20 năm thực hiện đường lối đổi mới do Đảng Cộng sản Việt Nam khởi xướng và lãnh đạo.

Để tiếp tục đẩy nhanh tốc độ phát triển toàn diện trong những năm tiếp theo, thực hiện Chỉ thị số 46-CT/TW (ngày 06/12/2004) của Bộ Chính trị về Đại hội Đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng, Hướng dẫn số 37-HD/BTCTW (ngày 12/5/2005) của Ban Tổ chức Trung ương về việc Hướng dẫn quy trình làm công tác nhân sự cấp ủy ở Đại hội Đảng bộ các cấp, được sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc, tháng 7/2005, Đại hội Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XVIII (nhiệm kỳ 2005 - 2010) được tổ chức.

Đại hội đã tổng kết, đánh giá những kết đạt được, hạn chế trong nhiệm kỳ 2000 - 2005. Trên cơ sở đó, đại hội cũng rút ra những tồn tại, hạn chế và đề ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ cho nhiệm kỳ 2005 - 2010.

Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa XVIII (nhiệm kỳ 2005 - 2010) gồm 15 đồng chí. Tại phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành đã bầu Ban Thường vụ gồm 3 đồng chí. Đồng chí Mê Văn Minh được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy, đồng chí Quan Mạnh Hùng được bầu giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy, đồng chí Nội Viết Lập được bầu giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy (Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã).

Thực hiện chủ trương của Trung ương Đảng và Tỉnh ủy Cao Bằng về việc tiến hành Đại hội Đảng bộ các cấp, từ ngày 18 đến ngày 20/10/2005, Đảng bộ Bảo Lạc tiến hành Đại hội lần thứ XVIII. Đại hội tổng kết, đánh giá những thành tựu, hạn chế, những tồn tại và rút ra kinh nghiệm trong quá trình lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội những năm 2001 - 2005, đồng thời hoạch định phương hướng, nhiệm vụ 5 năm (2005 - 2010) là: “Tiếp tục thực hiện cơ cấu kinh tế: Nông, lâm nghiệp, công

ng nghiệp và tiểu thủ công nghiệp, thương mại và dịch vụ. Duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế cao và ổn định. Thực hiện đề án quy hoạch sản xuất vùng hàng hóa, phát triển kinh tế vùng biên. Tập trung đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ hiện nay.

Từ ngày 19 - 21/12/2005, Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ XVI (nhiệm kỳ 2006 - 2010), được tổ chức. Đại hội đề ra mục tiêu về phát triển kinh tế, xã hội giai đoạn 2006 - 2010 là: Tạo ra một bước phát triển mới về kinh tế xã hội, cao hơn nhịp độ phát triển của những năm trước đây, đưa tỉnh Cao Bằng thoát khỏi tình trạng một tỉnh nghèo.

Ngày 13/12/2007 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Nghị định số 183/2007/NĐ-CP “Về việc điều chỉnh địa giới hành chính xã, thành lập xã, thị trấn thuộc các huyện: Bảo Lạc, Thông Nông, Trùng Khánh, Phục Hòa, tỉnh Cao Bằng”. Ngày 04/3/2008, xã Hồng Trị được chia tách thành 2 xã là: Hồng Trị và Kim Cúc. Đồng thời, sáp nhập Nà Chùa, Nà Pha về thị trấn Bảo Lạc. Sau khi điều chỉnh lại địa giới hành chính, xã Hồng Trị có tổng diện tích tự nhiên là 3.951 ha, 15 xóm, 615 hộ và 3.144 nhân khẩu.

Bước vào nhiệm kỳ mới, Đảng bộ xã Hồng Trị tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ trên các lĩnh vực kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh và xây dựng hệ thống chính trị theo Nghị quyết Đại hội Đảng bộ lần thứ XVIII (nhiệm kỳ 2005 - 2010) đã đề ra.

Về nông nghiệp, cấp uỷ và chính quyền địa phương chỉ đạo đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu, cây trồng, đưa các giống mới, năng suất cao vào trong gieo trồng. Bên cạnh đó, chính

quyền xã đã chỉ đạo nhân dân nạo vét, sửa chữa các kênh mương thủy lợi để cung cấp nước tưới cho cây trồng. Chính quyền xã phối hợp với Phòng Nông nghiệp huyện mở các lớp tập huấn về áp dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật vào trong trồng trọt, đưa các giống cây trồng mới, năng suất cao vào canh tác. Năm 2009, diện tích sử dụng giống lúa mới là 65%, ngô mới là 76%. Nhờ sự chỉ đạo đúng đắn của cấp uỷ và chính quyền xã, sự nỗ lực trong sản xuất của nhân dân mà sản lượng lương thực và giá trị sản xuất nông nghiệp năm sau luôn cao hơn năm trước. Năm 2009, sản lượng lương thực đạt 1.929,8 tấn, bình quân lương thực đạt 310 kg/người/năm.

Về lâm nghiệp, Đảng uỷ chỉ đạo Ủy ban nhân dân và các ban, ngành, đoàn thể tăng cường các biện pháp khoanh nuôi bảo vệ rừng. Địa phương đã xây dựng được quy ước bảo vệ rừng, nhờ đó ý thức của người dân trong việc bảo vệ rừng ngày càng được nâng lên. Với chủ trương phủ xanh đất trống đồi trọc, trong những năm 2005 - 2010, chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị đã tích cực trồng cây gây rừng, phủ xanh đồi trọc. Trung bình mỗi năm xã Hồng Trị trồng được 6 ha cây phân tán và rừng tập trung với các loại cây chủ yếu như: y quế, sa mộc, keo tai tượng và các loại cây ăn quả. Trong 5 năm, độ che phủ rừng của địa phương được nâng lên từ 49,5% (năm 2005) lên 52,5% (năm 2009).

Trong chăn nuôi, Đảng bộ và chính quyền địa phương chủ trương phát triển chăn nuôi gia súc, gia cầm nhằm phục vụ trồng trọt và nâng cao thu nhập cho nhân dân. Nhân dân địa phương đã tận dụng tiềm năng tự nhiên của địa phương để chăn nuôi gia súc theo hộ gia đình, quy mô nhỏ lẻ. Trong

những năm 2005 - 2010, đàn trâu tăng 4%, đàn bò tăng từ 8 - 10%. Bên cạnh phát triển đàn trâu, bò, quy mô đàn lợn, đàn gia cầm ở các hộ gia đình cũng được nhân rộng, đảm bảo cung cấp thực phẩm hàng ngày trong nhân dân. Tuy nhiên, năm 2008 do ảnh hưởng của thời tiết rét đậm, rét hại đã làm chết trâu, bò của nhân dân địa phương. Cấp uỷ và chính quyền đã kịp thời có những biện pháp hỗ trợ những gia đình bị thiệt hại về gia súc do ảnh hưởng của thời tiết.

Công tác quản lý tài nguyên và môi trường được chú trọng. Xã tiếp tục thực hiện việc giao đất, làm thủ tục đề nghị cấp đất, chuyển quyền sử dụng đất cho nhân dân. Chính quyền xã đã phối hợp cùng với ngành chuyên môn của huyện xác định địa giới hành chính, cắm mốc sau khi chia tách xã theo Nghị định 183 của Thủ tướng Chính phủ. Đảng bộ xã đã chỉ đạo chính quyền và các ban ngành liên quan đẩy mạnh việc tuyên truyền bảo vệ môi trường nhằm từng bước tạo sự chuyển biến trong nhận thức và hành động của cán bộ đảng viên và nhân dân về bảo vệ môi trường.

Trong lĩnh vực giao thông và xây dựng cơ bản, với phương châm “Nhà nước và nhân dân cùng làm”, công tác giao thông nông thôn luôn được Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị quan tâm nhằm đáp ứng nhu cầu của sản xuất và đời sống. Trong nhiệm kỳ, nhân dân các dân tộc trong xã đã phát huy tinh thần đoàn kết, đóng góp được hơn 12.000 ngày công để mở rộng các tuyến đường giao thông liên thôn, liên xóm. Đến cuối năm 2009, xã Hồng Trị đã có 8/15 xóm có đường ô tô; 15/15 xóm, bản xe máy đến được trung tâm xóm. Hàng năm, xã thực hiện sửa chữa, mở rộng các tuyến

đường liên xóm với tổng chiều dài là 46 km¹. Bên cạnh đó, xã luôn nhận được sự quan tâm, đầu tư, hỗ trợ các nguồn vốn từ Chương trình 134, 135 của Chính phủ trong việc xây dựng các cơ sở hạ tầng địa phương như: trụ sở Ủy ban nhân dân xã, trường học, hệ thống kênh mương thủy lợi.

Lĩnh vực công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp có bước phát triển so với những năm trước. Một số nghề truyền thống ở địa phương như: rèn, đan lát... tiếp tục được duy trì, phát triển. Ngoài ra, địa phương còn đẩy mạnh các tổ sản xuất vật liệu xây dựng, khai thác đá, cát, sửa chữa xe máy, kinh doanh. Qua đó, tạo công ăn việc làm và nâng cao thu nhập cho người lao động. Đến cuối năm 2009, xã Hồng Trị có tổng số 7/15 xóm được sử dụng điện lưới quốc gia, tổng số hộ sử dụng điện lên đến hơn 48%... nhân dân kịp thời nắm bắt các nguồn thông tin, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước.

Trong hoạt động tài chính, thu chi ngân sách, hàng năm Hội đồng nhân dân xã có nghị quyết hạch toán phân bổ thu chi ngân sách. Ủy ban nhân dân thực hiện kế hoạch thu chi, khai thác quản lý nguồn thu chi đảm bảo đúng quy định. Ngân sách được chi cho các hoạt động thường xuyên của Đảng bộ, chính quyền và các tổ chức đoàn thể, hoạt động xã hội, góp phần vào việc phát triển kinh tế, ổn định quốc phòng an - ninh trên địa bàn xã. Trong nhiệm kỳ, các nguồn thu của xã mỗi năm đều thu đạt và vượt chỉ tiêu là 13%. Việc chi ngân sách được thực hiện công khai, đúng luật, đảm bảo nhu cầu chi thường xuyên, chi đúng mục đích và hiệu quả.

¹ Báo cáo chính trị Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã lần thứ XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015).

Bên cạnh đó, trong nhiệm kỳ 2005 - 2010, Đảng bộ và chính quyền xã Hồng Trị đã quan tâm giải quyết các vấn đề văn hóa xã hội, tạo được sự chuyển biến trên nhiều mặt.

Về giáo dục, đào tạo, Đảng bộ xã Hồng Trị coi trọng việc xây dựng và phát triển sự nghiệp giáo dục, đào tạo trên địa bàn. Cấp uỷ, chính quyền xã phối hợp cùng ngành giáo dục đẩy mạnh công tác xã hội hóa giáo dục, nâng cao chất lượng dạy và học trong nhà trường. Hệ thống cơ sở vật chất của giáo dục tiếp tục được đầu tư, xây dựng, bảo đảm cho việc dạy và học, 100% số phòng học đều được xây dựng kiên cố. Qua đó, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, giữ vững phổ cập giáo dục tiểu học và trung học cơ sở. Sau khi chia tách xã (năm 2008) và thực hiện chia tách trường cấp I, cấp II và mẫu giáo, năm học 2008 - 2009, xã Hồng Trị có 11 điểm trường, 46 lớp (gồm tiểu học và trung học) và 9 lớp mẫu giáo. Tỷ lệ huy động trẻ ra lớp học đạt trên 95%. Ban Giám hiệu các nhà trường luôn phát huy tốt vai trò lãnh đạo, bám sát mục tiêu, nhiệm vụ của từng năm học, tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục, tích cực thực hiện cuộc vận động “Hai không” trong ngành giáo dục.

Hoạt động y tế và chăm sóc sức khỏe cho nhân dân luôn được coi trọng, Trạm y tế xã được đầu tư trang thiết bị và các loại thuốc, đội ngũ cán bộ y tế thường xuyên được quan tâm bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ. Trạm y tế xã đảm bảo chế độ trực 24/24 giờ trong ngày, thực hiện tốt công tác tuyên truyền giáo dục về kiến thức phòng bệnh, phòng chống các bệnh xã hội, vệ sinh môi trường, bảo vệ sức khỏe bà mẹ trẻ em, kế hoạch hóa gia đình. Bình quân hàng năm, Trạm y tế xã đã khám và điều trị được hơn 3.500 lượt người.

Công tác dân số kế hoạch hóa gia đình và chăm sóc trẻ em có nhiều chuyển biến tích cực. Xã phối hợp với cơ quan chuyên môn của huyện chủ động xây dựng kế hoạch truyền thông về công tác dân số, triển khai học tập thực hiện pháp lệnh dân số trẻ em. Công tác chăm sóc sức khỏe trẻ em luôn được duy trì thực hiện có hiệu quả, việc tuyên truyền giáo dục nhân dân về các quyền của trẻ em, về kiến thức chăm sóc trẻ phát triển toàn diện, phòng chống suy dinh dưỡng được quan tâm thường xuyên. Tỷ lệ trẻ em được tiêm phòng vắc xin đạt trên 90%. Tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng giảm bình quân 2%/năm¹.

Lĩnh vực văn hóa, thể dục - thể thao được đẩy mạnh với nhiều hình thức phong phú đa dạng, góp phần phục vụ nhu cầu trong đời sống tinh thần của nhân dân và nhiệm vụ chính trị ở địa phương. Nhờ có sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của Đảng bộ, sự hoạt động tích cực của chính quyền và các tổ chức đoàn thể xã hội, nên cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư” tiếp tục được đẩy mạnh, được đông đảo quần chúng nhân dân hưởng ứng, tham gia. Năm 2005, số làng văn hoá của xã mới chỉ đạt 40%, gia đình văn hoá 44%. Đến năm 2009 số làng đạt văn hoá đã tăng lên là 46,6%, gia đình văn hoá tăng lên là 73%. Cơ quan văn hoá đạt 85%².

Thực hiện đạo lý “Uống nước nhớ nguồn”, “Ăn quả nhớ người trồng cây”, Đảng bộ, chính quyền xã Hồng Trị luôn quan tâm tới các đối tượng chính sách, người có công với cách mạng, gia đình liệt sĩ, thương binh, bệnh binh, hộ nghèo, hộ có hoàn

¹ Báo cáo chính trị Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã lần thứ XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015).

² Báo cáo chính trị Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã lần thứ XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015).

cảnh đặc biệt khó khăn. Trong 5 năm, xã Hồng Trị đã xây dựng được 193 nhà đại đoàn kết từ nguồn vốn các chương trình của Chính phủ. Mặt trận Tổ quốc, các doanh nghiệp, nhà hảo tâm đã vận động quỹ vì người nghèo được gần 13 triệu đồng.

Công tác xóa đói, giảm nghèo được cấp ủy và chính quyền Hồng Trị đặc biệt quan tâm bởi đời sống nhân dân địa phương còn nhiều khó khăn. Cấp ủy, chính quyền và các cơ quan ban ngành đã thực hiện với nhiều biện pháp, huy động nhiều nguồn lực để giúp nhân dân xóa đói giảm nghèo như: Hỗ trợ giống cây trồng, vật nuôi, vốn đầu tư sản xuất, trang thiết bị sản xuất. Nhờ đó, số hộ có thu nhập khá ngày càng tăng, số hộ nghèo giảm rõ rệt qua từng năm: giảm từ 49% (năm 2005) xuống còn 22% (năm 2009).

Công tác quốc phòng - an ninh luôn được Đảng bộ và chính quyền xã quan tâm, chỉ đạo thường xuyên, nhằm bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn.

Trong những năm 2005 - 2010, cấp ủy, chính quyền xã Hồng Trị quán triệt sâu sắc Nghị quyết Trung ương 8 (khóa IX) về chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, thực hiện nghiêm túc Nghị định số 119/2004/NĐ-CP ngày 11/5/2004 của Chính phủ về công tác quốc phòng và Chỉ thị số 36/2005/CT-TTg ngày 17/10/2005 của Thủ tướng Chính phủ về xây dựng cơ sở vững mạnh toàn diện cho toàn thể cán bộ, lực lượng vũ trang và nhân dân trong xã. Hàng năm, Đảng ủy ra nghị quyết lãnh đạo, Ủy ban nhân dân có quyết định, kế hoạch chỉ đạo các ban, ngành, đoàn thể trong xã thực hiện công tác quốc phòng - an ninh theo chức năng, nhiệm vụ được giao.

Trong nhiệm kỳ, Ban Chỉ huy quân sự xã tổ chức huấn luyện dân quân tự vệ theo đúng kế hoạch cấp trên giao. Năm 2009, xã có 28 chiến sĩ tham gia huấn luyện dân quân tự vệ và xếp loại khá, cá nhân đạt loại khá, giỏi từ 45% - 52%; hoàn thành giáo dục kiến thức quốc phòng - an ninh cho 185 học viên. Đồng thời, chính quyền địa phương phối hợp với Xã đội thường xuyên quản lý, rà soát, nắm bắt số lượng thanh niên trong độ tuổi nhập ngũ, chỉ tiêu giao quân hàng năm đạt 100% kế hoạch cấp trên giao.

Tình hình an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội luôn được giữ vững ổn định, tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế - xã hội. Phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc được duy trì và phát triển, các đợt tấn công truy quét tội phạm đã tạo được niềm tin để nhân dân tích cực hưởng ứng tham gia tố giác tội phạm. Ban công an xã và mạng lưới an ninh viên thôn xóm luôn là lực lượng nòng cốt trong phong trào an ninh bảo vệ Tổ quốc. Mạng lưới công an viên thôn, xóm thường xuyên được củng cố kiện toàn và thực hiện giao ban thường xuyên, đánh giá rút kinh nghiệm hàng tháng. Nắm chắc hộ khẩu thường trú, theo dõi tạm trú, tạm vắng trên địa bàn xã, kịp thời xử lý có hiệu quả các vụ việc mất trật tự trị an trên địa bàn.

Về công tác tư pháp, giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo của công dân được quan tâm giải quyết kịp thời. Cán bộ tư pháp của xã đã được qua đào tạo, trình độ năng lực từng bước được nâng lên. Chính quyền xã đã phối hợp cùng các cơ quan chức năng có thẩm quyền của huyện đẩy mạnh công tác tuyên truyền pháp luật trong nhân dân: tổ chức học tập được 58 cuộc với 7.590 lượt người nghe, 160 bài dự thi, 15 xóm đều có

tổ hoà giải. Từ đó, giữ vững kỷ cương và tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa.

Bên cạnh việc phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng - an ninh, Đảng bộ xã luôn quan tâm công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị.

Trong công tác chính trị, tư tưởng, Đảng uỷ xã xác định nhiệm vụ giáo dục chính trị tư tưởng cho cán bộ, đảng viên có vị trí quan trọng trong công tác xây dựng Đảng nhằm tạo sự thống nhất về tư tưởng trong Đảng và sự đồng thuận trong xã hội đối với sự nghiệp đổi mới của Đảng. Trong những năm 2005 - 2010, Đảng uỷ xã thường xuyên quan tâm thực hiện công tác bồi dưỡng, nâng cao nhận thức chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ trương đường lối, quan điểm của Đảng cho cán bộ, đảng viên; triển khai học tập và tổ chức thực hiện các nghị quyết, kết luận của Ban Chấp hành Trung ương khóa X, các nghị quyết, chỉ thị của cấp uỷ cấp trên.

Thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 07/11/2006 của Bộ Chính trị về “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Được sự hướng dẫn của Tỉnh uỷ Cao Bằng và Huyện uỷ Bảo Lạc về thực hiện cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”, từ năm 2007, Đảng bộ xã Hồng Trị đã đẩy mạnh triển khai và thực hiện đầy đủ các kế hoạch chuyên đề của cuộc vận động. Sau 3 năm thực hiện, cuộc vận động đã tạo được sự chuyển biến mạnh mẽ trong cán bộ, đảng viên và nhân dân. Cuộc vận động đã giúp cho cán bộ, đảng viên giữ vững lập trường tư tưởng chính trị, nâng cao phẩm chất đạo đức, ý thức tổ chức kỷ luật, quyết tâm hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Kết quả của cuộc vận động là cơ sở quan

trọng để Đảng bộ tiếp tục lãnh đạo nhân dân thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ mà Nghị quyết Đại hội đã đề ra.

Trong công tác tổ chức, đào tạo và bồi dưỡng cán bộ, Đảng bộ xã Hồng Trị đã hoàn thành việc xây dựng quy hoạch cán bộ, Ban Chấp hành, Ban Thường vụ, các chức danh chủ chốt, các trưởng ngành đoàn thể giai đoạn 2010 - 2015 theo đúng quy định. Nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, trong giai đoạn 2005 - 2009, Đảng ủy đã cử 4 đồng chí đi học bổ túc văn hóa trung học phổ thông, 2 đồng chí đi học trung cấp chuyên môn, 1 đồng chí đi học trung cấp lý luận chính trị.

Trong công tác phát triển đảng viên và kiện toàn tổ chức cơ sở Đảng, ngay từ đầu nhiệm kỳ Đảng ủy xã đã xây dựng kế hoạch phát triển đảng viên và củng cố, kiện toàn tổ chức cơ sở Đảng. Trong đó, chú trọng xóa xóm trắng đảng viên, từng bước thành lập chi bộ ở các xóm, các trường học chưa có chi bộ. Đảng ủy xã Hồng Trị đã chỉ đạo các chi bộ trực thuộc tổ chức đại hội theo đúng thời gian, kế hoạch đề ra; thực hiện xóa xóm trắng về đảng viên (tăng thêm 4 xóm có chi bộ so với đầu nhiệm kỳ). Trong nhiệm kỳ, Đảng bộ Hồng Trị đã kết nạp được 58 đảng viên mới. Đến năm 2010, Đảng bộ Hồng Trị bao gồm 9 Chi bộ.

Công tác đánh giá, xếp loại tổ chức đảng và đảng viên được thực hiện đúng quy định. Hàng năm, Đảng ủy tổ chức đánh giá cơ sở Đảng và đảng viên, qua công tác đánh giá, có 80% chi bộ đạt trong sạch vững mạnh, 85% đảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ, 15% đảng viên hoàn thành xuất sắc nhiệm

vụ, Đảng bộ xã Hồng Trị 4 năm liền đạt trong sạch vững mạnh, 1 năm hoàn thành nhiệm vụ¹.

Trong công tác kiểm tra, giám sát, bước vào đầu nhiệm kỳ 2005 - 2010, Đảng uỷ xã đã chỉ đạo Uỷ ban kiểm tra xây dựng chương trình kế hoạch kiểm tra toàn khoá. Trong đó đặc biệt chú trọng kiểm tra việc chấp hành Cương lĩnh chính trị, Điều lệ và các qui định của Đảng đối với tổ chức cơ sở Đảng và đảng viên; việc duy trì nề nếp sinh hoạt chi bộ, thu, chi, sử dụng Đảng phí và công tác quản lý đảng viên của các chi bộ. Hàng năm, Đảng uỷ xã đều xây dựng chương trình kiểm tra cụ thể và chỉ đạo tổ chức thực hiện.

Công tác xây dựng và tăng cường hoạt động của chính quyền được Đảng bộ thường xuyên quan tâm. Bộ máy Hội đồng nhân dân và Uỷ ban nhân dân được kiện toàn sau bầu cử đã phát huy được vai trò của cơ quan quyền lực nhà nước ở địa phương, cơ quan hành chính nhà nước ở cấp cơ sở.

Hội đồng nhân dân không ngừng đổi mới hoạt động, chất lượng các kỳ họp từng bước được nâng cao. Hội đồng nhân dân xã hoạt động theo luật định, tổ chức tốt các kỳ họp, thực hiện vai trò cơ quan quyền lực của địa phương trong việc giải quyết, quyết định những mục tiêu chủ yếu về kinh tế, xã hội của địa phương. Thường trực Hội đồng nhân dân đã phát huy tinh thần trách nhiệm, chủ động xây dựng chương trình kế hoạch, làm tốt công tác chuẩn bị trước kỳ họp. Qua đó, chất lượng tổ chức kỳ họp ngày càng được nâng cao, công tác giám sát được thường xuyên thực hiện, việc tổ chức tiếp xúc cử tri

¹ Báo cáo chính trị Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã lần thứ XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015).

trước và sau kỳ họp ngày càng được chú trọng hơn. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, năm 2007, 99,68% cử tri trong xã tham gia bầu cử đại biểu Quốc hội khoá XII (nhiệm kỳ 2007 - 2011) và bầu bổ sung đại biểu Hội đồng nhân dân sau khi chia tách xã.

Hoạt động của Ủy ban nhân dân trong nhiệm kỳ 2005 - 2010 đã có nhiều bước tiến bộ, không ngừng đổi mới nâng cao phương pháp quản lý điều hành; phân công nhiệm vụ rõ ràng, phối hợp thực hiện nhiệm vụ có hiệu quả, phát huy vai trò tập thể lãnh đạo cá nhân phụ trách. Ủy ban nhân dân xã Hồng Trị tổ chức triển khai thực hiện các nghị quyết của Đảng, nghị quyết Hội đồng nhân dân cùng cấp và các chỉ tiêu kế hoạch cấp trên giao; chủ động xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo an ninh trật tự an toàn xã hội ở địa phương. Bên cạnh đó, Ủy ban nhân dân xã đẩy mạnh thực hiện cải cách thủ tục hành chính, bộ máy chuyên môn giúp việc được chuẩn hoá đã phát huy chức năng tham mưu cho Ủy ban nhân dân để chủ động giải quyết, xử lý kịp thời, đúng quy định pháp luật công tác quản lý hành chính nhà nước trên địa bàn.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể xã kiện toàn bộ máy tổ chức, nghiêm túc tiến hành Đại hội của từng tổ chức đoàn thể theo đúng thời gian quy định. Hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể đã đóng góp quan trọng góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội ở địa phương.

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể đẩy mạnh cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá ở khu dân cư", vận động nhân dân, các tổ chức cá nhân, tranh thủ các nguồn hỗ trợ tập trung xoá được 7 nhà dột nát, đóng góp quỹ "vì người nghèo" được 5,29 triệu đồng; vận động nhân dân ủng hộ các tỉnh miền Trung bị bão lũ được 10,05 triệu đồng; xây dựng quỹ hỗ trợ nông dân được 5,27 triệu đồng và thực hiện tốt các chương trình công tác do tỉnh, huyện phát động, tạo điều kiện và phát huy quyền làm chủ của nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, chính quyền, xây dựng hệ thống chính trị ngày càng vững mạnh.

Các đoàn thể luôn bám sát các phong trào ở địa phương, đẩy mạnh tuyên truyền và vận động hội viên, đoàn viên chuyển giao khoa học kỹ thuật trong trồng trọt, chăn nuôi; gắn với công tác khai thác, hỗ trợ người dân về vốn, vật tư để sản xuất nhằm nâng cao hiệu quả kinh tế. Hội Liên hiệp Phụ nữ xã thực hiện tốt phong trào thi đua "Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc", Hội Nông dân với phong trào "Nông dân tham gia bảo vệ quốc phòng, an ninh", Đoàn Thanh niên với phong trào "Năm xung kích phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ Tổ quốc", Hội Cựu chiến binh tiếp tục phát huy truyền thống "Bộ đội cụ Hồ". Đặc biệt, thông qua các đoàn thể, xã đã có 13 tổ tín chấp cho hội viên, đoàn viên vay vốn phát triển sản xuất, kinh doanh qua Ngân hàng chính sách xã hội huyện với 346 hộ được vay. Qua đó, tạo điều kiện cho hội viên, đoàn viên và nhân dân phát triển kinh tế, từng bước xóa đói giảm nghèo.

Nhìn chung, trong 5 năm (2005 - 2010), công tác lãnh đạo, chỉ đạo đạt được một số kết quả quan trọng trên các lĩnh vực: Kinh tế tăng trưởng khá, cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng tích cực, nông - lâm nghiệp, chăn nuôi phát triển toàn diện; các hoạt động văn hóa - xã hội có nhiều chuyển biến, hệ thống chính trị tiếp tục được củng cố, hiệu quả lãnh đạo thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội được nâng cao, quốc phòng - an ninh được giữ vững, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng được nâng lên. Những kết quả đạt được trong nhiệm kỳ 2005 - 2010 là nguồn sức mạnh to lớn cho cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị, tiếp tục phát huy tinh thần đoàn kết, ra sức thi đua, đạt được nhiều thành tích mới trong những giai đoạn tiếp theo.

III. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh - trật tự (2010 - 2015)

Trải qua 10 năm đầu của thế kỷ XXI cùng với nhân dân cả nước tiến hành công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, diện mạo quê hương Hồng Trị đã có những thay đổi cơ bản, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng được nâng lên. Những thành tựu đạt được trong giai đoạn 2000 - 2010 là cơ sở để nhân dân Hồng Trị tiếp tục tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, quyết tâm cùng với nhân dân cả nước tiếp tục thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa và xây dựng nông thôn mới.

Thực hiện Chỉ thị số 37-CT/TW ngày 04/8/2009 của Bộ Chính trị về Đại hội Đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng, được sự chỉ đạo của Ban

Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc, năm 2010, Đảng bộ xã Hồng Trị đã tổ chức Đại hội lần thứ XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015).

Đại hội đã thông qua báo cáo tổng kết, đánh giá những kết quả đạt được, hạn chế của nhiệm kỳ trước và đề ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ cho nhiệm kỳ 2010 - 2015.

Mục tiêu tổng quát:

“Nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các tổ chức chi bộ Đảng, hiệu lực quản lý, điều hành của Ủy ban nhân dân xã và các thôn xóm. Khắc phục những hạn chế yếu kém, đoàn kết, đổi mới, phát huy mọi nguồn lực thế mạnh của địa phương, các nguồn vốn của huyện, tỉnh, trung ương. Tiếp tục duy trì cơ cấu kinh tế nông, lâm nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, dịch vụ. Tạo ra một bước phát triển mới về kinh tế - xã hội cao hơn nhiệm kỳ trước, đưa xã nhà từng bước thoát khỏi tình trạng một xã nghèo chậm phát triển, tiếp tục phát triển cơ sở hạ tầng, ổn định dân cư, giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ môi trường. Phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể chính trị xã hội, đoàn kết dân tộc; giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn”.

Chỉ tiêu cụ thể đến năm 2015:

“Nhịp độ tăng trưởng kinh tế bình quân 15%/năm. Thu nhập bình quân đầu người 7,5 triệu đồng. Tổng sản lượng lương thực có hạt đạt trên 1.350 tấn; bình quân lương thực 350 kg/người/năm. Thực hiện tốt công tác khoanh nuôi, bảo vệ rừng và trồng rừng mới. Độ che phủ rừng đạt 56%. Huy động nhân dân duy tu, sửa chữa thường xuyên 46 km đường giao thông liên thôn. Giảm tỷ lệ đói, nghèo theo tiêu chí mới

bình quân 4%/năm. Huy động trẻ trong độ tuổi ra lớp học đạt 96%. Tiếp tục thực hiện chương trình phổ cập Tiểu học và Trung học cơ sở. 59% thôn, làng đạt tiêu chuẩn làng văn hoá; 78% hộ gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình văn hoá; 95% cơ quan, đơn vị đạt danh hiệu văn hoá; hoàn thành chỉ tiêu xây dựng nhà văn hoá cộng đồng. Giảm tỷ suất sinh xuống dưới 1‰. Giảm tỷ lệ trẻ em dưới 5 tuổi suy dinh dưỡng mỗi năm 1,5%. Kết nạp đảng viên mới 11 đảng viên/năm. Đảng viên đủ tư cách hoàn thành tốt nhiệm vụ 80%/năm (trong đó có 15% đảng viên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ). Tổ chức chi bộ Đảng trong sạch vững mạnh 80-85%/năm. 100% xóm có chi bộ. Hoàn thành các chỉ tiêu quốc phòng, an ninh hàng năm”¹.

Đại hội bầu Ban Chấp hành khóa XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015) gồm 15 đồng chí. Trong phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành bầu Ban Thường vụ gồm 5 đồng chí. Đồng chí Mê Văn Minh được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy, đồng chí Chi Viết Hải được bầu giữ chức Phó Bí thư Thường trực Đảng ủy.

Bước vào nhiệm kỳ 2010 - 2015, Đảng bộ và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị có những thuận lợi cơ bản: tiếp tục nhận được sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Huyện ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân huyện. Tình hình kinh tế của xã có bước phát triển, cơ sở hạ tầng được đầu tư; đời sống của nhân dân từng bước được nâng cao; kinh nghiệm trong lãnh đạo, quản lý và điều hành của cấp uỷ và các ngành, đoàn thể ngày càng được nâng lên; tinh thần đoàn kết trong Đảng và trong nhân dân tiếp tục được phát huy. Đây là điều kiện để

¹ Báo cáo chính trị Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã lần thứ XIX (nhiệm kỳ 2010 - 2015).

Đảng bộ tiếp tục lãnh đạo nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị, thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ mà Nghị quyết Đại hội XIX đã đề ra.

Xác định phát triển kinh tế, xã hội là nhiệm vụ trọng tâm của cả nhiệm kỳ, từ những chủ trương định hướng của Huyện ủy. Hàng năm, Ban Chấp hành đều xác định những mục tiêu cơ bản về phát triển kinh tế, xã hội để tập trung bàn bạc, thảo luận tìm ra các nhiệm vụ, biện pháp, giải pháp phát triển kinh tế, xã hội. Cấp uỷ và chính quyền địa phương chủ động tranh thủ các nguồn lực của Huyện, Tỉnh, Trung ương, các chương trình dự án, mục tiêu quốc gia để xây dựng cơ sở hạ tầng. Đồng thời, tận dụng khai thác các thế mạnh, điều kiện thuận lợi của xã đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế, từng bước hình thành các vùng sản xuất hàng hóa, thực hiện có hiệu quả các mục tiêu mũi nhọn của địa phương là “Trồng trọt, chăn nuôi và xây dựng cơ sở hạ tầng”. Chính quyền xã đã ban hành chương trình phát triển kinh tế- xã hội giai đoạn 2011 - 2015.

Trong nông nghiệp, Đảng bộ xã Hồng Trị xác định cơ cấu kinh tế của xã là nông - lâm nghiệp. Chính quyền xã đã tập trung chỉ đạo chuyển đổi cơ cấu giống, cơ cấu mùa vụ, cơ cấu cây trồng, vật nuôi, trên cơ sở ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, gắn với khai thác có hiệu quả tiềm năng đất đai của xã. Vì vậy đã phát huy được tiềm năng, thế mạnh của địa phương, an ninh lương thực được bảo đảm, diện mạo kinh tế nông thôn từng bước được cải thiện. Tiến bộ khoa học kỹ thuật được áp dụng rộng rãi trong sản xuất, công tác chuyển giao khoa học kỹ thuật cho người nông dân được đẩy mạnh. Năng suất, sản lượng tăng dần qua các năm. Tổng sản lượng lương

thực năm 2014 là 1.365 (tấn). Bình quân lương thực đầu người đạt 350 kg/người/năm. Tốc độ tăng trưởng kinh tế bình quân hàng năm tăng 10%.

Trong chăn nuôi, xác định chăn nuôi là một trong những thế mạnh của địa phương, cấp uỷ và chính quyền địa phương chỉ đạo tiếp tục phát triển đàn gia súc, gia cầm trên địa bàn xã. Năm 2013, các hộ nghèo trong xã được hỗ trợ 34 con bò cái sinh sản thuộc nguồn vốn từ Nghị quyết số 30a/2008/NQ-CP về “Chương trình hỗ trợ giảm nghèo nhanh và bền vững đối với 61 huyện nghèo của Thủ tướng Chính phủ”. Cùng với sự đầu tư từ chương trình Dự án phát triển đàn bò, các nguồn vốn vay đã mở ra hướng phát triển kinh tế mới. Cấp uỷ phối hợp với các ban ngành liên quan chỉ đạo phòng chống dịch bệnh cho gia súc, gia cầm, hướng dẫn nhân dân trồng thêm diện tích cỏ chăn nuôi, thu gom rơm. Trong những năm 2010 - 2015, tổng đàn gia súc, gia cầm trên địa bàn xã ổn định. Năm 2014, số lượng đàn trâu là 208 con, đàn bò là 1.416 con, đàn lợn là 2.140 con, đàn dê là hơn 472 con, đàn gia cầm là 10.752 con¹.

Về lâm nghiệp, Đảng bộ xã Hồng Trị đã tập trung chỉ đạo thành lập Ban lâm nghiệp xã, xây dựng kế hoạch phòng cháy, chữa cháy rừng. Cấp uỷ và chính quyền địa phương chỉ đạo công tác bảo vệ và phát triển rừng, nhất là hoạt động khoanh nuôi, bảo vệ và tái sinh rừng. Trong 5 năm (2010 - 2015), diện tích được bảo vệ và chăm sóc 3.893,75 ha, trồng mới được 19

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã khoá XIX tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XX (nhiệm kỳ 2015 - 2020).

ha trúc, nâng độ che phủ rừng từ 49,5% năm 2010 lên 54,54% năm 2014¹.

Lĩnh vực giao thông và xây dựng cơ bản tiếp tục được quan tâm nhằm củng cố hệ thống hạ tầng cơ sở, phục vụ sản xuất và đời sống cho nhân dân. Trong những 2010 - 2015, Đảng bộ xã tiếp tục được Nhà nước đầu tư từ nhiều nguồn vốn: Chương trình 135, Dự án PSARD (Quỹ CDF), Chương trình hỗ trợ làm nhà ở cho người có công với cách mạng... Chính quyền xã đã sử dụng ngân sách địa phương và vốn của các tổ chức phi chính phủ xã để xây dựng và đưa vào sử dụng được các công trình như: 5 lớp học Mầm non tại 5 điểm trường; tường rào sân trường; nhà ký túc xá học sinh trường trung học cơ sở; kiên cố hóa 2 mương thủy lợi. Mạng lưới giao thông trên địa bàn xã được mở rộng, thuận lợi cho nhân dân đi lại và vận chuyển hàng hóa. Một số tuyến đường mở mới và tu sửa như: đường liên xóm Thang Bồng - Khâu Cà, Khâu Cà - Khâu Trang, Nà Cắt - Nà Ten, Khâu Pầu - Phan Thanh, Nà Van - Nà Nôm, Khâu Trang - Nà Van, Khâu Cà-Duồng Rình (xã Kim Cúc). Đến cuối năm 2014, xã đã có 14/15 xóm có đường ô tô, tạo điều kiện thuận lợi cho nhân dân khi tham gia giao thông, giao lưu kinh tế với các địa phương lân cận trên địa bàn huyện, tỉnh.

Hoạt động thu chi ngân sách của địa phương được thực hiện tốt, cơ bản đạt và vượt so với kế hoạch huyện giao. Việc chi ngân sách được thực hiện công khai, đúng luật, đảm bảo nhu cầu chi thường xuyên, chi đúng mục đích và chi hiệu quả.

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã khoá XIX tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XX (nhiệm kỳ 2015 - 2020).

Trong nhiệm kỳ, cùng với các nguồn vốn được đầu tư, hỗ trợ, xã Hồng Trị đã thực hiện các chương trình, dự án như: Chương trình 135 giai đoạn II, thủy lợi phí, hỗ trợ tiền điện, làm nhà ở cho người có công với cách mạng... Bên cạnh đó, các đoàn thể đã tổ chức vay vốn Ngân hàng chính sách xã hội huyện, tạo điều kiện cho hội viên và nhân dân phát triển sản xuất. Qua đó góp phần vào việc phát triển kinh tế - xã hội, đời sống của người dân ngày càng được nâng lên, diện mạo quê hương Hồng Trị ngày càng khởi sắc.

Công tác quản lý và bảo vệ tài nguyên, môi trường luôn được cấp uỷ, chính quyền chú trọng, thực hiện. Việc tuyên truyền trong nhân dân về bảo vệ môi trường được thực hiện chặt chẽ, thường xuyên, phù hợp với điều kiện thực tế địa phương, tạo được sự chuyển biến mới trong nhận thức và hành động của cán bộ đảng viên và nhân dân. Bên cạnh đó, việc giao đất giao rừng, quyền sử dụng đất cho người dân, tổ chức hòa giải tranh chấp đất đai được kịp thời, theo đúng quy định của pháp luật.

Cấp uỷ, chính quyền xã Hồng Trị tiếp tục chỉ đạo thực hiện các chương trình, dự án đầu tư trên địa bàn xã theo thứ tự ưu tiên đầu tư cho các vùng khó khăn đúng đối tượng theo quy định của chương trình triển khai đúng kế hoạch. Hầu hết các công trình đầu tư đúng trọng tâm, trọng điểm phát huy hiệu quả khi đưa vào sử dụng. Qua đó, nâng cao hiệu quả các chính sách hỗ trợ của Nhà nước, giúp giảm tỷ lệ hộ nghèo đảm bảo an sinh xã hội. Trong những 2010 - 2015, cấp uỷ và chính quyền địa phương đã triển khai Chương trình 30a, Chương trình 135 giai đoạn II hỗ trợ sản xuất. Kết quả thực hiện

chương trình được hỗ trợ 34 bò cái sinh sản, ha trúc, giống lúa tấn, phân bón tấn. Ngoài ra còn có mô hình giảm nghèo bền vững “phát triển chăn nuôi bò sinh sản” của Hội Nông dân tỉnh hỗ trợ 65 con bò tổng giá trị 500 triệu đồng.

Trong nhiệm kỳ 2010 - 2015, Đảng bộ xã Hồng Trị luôn quan tâm đến các vấn đề văn hóa, xã hội tạo được sự chuyển biến tích cực trên nhiều mặt, an sinh xã hội được chăm lo, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân không ngừng được cải thiện.

Về giáo dục - đào tạo, được sự quan tâm của Đảng bộ, chính quyền và sự ủng hộ trong nhân dân, ngành giáo dục địa phương đã có những chuyển biến quan trọng. Hệ thống cơ sở vật chất tiếp tục được củng cố và kiện toàn đáp ứng ngày một tốt hơn cho việc dạy và học. Trong năm học 2013 - 2014, trường mầm non của xã có 11 lớp và 207 cháu; trường tiểu học có 34 lớp và 350 học sinh; trường trung học cơ sở có 7 lớp và 178 học sinh. Các nhà trường tiếp tục đẩy mạnh phong trào thi đua như: “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”, cuộc vận động “Mỗi thầy, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo”, “Hai tốt”. Các phong trào thi đua gắn với công tác đổi mới quản lý giáo dục, đã tạo ra những động lực mới, chất lượng giáo dục ở địa phương được nâng lên. Cùng với đó, cơ sở vật chất các nhà trường được đầu tư kịp thời, ứng dụng công nghệ thông tin được sử dụng nên chất lượng dạy và học được nâng lên, số lớp học và số lượng học sinh ngày càng được mở rộng, tỷ lệ học sinh khá, giỏi năm sau luôn cao hơn năm trước.

Công tác y tế và chăm sóc sức khỏe cho nhân dân luôn được coi trọng. Hệ thống cơ sở vật chất đầu tư xây mới, trang thiết bị y tế được chuyển giao, đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe ban đầu của người dân. Trạm y tế xã thực hiện tốt các chương trình mục tiêu quốc gia về y tế, làm tốt công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân. Trung bình hàng năm, Trạm y tế xã Hồng Trị đã khám và điều trị cho hơn 3.000 lượt người, nên sức khỏe của người dân ngày càng được đảm bảo. Ngành y tế địa phương đẩy mạnh công tác tuyên truyền phòng chống dịch bệnh, vệ sinh môi trường. Công tác chăm sóc và bảo vệ trẻ em đạt được nhiều kết quả, tỷ lệ trẻ em dưới 5 tuổi suy dinh dưỡng giảm qua từng năm. Số trẻ sinh ra được tiêm chủng đầy đủ 8 loại vắc xin đạt 91%. Đồng thời, hoàn thành việc khám sức khỏe miễn phí cho các đối tượng chính sách xã hội và người cao tuổi. Đội ngũ y bác sĩ được củng cố tăng cường, trình độ chuyên môn nghiệp vụ ngày càng được nâng lên.

Phong trào văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao phát triển mạnh. Trong nhiệm kỳ, xã luôn tham gia đầy đủ các hội thi, hội thao do huyện tổ chức. Hàng năm, trong các dịp lễ tết Ban văn hóa xã phối hợp với các ban ngành, đoàn thể tổ chức nhiều hoạt động sôi nổi... thực hiện hiệu quả công tác tuyên truyền chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước.

Phát huy truyền thống, đạo lý “Uống nước nhớ nguồn”, “Đền ơn đáp nghĩa”, Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân xã và các ban, ngành đoàn thể thực hiện tốt các chính sách an sinh xã hội. Nhiều hoạt động thiết thực như: thăm hỏi, tặng quà, chi trả tiền lương hưu, phụ cấp cho các đối tượng chính

sách theo đúng quy định. Đặc biệt, năm 2014, xã đã hỗ trợ và xây dựng được 2 nhà ở cho người có công với cách mạng với tổng kinh phí là 80 triệu đồng. Các hộ nghèo, hộ có hoàn cảnh khó khăn được Nhà nước hỗ trợ, đầu tư về giống lúa mới, phân bón, giống cây trồng, vật nuôi... tạo điều kiện để tăng gia sản xuất, vươn lên thoát nghèo. Đến cuối năm 2014, tỷ lệ hộ nghèo của xã giảm xuống còn 27%.

Thực hiện Nghị quyết 26-NQ/TW ngày 05/8/2008 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về Nông nghiệp, nông dân, nông thôn; Quyết định số 491/QĐ-TTg ngày 16/4/2009 của Thủ tướng Chính phủ ban hành bộ tiêu chí quốc gia về Nông thôn mới; Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 04/6/2010 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng Nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020; các quyết định của Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng, Ủy ban nhân dân huyện Bảo Lạc, Đảng ủy đã ban hành Quyết định về việc thành lập Ban Chỉ đạo xây dựng nông thôn mới do đồng chí Bí thư Đảng ủy làm Trưởng ban; Ủy ban nhân dân xã ban hành Quyết định về việc thành lập Ban Quản lý xây dựng nông thôn mới do đồng chí Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã làm Trưởng ban. Thực hiện Đề án xây dựng nông thôn mới, nhân dân trong xã đã hiến đất làm đường bê tông; làm đường giao thông nông thôn; xây dựng các công trình nước sạch, thực hiện xóa đói giảm nghèo bền vững... Với sự chung tay của cả hệ thống chính trị và tinh thần đoàn kết của nhân dân các dân tộc trong xã, đến cuối năm 2014, xã Hồng Trị **đạt 5/19 tiêu chí nông thôn mới.**

Cấp uỷ và chính quyền xã Hồng Trị chỉ đạo thực hiện tốt các chính sách dân tộc, tôn giáo của Đảng, Nhà nước với đặc

thù là một xã miền núi với nhiều dân tộc cùng sinh sống, chính vì vậy, Đảng bộ và chính quyền địa phương luôn dành sự quan tâm đặc biệt tới các chính sách dân tộc, tôn giáo. Đến cuối năm 2014, xã Hồng Trị có một điểm nhóm theo đạo tin lành, 18 hộ, 101 nhân khẩu và 59 tín đồ. Thực hiện chủ trương của Đảng “Vấn đề dân tộc và đoàn kết dân tộc có vị trí chiến lược, lâu dài trong sự nghiệp cách mạng của nước ta. Các dân tộc trong đại gia đình Việt Nam bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp đỡ lẫn nhau cùng tiến bộ”, nên nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị luôn tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, vươn lên phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, xây dựng cuộc sống ấm no, hạnh phúc.

Xác định đảm bảo quốc phòng - an ninh là nhiệm vụ quan trọng, nên công tác đấu tranh phòng chống tội phạm ở xã có nhiều chuyển biến tích cực. Phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc được phát huy có hiệu quả giúp nâng cao hiệu quả quản lý Nhà nước về an ninh trật tự, chủ động đấu tranh phòng ngừa các loại tội phạm và tệ nạn xã hội. Lực lượng công an xã đã tăng cường các hoạt động nhằm tấn công, đấu tranh trấn áp các loại tội phạm, đồng thời nâng cao các mô hình tự quản về an toàn giao thông, mô hình tự quản về an ninh trật tự... đảm bảo sự bình yên trong nhân dân.

Năm 2014, Ban Chỉ huy Quân sự xã Hồng Trị phối hợp cùng Ban Chỉ huy Quân sự huyện Bảo Lạc đã tổ chức huấn luyện chiến sĩ cơ động được 30 chiến sĩ, tổ chức xây dựng lực lượng dân quân tự vệ đạt 2,2% (so với tổng dân số xã). Công tác huấn luyện dân quân hàng năm đạt khá, kết quả tuyển quân đạt 100% chỉ tiêu được giao. Hoàn thành việc chi trả những người

có công theo Quyết định 62 của Thủ tướng Chính phủ là 50 người được kịp thời và đúng quy định của Nhà nước.

Công tác thanh tra - tư pháp được thực hiện hiệu quả. Chính quyền chỉ đạo ban tư pháp và các bộ phận chức năng giải quyết kịp thời các đơn thư khiếu nại, tố cáo của công dân. Thực hiện công chứng, chứng thực được 4.030 trường hợp theo đúng quy định. Tổ chức tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước được 40 cuộc với hơn 6.762 lượt người tham gia.

Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng nông thôn mới, Đảng bộ luôn chú trọng tăng cường công tác xây dựng Đảng, nâng cao vai trò lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng. Coi trọng công tác giáo dục, chính trị, tư tưởng, thường xuyên tổ chức cho cán bộ, đảng viên học tập, quán triệt, chấp hành nghiêm chỉnh mọi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Trong công tác tổ chức cán bộ, Đảng bộ xã Hồng Trị tập trung xây dựng tổ chức đảng trong sạch vững mạnh; nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình; thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ. Tổ chức rà soát, bổ sung quy hoạch cán bộ lãnh đạo, quản lý, các chức danh chủ chốt các trưởng ngành đoàn thể nhiệm kỳ 2015 - 2020, xét duyệt nhân sự đại hội các chi bộ trực thuộc, thực hiện ban hành các quyết định công nhận kết quả bầu cử bí thư, phó bí thư các chi bộ trực thuộc, hướng dẫn nội dung sinh hoạt kiểm điểm công tác cán bộ theo đúng quy định và kế hoạch đề ra.

Công tác kiểm tra, giám sát được Đảng bộ lãnh đạo thực hiện tốt. Chỉ đạo thực hiện theo đúng quy định của Điều lệ

Đảng. Trong nhiệm kỳ, Ủy ban kiểm tra Đảng ủy đã chủ động xây dựng chương trình kiểm tra, giám sát cho toàn khóa và kế hoạch kiểm tra cho từng năm. Ủy ban kiểm tra đã tham mưu cho Ban Chấp hành Đảng bộ thành lập 3 tổ kiểm tra do đồng chí Thường trực Đảng ủy làm tổ trưởng, tiến hành kiểm tra 18 chi bộ về công tác lãnh đạo, chỉ đạo, thu nộp Đảng phí, thi hành Điều lệ Đảng... Qua công tác kiểm tra, giám sát đã phát hiện kịp thời những sai lệch và xử lý dứt điểm đảng viên vi phạm khuyết điểm, giữ nghiêm kỷ cương, kỷ luật, củng cố lòng tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng.

Từ năm 2010 - 2015, Đảng bộ xã Hồng Trị đã triển khai đồng bộ và thực hiện hiệu quả Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI) về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” và Chỉ thị 03-CT/TW về thực hiện cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” của Bộ Chính trị có nhiều chuyển biến rõ nét: 100% đảng viên và cán bộ, công chức viết bài thu hoạch sau học tập và đăng ký rèn luyện, làm theo tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh; các chi bộ đưa các nội dung vào sinh hoạt định kỳ, có sức lan tỏa mạnh mẽ, tác động tích cực trong đội ngũ cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân.

Trong công tác dân vận, Đảng ủy chỉ đạo duy trì nắm tình hình quần chúng nhân dân, đồng bào dân tộc thiểu số và các hoạt động tôn giáo, tín ngưỡng trên địa bàn và xác định “Sự nghiệp cách mạng là sự nghiệp của quần chúng”, từ đó triển khai thực hiện có hiệu quả Quy chế công tác dân vận của hệ thống chính trị toàn xã gắn với thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 03/6/2013 của Ban Chấp hành Trung ương

Đảng (khóa XI) về “Tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới”. Đặc biệt, phong trào thi đua “Dân vận khéo” ở địa phương ngày càng được đẩy mạnh, chương trình phối hợp công tác dân vận với chính quyền, các ngành, lực lượng vũ trang được tăng cường, hiệu quả.

Trong công tác xây dựng chính quyền, thực hiện Chỉ thị số 50-CT/TW (ngày 05/01/2011) của Bộ Chính trị và các văn bản chỉ đạo của các cấp về việc “Triển khai tổ chức cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XIII và bầu cử đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011 - 2016”, ngày 22/5/2011, 100% cử tri xã Hồng Trị hăng hái tham gia cuộc bầu cử Quốc hội khóa XIII và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011 - 2016”.

Hội đồng nhân dân xã khóa XVIII (nhiệm kỳ 2011 - 2016) đã bầu được 25 đại biểu. Trong phiên họp thứ nhất, Hội đồng nhân dân xã đã bầu đồng chí Mê Văn Minh giữ chức Chủ tịch Hội đồng nhân dân xã, đồng chí Ban Văn Thanh giữ chức Phó Chủ tịch Hội đồng nhân dân xã, đồng chí Nông Văn Đài giữ chức Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã, đồng chí Nông Thị Hương giữ chức Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã.

Hội đồng nhân dân không ngừng đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, đảm bảo đúng luật, chức năng nhiệm vụ được quy định tại Luật Tổ chức Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân, tiến hành kiểm tra, giám sát được 5 cuộc/năm về thực hiện Nghị quyết Hội đồng nhân dân. Việc tiếp xúc cử tri được tổ chức 2 lần/năm tại 5 tổ (600 cử tri), với 150 ý kiến, kiến nghị qua đó các kiến nghị của cử tri được đại biểu tiếp thu. Bên cạnh đó, Hội đồng nhân dân xã còn tổ chức các kỳ

hợp, việc chất vấn và trả lời chất vấn mang tính giám sát trực tiếp, nội dung chất vấn trọng tâm, trọng điểm đều được trả lời tại kỳ họp, được các đại biểu và cử tri đánh giá cao.

Ủy ban nhân dân xã thường xuyên nắm tình hình, chỉ đạo kịp thời việc thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh; cụ thể hóa thành chương trình, kế hoạch thực hiện các nhiệm vụ của địa phương với những mục tiêu, giải pháp phù hợp. Quan tâm việc kiện toàn, củng cố cán bộ từ xã đến xóm, nâng cao năng lực, chất lượng hoạt động của chính quyền, tập trung thực hiện cải cách hành chính để phục vụ nhân dân.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội như: Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Đoàn Thanh niên, Hội Cựu Chiến binh đã thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ và làm tốt công tác tham mưu cho cấp ủy, chính quyền, đẩy mạnh các phong trào ở địa phương, phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng - an ninh, giữ vững khối đại đoàn kết các dân tộc.

Mặt trận Tổ quốc luôn phát huy vai trò là tổ chức tập hợp đoàn kết nhân dân, hăng hái tham gia các phong trào thi đua yêu nước, tổ chức thành công ngày Đại đoàn kết toàn dân với nhiều hoạt động phong phú như: tuyên truyền vận động nhân dân “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”, vận động người dân tích cực ủng hộ quỹ “Vì người nghèo”, “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”... ủng hộ đợt diễn tập phòng thủ cấp huyện được hơn 20 triệu đồng, ủng hộ phổ cập giáo dục mầm non cho trẻ 5 tuổi

được hơn 40 triệu đồng, “Quỹ từ thiện nhân đạo” được hơn 20 triệu đồng.

Hội Liên hiệp Phụ nữ tiếp tục phát huy truyền thống trung hậu, đảm đang, giỏi việc nước, đảm việc nhà, tham gia nhiều hội thi, hội thao do Hội cấp trên tổ chức như: Hội thi “Cán bộ hội cơ sở giỏi”; tham gia phong trào “5 không, 3 sạch”... Bên cạnh đó, Hội còn tiếp tục duy trì các tổ vay vốn tạo điều kiện cho hội viên và nhân dân phát triển kinh tế, nhiều hoạt động thiết thực phù hợp với mô hình nông thôn ở địa phương như: bảo vệ và chăm sóc sức khỏe bà mẹ và trẻ em, công tác dân số kế hoạch hóa gia đình... được thực hiện tốt.

Hội Nông dân thường xuyên chăm lo xây dựng, củng cố kiện toàn tổ chức, tích cực đổi mới nội dung và phương thức hoạt động, cụ thể hóa việc thực hiện các Nghị quyết của Đảng về nông nghiệp, nông dân, nông thôn. Hội luôn đi đầu trong các phong trào thi đua sản xuất kinh doanh giỏi, chuyển đổi cơ cấu cây trồng vật nuôi, xây dựng quỹ hỗ trợ nông dân nhằm giúp đỡ các hội viên từng bước xóa đói giảm nghèo, chung tay xây dựng nông thôn mới.

Đoàn Thanh niên có nhiều đổi mới nội dung hoạt động, nâng cao hiệu quả giáo dục truyền thống, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu niên thông qua các cuộc vận động như: Phong trào “4 đồng hành với thanh niên lập thân, lập nghiệp”, “ Tuổi trẻ chung tay xây dựng nông thôn mới”... Đoàn Thanh niên xã Hồng Trị đã phối hợp với Huyện Đoàn Bảo Lạc tham gia sửa chữa đường giao thông nông thôn từ cầu treo xóm Bản Khuông lên xóm Nà Cao - Khâu Cà - Khâu Trang với sự tham gia của hơn 150 đoàn viên. Ngoài ra, Đoàn Thanh niên xã còn

vận động thanh niên trong độ tuổi hăng hái tham gia nghĩa vụ quân sự và giới thiệu cho Đảng những đoàn viên ưu tú xem xét, bồi dưỡng và kết nạp.

Hội Cựu chiến binh thực hiện củng cố, kiện toàn các chi hội; tích cực tham gia các hoạt động, như: Công tác chính trị tư tưởng; xây dựng và tổ chức Hội; tham gia xây dựng và bảo vệ Đảng, chính quyền, phát triển thêm nhiều thành viên, hội viên mới. Hội thường xuyên đẩy mạnh phong trào giúp nhau ‘Phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo’, tham gia giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ.... Năm 2014, Hội Cựu chiến binh xã Hồng Trị có 7 chi hội với tổng số 87 hội viên.

Sau 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 2010 - 2015, trong hoàn cảnh có nhiều khó khăn, thử thách, song Đảng Ban Chấp hành Đảng bộ đã vận dụng những kinh nghiệm được đúc kết từ thực tiễn, đề ra những chủ trương lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn xã đúng đắn, kịp thời, góp phần đẩy nhanh, đẩy mạnh tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới trên quê hương đạt được nhiều thắng lợi mới. Đây là nguồn động lực to lớn để Đảng bộ và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị tiếp tục vượt qua mọi khó khăn, thử thách, phấn đấu hoàn thành tốt nhất mọi nhiệm vụ chính trị trong những chặng đường tiếp theo.

IV. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh - trật tự (2015 - 2020)

Trong bối cảnh đất nước hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng và toàn diện, những thành tựu to lớn sau hơn 30 năm đổi mới tiếp tục được củng cố vững chắc, niềm tin của nhân dân

vào sự lãnh đạo của Đảng được khẳng định. Quá trình thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện mang lại diện mạo mới trên quê hương Hồng Trị. Kinh tế tiếp tục tăng trưởng, xã hội ổn định, quốc phòng - an ninh được giữ vững, chương trình xây dựng nông thôn mới đạt được kế hoạch đề ra.

Thực hiện Chỉ thị số 36-CT/TW ngày 30/5/2014 của Bộ Chính trị về “Đại hội Đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng”, được sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc, trong hai ngày 18-19/6/2015, Đại hội Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XX (nhiệm kỳ 2015 - 2020) được tổ chức.

Đại hội đã khẳng định trong những năm 2010 - 2015, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, nhân dân trong xã đã vượt qua nhiều khó khăn, đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Trên cơ sở kiểm điểm, đánh giá những kết quả đạt được và những tồn tại, hạn chế, Đại hội đã đề ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ và những giải pháp cho nhiệm kỳ 2015 - 2020 là: “Đẩy mạnh công tác cải cách hành chính, cải tiến lề lối làm việc, tiếp tục kiện toàn bộ máy của Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các tổ chức Đảng và Đảng viên, phát huy sức mạnh đoàn kết toàn dân tộc, giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ”.

Mục tiêu tổng quát: “Nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các tổ chức chi bộ Đảng, hiệu lực quản lý điều hành của Ủy ban nhân dân xã và các xóm; đoàn kết đổi mới, phát huy mọi nguồn lực thế mạnh của địa phương, các nguồn vốn của xã, huyện, tỉnh, trung ương; tiếp tục duy trì cơ cấu

kinh tế “nông lâm nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, dịch vụ tạo ra bước phát triển mới về kinh tế - xã hội cao hơn nhiệm kỳ trước; đưa xã nhà từng bước thoát khỏi tình trạng một xã nghèo chậm phát triển, tiếp tục phát triển cơ sở hạ tầng, ổn định dân cư, giữ gìn bản sắc văn hóa, dân tộc, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân, thực hiện công bằng xã hội, bảo vệ môi trường, phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể chính trị xã hội, đoàn kết dân tộc, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn”.

Các chỉ tiêu chủ yếu: Duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế bình quân 10%/năm. Thu nhập bình quân đạt 8,5 triệu đồng/người/năm. Thu ngân sách trên địa bàn bình quân mỗi năm tăng 5% trở lên. Tổng sản lượng lương thực có hạt đạt 1.155 tấn. Tỷ lệ tăng đàn gia súc mỗi năm: đàn bò 5%, đàn trâu 1%. Tỷ lệ che phủ rừng đạt 55%. Tỷ lệ tăng dân số tự nhiên 0,5%. Tỷ lệ số hộ dân được sử dụng điện lưới an toàn đạt 33%. Tỷ lệ hộ nghèo giảm bình quân hàng năm 4%; làng văn hóa đạt 50%, gia đình văn hóa đạt 80%, cơ quan văn hóa đạt 95%, hoàn thành chỉ tiêu xây dựng nhà văn hóa cộng đồng hàng năm. Giảm tỷ lệ trẻ em dưới 5 tuổi suy dinh dưỡng 1,5%. Đảm bảo an ninh quốc phòng. Tỷ lệ tổ chức cơ sở đảng đạt tiêu chuẩn trong sạch vững mạnh hàng năm đạt 80 - 85%. Bình quân hàng năm kết mới 7 đảng viên/năm (cả nhiệm kỳ 35 đảng viên)¹.

Đại hội đã tiến hành bầu Ban Chấp hành Đảng bộ lần thứ XX (nhiệm kỳ 2015 - 2020) gồm 14 đồng chí. Tại phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành bầu Ban Thường vụ gồm 5 đồng chí.

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã khoá XIX tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XX (nhiệm kỳ 2015 - 2020).

Đồng chí Nông Văn Đài được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy, đồng chí Quan Thị Huyền được bầu giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy, đồng chí Nội Viết Đình được bầu giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy (Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã).

Bước vào nhiệm kỳ mới, Đảng bộ xã Hồng Trị đã tập trung đổi mới phương thức, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng, đảng viên, tạo tiền đề thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, nâng cao đời sống nhân dân theo Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XX.

Trong lĩnh vực kinh tế, Đảng bộ xã coi đây là yếu tố tiên quyết để nâng cao chất lượng cuộc sống của nhân dân, do đó, các kế hoạch, nghị quyết được đưa ra phù hợp với tình hình thực tiễn địa phương. Đảng bộ xã Hồng Trị đã xác định nông nghiệp là mặt trận hàng đầu, là nguồn thu nhập chính của nhân dân. Cấp ủy, chính quyền, tập trung chỉ đạo thực hiện những giải pháp đồng bộ nhằm phát triển kinh tế nông nghiệp. Nhờ đó, năm 2019, thu nhập bình quân đầu người của xã đạt 18 triệu đồng/người/năm.

Về sản xuất nông nghiệp, Đảng ủy và chính quyền xã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu cây trồng, chú trọng những cây có giá trị kinh tế cao. Vận động nhân dân áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, đưa các giống cây trồng cho năng suất cao vào trong gieo trồng (chiếm 85%). Đến cuối năm 2019, sản lượng lương thực có hạt đạt 1.494 tấn. Bình quân lương thực đạt 442 kg/người/năm¹.

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

Về lâm nghiệp, với địa hình đa phần là đồi núi nên việc bảo vệ, chăm sóc và phát triển rừng có ý nghĩa quan trọng đối với môi trường sống, đồng thời mang lại giá trị thu nhập cho nhân dân địa phương. Chính quyền thực hiện tốt công tác tuyên truyền, huy động nguồn lực tập thể tham gia trồng mới diện tích rừng. Đi đôi với trồng rừng, công tác quản lý, bảo vệ, phát triển, phòng, chống cháy rừng được thực hiện hiệu quả. Trung bình, mỗi năm xã Hồng Trị trồng thêm được 3.500 cây. Năm 2019, tỷ lệ che phủ rừng của xã đạt 57%. Xã đã hình thành các vùng sản xuất theo hướng sản xuất hàng hóa gắn với đồi rừng với các loại cây mang lại giá trị kinh tế cao như: cây dâu tằm (48 ha), cây sắn cao sản (75 ha). Những loại cây này được trồng chủ yếu ở các xóm như: Thang Bường, Bản Khuông, Lũng Tiến, Cốc Xã, Nà Van, Khau Trang, Nà Nôm. Qua đó, góp phần nâng cao thu nhập của người dân.

Trong chăn nuôi, cấp ủy, chính quyền xã thường xuyên quan tâm chỉ đạo các biện pháp phòng, chống dịch bệnh trên đàn gia súc, gia cầm; chỉ đạo mở các lớp tập huấn về kỹ thuật chăn nuôi gia súc, gia cầm cho nhân dân. Nhờ đó, tổng đàn gia súc, gia cầm có sự tăng trưởng và cơ bản đạt chỉ tiêu được giao. Đến cuối năm 2019, xã có tổng số 216 con trâu, 1.117 con bò, 1.860 con lợn và 11.280 con gia cầm; tỷ lệ đàn trâu, bò, đàn gia cầm mỗi năm tăng 10%¹. Ngoài ra, trong nhiệm kỳ, xã còn được cấp trên hỗ trợ 58 con bò cái sinh sản từ các chương trình, dự án mục tiêu quốc gia, tạo điều kiện cho nhân dân phát triển kinh tế, từng bước xóa đói, giảm nghèo.

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

Trong công tác xây dựng cơ sở hạ tầng, Đảng ủy, chính quyền xã chỉ đạo các ban, ngành huy động các nguồn lực để xây dựng, củng cố cơ sở hạ tầng nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội. Trong 5 năm (2015 - 2020), bằng nguồn vốn hỗ trợ của Nhà nước, vốn địa phương và đóng góp của nhân dân, xã đã hoàn thành và đưa vào sử dụng các hạng mục công trình có giá trị như: mở mới và nhựa hóa tuyến đường từ Thị trấn đi Cốc Xả, Nà Van dài 10 km; mở mới tuyến đường từ Nà Duối đi Thôm Trang dài 3,2 km; đường thôn xóm được rải bê tông là 5,2 km, 4 kênh mương được kiên cố hóa với tổng chiều dài 7,2 km, 7/9 xóm có nhà văn hóa. Hệ thống lưới điện quốc gia được đầu tư mở rộng để phục vụ nhân dân sản xuất và sinh hoạt hàng ngày. Đến cuối năm 2019, xã Hồng Trị có 388/696 số hộ gia đình được sử dụng điện lưới quốc gia (chiếm 55,7%). Hệ thống cơ sở hạ tầng được củng cố đã góp phần thúc đẩy kinh tế, xã hội địa phương phát triển, nâng cao đời sống cho nhân dân.

Công tác thu chi ngân sách được Đảng bộ xã quan tâm lãnh đạo với tinh thần thu, chi đúng Luật Ngân sách Nhà nước, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, đảm bảo hoạt động nhiệm vụ chung. Với chủ trương tập trung chỉ đạo khai thác tốt các nguồn thu tại xã và sự hỗ trợ đầu tư của ngân sách cấp trên, trong những năm 2015 - 2020 công tác tài chính ngân sách đã có nhiều cố gắng, hoàn thành và vượt các chỉ tiêu đề ra. Thu ngân sách của xã hàng năm tăng từ 2 - 50%. Tổng nguồn vốn trong xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2015 - 2019 là 1,15 tỉ

đồng, vốn duy tu là 183,350 triệu đồng¹. Hoạt động thu chi đảm bảo đúng nguyên tắc tài chính, Luật Ngân sách Nhà nước, thực hiện tốt việc công khai tài chính để đảm bảo các hoạt động, nhiệm vụ chung của địa phương.

Công tác quản lý tài nguyên và môi trường luôn được Đảng bộ, chính quyền chú trọng và có nhiều chuyển biến tích cực. Giai đoạn 2016 - 2020, xã Hồng Trị đã hoàn thành việc xây dựng quy hoạch sử dụng đất và tầm nhìn đến năm 2025. Bên cạnh đó, xã còn đẩy mạnh tuyên truyền, vận động nhân dân tổ chức di dời chuồng trại ra xa nơi ở được 125 hộ/696 hộ, các hoạt động hưởng ứng Ngày môi trường thế giới (5/6), Ngày nước sạch thế giới (22/3) được đông đảo nhân dân hưởng ứng.

Kinh tế phát triển trở thành đòn bẩy để thúc đẩy các phong trào, cuộc vận động phát triển sôi nổi, rộng khắp, trong đó nổi bật là phong trào xây dựng Nông thôn mới. Thực hiện các chỉ thị, nghị quyết của Đảng và Chính phủ về xây dựng Nông thôn mới như: Quyết định số 1600 QĐ/TTg ngày 16/8/2016 của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2016 - 2020; Chỉ thị số 10-CT/TW, ngày 15/12/2016 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng Nông thôn mới, đô thị văn minh”... Đảng ủy, chính quyền xã đã khẩn trương tổ chức phổ biến quán triệt trong Đảng bộ và triển khai rộng rãi trong các tổ chức đoàn thể chính trị xã hội. Xác

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

định xây dựng Nông thôn mới như cuộc “cách mạng” vừa làm thay đổi diện mạo nông thôn, vừa phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho đồng bào các dân tộc địa phương. Ban Chấp hành Đảng bộ xã đã ban hành Nghị quyết về tập trung lãnh đạo phát huy nội lực, tranh thủ sự quan tâm chỉ đạo của các cấp, các ngành, phấn đấu đưa Hồng Trị đạt chuẩn Nông thôn mới giai đoạn 2020 - 2025. Dưới sự lãnh đạo của đảng ủy xã, sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và sự đồng thuận của nhân dân, xã đã chuyển từ thế thụ động, sang thế chủ động bằng việc phát huy nội lực kết hợp với nguồn vốn hỗ trợ của Nhà nước để từng bước hoàn thành các tiêu chí Nông thôn mới, nhất là việc đầu tư các công trình hạ tầng thiết yếu ở nông thôn. Đảng ủy và chính quyền địa phương đã xác định phát triển kết cấu hạ tầng theo hướng đồng bộ gắn với thực hiện tiêu chí xây dựng nông thôn mới, trước hết phải lấy giao thông làm khâu mũi nhọn; tăng cường vận động nhân dân tham gia xây dựng Nông thôn mới nhằm phát huy tối đa nội lực của cộng đồng, trở thành phong trào rộng rãi trong quần chúng nhân dân. Nhiều hộ gia đình đã chặt cây, hiến đất, phá hàng rào để mở rộng đường làng, làm nhà văn hóa và sân vui chơi thể thao.

Với những nỗ lực và quyết tâm của toàn thể cán bộ, Đảng viên và nhân dân, xã Hồng Trị đã từng bước vượt qua nhiều khó khăn, thử thách để xây dựng địa phương ngày càng vững mạnh, đưa xã Hồng Trị từng bước hoàn thành Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới. Đến năm 2019, xã Hồng Trị đã hoàn thành 10/19 tiêu chí xây dựng nông thôn mới.

Kinh tế ngày càng phát triển, sự nghiệp văn hóa - xã hội ở địa phương cũng thu được nhiều kết quả. Đời sống nhân dân ngày càng được cải thiện, trình độ dân trí được nâng lên, tính năng động và sáng tạo của người lao động ngày càng được khơi dậy và phát huy, lòng tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước tiếp tục được củng cố.

Sự nghiệp giáo dục đào tạo của địa phương có nhiều chuyển biến tích cực. Cơ sở vật chất, trang thiết bị trường học thường xuyên được bổ sung, hơn 98% phòng học được kiên cố hóa. Tất cả các nhà trường luôn đảm bảo việc dạy học 2 buổi/ngày. Chất lượng dạy và học được nâng lên, tỷ lệ học sinh chuyển cấp hàng năm đạt 100%, trong nhiệm kỳ, xã đã hoàn thành chương trình phổ cập giáo dục, xóa mù chữ. Đặc biệt, trong 2 năm học 2016 - 2017 và 2017 - 2018, Trường Tiểu học được Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh đến kiểm tra hoạt động chuyên môn và được đánh giá cao (đạt 99,7%). Tập thể nhà trường được Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh tặng bằng khen vì đã “Hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ 2 năm học 2017 - 2018 và 2018 - 2019”; Chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện khen thưởng “Tập thể điển hình tiên tiến giai đoạn 2015 - 2020”. Trước những thành tích đạt được, sự cố gắng, nỗ lực của thầy cô giáo, học sinh trong nhiều năm, Trường tiểu học Hồng Trị đã vinh dự được Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng Quyết định công nhận trường “Đạt chuẩn Quốc gia mức độ 1 năm 2019”.

Công tác y tế được Đảng bộ và chính quyền quan tâm, chỉ đạo thường xuyên, nhờ đó hoạt động chăm sóc sức khỏe nhân dân có nhiều tiến bộ. Đội ngũ cán bộ Trạm y tế được bố trí theo quy định, có trình độ chuyên môn nghiệp vụ, tất cả các

xóm đều có y tế thôn bản và được đào tạo về chuyên môn, đáp ứng được tiêu chuẩn. Hệ thống cơ sở vật chất, trang thiết bị y tế được tăng cường đã giúp nâng cao chất lượng khám chữa bệnh cho nhân dân. Đội ngũ cán bộ y tế xã thường xuyên nắm chắc biến động về dân số, tổ chức tuyên truyền các chương trình chăm sóc sức khỏe trẻ em, các chương trình chiến dịch về dân số có hiệu quả: 100% trẻ em trong độ tuổi được tiêm phòng các loại vắc xin; tỷ lệ trẻ em dưới 5 tuổi suy dinh dưỡng giảm xuống còn 18,9%/năm; tỷ lệ người dân tham gia bảo hiểm y tế là 3.128/3.381 nhân khẩu.

Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”, xây dựng gia đình văn hóa, thôn văn hóa được đông đảo quần chúng nhân dân hưởng ứng, tham gia sôi nổi. Tỷ lệ gia đình văn hóa năm sau luôn cao hơn năm trước. Đến cuối năm 2019, tỷ lệ gia đình văn hóa của xã là 85,2%; có 12 xóm văn hóa (đạt 80%). Đồng thời, hàng năm xã tổ chức thành công ngày hội “Đại đoàn kết toàn dân tộc” (ngày 18/11) ở các khu dân cư. Các thôn đều có quy ước, hương ước, xây dựng mối đoàn kết trong nhân dân, tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế, giữ vững an ninh trật tự ở địa phương.

Xác định công tác xóa đói giảm nghèo, nâng cao thu nhập cho người dân là một trong những nhiệm vụ then chốt, tạo tiền đề để hoàn thành các tiêu chí quốc gia xây dựng nông thôn mới. Trong nhiệm kỳ, Đảng ủy xã tập trung chỉ đạo thực hiện các chính sách hỗ trợ của Đảng và Nhà nước, nguồn vốn vay Ngân hàng chính sách xã hội, “Quỹ vì người nghèo” với các hình thức hỗ trợ, giúp đỡ nhau phát triển kinh tế gia đình, tạo điều kiện cho nhiều hộ vươn lên thoát nghèo bền vững. Đến

c cuối năm 2019, tổng số hộ nghèo của xã Hồng Trị là 387 hộ/696 hộ (theo chuẩn nghèo đa chiều), hộ cận nghèo là 152 hộ/696 hộ¹.

Công tác lao động và thương binh xã hội được cấp uỷ và chính quyền xã quan tâm chỉ đạo. Đảng bộ và chính quyền xã thường xuyên tổ chức thăm hỏi, tặng quà cho các đối tượng chính sách nhân dịp tết Nguyên đán, ngày thương binh, liệt sỹ 27/7... Thực hiện tốt chế độ chính sách theo Quyết định 22/2013/QĐ-TTg về việc hỗ trợ người có công với cách mạng về nhà ở. Trong 5 năm (2015 - 2020), xã Hồng Trị đã hoàn thành việc hỗ trợ làm nhà ở cho 26 hộ với tổng kinh phí là 820 triệu đồng.

Với đặc thù là một xã miền núi, nhiều dân tộc cùng sinh sống, chính vì vậy, Đảng bộ và chính quyền xã Hồng Trị luôn dành sự quan tâm đặc biệt tới các chính sách dân tộc, tôn giáo. Từ năm 2015 - 2020, Đảng bộ, chính quyền xã luôn nỗ lực, triển khai, thực hiện đồng bộ nhiều chính sách để cải thiện đời sống vật chất, tinh thần của đồng bào dân tộc, tôn giáo. Năm 2019, xã có 18 hộ, với 89 nhân khẩu (xóm Lũng Tiến) đồng bào theo đạo. Trên địa bàn xã, mỗi dân tộc đều có phong tục, tập quán văn hóa riêng, song đều có chung truyền thống đoàn kết, cần cù lao động và nghiêm chỉnh chấp hành chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Nhận thức rõ được vị trí, tầm quan trọng của công tác quốc phòng, quân sự địa phương nên trong nhiệm kỳ, Đảng bộ xã tập trung chỉ đạo, quán triệt và thực hiện chiến lược bảo vệ

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

Tổ quốc trong tình hình mới, phù hợp với thực tế địa phương, đặc biệt là việc thực hiện Nghị quyết 28-NQ/TW của Bộ Chính trị (khóa X), Nghị định 21/2019/NĐ-CP, ngày 22/02/2019 của Chính phủ, trực tiếp là Nghị quyết 38/2017/NQ-HĐND ngày 08/12/2017 của Hội đồng nhân dân tỉnh Cao Bằng về xây dựng khu vực phòng thủ tỉnh Cao Bằng giai đoạn 2017 - 2020. Trong nhiệm kỳ, lực lượng dân quân tự vệ của xã hoàn thành việc thực hiện huấn luyện, diễn tập quân sự theo đúng kế hoạch đề ra; đồng thời việc quản lý, rà soát, nắm bắt số lượng thanh niên trong độ tuổi nhập ngũ được đảm bảo. Trong 5 năm, xã Hồng Trị có 14 nam thanh niên lên đường nhập ngũ, hoàn thành chỉ tiêu cấp trên giao.

Tình hình an ninh chính trị được giữ vững, trật tự an toàn xã hội được đảm bảo. Phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc trong thời kỳ đổi mới tiếp tục được đẩy mạnh. Đội ngũ công an viên và Ban công an xã thường xuyên được củng cố, kiện toàn và được cử đi bồi dưỡng nghiệp vụ theo quy định, đáp ứng tình hình công việc thực tế của địa phương.

Thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, quán triệt quan điểm “Phát triển kinh tế là nhiệm vụ trọng tâm, xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt”, Đảng ủy xã luôn chú trọng đến công tác xây dựng Đảng trong sạch vững mạnh, nhằm không ngừng nâng cao vai trò lãnh đạo, sức chiến đấu của cán bộ, đảng viên trong việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị - xã hội ở địa phương.

Trong nhiệm kỳ 2015 - 2020, Đảng ủy đã chỉ đạo chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội, các chi bộ trực thuộc nghiêm túc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4

(khóa XII) về “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng” và Chỉ thị 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị (khóa XII) về “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, Đề án số 07-ĐA/TU của Tỉnh ủy Cao Bằng về “Đổi mới nâng cao chất lượng hiệu quả công tác học tập, quán triệt và tuyên truyền các chỉ thị, nghị quyết của Đảng (giai đoạn 2017 - 2020)”. Qua học tập đã có nhiều kết quả tích cực trong giáo dục đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên và các tầng lớp nhân dân.

Trong công tác cán bộ, Đảng bộ xã Hồng Trị thường xuyên thực hiện công tác rà soát, bổ sung quy hoạch phương án cán bộ theo quy định và yêu cầu chỉ đạo của cấp uỷ cấp trên. Chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng và bố trí, sử dụng cán bộ theo thẩm quyền được phân cấp; từng bước chuẩn hoá các chức danh đáp ứng yêu cầu công tác. Trong nhiệm kỳ, Đảng bộ xã Hồng Trị có 6 đồng chí đi đào tạo đại học, 7 đồng chí đi học trung cấp lý luận chính trị, 6 đồng chí đi học quản lý nhà nước, bồi dưỡng công tác đảng cho 8 đồng chí bí thư chi bộ và bồi dưỡng kiến thức quốc phòng cho 38 đồng chí. Công tác cán bộ được quan tâm đã góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đáp ứng được yêu cầu công việc.

Công tác kiểm tra, giám sát luôn được cấp uỷ, tổ chức Đảng quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện đúng theo quy trình, đảm bảo sự công minh chính xác, kịp thời. Hàng năm, Đảng uỷ đều xây dựng chương trình công tác kiểm tra, giám sát và thực hiện chương trình. Đảng uỷ chỉ đạo Ủy ban kiểm tra Đảng uỷ tiến hành kiểm tra theo dấu hiệu vi phạm và tiến hành thi hành kỷ luật Đảng. Thông qua kiểm tra

giám sát thi hành kỷ luật đảng đã làm cho tổ chức đảng, đảng viên vững mạnh trong sạch vững mạnh hơn. Trong nhiệm kỳ, Đảng ủy và Ủy ban Kiểm tra đã giám sát 15 cuộc, xử lý kỷ luật 1 đảng viên. Thông qua công tác kiểm tra, giám sát đã phát hiện kịp thời những sai lệch và xử lý dứt điểm cán bộ, đảng viên vi phạm khuyết điểm, giữ nghiêm kỷ cương, kỷ luật, củng cố lòng tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng.

Đảng bộ xã luôn coi trọng xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh. Tăng cường và nâng cao chất lượng kết nạp đảng viên, quản lý đảng viên và nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ, phát huy vai trò hạt nhân chính trị của chi bộ trong lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng nông thôn mới và thực hiện nhiệm vụ chính trị ở cơ sở. Công tác phát triển đảng viên được chú trọng nhằm bổ sung đội ngũ đảng viên có chất lượng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của tổ chức cơ sở Đảng trong mỗi giai đoạn. Trong nhiệm kỳ, Đảng bộ đã kết nạp được 44/40 đảng viên mới, 100% xóm có Chi bộ Đảng. Đến cuối năm 2019, Đảng bộ xã Hồng Trị có tổng số 186 đảng viên, sinh hoạt tại 11 chi bộ¹. Nhìn chung, đội ngũ cán bộ, đảng viên trong toàn Đảng bộ luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh “Dân vận kém thì việc gì cũng kém. Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công”. Trong những năm 2015 - 2020, khối dân vận của xã luôn thực hiện tốt các nhiệm vụ trọng tâm, vận động hội viên, đoàn viên và nhân dân thi đua lao động sản xuất, tăng cường

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

khối đại đoàn kết toàn dân tộc, chấp hành tốt chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, tích cực hưởng ứng tham gia các phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc” và các phong trào xây dựng nông thôn mới.

Công tác xây dựng chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể được quan tâm, chăm lo và phát huy hiệu quả.

Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân xã còn nghiêm túc thực hiện việc sắp xếp, sáp nhập xóm trên địa bàn xã theo Nghị quyết số 653/2019/UBTVQH14 ngày 12/3/2019 của Ủy Ban Thường vụ Quốc hội về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp huyện, cấp xã trong giai đoạn 2019 - 2021, Nghị quyết số 27/NQ-HĐND ngày 09/9/2019 của Hội đồng nhân dân tỉnh Cao Bằng về việc sáp nhập, đổi tên xóm, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Cao Bằng. Sau khi sáp nhập, xã Hồng Trị có 9 xóm gồm: Bản Khuông, Bản Piậy, Cốc Xả, Khau Pầu, Khau Trang, Lũng Tiến, Nà Đuối, Nà Van, Thang Buồng.

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng đối với Hội đồng nhân dân đã từng bước được tăng cường, đổi mới, đảm bảo sự lãnh đạo toàn diện của Đảng, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Hội đồng nhân dân. Ngày 22/5/2016, cùng với cử tri của cả nước, 100% cử tri xã Hồng Trị đã tham gia bầu bầu cử Quốc hội khóa XIV và Hội đồng nhân dân các cấp (nhiệm kỳ 2016 - 2021). Đồng chí Nông Văn Đài được bầu giữ chức Chủ tịch Hội đồng nhân dân xã, đồng chí Nông Văn Chung được bầu giữ chức Phó Chủ tịch Hội đồng nhân dân xã, đồng chí Nội Viết Đình được bầu giữ chức Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã, đồng chí Tô Văn Chung được bầu giữ chức Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã.

Hoạt động của Hội đồng nhân dân có nhiều đổi mới, hiệu lực, hiệu quả được nâng cao. Trong nhiệm kỳ, Hội đồng nhân dân xã tổ chức tốt các kỳ họp, chuẩn bị nội dung đầy đủ, đúng quy trình. Chất lượng các kỳ họp được nâng lên, các cuộc tiếp xúc cử tri ngày càng chất lượng. Các nghị quyết được ban hành đều phù hợp với chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đáp ứng yêu cầu, nguyện vọng của cử tri và nhân dân. Hội đồng nhân dân xã đã tổ chức được 24 buổi tiếp xúc cử tri, 9 kỳ họp thường kỳ và 1 kỳ bất thường. Việc lấy phiếu tín nhiệm đối với các chức danh do Hội đồng nhân dân bầu được thực hiện khách quan, nghiêm túc và đúng quy định.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy, Ủy ban nhân dân xã đã nỗ lực tập trung triển khai thực hiện và hoàn thành tốt các chỉ tiêu, nhiệm vụ đề ra. Công tác tiếp dân, giải quyết đơn thư khiếu nại tố cáo của công dân được thực hiện theo đúng quy trình của pháp luật; cải cách thủ tục hành chính có tiến bộ, giảm phiền hà cho người dân. Đặc biệt, Ủy ban nhân dân xã thực hiện công tác dân chủ ngày càng hiệu quả với phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của chính quyền địa phương.

Quán triệt các nghị quyết của Đảng về nâng cao chất lượng của hệ thống chính trị, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam xã và các đoàn thể chính trị xã hội tiếp tục phát huy vai trò sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân, từng bước đổi mới nội dung và phương thức hoạt động. Đặc biệt các phong trào như: “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”, “Toàn dân chung sức xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, cuộc vận động “Ngày vì người nghèo” ngày càng thu được nhiều kết quả tích cực. Từ

năm 2015 - 2020, Mặt trận Tổ quốc tỉnh Cao Bằng và Mặt trận Tổ quốc huyện Bảo Lạc phối hợp cùng chính quyền xã Hồng Trị đã xây dựng được 8 nhà đại đoàn kết với tổng kinh phí là 180 triệu đồng; giúp đỡ gia đình có hoàn cảnh khó khăn; tham gia tổ chức thành công cuộc bầu cử Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp (nhiệm kỳ 2016 - 2021).

Hội Liên hiệp Phụ nữ luôn nêu cao phẩm chất tốt đẹp của người phụ nữ Việt Nam, đoàn kết, sáng tạo, vận động cán bộ, hội viên thực hiện tốt các cuộc vận động, các phong trào thi đua do Trung ương Hội phát động. Nổi bật là phong trào “Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình văn minh hạnh phúc”.

Hội Nông dân thực hiện tốt công tác tuyên truyền, giáo dục, phổ biến kỹ thuật chăm sóc cây trồng và vật nuôi, xây dựng nông thôn mới; triển khai các buổi tập huấn, chuyển giao khoa học kỹ thuật cho hội viên; tổ chức phát động phong trào thi đua sản xuất kinh doanh giỏi, giúp nhau xóa đói, giảm nghèo. Hàng năm, có từ 5 - 10 hội viên nông dân thoát nghèo, 230 hộ đạt danh hiệu sản xuất kinh doanh giỏi các cấp, trong đó cấp tỉnh là 2 hộ, cấp huyện 20 hộ và cấp cơ sở là 208 hộ.

Đoàn Thanh niên với nhiều hoạt động sôi nổi, thiết thực, như: động viên thanh niên lên đường nhập ngũ, tham gia phòng chống dịch COVID-19, hiến máu nhân đạo, tặng quà tri ân các gia đình chính sách và người có công với cách mạng... Hàng năm, Đoàn Thanh niên xã thực hiện tốt công tác phát triển đoàn viên mới và giới thiệu đoàn viên ưu tú cho Đảng xem xét, bồi dưỡng và kết nạp.

Hội Cựu chiến binh xã đã phát huy vai trò của mình trong tập hợp, đoàn kết, tổ chức, động viên các thế hệ Cựu chiến binh tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ Đảng, chính quyền.

Bên cạnh đó, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam xã và các tổ chức chính trị xã hội đã xây dựng kế hoạch, thông qua các chương trình tín dụng cho hộ nghèo, hộ cận nghèo, đoàn viên và hội viên vay vốn sản xuất, kinh doanh với tổng nguồn vốn giải ngân là 16,651 tỷ đồng, dư nợ các khoản vay là 104 triệu đồng. Bên cạnh đó, còn vận động quỹ “Xây dựng nông thôn mới” được 46,891 triệu đồng, nhân dân hiến 450 m² đất, đóng góp hơn 2.000 ngày công lao động để làm đường giao thông nông thôn và nhà văn hóa¹.

Nhiệm kỳ 2015 - 2020, Đảng bộ xã Hồng Trị đã phát huy truyền thống đoàn kết của quê hương, nỗ lực phấn đấu, vận dụng sáng tạo trong thực tiễn để chỉ đạo thực hiện thắng lợi các Nghị quyết Đại hội Đảng bộ xã đã đề ra. Kinh tế, văn hóa - xã hội phát triển, chính trị xã hội ổn định, quốc phòng - an ninh luôn được đảm bảo. Công tác xây dựng Đảng, hệ thống chính trị được tăng cường, sự đoàn kết thống nhất trong toàn Đảng bộ tiếp tục được phát huy. Những thành quả đạt được đã góp phần củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương. Đây là cơ sở quan trọng tạo ra những thuận lợi mới trong việc thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ của các giai đoạn tiếp theo.

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

Nhằm thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị của địa phương trong giai đoạn mới, đồng thời quán triệt Chỉ thị số 35-CT/TW ngày 30/5/2019 của Bộ Chính trị “Về Đại hội Đảng bộ các cấp, tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng”, được sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc, từ ngày 16 - 17/6/2020, Đại hội đại biểu Đảng bộ xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025) được long trọng tổ chức.

Đại hội được tiến hành với phương châm: “Đoàn kết - Dân chủ - Kỷ cương - Trách nhiệm - Phát triển” và chủ đề “Phát huy truyền thống đoàn kết, dân chủ; tiếp tục đổi mới, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng bộ, từng bước xây dựng xã Hồng Trị ngày càng phát triển”. Đại hội có nhiệm vụ kiểm điểm việc thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 2015 - 2020, quyết định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ 2020 - 2025, tạo bước phát triển toàn diện bền vững về kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị vững mạnh.

Mục tiêu tổng quát: Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của đảng, cán bộ, đảng viên, tăng cường công tác xây dựng, chỉnh đốn đảng, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; phát huy mạnh mẽ nội lực, không ngừng đổi mới tư duy, sức sáng tạo, chủ động, quyết tâm, quyết liệt, có trách nhiệm trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành trên tất cả các lĩnh vực, tạo một số đột phá trong sản xuất nông nghiệp, đẩy mạnh cải cách hành chính. Xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân, mở rộng dân chủ, tăng cường công tác quốc phòng an ninh, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã

hội. Xây dựng xã Hồng Trị ngày càng phát triển, đời sống nhân dân ngày càng được cải thiện.

Mục tiêu chủ yếu 5 năm (2020 - 2025): “Thu nhập bình quân đầu người đến năm 2025 đạt 28 triệu/người/năm. Thu ngân sách trên địa bàn tăng bình quân 10%/năm. Tổng sản lượng lương thực có hạt mỗi năm tăng 10%/năm. Giá trị sản xuất nông nghiệp trên đơn vị diện tích là 25 triệu/ha. Trong chăn nuôi: đàn trâu, bò tăng 5%/năm, đàn lợn tăng 10%/năm, đàn gia cầm tăng 15%/năm. Phát triển cây thế mạnh của địa phương: dâu tằm trồng mới mỗi năm 10ha, cây sắn mỗi năm trồng mới 20ha. Hệ thống giao thông đến năm 2025 được bê tông hóa chiếm 25%. Phần đầu giảm nghèo mỗi năm giảm 5% trở lên. Phổ cập giáo dục mầm non trẻ 5 tuổi. Tiếp tục duy trì phổ cập tiểu học và trung học cơ sở đúng độ tuổi. Giảm tỷ suất sinh xuống còn 1‰ mỗi năm, trẻ em dưới 5 tuổi bị suy dinh dưỡng giảm xuống 18%. Duy trì xã đạt tiêu chí quốc gia về y tế. Xây dựng xóm văn hóa đạt 75-80% mỗi năm, gia đình văn hóa đạt 85-90%, cơ quan văn hóa đạt 100%. Xây dựng nông thôn mới mỗi năm đạt 1 đến 2 tiêu chí; đảm bảo quốc phòng - an ninh. Phần đầu Đảng bộ hoàn thành tốt nhiệm vụ hàng năm, 80% trở lên chi bộ hoàn thành tốt nhiệm vụ, không có chi bộ yếu kém, 100% đảng viên đủ tư cách hoàn thành tốt nhiệm vụ, trong đó 15% trở lên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, 85% trở lên hoàn thành tốt nhiệm vụ, kết nạp đảng viên mới mỗi năm 8-10 đảng viên. Xây dựng hệ thống chính trị trong sạch vững mạnh”¹.

¹ Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị (khoá XX) tại Đại hội Đại biểu xã Hồng Trị lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025).

Đại hội đã tiến hành bầu Ban Chấp hành Đảng bộ xã khóa XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025) gồm 15 đồng chí. Trong phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành bầu Ban Thường vụ gồm 05 đồng chí. Đồng chí Quan Thị Huyền được bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy, đồng chí Nông Văn Chung được bầu giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy, sau đại hội đồng chí Nguyễn Văn Tiệp được chỉ định giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy (Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã).

Thành công của Đại hội Đảng bộ xã lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020 - 2025) là động lực để toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc trong xã Hồng Trị luôn nêu cao tinh thần đấu tranh cách mạng, phát huy tính tiên phong gương mẫu, kiên định với chủ trương, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam, góp phần xây dựng Đảng, chính quyền ngày càng trong sạch vững mạnh.

KẾT LUẬN

Kể từ khi có tổ chức Đảng đầu tiên trên địa bàn xã Hồng Trị đến năm 2020, thời gian trôi qua hơn 70 năm. Trên chặng đường ấy, tổ chức cơ sở Đảng địa phương đã trải qua nhiều biến động, gian nan và ngày càng trưởng thành. Trải qua những bước thăng trầm cùng lịch sử dân tộc, tổ chức cơ sở Đảng địa phương đã phát huy tốt vai trò hạt nhân chính trị lãnh đạo thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước trên địa bàn xã.

Trước năm 1945, vùng đất Hồng Trị thuộc xã Thượng Yên, lúc này chưa có cơ sở Đảng trực tiếp lãnh đạo. Với chủ nghĩa yêu nước và tinh thần dân tộc, nhân dân các dân tộc Hồng Trị đã hăng hái đấu tranh chống lại áp bức bóc lột của thực dân, phong kiến tay sai. Trong quá trình đó, người dân Hồng Trị từng bước được giác ngộ cách mạng. Từ sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, xã Thượng yên đổi tên thành xã Kim Đồng, địa bàn Hồng Trị lúc này thuộc xã Kim Đồng. Năm 1948, xã Hồng Trị và Chi bộ Hồng Trị được thành lập. Từ đây, phong trào cách mạng vùng Hồng Trị đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Chi bộ Đảng.

Thời gian đầu thành lập, Chi bộ Đảng địa phương đã gạt hái những thành công bước đầu trong việc tăng cường thực lực cách mạng về mọi mặt: chính trị, quân sự, kinh tế, văn hoá tư tưởng cho xã Hồng Trị, đồng thời phát huy cao độ sức mạnh của toàn dân với tư cách người làm chủ quê hương để xây dựng và bảo vệ chế độ mới. Sức mạnh của tổ chức cơ sở

Đảng, chính quyền và chế độ mới ở xã Hồng Trị bắt nguồn từ sức mạnh của nhân dân.

Trong cuộc kháng chiến chống Pháp (1945 - 1954) với nhiều chiến dịch lớn, có tầm quan trọng đặc biệt quyết định vận mệnh của cuộc chiến, Hồng Trị là một bộ phận của chiến trường chính Cao Bằng. Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Hồng Trị có những đóng góp xứng đáng trong hai chiến dịch lớn đầu tiên của quân dân ta: Chiến dịch Việt Bắc thu đông năm 1947 và Chiến dịch Biên Giới thu đông năm 1950. Những đóng góp tích cực của quân và dân Hồng Trị vào nhiệm vụ chiến đấu và phục vụ chiến đấu trong các chiến dịch đã góp phần kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp.

Trong quá trình lãnh đạo thực hiện các nhiệm vụ cách mạng, Chi bộ Hồng Trị từng bước lớn mạnh cả về số lượng và chất lượng. Trên cơ sở đó, năm 1966, Chi bộ Hồng Trị được nâng lên thành Đảng bộ. Việc nâng cấp Chi bộ Hồng Trị lên Đảng bộ là một yêu cầu, đòi hỏi khách quan nhằm hướng tới mục tiêu kiện toàn tổ chức, nâng cao vị trí, vai trò của tổ chức cơ sở đảng ở địa phương.

Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, Đảng bộ Hồng Trị đã lãnh đạo nhân dân xã Hồng Trị thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ sản xuất, chiến đấu và phục vụ chiến đấu chống chiến tranh phá hoại; chi viện sức người, sức của cho cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam. Với những công lao và thành tích đạt được, tổ chức cơ sở Đảng và nhân dân các dân tộc Hồng Trị đã góp phần vào thắng lợi vĩ đại của dân tộc trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước.

Những năm 1975 - 1986 là giai đoạn cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc xã Hồng Trị bắt tay vào xây dựng quê hương trong điều kiện mới. Hậu quả sau chiến tranh, cộng với thiên tai địch họa, sự thiếu thốn về vật tư, nguyên liệu và cơ chế tập trung quan liêu bao cấp đã gây không ít khó khăn, cản trở cho việc phục hồi kinh tế, phát triển sản xuất. Nhưng với sự lãnh đạo của Đảng bộ, sự nỗ lực và đoàn kết của nhân dân, xã Hồng Trị đã thu được nhiều kết quả quan trọng.

Năm 1986, Trung ương Đảng chủ trương tiến hành công cuộc đổi mới đất nước. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ xã Hồng Trị, đường lối đổi mới đã nhanh chóng đi vào cuộc sống, tạo ra động lực to lớn để Đảng bộ và nhân dân trong xã vượt qua khó khăn, ổn định tình hình kinh tế, xã hội, từng bước cải thiện đời sống nhân dân.

Bước sang thế kỷ XXI, Đảng bộ xã Hồng Trị đã lãnh đạo nhân dân đạt nhiều thành tích quan trọng về các mặt. Bài toán khó về phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, nâng cao chất lượng đời sống cho nhân dân được Đảng bộ, chính quyền xã tích cực vào cuộc bằng nhiều quyết sách đúng đắn. Trong quá trình xây dựng nông thôn mới, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân xã Hồng Trị đã phát huy nội lực, huy động các nguồn vốn tập trung thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới, thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển, đáp ứng nguyện vọng nhân dân. Nhân dân các dân tộc trong xã tin tưởng vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng, đoàn kết, đồng lòng xây dựng quê hương.

Từ thực tiễn hơn 70 năm lãnh đạo nhân dân Hồng Trị đấu tranh bảo vệ và xây dựng quê hương theo đường lối của Đảng,

đồng thời không ngừng củng cố và phát triển tổ chức cơ sở Đảng, Đảng bộ xã Hồng Trị rút ra một số bài học kinh nghiệm:

Một là, nắm vững và vận dụng một cách sáng tạo, linh hoạt các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, thành các nghị quyết, chương trình, kế hoạch của cấp mình phù hợp với tình hình thực tiễn của địa phương; kịp thời triển khai xây dựng thành chương trình, đề án, kế hoạch, giải pháp cụ thể để thực hiện. Xác định rõ các mục tiêu, chỉ tiêu cần tập trung, chọn lọc, tránh dàn trải và phù hợp với khả năng cân đối, bố trí nguồn lực để thực hiện. Chủ động đi trước xây dựng các mục tiêu cao hơn để phấn đấu thực hiện. Tăng cường kiểm tra, đôn đốc, kịp thời điều chỉnh những nội dung không phù hợp.

Hai là, chú trọng làm tốt công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị; thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ; phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý, người đứng đầu trong thực hiện nhiệm vụ. Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân, các cơ quan dân cử, đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước, hoàn thành thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra.

Ba là, tập trung chăm lo xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có đủ năng lực và uy tín, đây là khâu quyết định thắng lợi nhiệm vụ chính trị. Xây dựng đội ngũ cán bộ có tâm huyết, ý thức trách nhiệm trước Đảng, tinh thần phục vụ nhân dân, năng lực lãnh đạo, chỉ đạo quản lý và điều hành, nắm vững các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà

nước. Có uy tín trước nhân dân, tinh thần đoàn kết nội bộ, đoàn kết trong Đảng.

Bốn là, luôn chú trọng xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân, quán triệt tư tưởng lấy dân làm gốc, xây dựng mối quan hệ máu thịt giữa Đảng với dân, phát huy sức mạnh đại đoàn kết các dân tộc, tập trung dân chủ, đoàn kết nội bộ. Khơi dậy và phát huy nguồn nội lực trong nhân dân. Thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở, tăng cường đối thoại, lắng nghe và giải quyết kịp thời những vướng mắc, bức xúc trong nhân dân, không để phát sinh phức tạp.

Năm là, lãnh đạo phát triển kinh tế gắn với các mục tiêu an sinh xã hội, bảo vệ môi trường; vun đắp và phát triển văn hóa; thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội; thường xuyên chăm lo, cải thiện, nâng cao đời sống của Nhân dân. Giữ vững quốc phòng - an ninh, tạo môi trường ổn định, thuận lợi để phát triển bền vững.

Hơn 70 năm chặng đường xây dựng và trưởng thành của tổ chức cơ sở Đảng Hồng Trị đã đi qua. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ Hồng Trị, quê hương Hồng Trị đang đổi thay từng ngày. Có được thành quả đó là sự nỗ lực, đoàn kết, chung tay của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong xã. Chặng đường phía trước chưa hết những khó khăn, nhưng với sự ủng hộ, chung sức của nhân dân và sự quyết liệt, sát sao trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện của cấp ủy đảng, chính quyền địa phương, quê hương Hồng Trị sẽ ngày càng giàu đẹp.

PHỤ LỤC

DANH SÁCH BÍ THƯ, PHÓ BÍ THƯ CHI ỦY, ĐẢNG ỦY XÃ HỒNG TRI QUA CÁC THỜI KỲ

Năm 1948, thành lập Chi bộ xã Hồng Trị, gồm 5 đảng viên¹: Ban Văn Tiệm, Tô Văn Ban, Hoàng Văn Kinh, Chu Văn Phiên, Hoàng Văn Cấp.

Theo Nghị quyết số 136.NQ/CB ngày 17/5/1966 về việc thành lập Đảng ủy cơ sở, căn cứ theo đề nghị số 29:VP/TC Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc ngày 06/5/1966. Đảng ủy Hồng Trị gồm có 5 chi bộ: Nà Chùa, Bản Khuông, Bản Pháy - Nà Rày, Quang Mậu, Khâu Chang - Cốc Xả, 39 đảng viên.

1. Giai đoạn 1948 - 1950

- Đồng chí Ban Văn Tiêm Bí thư Chi bộ

2. Giai đoạn 1951 - 1953

- Đồng chí Tô Văn Ban
(tức Tô Thạch Long)

3. Giai đoạn 1954 - 1966

- Đồng chí Hoàng Văn Kinh (tức Mạnh) Bí thư Chi bộ
- Đồng chí Chu Ngọc Thanh Phó Bí thư

4. Giai đoạn 1966 - 1973

- Đồng chí Chu Văn Phiên Bí thư Đảng ủy

5. Giai đoạn 1974 - 1976

- Đồng chí Chu Lưu Bằng Bí thư Đảng ủy

6. Giai đoạn 1977 - 1978

- Đồng chí Quan Long Phia (Phja) Bí thư Đảng ủy

7. Giai đoạn 1978 - 1979

- Đồng chí Quan Long Phia (Phja) Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí Quan Văn Chăng Phó Bí thư

1 Đảng uỷ xã Hồng Trị ban hành Nghị quyết số-NQ/ĐU ngày .../.../2023, thống nhất lấy ngày 22/02 hằng năm là ngày kỷ niệm ra đời Chi bộ xã Hồng Trị, tài liệu lưu tại Văn phòng Đảng uỷ xã Hồng Trị.

8. Giai đoạn 1979 - 1980

- Đồng chí Chu Lưu Bằng ¹	Bí thư Đảng ủy
--------------------------------------	----------------

9. Giai đoạn 1981 - 1983

- Đồng chí Quan Văn Chăng	Bí thư Đảng ủy
---------------------------	----------------

10. Giai đoạn 1984 - 1985

- Đồng chí Nông Văn Thếng	Bí thư Đảng ủy
---------------------------	----------------

11. Giai đoạn 1985 - 2000

- Đồng chí Nông Quốc Chài	Bí thư Đảng ủy
---------------------------	----------------

- Đồng chí Quan Mạnh Hùng	Phó Bí thư
---------------------------	------------

12. Nhiệm kỳ 2000 - 2005

- Đồng chí Nội Viết Công	Bí thư Đảng ủy
--------------------------	----------------

- Đồng chí Nông Quốc Chài	Phó Bí thư
---------------------------	------------

13. Nhiệm kỳ 2005 - 2010

- Đồng chí Mê Văn Minh	Bí thư Đảng ủy
------------------------	----------------

- Đồng chí Quan Mạnh Hùng	Phó Bí thư
---------------------------	------------

- Đồng chí Chi Viết Hải	Phó Bí thư
-------------------------	------------

14. Nhiệm kỳ 2010 - 2015

- Đồng chí Mê Văn Minh	Bí thư Đảng ủy
------------------------	----------------

- Đồng chí Chi Viết Hải	Phó Bí thư
-------------------------	------------

15. Nhiệm kỳ 2015 - 2020

- Đồng chí Nông Văn Đài	Bí thư Đảng ủy (đến 2018)
-------------------------	---------------------------

- Đồng chí Toán Văn Tùng	Bí thư Đảng ủy (từ 2019)
--------------------------	--------------------------

- Đồng chí Quan Thị Huyền	Phó Bí thư
---------------------------	------------

- Đồng chí Nội Viết Định	Phó Bí thư
--------------------------	------------

16. Nhiệm kỳ 2020 - 2025

- Đồng chí Quan Thị Huyền	Bí thư Đảng ủy
---------------------------	----------------

- Đồng chí Nông Văn Chung	Phó Bí thư
---------------------------	------------

- Đồng chí Nguyễn Văn Tiệp	Phó Bí thư (từ 12/2020)
----------------------------	-------------------------

¹ Cán bộ Huyện ủy tăng cường.

**DANH SÁCH PHỤ TRÁCH HĐND VÀ CHỦ TỊCH,
PHÓ CHỦ TỊCH HĐND XÃ QUA CÁC THỜI KỲ**

1.	Đồng chí Tô Văn Ban	1949 - 1969
2.	Đồng chí Chu Văn Phiến	1969 - 1973
3.	Đồng chí Nông Văn Tâm	1973 - 1975
4.	Đồng chí Chu Văn Phiến	1975 - 1978
5.	Đồng chí Quan Văn Chằng	1978 - 1983
6.	Đồng chí Nông Văn Thét	1983 - 1986
7.	Đồng chí Nông Quốc Chài	1986 - 1989
8.	Đồng chí Chu Lưu Bằng	1989 - 1992
9.	Đồng chí Nông Quốc Chài	1992 - 2000
	Đồng chí Chi Viết Hải	Phó Chủ tịch (1994 - 2000)
10.	Đồng chí Nội Viết Công	2000 - 2005
	Đồng chí Chi Viết Hải	Phó Chủ tịch
11.	Đồng chí Mê Văn Minh	2005 - 2015
	Đồng chí Chi Viết Hải	Phó Chủ tịch (2005 - 2007)
	Đồng chí Ban Văn Thanh	Phó Chủ tịch (2007 - 2015)
12.	Đồng chí Nông Văn Đài	2015 - 2020
	Đồng chí Nông Văn Chung	Phó Chủ tịch
13.	Đồng chí Quan Thị Huyền	2021 đến nay
	Đồng chí Nông Văn Chung	Phó Chủ tịch (đến 2021)
	Đồng chí Tô Văn Chung	Phó Chủ tịch

DANH SÁCH CHỦ TỊCH, PHÓ CHỦ TỊCH UBHC, UBND XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ

1. Ủy ban Hành chính giai đoạn 1947 - 1952

- Đồng chí Quan Văn Đế Chủ tịch
- Đồng chí Hoàng Văn Cấp Phó Chủ tịch

2. Ủy ban Hành chính giai đoạn 1953 - 1959

- Đồng chí Ban Văn Riệu Chủ tịch
- Đồng chí Nông Văn Vàng Phó Chủ tịch

3. Ủy ban Hành chính giai đoạn 1960 - 1966

- Đồng chí Chu Văn Phiên Chủ tịch
- Đồng chí Quan Văn Đế Phó Chủ tịch

4. Ủy ban Hành chính giai đoạn 1967 - 1974

- Đồng chí Hoàng Văn Vỹ Chủ tịch
- Đồng chí Nông Văn Chài Phó Chủ tịch
- Đồng chí Hoàng Minh Tường Phó Chủ tịch
(từ 1970 - 1972)
- Đồng chí Dương Văn Hòa Phó Chủ tịch
(từ 1973 - 1974)

5. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1975 - 1979

- Đồng chí Quan Văn Chằng Chủ tịch
- Đồng chí Ban Văn Thơm Phó Chủ tịch

6. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1980 - 1983

- Đồng chí Nông Văn Thếng Chủ tịch
- Đồng chí Quan Văn Sông Phó Chủ tịch

7. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1984 - 1986

- Đồng chí Quan Văn Sông Chủ tịch

- Đồng chí Nông Quan Định Phó Chủ tịch

8. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1987 - 1989

- Đồng chí Nông Quan Định Chủ tịch

- Đồng chí Trương Văn Hòa Phó Chủ tịch

9. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1990 - 1994

- Đồng chí Nội Viết Công Chủ tịch

- Đồng chí Trương Văn Hòa Phó Chủ tịch

- Đồng chí Chi Viết Hải Phó Chủ tịch

10. Ủy ban nhân dân nhiệm kỳ 1994 - 1996

- Đồng chí Nội Viết Công Chủ tịch

- Đồng chí Quan Văn Sông Phó Chủ tịch

11. Ủy ban nhân dân nhiệm kỳ 1996 - 2000

- Đồng chí Nội Viết Công Chủ tịch

- Đồng chí Quan Văn Sông Phó Chủ tịch

12. Ủy ban nhân dân nhiệm kỳ 2000 - 2004

- Đồng chí Mê Văn Minh Chủ tịch

- Đồng chí Quan Mạnh Hùng Phó Chủ tịch

13. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2005 - 2008

- Đồng chí Nội Viết Lập Chủ tịch

- Đồng chí Nông Văn Đài Phó Chủ tịch

- Đồng chí Quan Văn Thanh Phó Chủ tịch

14. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2008 - 2012

- Đồng chí Nông Văn Đài Chủ tịch

- Đồng chí Nông Thị Hương Phó Chủ tịch

15. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2012 - 2015

- Đồng chí Nông Văn Đài Chủ tịch

- Đồng chí Nội Viết Định Phó Chủ tịch

- Đồng chí Đàm Văn Chuẩn Phó Chủ tịch

16. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2016 - 2021

- Đồng chí Nội Viết Định Chủ tịch

- Đồng chí Tô Văn Chung Phó Chủ tịch

17. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2021 - 2026

- Đồng chí Nguyễn Văn Tiệp Chủ tịch

- Đồng chí Lương Thanh Toàn Phó Chủ tịch

- Đồng chí Nông Văn Phú Phó Chủ tịch

BÀ MẸ VIỆT NAM ANH HÙNG

Mẹ **HÀ THỊ HƯƠNG** (1919 - 1982)

Dân tộc Tày; quê quán: Bản Piậy, xã Hồng Trị, huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng (xã Hưng Đạo, huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng); có con là liệt sĩ Đào Văn Hạp (Ngày nhập ngũ: 15/10/1965; Ngày hy sinh: 20/4/1967); hi sinh trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Mẹ **Hương** được truy tặng anh hiệu Bà mẹ Việt Nam anh hùng theo Quyết định số 768/QĐ-CTN ngày 04/4/2014 của Chủ tịch nước Trương Tấn Sang.

SỐ NGƯỜI ĐI BỘ ĐỘI QUA CÁC THỜI KỲ

TT	Thời kỳ tham gia quân đội	Số lượng
1	Kháng chiến chống Pháp (1945 - 1954)	10 người
2	Kháng chiến chống Mỹ (1954 - 1975)	72 người
3	Chiến tranh bảo vệ Tổ quốc (đến 2004)	114 người
Tổng số		196 người

SỐ LƯỢNG LIỆT SĨ
XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ

TT	Thời kỳ	Số lượng
1	Kháng chiến chống Mỹ (1954 - 1975)	20 liệt sĩ
2	Sau năm 1975	01 liệt sĩ
Tổng số		21 liệt sĩ

Tập thể, cá nhân được Nhà nước phong tặng danh hiệu và khen thưởng từ năm 1945 - 2004

- Được tặng, thưởng 86 Huân chương.
- Được tặng, thưởng 61 Huy chương.

**BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ
QUA CÁC THỜI KỲ**

**BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ
KHÓA X, NHIỆM KỲ 1978 - 1979¹**

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Quan Long Phia	Bí thư Đảng ủy
2	Quan Văn Chăng	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Chu Lưu Bằng	Ủy viên Thường vụ, Thường trực Đảng ủy
4	Quan Thị Lương	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Nội Viết Sính	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Quan Văn Đán	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Tấn Văn Sếnh	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Anh Văn Kim	Ủy viên Ban Chấp hành

¹ Căn cứ Biên bản kiểm phiếu Đại hội Khóa X, ngày 09/11/1978, và Biên bản bầu Thường vụ xã ngày 09/11/1978, tài liệu lưu tại Văn phòng Đảng ủy xã Hồng Trị.

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

KHÓA XI, NHIỆM KỲ 1979 - 1980¹

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Chu Lưu Bằng	Bí thư Đảng ủy
2	Quan Long Phia	Ủy viên Ban Chấp hành
3	Quan Văn Đán	Ủy viên Ban Chấp hành
4	Quan Thị Lương	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Quan Văn Chằng	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Tấn Văn Sếnh	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Nội Viết Sính	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Anh Văn Kim	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Hoàng Văn Thắng	Ủy viên Ban Chấp hành

¹ Căn cứ Biên bản kiểm phiếu Đại hội Khóa XI, năm 1979, tài liệu lưu tại Văn phòng Đảng ủy xã Hồng Trị.

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

Khóa XVI, nhiệm kỳ 1996 - 2000¹

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Nông Quốc Chài	Bí thư Đảng ủy
2	Nội Viết Công	Ủy viên Ban Chấp hành
3	Quan Mạnh Hùng	Ủy viên Ban Chấp hành
4	Chu Lưu Bằng	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Tô Đức Tâm	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Nông Quan Định	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Nông Quang Cảnh	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Quan Văn Sông	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Dương Văn Dấu	Ủy viên Ban Chấp hành

¹ Căn cứ Biên bản họp Ban Chấp hành Đảng ủy, Khóa XVI, nhiệm kỳ 1996 - 2000, ngày 08/01 - 10/01/1996, tài liệu lưu tại Văn phòng Đảng ủy xã Hồng Trị.

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ
Khóa XVII, nhiệm kỳ 2000 - 2005¹

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Nội Viết Công	Bí thư Đảng ủy
2	Nông Quốc Chài	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Nông Quang Cảnh	Ủy viên Ban Chấp hành
4	Nông Quan Định	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Quan Mạnh Hùng	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Chi Viết Hải	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Nội Viết Lập	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Tô Đức Tâm	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Hoàng Thị Ổn	Ủy viên Ban Chấp hành

¹ Căn cứ Danh sách các đồng chí tham gia Ban Chấp hành khóa mới, Khóa XVII, nhiệm kỳ 2000 - 2005, ngày 36/02/2000, tài liệu lưu tại Văn phòng Đảng ủy xã Hồng Trị.

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

Khóa XVIII, nhiệm kỳ 2005 - 2010

*Theo Quyết định số 387/QĐ-HU ngày 12/02/2005 về việc chuẩn
y cấp ủy cơ sở nhiệm kỳ 2005 - 2010*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Mê Văn Minh	Bí thư Đảng ủy
2	Quan Mạnh Hùng	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Nội Viết Lập	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Chi Viết Hải	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Nông Thị Loan	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Nông Quan Định	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Quan Văn Thanh	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Nông Văn Đoán	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Quan Văn Chắp	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Chu Văn Dương	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Ban Văn Cầm	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Nông Văn Đạt	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Nông Minh Chương	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Hà Văn Hạp	Ủy viên Ban Chấp hành
15	Quan Thị Méo	Ủy viên Ban Chấp hành

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

Khóa XIX, nhiệm kỳ 2010 - 2015

*Theo Quyết định số 395-QĐ/HU ngày 28/5/2010 về việc chuẩn
y kết quả bầu cử Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị khóa XIX,
nhiệm kỳ 2010 - 2015*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Mê Văn Minh	Bí thư Đảng ủy
2	Chi Viết Hải	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Nông Văn Đài	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Nông Thị Hương	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Nội Viết Định	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Ban Văn Thanh	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Tô Văn Chung	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Chu Văn Phía	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Quan Văn Chắp	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Nông Thị Loan	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Nông Văn Đoán	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Nông Thúy Vân	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Hoàng Văn Tường	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Nông Thị Noa	Ủy viên Ban Chấp hành
15	Lầu A Chẹ	Ủy viên Ban Chấp hành

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

Khóa XX, nhiệm kỳ 2015 - 2020

Theo Quyết định số 996-QĐ/HU ngày 05/7/2015 về việc chuẩn y kết quả bầu cử Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị khóa XX, nhiệm kỳ 2015 - 2020

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Nông Viết Đài	Bí thư
2	Quan Thị Huyền	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Nội Viết Định	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Nông Văn Chung	Ủy viên Ban Thường vụ
5	Nông Văn Phú	Ủy viên Ban Thường vụ
6	Lương Thanh Toàn	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Quan Văn Chắp	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Hứa Thị Tuyến	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Nông Thị Noa	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Quan Thị Phương	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Tô Văn Chung	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Lý Văn Dung	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Lục Thanh Bằng	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Nông Văn Đạt	Ủy viên Ban Chấp hành

Bổ sung trong nhiệm kỳ:

- Đồng chí Nông Văn Đài Bí thư Đảng ủy (đến 2018)
- Đồng chí Toán Văn Tùng Bí thư Đảng ủy (từ 2019)

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ

Khóa XXI, Nhiệm kỳ 2020 - 2025

*Theo Quyết định số 3277/QĐ/HU ngày 30/6/2020 về việc chuẩn
y kết quả bầu cử Ban Chấp hành Đảng bộ xã Hồng Trị khóa XXI,
nhiệm kỳ 2020 - 2025*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Quan Thị Huyền	Bí thư Đảng ủy
2	Nông Văn Chung	Phó Bí thư TT Đảng ủy
3	Nông Văn Phú	Ủy viên Ban Thường vụ
4	Lý Văn Thanh	Ủy viên Ban Thường vụ
5	Tô Văn Chung	Ủy viên Ban Thường vụ
6	Trần Thị Hương	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Lương Thanh Toàn	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Mê Văn Nguyên	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Quan Thị Phương	Ủy viên Ban Chấp hành
10	La Quốc Thiệp	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Nội Viết Định	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Hoàng Thành Công	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Nông Văn Đài	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Chung Văn Phong	Ủy viên Ban Chấp hành
15	Quan Văn Công	Ủy viên Ban Chấp hành

Bổ sung trong nhiệm kỳ:

- Quyết định số 41-QĐ/HU ngày 21/12/2020 về việc điều động, phân công cán bộ, công chức. Ban Thường vụ Huyện ủy Bảo Lạc quyết định chỉ định đồng chí Nguyễn Văn Tiệp tham gia Ban Chấp hành, Ban Thường vụ nhiệm kỳ 2020 - 2025, giữ chức Phó Bí thư Đảng ủy từ ngày 25/12/2020.

CHỨC DANH CHỦ TỊCH, PHÓ CHỦ TỊCH MẶT TRẬN TỔ QUỐC XÃ QUẢ QUẢ CÁC THỜI KỲ

- Đồng chí Ban Văn Riệu	1945 - 1956
- Đồng chí Vương Phù Sần	1957 - 1978
- Đồng chí Ban Văn Ngán	1979 - 1987
- Đồng chí Dương Văn Dấu	1987 - 1989
- Đồng chí Hoàng A Lầu	1989 - 1994

1. Giai đoạn 1995 - 2001

- Đồng chí Ban Văn Thanh	Chủ tịch
- Đồng chí Chu Văn Ngẩn	Phó Chủ tịch

2. Giai đoạn 2001 - 2015

- Đồng chí Bế Văn Kính	Chủ tịch
------------------------	----------

2. Giai đoạn 2015 - 2021

- Đồng chí Nông Văn Phú	Chủ tịch
-------------------------	----------

BÍ THƯ ĐOÀN THANH NIÊN XÃ HỒNG TRỊ QUẢ CÁC THỜI KỲ

STT	Giai đoạn (năm)	Họ và tên	Chức vụ
1	1946 - 1948	Nông Văn ThénG	Bí thư
2	1949 - 1955	Tô Văn Tín	Bí thư
3	1956 - 1958	Lý Văn Chức	Bí Thư
		Ban Văn Hồ	Phó BT
4	1958 - 1964	Ban Văn Hồ	Bí Thư
		Tô Văn Tín	Phó BT
5	1965 - 1967	Tô Văn Tín	Bí Thư
		Quan Thị Méo	Phó BT
6	1968 - 1970	Bế Văn Cao	Bí Thư
		Nông Thị Méo	Phó BT
7	1970 - 1973	Tô Thị Kim	Bí Thư
		Tô Thị Tươi	Phó BT

STT	Giai đoạn (năm)	Họ và tên	Chức vụ
8	1973 - 1975	Quan Thị Méo	Bí Thư
		Tô Văn Tín	Phó BT
9	1976 - 1978	Nông Văn Đạt	Bí Thư
		Tô Văn Tín	Phó BT
10	1978 - 1980	Quan Văn Lôi	Bí Thư
		Hoàng Văn Thường	Phó BT
11	1980 - 1982	Nông Quan Định	Bí Thư
		Dương Văn Hòa	Phó BT
12	1982 - 1984	Bế Thị Hiền	Bí Thư
		Dương Văn Hòa	Phó BT
13	1984 - 1986	Lục Văn Tuyển	Bí Thư
		Lữ Văn Khanh	Phó BT
14	1987 - 1989	Nông Văn Đắc	Bí Thư
		Quan Văn Thanh	Phó BT
15	1990 - 1992	Nông Văn Đắc	Bí Thư
		Quan Văn Thanh	Phó BT
16	1993 - 1995	Quan Mạnh Hùng	Bí Thư
17	1995 - 1998	Trương Văn Hải	Bí Thư
18	1999 - 2006	Nông Văn Lập	Bí Thư
		Quan Văn Tuấn	Phó BT
19	2006 - 2008	Chu Văn Dương	Bí thư
		Trương Văn Cường	Phó BT
20	2008 - 2012	Trương Văn Cường	Bí thư
		Mê Thị Ngân	Phó BT
21	2012 - 2017	Mê Thị Ngân	Bí thư
		Tô Văn Ngán	Phó BT
22	2017 - 2021	Mê Thị Ngân	Bí thư
		Nội Thị Diệp	Phó BT
23	Tháng 11/2021 đến nay	Hoàng Thị Vinh	Bí thư
		Nội Thị Diệp	Phó BT

HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ

STT	Giai đoạn (năm)	Họ và tên	Chức vụ
1	1946 - 1969	Hoàng Thị Loán	Chi hội trưởng
	1961 - 1969	Hoàng Thị Thèn	Thư ký
2	1970 - 1980	Quan Thị Lương	Chi hội trưởng
		Tô Thị Thèn	Chi hội phó
3	1980 - 1982	Tô Thị Kim	Chi hội trưởng
		Quan Thị Méo	Chi hội phó
4	1983 - 1985	Quan Thị Lương	Chi hội trưởng
		Quan Thị Méo	Chi hội phó
5	1985 - 1987	Quan Thị Lương	Chủ tịch
		Quan Thị Méo	Phó Chủ tịch
6	1987 - 1991	Tô Thị Kim	Chủ tịch
		Quan Thị Méo	Phó Chủ tịch
7	1991 - 1995	Quan Thị Méo	Chủ tịch
		Nguyễn Thị Hồ	Phó Chủ tịch
8	1995 - 2004	Quan Thị Méo	Chủ tịch
		Nguyễn Thị Hồ	Phó Chủ tịch
9	2004 - 2008	Quan Thị Méo	Chủ tịch
		Đào Thị Rượng	Phó Chủ tịch
10	2008 - 2011	Quan Thị Méo	Chủ tịch
		Quan Thị Phương	Phó Chủ tịch
11	2011 - 2016	Quan Thị Phương	Chủ tịch
		Lãnh Thị Thảo	Phó Chủ tịch
12	2016 - 2021	Quan Thị Phương	Chủ tịch
		Lãnh Thị Thảo	Phó Chủ tịch
		Nội Thị Điệp	Phó Chủ tịch
13	Từ tháng 6/2021 đến nay	Mê Thị Ngân	Chủ tịch
		Nội Thị Điệp	Phó Chủ tịch

HỘI NÔNG DÂN QUA CÁC THỜI KỲ

1. Năm 1986

- Đồng chí Anh Văn Kim Chủ tịch

2. Từ 1986 - 1989

- Đồng chí Nội Viết Công Chủ tịch

3. Từ 1989 - 1992

- Đồng chí Nông Văn Cảnh Chủ tịch

4. Từ 1992 - 2008

- Đồng chí Bế Văn Kính Chủ tịch

- Đồng chí Ban Văn Thủy Phó Chủ tịch

- Đồng chí Lâm Thị Hạnh Phó Chủ tịch

5. Từ 2008 - 2015

- Đồng chí Quan Thị Huyền Chủ tịch

- Đồng chí Nông Văn Hoan Phó Chủ tịch

6. Từ 2015 đến nay

- Đồng chí Nguyễn Thị Kiều Chủ tịch

- Đồng chí Nông Văn Hoan Phó Chủ tịch

- Đồng chí Lý Thị Tuyền Phó Chủ tịch từ 2019 đến nay

HỘI CỰU CHIẾN BINH XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KÌ

Thành lập ngày 25/6/1993, Chỉ định Ban Chấp hành lâm thời gồm: 03 đồng chí

- Chủ tịch: Đồng chí Quan Văn Đán
- Phó Chủ tịch: Đồng chí Lâm Văn Thống

1. Nhiệm kỳ 1993 - 1995

- Đồng chí Quan Văn Đán Chủ tịch
- Đồng chí Lâm Quang Thống Phó Chủ tịch

2. Nhiệm kỳ 1995 - 2000

- Đồng chí Lâm Quang Thống Chủ tịch
- Đồng chí Hà Văn Vụ Phó Chủ tịch

3. Nhiệm kỳ 2001 - 2007

- Đồng chí Lâm Quang Thống Chủ tịch
- Đồng chí Lục Thanh Bằng Phó Chủ tịch

4. Nhiệm kỳ 2006 - 2012

- Đồng chí Lục Thanh Bằng Chủ tịch
- Đồng chí Nội Viết Định Phó Chủ tịch

5. Nhiệm kỳ 2012 - 2017

- Đồng chí Lục Thanh Bằng Chủ tịch
- Đồng chí Triệu Văn Phú Phó Chủ tịch

6. Nhiệm kỳ 2017 - 2022

- Đồng chí Lục Thanh Bằng Chủ tịch
- Đồng chí Triệu Văn Phú Phó Chủ tịch

7. Nhiệm kỳ 2022 - 2027

- Đồng chí Quan Văn Hùng Chủ tịch
- Đồng chí Triệu Văn Phú Phó Chủ tịch

CỰU CHIẾN BINH CÁC THỜI KỲ

I. Cựu chiến binh thời kỳ kháng chiến chống Pháp (06 đồng chí)

II. Cựu chiến binh thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước (32 đồng chí)

II. Cựu chiến binh thời kỳ Bảo vệ Tổ quốc (42 đồng chí)

IV. Cựu chiến binh nghĩa vụ quân sự (49 đồng chí)

DANH SÁCH ĐẢNG VIÊN XÃ HỒNG TRỊ ĐƯỢC TẶNG HUY HIỆU ĐẢNG

TT	Họ và tên	Năm sinh	Năm vào đảng
Huy hiệu 60 năm tuổi đảng			
1	Quan Thị Đế	1938	1964
2	Hoàng Thị Ổn	1935	1964
Huy hiệu 55 tuổi đảng			
1	Quan Thị Lương	1944	1967
2	Hoàng Thị Ước	1946	1968
3	Nông Thị Ngẩn	1940	1968
Huy hiệu 50 năm tuổi đảng			
1	Hoàng Văn Thăng	1947	1971
Huy hiệu 45 năm tuổi đảng			
1	Quan Văn Lôi	1953	1978
2	Quan Văn Bào	1950	1978
Huy hiệu 40 năm tuổi đảng			
1	Quan Văn Chắp	1961	1982
2	Nông Quan Định	1959	1982
3	Tô Trọng Thịnh	1951	1982
Huy hiệu 30 năm tuổi đảng			
1	Quan Văn Lực	1966	1990

CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ CHI BỘ - ĐẢNG ỦY XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ

Đồng chí
BAN VĂN TIỆM

Bí thư Chi bộ 1948 - 1950

Đồng chí
TÔ VĂN BAN

Bí thư Chi bộ 1951 - 1953

Đồng chí
HOÀNG VĂN KINH

Bí thư Chi bộ 1954 - 1966

Đồng chí
CHU VĂN PHIÊN

Bí thư Đảng ủy 1966 - 1973

CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ ĐẢNG ỦY XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ

Đồng chí

CHU LƯU BẰNG

Bí thư Đảng ủy 1974 - 1976;
1979 - 1980

Đồng chí

QUAN LONG PHIA

Bí thư Đảng ủy 1977 - 1979

Đồng chí

QUAN VĂN CHẰNG

Bí thư Đảng ủy 1981 - 1983

Đồng chí

NÔNG VĂN THẾNG

Bí thư Đảng ủy 1984 - 1985

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ ĐẢNG ỦY
XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
NÔNG QUỐC CHÀI

Bí thư Đảng ủy 1985 - 2000

Đồng chí
NỘI VIỆT CÔNG

Bí thư Đảng ủy 2000 - 2005

Đồng chí
MÊ VĂN MINH

Bí thư Đảng ủy 2005 - 2015

Đồng chí
NÔNG VĂN ĐÀI

Bí thư Đảng ủy 2015 - 2018

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ ĐẢNG ỦY
XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
TOÁN VĂN TÙNG
Bí thư Đảng ủy 2019 - 2020

Đồng chí
QUAN THỊ HUYỀN
Bí thư Đảng ủy từ 2020

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH ỦY BAN
XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí

QUAN VĂN ĐẾ

Chủ tịch UBHC 1947 - 1952

Đồng chí

BAN VĂN RIỆU

Chủ tịch UBHC 1953 - 1959

Đồng chí

CHU VĂN PHIÊN

Chủ tịch UBHC 1960 - 1966

Đồng chí

HOÀNG VĂN VỸ

Chủ tịch UBHC 1967 - 1974

CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH ỦY BAN XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ

Đồng chí
QUAN VĂN CHẰNG
Chủ tịch UBND 1975 - 1979

Đồng chí
NÔNG VĂN THẾNG
Chủ tịch UBND 1980 - 1983

Đồng chí
QUAN VĂN SÔNG
Chủ tịch UBND 1984 - 1986

Đồng chí
NÔNG QUAN ĐỊNH
Chủ tịch UBND 1987 - 1989

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH ỦY BAN
XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
NỘI VIỆT CÔNG
Chủ tịch UBND 1990 - 2000

Đồng chí
MÊ VĂN MINH
Chủ tịch UBND 2000 - 2004

Đồng chí
NỘI VIỆT LẬP
Chủ tịch UBND 2005 - 2008

Đồng chí
NÔNG VĂN ĐÀI
Chủ tịch UBND 2008 - 2015

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH
XÃ HỒNG TRỊ QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
NỘI VIẾT ĐỊNH
Chủ tịch UBND 2016 - 2021

Đồng chí
NGUYỄN VĂN TIỆP
Chủ tịch UBND từ 2021

**BAN THƯỜNG VỤ ĐẢNG ỦY XÃ HỒNG TRỊ
NHIỆM KỲ 2020 - 2025**

Đồng chí
QUAN THỊ HUYỀN
Bí thư Đảng ủy

Đồng chí
NÔNG VĂN CHUNG
Phó Bí thư TT Đảng ủy

Đồng chí
NGUYỄN VĂN TIỆP
Phó Bí thư Đảng ủy
Chủ tịch UBND

**BAN THƯỜNG VỤ ĐẢNG ỦY XÃ HỒNG TRỊ
NHIỆM KỲ 2020 - 2025**

Đồng chí
NÔNG VĂN PHÚ
Ủy viên Thường vụ Đảng ủy

Đồng chí
LÝ VĂN THANH
Ủy viên Thường vụ Đảng ủy

Đồng chí
TÔ VĂN CHUNG
Ủy viên Thường vụ Đảng ủy

MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ XÃ HỒNG TRỊ

Một góc trung tâm xã Hồng Trị, huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng.

Trụ sở Đảng ủy - HĐND - UBND xã Hồng Trị,
huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng.

Lễ Trao tặng Huy hiệu Đảng, ngày 28/3/2017.

Nhà văn hóa xã Hồng Trị,
huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng.

Trạm TBA Bản Piệp, xã Hồng Trị,
huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng

Lễ đón Bằng công nhận trường Tiểu học Hồng Trị đạt Chuẩn quốc gia và kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, năm 2020

Giáo viên, học sinh trường tiểu học Hồng Trị,
huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng

Lễ khánh thành Nhà văn hoá cộng đồng dân tộc Lô Lô
xóm Cốc Xả, xã Hồng Trị.

Mô hình trồng dâu nuôi tằm đem lại thu nhập ổn định cho người dân xã Hồng Trị (Bảo Lạc).

Hội thảo Lịch sử Đảng bộ xã Hồng Trị (1948 - 2020)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.5; t.10.

2. Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng, *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Cao Bằng (1930 - 2020)*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, 2020.

3. Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bảo Lạc, *Lịch sử Đảng bộ huyện Bảo Lạc (1930 - 2005)*, Nxb. Lao động, Hà Nội, 2010.

4. Bộ chỉ huy Quân sự tỉnh Cao Bằng, *Lực lượng vũ trang Cao Bằng xây dựng và bảo vệ Tổ quốc (1976 - 2000)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2003.

5. Tỉnh ủy Cao Bằng - Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, *Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Cao Bằng*, Nxb. Xây dựng, Hà Nội, 1995.

6. Tỉnh ủy - Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng, *Địa chí Cao Bằng*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000.

7. Tỉnh ủy - Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng, *Địa chí các xã tỉnh Cao Bằng, Quyển II*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2008.

8. Tỉnh ủy Cao Bằng - Viện Sử học Việt Nam, *Lịch sử tỉnh - Cao Bằng*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2009.

9. Tỉnh ủy Cao Bằng - Bảo tàng Hồ Chí Minh, *Chủ tịch Hồ Chí Minh với Cao Bằng*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2015.

10. Đảng ủy - Ủy ban nhân dân xã Hồng Trị, *Bản thảo Địa chí xã Hồng Trị*, tài liệu lưu tại Đảng ủy xã Hồng Trị.

11. Các báo cáo của Huyện ủy; Ủy ban hành chính; Ủy ban kháng chiến hành chính; Ủy ban nhân dân huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng.

12. Các báo cáo của Đảng ủy, Ủy ban nhân dân xã Hồng Trị, huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng.

13. Trang thông tin điện tử huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng, (<https://baolac.caobang.gov.vn/>).

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU	7
Mở đầu: QUÊ HƯƠNG, CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG	13
I. Khái quát vùng đất và con người Hồng Trị	13
II. Truyền thống yêu nước, cách mạng	30
<i>Chương I: CHI BỘ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 1948 - 1975</i>	51
I. Chi bộ Hồng Trị ra đời, lãnh đạo nhân dân kháng chiến, kiến quốc, bảo vệ vững chắc hậu phương, góp phần đánh thắng thực dân Pháp xâm lược (1948 - 1954)	51
II. Lãnh đạo khôi phục, cải tạo, phát triển kinh tế - văn hóa và thực hiện Kế hoạch Nhà nước 5 năm lần thứ nhất (1954 - 1965)	65
III. Lãnh đạo vừa sản xuất, vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ, chi viện chiến trường (1965 - 1975)	81
<i>Chương II: ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 1975 - 1985</i>	105
I. Lãnh đạo thực hiện kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội (1976 - 1980)	98
II. Lãnh đạo khôi phục và phát triển kinh tế, văn hoá - xã hội, ổn định đời sống nhân dân (1981 - 1985)	110
<i>Chương III: ĐẢNG BỘ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 1986 - 2000</i>	119
I. Lãnh đạo thực hiện đổi mới toàn diện trên các lĩnh vực kinh tế - văn hoá - xã hội (1986 - 1990)	119

II. Lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh sự nghiệp đổi mới (1991 - 1995)	129
III. Lãnh đạo nhân dân thực hiện đường lối của Đảng về công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước (1996 - 2000)	139
<i>Chương IV: ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ TRONG THỜI KỲ 2000 - 2020</i>	149
I. Lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh thực hiện đường lối của Đảng về công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước (2000 - 2005)	149
II. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh - trật tự (2005 - 2010)	160
III. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh - trật tự (2010 - 2015)	175
IV. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh - trật tự (2015 - 2020)	191
KẾT LUẬN	212
PHỤ LỤC	217
TÀI LIỆU THAM KHẢO	256

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ (1948 - 2020)

----- * -----

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

Địa chỉ: Tầng 4 - Khu A Tòa nhà số 97 Trần Quốc Toản - Hoàn Kiếm - Hà Nội

Điện thoại: 0243.8515.380; Fax: 0243.8515.381

E-mail: info@nxblaodong.com.vn

Website: www.nxblaodong.com.vn

Chi nhánh phía Nam

Số 85 Cách mạng Tháng Tám, Quận 1, Tp. Hồ Chí Minh

Điện thoại: 0283.8390.970; Fax: 0283.925.7205

Chịu trách nhiệm xuất bản

Giám đốc - Tổng biên tập

Mai Thị Thanh Hằng

Biên tập: Hoàng Thị Thanh Dung

Trình bày: Dương Minh Đăng

Bìa: Dương Minh Hằng

Sửa bản in: Đặng Văn Duy

LIÊN KẾT XUẤT BẢN

Công ty TNHH Xuất bản và Truyền thông Đại Việt

Địa chỉ: Phường Tân Lập, Thành phố Thái Nguyên, Tỉnh Thái Nguyên

In 100 cuốn, khổ 14,5 x 20,5 cm, tại Công ty Cổ phần In và Thương mại Ngọc Hưng.

Địa chỉ: số 296 đường Phúc Diễn, tổ dân phố số 1, phường Xuân Phương, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội.

Số xác nhận ĐKXB: 3399-2023/CXBIPH/24-218/LĐ.

Số quyết định xuất bản: 1830/QĐ-NXBLĐ, ngày 27/12/2023.

Mã ISBN: 978-604-480-645-7

In xong và nộp lưu chiểu năm 2024.

**LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ XÃ HỒNG TRỊ
(1948 - 2020)**

CÔNG TY TNHH XUẤT BẢN VÀ TRUYỀN THÔNG ĐẠI VIỆT

Điện thoại: 0916.095.123; Email: Xbvttdaiviet@gmail.com

Địa chỉ: Phường Tân Lập, Thành phố Thái Nguyên, Tỉnh Thái Nguyên

ISBN 978-604-480-645-7

Sách không bán